

NEW YORK TIMES BESTSELLER

Nasıl Kadın Olunur?

caitlin
mOran

Erkekler
dünyayı
yönetmekten
yoruldu.
Şimdi
gerçekleri
konuşma
zamanı...

YABANCI

Simone de Beauvoir,

"Kadın doğulmaz; kadın olunur."

demişti; hepsi bu olsa iyi...

Nasıl Kadın Olunur?, benim kadın olmayı yanlış anladığım onca zamanın öyküsünü anlatıyor. Evet, eski moda feminist "yükselen bilinçlilik" hâlâ büyük değer taşıyor. Ama konu kürtaj, kozmetik mucizeleri, doğum, annelik, seks, aşk, iş, kadın düşmanlığı, korku ya da kendi teninin altında nasıl hissettiğine geldiğinde, kadınlar, çok ama çok sarhoş olmadıkça birbirlerine genellikle doğruyu söylemiyor.

Renkli kişiliği, çılgın fikirleri, samimi üslubu ile tanınan ve doğruları söylemekten vazgeçmeyen biri olan Caitlin Moran, 2010'da İngiltere'de yılın köşe yazarı ödülünü aldı. 2011'de Times'taki yazıları nedeniyle yılın eleştirmeni ve röportaj gazetecisi seçildi.

Caitlin Moran'ın *Nasıl Kadın Olunur'*unu sevmek için o kadar çok sebep var ki... Cinsiyetçiliğe öylesine muhteşem bir şekilde direniyor ki bunu neredeyse fark etmiyorsunuz bile... Mutlaka okunmalı. -*New York Times*

Moran'ın zekası baştan çıkarıcı. -*The New Yorker*

Müthiş eğlenceli... Moran eşsiz diliyle okurlarını hem eğlendiriyor hem de bilgilendiriyor... Feminizm militanlığı yapmıyor, feminizmi insancılaştırıyor. -*Publishers Weekly*

YABANCI

9 786056 370816

www.yabanciayinlari.com
facebook.com/yabanciayinlari
twitter.com/yabanciayinlar
internet satışı: ilknotka.com

Nasıl Kadın Olunur?
Özgün Adı | *How To Be a Woman*
Caitlin Moran

Yayına Hazırlayan | Yankı Enki
Kapak Tasarımı | Şükrü Karakoç
Grafik Uygulama | Şükrü Karakoç
Yaynevi Logosu | Ömer Aydoğdu

1. Baskı, Mart 2013, İstanbul
ISBN: 978-605-63708-1-6

© Casa Bevrton, 2011
© Anıl Ceren Altunkanat, 2012
© Yabancı Yayınları, 2013

Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

Yabancı™ Penguin Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. Ltd. Şti.'nin yan kuruluşudur.
Bahariye Cad. Dr. İhsan Ünlüer Sok. Ersoy Apt. A Blok No: 16/15 Kadıköy - İstanbul
Tel: (0216) 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34
www.yabanci yayinlari.com - www.ilknokta.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık
Gümüşsuyu Cad. Topkapı Center, Odin İş Merkezi No: 403/2 Topkapı-İstanbul
Tel: (0212) 613 30 06 - Faks: (0212) 613 51 97
Sertifika No: 25001

Caitlin Moran
NASIL KADIN OLUNUR?

Çeviren
Anıl Ceren Altunkanat

İÇİNDEKİLER

Çevirmenin Notu 7

Önsöz: En Kötü Doğum Günüm 9

Bölüm 1: Kanamaya Başlıyorum! 23

Bölüm 2: Kılanıyorum! 49

Bölüm 3: Memelerime Ne Demeli, Bilmiyorum! 65

Bölüm 4: Ben Bir Feministim! 79

Bölüm 5: Bir Sutyene İhtiyacım Var! 99

Bölüm 6: Şişmanım! 115

Bölüm 7: Cinsiyetçilikle Karşılaşıyorum! 133

Bölüm 8: Âşığım! 159

Bölüm 9: Kucak Dansına Gidiyorum! 181

Bölüm 10: Evleniyorum! 195

Bölüm 11: Modayla İlgileniyorum! 215

Bölüm 12: Neden Çocuk Sahibi Olmalısın? 239

Bölüm 13: Neden Çocuk Sahibi Olmamalısın? 257

Bölüm 14: Rol Modelleri; Onlarla Ne Yapacağız? 269

Bölüm 15: Kürtaj 291

Bölüm 16: Müdahale 307

Ek 319

Teşekkürler 333

Çevirmenin Notu

Metnin çevirisinde başlıca kaygılarımdan biri yazarın okura yaklaşımını, okurla kurmayı hedeflediği yakınlığı ve sohbet havasını gözetmek oldu. Bu nedenle yazarın birçok kullanımına, Türkçeyi çok zorlamadığı sürece sadık kalmaya çalıştım. Yazarın, geçmiş olayların aktarımında genel olarak şimdiki zaman ve geniş zaman kullanımı –birkaç nokta dışında– korundu; bunun anlatımın canlılığını ve doğrudanlığını, yazarın genel tarzını ve bazı vurgularını daha iyi yansıttığına inanıyorum.

Keyifli okumalar dilerim.

ÖNSÖZ

En Kötü Doğum Günüm

WOLVERHAMPTON, 5 NİSAN 1988

İşte ben, on üçüncü doğum günüm. Koşuyorum. Serseri tayfasından kaçıyorum.

"Erkek Fatma!"

"Çingene!"

"Erkek Fatma!"

Evimizin yakınındaki çocuk parkında, serseri tayfasından kaçıyorum. Burası, seksenlerin sonunda, İngiltere'de sıradan bir çocuk parkı. Yere döşenmiş koruyucu yüzey, ergonomik tasarım, hatta bankların ahşabı bile yok. Her şey beton, kırık Corona şişeleri ve yabani otlardan yapılmış.

Koşarken tamamen yalnızım. Soluğumun hastaymışım gibi boğazımda tikanıp kaldığını hissedebiliyorum. Daha önce buna benzer doğa belgeselleri izlemiştim. Burada neler olduğunu anlayabiliyorum. Benim rolümün "sürüden ayrılmış güçsüz antilop" olduğu besbelli. Serseri tayfası ise "aslanlar." Bunun antilop için hiçbir zaman iyi sonuçlanmadığını biliyorum. Yakında yeni bir role bürüneceğim: "Öğle yemeği."

"Hey, Çingene!"

Ayağımda uzun lastik çizmeler, gözümde beni Alan Bennett gibi gösteren kemik çerçeveli gözlük ve üzerimde babamın yerleri süpüren asker paltosu var. Kabul etmeliyim,

çok kadınsı görünmüyorum. Prenses Diana kadınsı. Kylie Minogue kadınsı. Ben... kadınsı olmayanım. Bu yüzden serseri tayfasının neden kafasının karıştığını anlıyorum. a) Karşı kültür ikonografisi ya da b) radikal travesti görünümüne aşına olduklarını sanmıyorum. Bence Annie Lennox'ı ve Boy George'u Top of the Pops programında gördükten sonra kafaları karıştı.

Eğer beni kovalamakla bu kadar meşgul olmasalardı, büyük olasılıkla bu konuda bir şeyler söyledim. Belki onlara, kumaş pantolon giyen ünlü lezbiyen Radclyffe Hall'ın romanı *The Well of Loneliness*'ı okuduğumu söyledim ya da alternatif giyim tarzlarına karşı açık fikirli olmaları gerektiğini. Belki Chrissie Hynde'dan da söz ederdim. O, erkek kıyafetleri giyiyor. Ayrıca *The Clothes Show* programındaki Caryn Franklin de -üstelik *harika* görünüyor!

"Hey, sen! Çingene!"

Serseri tayfası bir an için duruyor; aralarında konuşuyor gibiler. Ben de koşar adım bir yürüyüş tutturuyorum, bir ağaca yaslanıp derin ve hızlı bir şekilde nefes alıyorum. Bittim. 82 kiloyum ve gerçekten de sıcak takibe uygun değilim. Zola Budd'dan çok Elmer Fudd'um. Bir yandan soluklanırken bir yandan durumumu gözden geçiriyorum.

Bir evcil köpeğim olsaydı, harika olurdu, diye düşünüyorum. Bu delikanlılara neredeyse vahşice saldıracak, iyi eğitilmiş bir Alman kurdu. Sahibinin korkusunu ve endişesini hissedebilecek bir hayvan.

Alman kurt köpeğim Saffron'ya bakıyorum, yaklaşık 183 metre kadar ötede. Bir tilki bokunun içinde keyifle yuvarlanıyor; bacaklarını havaya dikmiş, neşeyle sallıyor. Çok mutlu görünüyor. Bugün onun için gerçekten güzel geçiyor. Bu, her zamankinden çok daha uzun ve hızlı bir yürüyüş.

Benim içinse bugün pek de güzel geçmiyor, bu çok açık,

ama aralarındaki sohbeti bitiren iki serserinin bir an durduktan sonra beni taş yağmuruna tutmasına yine de o kadar şaşırıyorum. Bu biraz aşırıya kaçtı sanırım. Yeniden koşmaya başlıyorum.

Bana eziyet etmek için bunca zahmete girmenize gerek yok! Öfkeyle düşünüyorum. Zaten son derece ezilmiştim! Doğru söylüyorum: “Çingene”yle hakkımdan geldiniz.

Taşlardan yalnızca birkaç tanesi bana isabet ediyor ve pek de acıtmıyor: Bu palto bir, belki de iki savaş gördü. Çalkıtaşları ne ki? Bu palto, el bombaları için yapıyor.

Fakat önemli olan fikir. Önemli olan; tiner çekmek, gerçekten kız *gibi* giyinmiş kızları parmaklamak gibi, çok daha dişe dokunur uğraşlarla değerlendirebilecekleri bunca zamanı benim için harcamaları.

Sanki zihnimi okumuşçasına, bir iki dakika sonra serseriler bana karşı ilgilerini kaybetmeye başlıyorlar. Şimdi dünün antilobuymuşum gibi görünüyor. Hâlâ koşuyorum, ama onlar öylece dikiliyor. Bana doğru, ta ki menzil dışına çıkana kadar sakın bir şekilde rasgele birkaç taş daha fırlatıyorlar. Yine de haykırmaya devam ediyorlar.

“Seni özürlü!” diye bağırıyor serserilerin en büyüğü; uzaklaşırken kulağıma gelen son şey. “Seni... göt!”

Eve varınca basamaklarda ağlıyorum. Ev, içeride ağlamak için gerçekten fazlasıyla kalabalık. Daha önce evin içinde ağladığım oldu. Hıçkırıklara boğularak birine neden ağladığını anlatıyorsun ve sonra henüz yarısını anlatmadan başka biri daha geliyor. Eee, onun da öyküyü baştan dinlemesi gerek ve ne olduğunu anlamadan, en kötü kısmı altı kez anlatmış oluyorsun. Kendini o denli yaralıyor, öylesi isterik bir duruma sokuyorsun ki günün kalanında hıçkırıklardan kurtulamıyorsun.

Minik bir evde beş küçük kardeşle yaşayınca, yalnız başına ağlamak çok daha mantıklı ve hızlı oluyor.

Köpeğe bakıyorum.

Eğer iyi ve sadık bir köpek olsaydın, gözyaşlarımı yalardın, diye düşünüyorum.

Saffron bunun yerine, şapırdatar şapırdatar bacak arasını yalıyor.

Saffron yeni köpeğimiz, "yeni aptal köpeğimiz." Aynı zamanda "arıza" bir köpek. Babam onu, Hollybush Bar'da belirli aralıklarla yaptığı işlerden birinde "buldu." Bunlar, iki saat boyunca kamyonette oturmamızın gerektiği ve bu esnada babamın bize ara sıra patates cipsi ya da kola getirdiği işler. Bazen elinde bir torba çakıl ya da başsız bir tilki heykeli gibi tuhaf bir şeyle hızlı adımlarla dışarı fırlar.

Kafası güzel bir şekilde gaza basmadan önce, "İçeride işler biraz ciddileşti," der.

Bir seferinde dışarıya taşıdığı tuhaf şey Saffron'ydü, bir yaşında bir Alman kurdu.

"Eskiden polis köpeğiymiş," dedi gururla ve onu kamyonetin arkasına, yanımıza koydu. Saffron hiç zaman kaybetmeden her yere pisledi. Daha sonraki araştırmalarımızın açığa çıkardığı üzere, polis köpeği olarak yalnızca bir hafta içinde polis köpeği eğiticileri ciddi psikolojik rahatsızlıkları ve korkuları olduğunu anlamıştı:

- 1) Yüksek ses
- 2) karanlık
- 3) tüm insanlar
- 4) ve tüm diğer köpekler
- 5) gerilim durumlarında tuvaletini tutamama

Yine de o benim köpeğim ve teknik olarak kan bağımlı olmama rağmen tek arkadaşım.

“Yanuma gel eski dostum!” diyorum ona kol yenime süm-kürerek, yeniden neşelenmeye kararlıyım. “Bugün gerçekten de önemli bir gün!”

Ağlamama son verip çitten atlayarak arka kapıdan içeri giriyorum. Annem mutfakta, “parti için hazırlık yapıyor.”

“Salona git!” diyor. “Orada bekle! Ve SAKIN PASTAYA BAKMA! Sürpriz!”

Salon kardeşlerimle dolu. Evin her köşesinden fırlıyorlar. Yıl 1988, altı çocuğuz ki 90'lara gelmeden sekiz olacağız. Annem saat gibi düzenli bir şekilde, ta ki ev patlama noktasına gelene dek her iki yılda bir minik, tombul bir bebek üreten bir tür Ford araba üretim merkezi gibi.

Benden iki yaş küçük, kızıl saçlı, nihilist kardeşim Caz, kanepeye boylu boyunca uzanıyor. İçeri girdiğimde kıpırda-mıyor bile. Oturabileceğim başka yer yok.

“ÖHÖM ÖHÖM!” Yakamdaki kartı gösteriyorum. Kartta, “Bu benim DOĞUM GÜNÜM!” yazıyor. Ağlama faslını tamamen unutuyorum. Yoluma devam etmeliyim.

“Altı saat içinde doğum günün bitecek,” diyor gevrek gevrek; kılını kıpırdatmıyor. “Neden bu saçmalığa hemen şimdi bir son vermiyoruz?”

“EĞLENMEK için yalnızca altı saat kaldı!” diyorum. “DOĞUM GÜNÜ EĞLENCESİ için altı saat! Neler olabileceğini KİM BİLİR! Ne de olsa burası DELİLER EVİ!”

Genellikle iflah olmaz bir iyimserim. Dengesiz birinin tüm neşeli taşkınlığı bende mevcut. Günlüğüme dün yazdığım şey şuydu: “Fritözü diğer tezgâha koyduk, HARİKA görünüyor!”

Dünyada en sevdiğim yer Aberystwyth, güney plajı ki kanalizasyon tahliye borusunun olduğu plaj.

Yeni, aptal köpeğimizin ruh göçüyle geri dönen eski köpeğimiz olduğuna ciddi ciddi inanıyorum; yeni köpeğimiz,

eski köpeğimiz ölmeden iki yıl önce doğmuş olsa da.

“Ama onda Sparky’nin gözlerini görebilirsin!” diyorum yeni aptal köpeğimize bakarak. “Sparky BİZİ ASLA TERK ETMEDİ!”

Küçümseyerek gözlerini deviren Caz bana tebrik kartını veriyor. Üzerinde benim resmim var; burnumu o kadar kocaman çizmiş ki kafamın neredeyse dörtte üçü burundan oluşuyor.

“Unutma: On sekizinci yaş gününde evden taşınacağma söz verdin. Böylece senin yatak odana geçebileceğim,” yazıyor kartın içinde. “Gitmene yalnızca beş yıl kaldı. Tabii daha önce ölmezsen! Sevgiler, Caz.”

Weena dokuz yaşında. Onun kartı da evden taşınmam ve yatak odamı ona bırakmam çerçevesinde şekillenmiş. Gerçi o, bunu robotlara söyletmiş ki bu da durumu daha az “kişisel” kılıyor.

Mekân, evimizde gerçekten de rağbette; hâlâ oturacak bir yer bulamamış olduğum gerçeği de bunu kanıtlıyor. Tam erkek kardeşim Eddie’nin üzerine oturacağım sırada, annem elinde bir tabak yanan mumla içeri giriyor.

“Mutlu yıllar SANA!” Herkes şarkı söylüyor. “HAYVANAT BAHÇESİNE gittim. ŞİŞMAN bir maymun gördüm. NASIL DA BENZİYOR SANA!”

Annem, olduğum yere gelerek çömelip tabağı önüme uzatıyor.

“Üfle ve bir dilek tut!” diyor neşeli neşeli.

“Bu bir pasta değil,” diyorum. “Bu, baget ekmeği.”

“İçi krem peynirle dolu!” diyor annem keyifle.

“Bu baget ekmeği,” diye tekrarlıyorum. “Ayrıca yalnızca yedi mum var.”

“Doğum günü pastası için çok büyüdün,” diyor annem mumlara kendisi üfleyerek. “Ve her mum iki yılı gösteriyor!”

“O zaman da 14 oluyor.”

“Mızımlığı bırak!”

Doğum günü bagetimi yiyorum. Harika. Krem peynire bayılıyorum. Canım krem peynir! Çok lezzetlisin! Çok güzelsin!

O gece üç yaşındaki kız kardeşim Prinrie’yle paylaştığım yatakta günlüğüme yazıyorum.

“On üçüncü doğum günüm,” diye yazıyorum. “Kahvaltıda yulaf lapası, öğle yemeğinde sosis ve patates kızartması, akşam çayındaysa baget. Toplamda elime 20 £ geçti. Dört tebrik kartı ve iki mektup. Yarın kütüphaneden yeşil giriş kartı (gençler için) alacağım. Yandaki evde yaşayan adam atmak üzere olduğu birkaç sandalyeyi isteyip istemediğimizi sordu. EVET dedik!!!”

Bir an için yazdıklarına bakıyorum. Sanırım her şeyi yazmalıyım. Kötü şeyleri es geçmek olmaz.

“Birkaç delikanlı parkta bana kaba söslər* [metinde böyle] söylüyordu,” diye yazıyorum yavaş yavaş. “Bunun sebebi penislerinin büyüyor olması.”

Buluğ çağı hakkında yeterince okudum; filizlenen cinsel arzularım, bazen delikanlıların kızlara zalimce davranmasına yol açabildiğini biliyorum.

Şunu da biliyorum ki bu durumda, yukarı koştüğüm sırada delikanlıların bana taş atmasına sebep olan aslında bastırılmış arzular *değildi*. Ama günlüğümün bana acımasını istemem. Günlüğümün, felsefi üstünlüğe *sahip* olduğumu bilmesi yeterli. Bu günlük yalnızca zaferler için.

On üçüncü yaş günümde yazdıklarına bakıyorum. Bir

* Caitlin Moran, metin içinde yer yer imla hataları ile yazar, çünkü genç yaşlarında kullandığı dilbilgisine gönderme yapar. Çevirimizde de özellikle bu şekilde bırakılmış ve orijinalindeki gibi “metinde böyle” notu düşülmüştür –yhn.

anda nahoş bir açıklık üzerime çullanıyor. İşte ben, diye düşünüyorum, yatağımı bir ufaklıkla paylaşıyorum, pijama niyetine babamın eski sıcak iç çamaşırlarını giyiyorum. 13 yaşımdayım, 82 kiloyum; param yok, arkadaşım yok. Ve oğlanlar beni gördüklerinde, bana taş atıyorlar. Bu benim doğum günüm ve saat 19.15'te yataktayım.

Günlüğümün son sayfasını açıyorum. "Uzun vadeli" projelerim bu sayfada. Örneğin "Kötü Yanlarım."

Kötü Yanlarım

- 1) Çok yiyorum.
- 2) Hiç egzersiz yapmıyorum.
- 3) Bir anda öfkeye kapılıyorum.
- 4) Her şeyi kaybediyorum [metinde böyle].

"Kötü Yanlarım" yeni yıl arifesinde yazılmıştı. Bir ay sonra ilerleme raporumu yazmıştım:

- 1) Artık zencefilli bisküvi yemiyorum.
- 2) Köpeği her gün yürüyüşe çıkarıyorum.
- 3) Çabalıyorum.
- 4) Çabalıyorum.

Tüm bunların altına bir çizgi çekiyor ve yeni listemi yazıyorum.

18 olduğumda

- 1) Kilo vertilecek [metinde böyle].
- 2) Güzel kıyafetler alınacak.
- 3) Arkadaşlar [metinde böyle] edinilecek.
- 4) Köpek doğru düzgün eğitilecek.
- 5) Kulak delinecek?

Ah, Tanrım. Hiçbir ipucum yok. Nasıl kadın olacağıma dair elimde tek ipucu yok.

Simone de Beauvoir, "Kadın doğulmaz, kadın olunur," demişti; hepsi bu olsa iyi...

On üçüncü yaş günümden bu yana geçen yirmi iki yılda, kadın olmak konusunda çok daha iyimserim; dürüst olmak gerekirse birkaç sahte kimlik, bir dizüstü bilgisayar ve güzel bir bluz edindiğimde bu iyimserlik epeyce arttı. Ama birçok açıdan bir çocuğa östrojen ve bir çift iri meme ucu hediye etmek kadar zalimce ve uygunsuz bir şey olamaz. Doğum günümden önce bana soran olmuş muydu? Belki bunlar yerine, bir kitap ya da C&A'dan hediye çeki isteyecektim.

O zamanlar sizin de görebileceğiniz gibi, kardeşlerimle kavga etmek, köpeğimi eğitmek ve MGM'deki klasik müzikalleri izlemekle o denli meşguldüm ki sonunda hipofiz bezim beni buna zorlayana dek programımda kadın olmaya yer vermemiştim.

Bir kadın olmak ünlü olmak gibi bir hısti. Çünkü genel olarak yüce gönüllülükle görmezden gelinen -çoğu çocuğun ana varoluş hattı budur- genç kız, birden diğerleri için büyüleyici hale geliyor ve soru bombardımanına tutuluyor: Kaç bedensin? Hiç o işi yaptın mı? Benimle sevişir misin? Ehliyetin var mı? Şundan bir nefes çekmek ister misin? Görüştüğün biri var mı? Korundun mu? İmzan nasıl? Topuklularla yürüyebiliyor musun? Kahramanın kim? Brezilya ağdası yaptırarak mısın? Ne tarz pornodan hoşlanırsın? Evlenmek istiyor musun? Ne zaman çocuk sahibi olacaksın? Feminist misin? O adamla yalnızca flört mü ediyorsun? Ne yapmak istiyorsun? Sen kimsin?

Tüm bu aptalca sorular 13 yaşında birine yöneltiliyor çünkü artık bir sutyene ihtiyacı var. Bunlar köpeğime de sorulabilirdi... Hiçbir fikrim yoktu.

Ama savaş alanına düşmüş bir asker gibi, bazı fikirler edinmen gerekiyor, hem de hızla. Keşif yapman gerekiyor.

Plan yapman. Hedeflerini belirlemen ve *harekete* geçmen gerekiyor. Çünkü hormonlar bir kez harekete geçti mi, onları durdurmanın yolu yok. Çabuk keşfetmiştim: Bir roketin içine tıklıp kalmış maymunsun; saatli bombanın içinde bir öge. Kaçış planı yok. Tüm bunlara bir son veremezsin, bunu ne kadar sık dilersen dile. Hoşuna gitsin ya da gitmesin, bu boktan şey olacak.

Elbette bunu durdurmaya *çalışanlar* da var: Saldırganca beş yaşındaki benliklerine geri dönerek zaman kazanmaya çalışan ve “şeker kız tavırları” ile pembeye karşı saplantılı hale gelen genç kızlar. Sekse yer olmadığını göstermek için yataklarını oyuncak ayılarla doldururlar. Kendilerine yetişkin soruları yöneltilmesin diye bebek peltekliğiyle konuştururlar. Okulda bazı yaşıtlarımın kaderini kendi çizen etkin bir kadın olmak yerine, yalnızca “bulunmayı” ve evlenmeyi bekleyen bir prenses olmayı seçtiklerini görebiliyordum. Gerçi o zamanlar elbette bunları böyle yorumlamıyordum. Yalnızca Katie Parkes’ın her matematik dersini, eklemelerine tükenmez kalemle kalpler çizip bunları David Morley’e göstermekle geçirdiğini fark ediyordum. O David Morley ki aslında ibret verici uzun bölme işlemime bakarken, ilk cinsel heyecanlarını deneyimlemiş olmalıydı.

Ve elbette en işlevsiz uçta, kendi hipofiz bezine savaş açmış kamikaze kızlar var: Anoreksiya ya da bulimiya ile hipofizi açlıktan öldürmeye veya kafasını karıştırarak yenmeye çalışanlar.

Ama kendinle savaşmanın getirdiği sorun, kazansan bile kaybetmendir. Bir noktada, korkmuş ve bitkin düşmüşken ya kadın olman gerektiğini, bir kadın olduğunu kabul edeceksin ya da öleceksin. Bu, ergenliğin acımasız, temel hakikatidir. Yani genellikle uzun ve acı dolu bir yıpratma savaşıdır. Bu kendine zarar veren, kolları ve bacakları bir kafes

yapıyorlarmışçasına jilet kesikleriyle dolu kızlar, yalnızca bedenlerinin bir savaş alanı olduğunu kendilerine anımsatıyorlar. Jileti miden kaldırmıyorsa, dövme de iş görür. Ya da kulak delme aletinin bir anlık acısı. Orada. Sen oradasm. Kendini geri çağırmak için bedenine bir not düştün, nerede olduğunu kendine anımsatmak için: Benliğinin içindesin. Bir yerlerde. Orada bir yerlerde.

Ayrıca ikramiye çok büyük olsa da tıpkı ünlü olmak ya da piyangoyu kazanmak için olmadığı gibi, kadın olmanın da yolunu gösteren bir el kitabı yok. Tanrı biliyor ya, on üç yaşındayken böyle bir el kitabı bulmaya çalıştım. Başkalarının konuyla ilgili deneyimlerini okuyabilirsin, tıpkı sınavdan önce kopya çekmeye çalışmak gibi, ama bunun kendi içinde sorunlar barındırdığını anladım. Tüm tarih boyunca, tüm zorluklara karşın kadın olmayı *doğru* şekilde becermiş, ama sonunda onları sarmalayan toplum hâlâ yanlış olduğundan tehlikeye itilmiş, mutsuz, kösteklenmiş ya da yıkılmış kadınların öykülerini okuyabilirsin. Bir kıza, çağına önderlik eden bir kahraman göster: Sylvia Plath, Dorothy Parker, Frida Kahlo, Kleopatra, Boudicca, Jan Dark. Aslında ona gösterdiğin, sonunda mahvolan bir kadındır. Zaferlerinin tehdit edici, hatalı, itici ve bir genç kız için en can alıcı şekilde havalı olmaktan çok uzak bulunduğu bir ortamda yaşıyorsan, zorlukla kazanılmış bu zaferler tamamen yadsınabilir. Çok az kız doğruyu, iliğine kemiğine kadar doğruyu seçer, ama yalnız.

Yani *Nasıl Kadın Olunur?*, bir pançoyla “tarzını gösterme” yanılgısına düşmüş bilgisiz ve hazırlıksız benin, kadın olmayı yanlış anladığı onca zamanının öyküsünü anlatıyor. Ancak 21. yüzyılda, yalnızca deneyimlerin dökümünü yapmak yeterli görünmüyor. Evet, eski moda feminist “yükse-len bilinçlilik” hâlâ büyük değer taşıyor. Ama konu kürtaj,

kozmetik mucizeleri, doğum, annelik, seks, aşk, iş, kadın düşmanlığı, korku ya da kendi teninin altında nasıl hissettiğine geldiğinde, kadınlar çok ama çok sarhoş olmadıkça birbirlerine genellikle doğruyu söylemiyor. Belki de kadınların içki âlemlerine gittikçe daha fazla katılması, yalnızca modern kadının diğerleriyle iletişim kurma çabasıdır. Ya da bunun sebebi Sancerre şarabının gerçekten inanılmaz bir lezzete sahip olmasıdır. Dürüst olmak gerekirse, ben her iki seçeneğe üzerine de bahse girerim.

Bununla birlikte bir kadın olmanın –neye benzediğine ilişkin *yapar gibi görüldüğümüz rolden çok– gerçekten ne olduğunu çözmeye çalışmak* yaşamsal olsa da hâlâ bir parça analiz-imsi, tartışma-ımsı, “bu değişmeli-ımsı” materyale ihtiyacımız var. Biliyorsun. Feminizm.

İşte, ikinci sorun da burada ortaya çıkıyor. Feminizmin tüm bunları kapsayacağını düşünüyorsun. Ama feminizm, olduğu üzere, duruyor. Yavaşladı. Son birkaç yılda defalarca ve defalarca aklımdaki soruları yanıtlaması için feminizme başvurdum, ama gördüm ki tüm zamanların en heyecan verici, en kışkırtıcı ve etkili devrimi birkaç feminist akademisyen tarafından sürüklenen, yalnızca feminist akademistlerin okuyacağı kitaplarda ya da saat 11’de BBC4’te boy gösteren birkaç küçük tartışmaya saplanıp kalmış. İşte şikayetlerim:

- 1) Feminizm yalnızca akademisyenler tarafından tartışılmayacak kadar önemlidir. Daha uygun olarak:
- 2) Feminist bir akademisyen değilim, Tanrı’ya şükür. Bununla beraber feminizm o kadar ciddi, önemli ve ivedi bir konu ki şimdi, berbat bir imlası olan gamsız bir gazeteci ve yarı zamanlı televizyon eleştirmeni tarafından savunulmasının tam zamanıdır. Bir şey heyecan verici ve eğlenceliyse kenardan izlemek değil, içine karışmak isterim. Söyleyecek sözüm var! Camile

Paglia, Lady Gaga'yı TAMAMEN YANLIŞ ANLADI! Feminist örgüt Object, iş pornografiye gelince tam bir aptal! Kahramanım Germaine Greer cinsiyet değiştirme konularında saçmalıyor! Ve *kimse OK!* dergisi, 600 poundluk çantalar, mini mini donlar, Brezilya ağdasi, aptal bekarlığa veda geceleri ya da Katie Price sorununu ele almıyor ki bunların ele alınması gerek. Ele alınmalı, zaptedilmeli, yüzü çamura gömülüp haykırırlar eşliğinde üstesinden gelinmeli.

Geleneksel feminizm size bunların önemsiz konular olduğunu söyler. Ücret eşitsizliği, üçüncü dünyadaki kadın sünneti ve ev içi şiddet gibi ciddi konulara yoğunlaşmamız gerektiğini belirtir. Bunlar elbette mide bulandırıcı ve yanlış; bu son bulmadan dünya dürüstçe kendiyi yüzlemez.

Bununla birlikte bir kadın olmanın getirdiği bu ufek tefek, aptalca ve aşikâr olan gündelik sorunlar da birçok şekilde kadınlara zarar verir. Bu, kadın eşitsizliğine aktarılan "Kırık Camlar" felsefesidir. "Kırık Camlar" kuramında, bir binada kırık olan tek bir cam görmezden gelinir ve tamir edilmezse, serseriler daha fazla cam kırma eğiliminde olacaktır. Sonunda binaya zorla girebilir, yangın çıkarabilir ve işgalci haline gelebilirler.

Benzer olarak kadın cinsel organındaki kılların nahoş bulunduğu, ünlü ve güçlü kadınların durmaksızın çok şişman ya da çok zayıf olmakla ya da kötü giyinmekle eleştirildiği bir ortamda yaşarsak, o zaman sonunda insanlar kadınların içine zorla girmeye ve orada yangın çıkarmaya başlar. Kadınlar işgalciler tarafından ele geçirilir. Elbette bu hiç de istenen bir son değil. Sizi bilmem, ama ben bir sabah uyanışta holümün bir sürü fırsatçıyla dolu olduğunu görmek istemem.

Rudy Guilianı 1993'te New York belediye başkanı olunca, "Kırık Camlar" kuramına olan inancı onu "Sıfır Hoşgörü"

siyasetini izlemeye itti. Suç oranları hızla, belirgin şekilde düştü ve sonraki on yıl boyunca düşük seyretti.

Bence kadınların, hayatımızdaki Kırık Camlar sorunları için kendi sıfır hoşgörü politikalarını uygulamaya başlamasının zamanı geldi. Tüm "Ataerkil Saçmalıklara" sıfır hoşgörü ki Ataerkil Kırık Camlar Saçmalığı için sıfır hoşgörü siyasetinin en iyi yanı şu: 21. yüzyılda sıfır beden mankenlerin, gülünç pornografinin, kucak dansı kulüplerinin ve botoksun üzerine yürümek zorunda değiliz. İsyan başlatmamız ya da açlık grevine girmemiz gerekmiyor. Kendimizi bir atın ya da eşeğin altına almak zorunda değiliz. Yalnızca dürüst bir şekilde bir dakika için sorunun gözlerinin ta içine bakmalı ve ardından ona gülmeliyiz. Güldüğümüzde seksi görünüyoruz. Rahatlamış, has kahkahalar attığımızda insanlar bizden hoşlanıyor.

Olasılıkla masalara yumruklarımızla vurup, "EVET! EVET! İşte böyle! LANET OLSUN sana ataerkil kafa!" diye haykırıp, sonra bir ağız dolusu cipsle boğulacakmış gibi olduğumuzda, bizden bu kadar hoşlanmıyorlar.

Artık feminizmin "dalgalarından" söz edebilir miyiz, bilmiyorum. Benim hesabıma göre, bir sonraki dalga ellinci olacak. Ve iş ellinci dalgaya varmışsa artık, buna bireysel dalgalar demekten vazgeçip bunu basitçe gelgit diye adlandırmak gerekir.

Ama eğer feminizmin ellinci dalgası *olacaksa*, umarım bunu tüm öncekilerden ayıran kadınların modern bir kadın olmanın zorluğu, bağlantısızlığı ve saçmalığını haykırarak, içselleştirerek ya da atışmalara girişerek değil, yalnızca onu gösterip, "HA!" diyerek yüzleşmesi şeklinde olur.

Öyleyse evet. Eğer ellinci dalga varsa, o halde benim katkım da budur. Eteğimdeki taşlar budur. Nasıl kadın olunacağına dair az fikrimin olduğu ya da çoğu zaman hiçbir fikrimin olmadığı her durumun gayet ayrıntılı öyküsü.

BÖLÜM 1

Kanamaya Başlıyorum!

Bunun isteğe bağlı olduğunu varsaymıştım. Kadınların her ay kanadığını biliyorum, ama bunun *bana* olacağını düşünmemiştim. Belki de tümüyle isteksiz oluşum sayesinde, bunun dışında kalmayı becerebileceğimi sanmıştım. Doğruya doğru, çok kullanışlı ya da eğlenceli bir şey gibi görünmüyor. Ayrıca programımda buna nasıl yer bulurum, bilmiyorum.

Bunu dert edecek değilim! Gece, on tane mekiğimi çekiyor ve kendi kendime, neşe içinde düşünüyorum. Kaptan Moran bu işe *bakmıyor!*

“18 olduğumda” listemi son derece ciddiye alıyorum. “Kilo vertilecek [metinde böyle]” mücadeleimde vites artırdım; yalnızca zencefilli bisküvi yememeye devam ettiğim için değil, ayrıca gecede on mekik, on da sınav çekiyorum. Evde boy aynamız yok, nasıl göründüğümü bilmiyorum, ama böyle devam edersem, sanırım Noel’e kadar acemi eğitim programı rejimim beni en az Winona Ryder kadar ince hale getirecek.

Regli dört ay önce bir şekilde öğrendim. Annem bize bundan hiç söz etmemişti. Yıllar sonra ona bunu sorduğumda anlaşılmaz bir şekilde, “Bunların hepsini *Mavi Ay*’dan öğrendiğinizi düşünmüştüm,” dedi. Aslında âdet döngüsünün ne olduğunu, bir kız öğrencinin evimizin yanından geçerken çalılara attığı hijyenik tampon broşürünü bulduğumda keşfetmiştim.

Yatak odasına gidip broşürü Caz'a göstermeye çalışıyorum. "Bundan söz etmek istemiyorum," diyor.

"Ama gördün mü?" diye yatağının ucuna oturarak soruyorum. Yatağın diğer ucuna kayıyor. Caz "yakınlık"tan hoşlanmaz. Bu onu son derece sinirlendiriyor. İçinde yedi kişinin yaşadığı üç yatak odalı bir evde, neredeyse her an sinirli.

"Baksana! Bu *rahim*, bu da *vajina* ve tampon *enlemesine* genişliyor ve... *deliği* dolduruyor," diyorum.

Broşürü üstünkörü okumuştum. İşin doğrusu, şaftım kaymıştı. Dişi üreme sisteminin enine kesiti karmaşık ve kullanışsız görünüyor; şu içinde her yerden her yere tüneller uzanan şu Rotastak marka çok pahalı hamster kafesleri gibi. Bir kez daha, bunun "içinde" olmak istediğimden gerçekten emin değilim. Sanırım leğen kemiğimden boynuma dek yalnızca etten yapıldığımı düşünmüştüm, böbrekler de oralara bir yere sıkıştırılmıştı. Sosis gibi. Bilmiyorum. Anatomi en iyi olduğum konu değil. Genç kızların yağmurda bayıldığı romantik on dokuzuncu yüzyıl romanlarını ve Spike Milligan'ın savaş anılarını seviyorum. Bunların her ikisinde de reglin adı geçmiyor. Bu biraz... gereksiz görünüyor.

"Ve her *ay* oluyor," diyorum Caz'a. Caz şimdi açıktan açığa uzanıyor; kıyafetleri üzerinde, ayağında lastik çizmeler, yorganı da kafasına çekmiş.

"Gitmeni istiyorum," diyor yorganın altından duyulan sesiyle. "Ölüymüşsün gibi yapıyorum. Seninle regl hakkın da konuşmaktan daha itici bir şey düşünemiyorum."

Sesim kısılıyor.

"Nil desperandum!" diyorum kendi kendime. "Her zaman beni dinleyecek anlayışlı bir kulak, neşeli sohbe katılacak biri var."

Yeni aptal köpek yatağımın altında. Sokağın yukarısın-

* "Nil desperandum!" (Latince): Umutsuzluğa düşme! -ç!!

da yaşıyan minik köpek, Oscar tarafından hamile bırakıldı. Hiçbirimiz bunun nasıl gerçekleştiğine akıl erdiremedik. Oscar şu mini mini, bolca havlayan köpeklerden; büyük boy fasulye konservesinden olsa olsa bir parça iridir ve yeni aptal köpeğimiz yetişkin bir Alman kurdu.

“Önünde çömelmek için toprakta bir çukur kazmış olmalı,” diyor Caz tiksintiyle. “Bunun için *yalvarmış* olmalı. Köpeğin bir orospu.”

“Yakında bir kadın olacağım, köpek,” diyorum. Köpek bacak arasını yalıyor. Ne zaman onunla konuşsam, köpeğin bunu yaptığını fark ettim. Bunu nasıl yorumlamam gerektiğini henüz bilmiyorum, ama sanırım bu konuda bir parça üzülebilirim.

“Bir broşür buldum ve yazdığına göre, yakında regl olmaya başlayacağım,” diye devam ediyorum. “Sana karşı dürüst olacağım köpek; biraz endişeliyim. Sanırım canım acıyacak.”

Köpeğin gözlerinin ta içine bakıyorum. Su katılmamış bir salak. Boş, bomboş gözlerle bakıyor.

Ayağa kalkıyorum.

“Annemle konuşacağım,” diye açıklıyorum. Köpek yatağımın altında kalıyor ve her zamanki gibi, bir köpek olmanın derin endişesiyle bakıyor.

Annemi tuvalette yakalıyorum. Sekiz aylık hamile ve bir yandan çişini yapmaya çalışırken bir yandan da uyuyan bir yaşındaki Cheryl’yi kucağında tutuyor.

Küvetin kenarına oturuyorum.

“Anne?” diyorum.

Her nedense bu konuda yalnızca bir soru hakkım olduğunu düşünüyorum. “Âdet döngüsü sohbeti”nde tek atış hakkım var.

“Evet”, diye yanıtlıyor. Hem çişini yapıyor hem uyuyan

bebeği kucağında tutuyor hem de kirli sepetinden beyazları çıkarıyor.

"Biliyorsun... *regl olacağım*," diye fısıldıyorum.

"Evet?" diyor.

"Canım yanacak mı?" diye soruyorum.

Annem bir dakika kadar düşünüyor.

"Evet," diyor sonunda. "Ama sorun yok."

Ardından bebek ağlamaya başladığı için, neden "sorun olmadığını" asla açıklamıyor. Bu, açıklanmamış bir konu olarak kalıyor.

Üç hafta sonra regl olmaya başlıyorum. Bunu son derece keyifsiz buluyorum. Kasabadaki Merkez Kütüphane'ye giderken, arabada kanamaya başlıyorum ve babam bizi eve götürmeye gelmeden önce, görünmeyeceğini umarak yarım saat boyunca kurgusal olmayan kitaplar kısmında dolaşmak zorunda kalıyorum.

"İlk regl dönemimi yaşıyorum: ıgğğ!" diye yazıyorum günlüğüme.

Mutsuzluk içinde, "Judy Garland'ın regl olduğunu hiç sanmıyorum," diyorum gecenin ilerleyen saatlerinde köpeğe. Küçük bir el aynasında ağlayışımı izliyorum. "Ya da Cyd Charisse'in. Ya da Gene Kelly'nin."

Annemin banyo kapısının arkasına koyduğu hijyenik ped paketi artık beni de ilgilendiriyor. Hâlâ "paketin dışında" olan küçük kardeşlerimin hepsine karşı hüznü bir kıskançlık duyuyorum. Bu pedler kalın ve ucuz; paçalı donumun arasına sıkışıyor, bacaklarımın arasmda bir döşek varmış gibi hissediyorum.

"Bacaklarımın arasında bir döşek varmış gibi," diyorum Caz'a.

Sindy bebeklerimizle oynuyoruz. Oyun dört saattir sü-

rüyor. Caz'ın Sindy'si Bonnie, lüks bir yolcu gemisinde bulunan herkesi gizlice katlediyor. Benim Sindy'im Layla'ysa gizemi çözmeye çalışıyor. Tek bacaklı Action Man Bernard da aynı anda her ikisiyle de flört ediyor. Bernard hangimizin olacak diye durmadan kavga ediyoruz, oysa aslında Eddie'ye ait. Ne o ne de ben Sindy'mizin yalnız olmasını istiyoruz.

"Korkunç, kalın bir döşek," diye devam ediyorum. "*Prenses ve Bezelye Tanesi*'ndeki gibi."

"Boyu ne kadar?" diye soruyor Caz.

On dakika sonra, altı hijyenik ped yere serilmiş, üzerilerinde de Sindy'ler uyuyor, tıpkı bir yatakhane gibi.

"İşe bak!" diyorum. "Tıpkı Brüksel lahanasının *tam da* Sindy kokusuna benzediğini keşfettiğimiz günkü gibi. Gördün mü Caz? İşte, bu, regl olmanın *iyi yanı!*"

Hijyenik pedler ucuz ve kalitesiz: Yürüdüğümde bacaklarımın arasında parçalanıyor, işlevsiz hale gelip sızdınıyorlar. Regl olduğum sürede yürümekten vazgeçiyorum. İlk dönemim üç ay sürüyor. Bunun son derece normal olduğunu düşünüyorum. Düzenli olarak bayılıyorum. O kadar kansızım ki el ve ayak tırnaklarım çok soluk bir maviye bürünüyor. Anneme söylemiyorum çünkü regl olmakla ilgili sorumu sormuştum. Şimdi bununla yaşamalıyım.

Çarşaflardaki kan iç karartıcı: Cinayet gibi dramatik ve kırmızı değil; bir kaza gibi kahverengi ve can sıkıcı. Sanki içten içe paslanmışım, şimdi de parçalanıyormuşum gibi görünüyor. Her sabah lekeleri elde yıkamaktan kurtulmak için, işe yaramaz hijyenik pedle birlikte bacaklarımın arasına rulo rulo tuvalet kâğıdı sıkıştırıyorum ve gece son derece hareketsiz yatıyorum. Kimi zaman ciğ ciğer gibi görünen devasa kan pıhtıları geliyor. Bu, kalın parçalar halinde dışa atılanın rahim duvarım olduğunu; âdet kanamasının böyle

bir şey olduğunu varsayıyorum. İçimde, bir şeylerin son derece yanlış gittiğine ilişkin kasvetli bir his de var, ama bunu dillendirmek oyunun kurallarına aykırı. Sık sık, geçmişte bu vahşi zırvallıkla yalnızca bez parçaları ve soğuk su kullanarak baş etmek zorunda kalmış olan kadınları düşünüyorum.

Banyoda bir tırnak fırçası ve katranlı sabunla donumu temizlerken, kadınların uzun zamandır erkekler tarafından ezildiği *şüphesiz* diye düşünüyorum. Kurumuş kanı pamuklu bezden çıkarmak korkunç bir iş. *Çitilemekle* o kadar meşguldük ki merdaneli icat edilene dek oy hakkı için uğraşmaya vaktimiz olmadı.

Benden iki yaş küçük olmasma karşın Caz, benden altı ay sonra, tam ben ikinci dönemime girerken regl olmaya başlıyor. Herkes uykudayken gözyaşları içinde odama geliyor ve o korkunç sözcükleri fısıldıyor: "Âdet oldum."

Ona banyo kapısının arkasındaki hijyenik pedleri gösteriyorum ve ne yapacağını anlatıyorum.

"Bunları donunun içine koyuyorsun ve üç ay yürümüyorsun," diyorum. "Zor değil."

"Canım yanacak mı?" diye soruyor; gözleri kocaman.

"Evet," diyorum yetişkin edalarında. "Ama sorun yok."

"Neden sorun yok?" diye soruyor.

"Bilmiyorum," diyorum.

"Peki, bilmiyorsan neden öyle söyledin?" diye soruyor.

"Bilmiyorum."

"Yüce İsa! Neden konuşmaya uğraşıyorsun ki? Ağzından çıkanlar saçmalıktan ibaret."

Caz'a korkunç kramplar giriyor; regl dönemlerini yatak odasında, perdeler çekilmiş, her yanı sıcak su torbalarıyla kaplanmış halde geçiriyor ve odaya girmeye çalışan herkese, "S.ktirin gidin!" diye bağıyor. Hippi olmanın bir parçası olarak annem ağrı kesicilere "inanmıyor" ve bizi bitkisel çö-

zümlere zorluyor. Adaçayının iyi geldiğini okuyor; yatakta fincan fincan adaçayı içip ağlıyoruz. Buna önümüzdeki otuz yıl boyunca katlanmak zorunda olduğumuza ikimiz de inanamıyoruz.

“Zaten çocuk istemiyorum,” diyor Caz. “Yani bundan hiçbir kazanç sağlamayacağım. Tüm üreme sistemimin alınmasını istiyorum. Yerine sigara içeceğim günler için yedek akciğerler konsun. Bu seçeneği istiyorum. Bu anlamsız.”

Şu noktada kadın olmanın önerilecek bir yanı yok gibi. Cinsiyet hormonları beni neşeli bir çocuktan kanayan, ağlayan ve bayılıp duran çamaşırcı bir kadına çevirmişti. Bu hormonlar kadınsı hissetmemi sağlamıyor; her gece perişan hissederek yatağa giriyorum. Donumun içindeki hijyenik ped çıkıntısıysa penis gibi görünüyor.

Üzüntü içinde üzerimdeki her şeyi çıkarıyor, bir yandan da çekmecedan geceliğimi alıyorum. Arkamı döndüğümde, köpeğin yatağın altından sinsice çıkarak kanlı hijyenik pedimi yemeye başladığını görüyorum. Odanın zemini parçalanmış kanlı pamuk parçalarıyla dolu; paçalı donumsa ağzında. Umutsuzca bana bakıyor.

“Ah, Tanrım! Köpeğin lezbiyen bir vampir,” diyor Caz yatakta dönerek.

Paçalı donumu geri almak için ilerliyor ve bayılıyorum.

Bununla birlikte, bu hormonsal kederin ortasında, nihayet güneşte parlayan apoletleriyle şövalye mahmuzlarını şaklatarak dağları aşıp geliyor: Yeşil kütüphane kartım. Artık on üç yaşındayım, kütüphaneden anne ve babamın kartını kullanmadan, yetişkinler için ayrılan kitapları alabilirim ki bu da gizli kitapları alabilirim demek. Kirli kitapları. İçinde seks geçen kitapları.

Kütüphaneye giderken, “Şu düşlerden kurduğum olu-

yor,” diyorum köpeğe. Kütüphane yeşilliğin diğer tarafında. Yeşillik, yürürken sürekli serseri tayfasının gelip gelmediğini kollaman gereken geniş, ıssız bir çim alan. Cesurca ortasından yürünmüyor; bu insanı tehlikeye açık kılıyor. Kenarlardan sinerek evlere yakın yürümelisin. Böylece saldırıya uğrarsan, bu evlerde oturan insanlar gidip dürbünleri bile olmadan, kafanın patlatılışını rahat rahat izleyebilirler.

“Şu düşler... erkekler hakkında,” diye devam ediyorum. Köpeğe bakıyorum. Köpek bana bakıyor. Köpeğin, burada olup bitenler hakkındaki gerçeği bilmeyi hak ettiğini düşünüyorum. Ona, en azından bu kadarını borçluyum.

Anı ve neşe dolu bir şekilde açılarak, “Chevy Chase’e âşığım,” diyorum köpeğe. “Onu Paul Simon’un 1986, *Graceland* albümünden “Call Me Al” şarkısının videosunda gördüm. Onu düşünmeden duramıyorum. Beni öptüğünü düşledim, ağzı heyecan vericiydi. Babama, cuma günü videocudan *Üç Kabadayı*’yı alabilir miyiz diye soracağım.”

Videocudan *Üç Kabadayı*’yı istemek cesur bir hamle olacaktı çünkü kiralanan video çoktan seçilmişti: *Ördek Harold*. Bir sürü ayak işi yapmam gerekecekti, ama buna değer. Köpeğe henüz söylememiştim, ama Chevy Chase’le öpüşme düşüncesi beni o kadar heyecanlandırmıştı ki dün “Call Me Al”ı on altı kez üst üste dinledim. Paul Simon gitarıyla solo yaparken Chevy’nin yüzüme dokunduğunu hayal edip durdum. Chevy için yanıyorum. Ona ilk ne söyleyeceğimi bile hayal ettim ki ilk sözlerimle birlikte kalbi benim için atmaya başlayacak.

“Chevy Chase?” diyeceğim *Dallas* dizisinde gördüklerime çok benzeyen bir partide. “*Cannock Chase*’le bir bağlantısı var mı?”

Cannock Chase, Stafford’a giderken A5 yolunun sağında. Los Angeles doğumlu film yıldızı ve komedyen Chevy Cha-

se, bu şakayı anlamakla kalmayacak, şakama bayılacak da.

Elbette daha önce de birkaç kere âşık oldum. Tamam, bir kere. Pek iyi gitmedi. Yedi yaşmdayken *Buck Rogers*'ın bir bölümünü izledim ve bu salak Amerikalı uzay kovboyuna âşık oldum. Bu karakter öylesine Han Solo üzerine kurulmuştu ki onu San Holo diye de çağırabilir, Fillennium Malcon'a bindirip Bewchacca'yla etrafta gezdirebilirlerdi.

Aşkın yeni kimyasalları *Buck*-nesyum ve *Roger*-tonin içimde at koştururken, aşkın ne olduğunu keşfettim ve bunun çok... ilgimi çektiğini fark ettim. Daha önce hiçbir şeyin uyandırmadığı bir ilgi uyandırmıştı içimde.

Buck'la alakalı her şey ama her şey ilgimi çekiyordu. Yalnızca yüzüne bakmak bile ilgi çekiciydi. Kapının yanında nasıl da dikilmiş = ilginç. Besbelli tüy gibi hafif olan plastik lazer tabancasını ağırmışçasına tutuşu = ilginç. Jenerik müziği öyle bir özlemle, öyle bir Buck Roger-lıkla yüklü ki 28 yıl sonra bile, hâlâ duyunca içim kıpır kıpır ediyor.

Bunların uğraşılması gereken okkalı duygular olduğu apaçık. Ben de önemli bir olay olduğunda hep yaptığımız şeyi yaptım. O sırada beş yaşında olan Caz'ı yakalayarak çamaşır dolabına çektim. Tıpkı Mitford kardeşlerin yaptığı gibi, ama büyük olasılıkla onların dolapları çok daha büyüktü ve çamaşır suyu, fare pisliği ve osuruk kokmuyordu.

"Caz," dedim kapıyı olabildiğince çekip, son derece gizemli bir tavır takınarak. "Sana akıl almaz bir şey söyleyeceğim."

Bir an durakladım, ona baktım.

"Ben... ÂŞIĞIM, Buck Rogers'a. Anneme söyleme."

Caz başını sallayarak onayladı.

Yüküm hafiflemişti, kapıyı açıp Caz'a gitmesini işaret ettim. Sahanlığı geçip merdivenlerden inişini izledim. Salonun kapısını açtığını duydum.

“Anne! Cate, Buck Roger’a âşık olmuş,” dedi.

İşte, o anda, aşağılanışım kızgın kor gibi içimi yakarken, aşkın ıstırap olduğunu, tüm sevdaların gizli kalması gerektiğini öğreniyorum. Bir de Caz’ın güvenilirmez, ödlele bir onun bunun çocuğu olduğunu.

Tüm bu gerçekler daha sonra işime yaradı. O gün o çamaşır dolabının içinde çok şey öğrendim. Yalnızca 20 dakika sonra, Caz’ın yastık kılıfını dondurulmuş bezelyeyle dolduruyor ve bir yandan da uğursuzca fısıldıyordum: “Ve işte savaş başladı.”

Bununla birlikte uzun süredir, içimde aşka dair ne varsa ayaklar altına alınmış olsa da ergenlik hormonlarının hücumu, bunları daha fazla görmezden gelmeyi artık olanaksız kılıyordu. On üç yaşında, yeşilliğin kenarlarında dolaşıp hamile köpeğiyle konuşan saçları örgülü kız, aslında şehvetten delirmiş durumda.

“*Acar Hafıye*’nin roman uyarlamasını alacağım,” diyorum köpeğe. *Acar Hafıye*, başrolünü Chevy Chase’in oynadığı, dönemin son derece vasat filmlerinden biriydi. “Kapağında Chevy’nin bir resmi olacak; Chevy’nin resmine bakıp sonra onu Aşk Defteri’me kopyalayacağım.”

Aşk Defteri yeni bir buluş. Kapağında “İlham Defteri” yazıyor, ama aslında “Aşk Defteri.” Şimdiye dek York Düşesi’nin dokuz resmini ve Kurbağa Kermit’in *Radio Times* dergisinden kestiğim küçük bir resmini koydum. York Düşesi’ni çok seviyorum. Yıl 1988, Düşes çok şişman, ama bir prensle evli. Bana geleceğe ilişkin umut veriyor.

Acar Hafıye’nin roman uyarlamasıyla ne yapacağımı şimdiden kararlaştırmıştım bile. Eve vardığımda, onu bir atlete sarıp iç çamaşırı çekmecemin en dibine saklayacağım; böylece annemler kitabı görmeyecek. Ebeveynlerimin birilerine

âşık olmaya başladığımı düşünmemesi çok önemli. Çünkü o zaman büyüdüğümü fark ederler ve ben bir şekilde bunu gizli tutmaya çalışıyorum. Bu durumun kimi sorunlara neden olacağını düşünüyorum.

Kütüphanede *Acar Hafiye*'nin roman uyarlamasını kolayca buluyorum. Kapağında Chevy'nin tatmin edici büyüklükte bir resmi var; o tatlı yüzü kopyalamak için birkaç kalem ucu tüketeceğim.

Neredeyse düşünmeden, Jilly Cooper'ın *Riders* romanını da damgalanması için masaya koyuyorum. Ön kapakta bir at var. Atları severim. Köpeğin dışarıda mızımlandığını duyabiliyorum. Onu ağaca bağlamıştım, ama genellikle ağacın etrafında turlar atar ve kendini tasmaıyla neredeyse boğar. Büyük olasılıkla son nefesini vermeden onu çözmenin zamanı geldi.

Üç saat sonra, ne okuduğuma inanamıyorum. Yetişkin kitapları alabildiğim ilk gün ve ben bir müstehcenlik hazinesine çatmışım. Kesinlikle bir müstehcenlik hazinesi. Jilly Cooper'ın *Riders*'ı, düşleyebildiğim her şeyin ötesinde: Penisler, meme uçları ve her yerde cinsel ilişki. Gökten klitorisler yağıyor. Anüsler derin mi derin. Bir meme fırtınası; sakso çekmeler, yalama kasırgası...

Kimi kısımları kafa karıştırıcı; Cooper, kadın kahramanlardan birinin "çalılığı"ndan söz edip duruyor ve sayfa 130'a gelene dek, bahsettiğinin bitki örtüsü olmadığından pek de emin olamıyorum. Ve oral seks nedir, en ufak fikrim yok; Wolverhampton'da tanıdığım kimsenin yapamadığı kesin. Bunun Birmingham'da bile olmadığına bahse girerim. Londra'ya has bir şey olsa gerek.

Bu bir yana, kitap kuşkusuz seks düşkünlüğünün *İncil*'i, açık saçıklığın Rosetta Taşı: "Sonraki dört yıl boyunca dür-

tülerin boyunduruğunda, azgınca mastürbasyon yaparken” hissetmiş olduğum “yeni ve alışılmadık duygulara” dönüş-türen anahtar metin.

İlk denediğimde, 5. Bölüm’ün ortalarına doğru, 20 dakika sürdü. Ne yaptığımı gerçekten de bilmiyordum; kitapta insanlar, hayret verici bir şey olana dek “ıslak çalılıkların” etrafını “derinlemesine araştırıyorlar.” Bense dilim dişleri-min arasında debeleniyor ve on üç yıldır sahip olduğum bu tamamıyla bilinmez bölgede kararlılıkla her şeyi deniyorum.

Sonunda boşaldığımda ıslak ve bitkin bir halde uzanıyorum; elim ağrıyor, heyecandan kendimi kaybetmiş durumdayım. Akıl almaz duygular içindeyim. *Happy Days* dizisinden Fonz’un odaya girip, “Heeeyyyy,” dediğinde hissettiği gibi, York Düşesi’nin Andrew onu öptüğünde hissettiği gibi hissediyorum. Bir şekilde temiz, hafif ve mutlu hissediyorum. Kulaklarım çınlıyor, nefes nefeseyim; içimdeki bu kiraz çiçeği, yıldız yağmuru tadındaki coşkuyla kendimi, nasıl desem, güzel hissediyorum.

Olanları günlüğüme yazamam; Caz’la aramızda yıllardır süren göze göz, dişe diş bir günlük okuma savaşı var. Kimi zaman yazdığım şey onu özellikle tiksindirdiğinde ya da kızdırdığında, kenardaki boşluklara “Sen tam bir zavallısın” gibi yorumlar yazar.

Günün geri kalan olaylarını öyle bir haz içinde yazdım ki belki de bu, duygularımın aşırılığını ele verir.

“Annem pasta fırçası almış! ÇOK KULLANIŞLI!” yazıyorum. “Çay için peynirli sandviç ki inanılmaz lezzetli! Babam *Üç Kabadayı*’yı kiralayabileceğimizi söyledi. EVVETTTTT!”

Sonraki birkaç hafta içinde şaşırtıcı derecede maharetli bir mastürbasyoncu oluyorum. Bu projeye harcadığım zaman ve emek olağanüstü. Kendimi salon, mutfak, bahçenin aşağı

tarafı gibi çok çeşitli yerlerde baştan çıkarıyorum. Ayakta, sandalyede otururken, yüzüstü yatarken, sol elimle... işin heyecanını ve yeniliğini kaybetmemesini istiyorum. Kendimin, düşünceli ve yaratıcı sevgilisiyim.

Kimi akşamüstleri kendimi yatak odama kapatıp saatlerce ve saatlerce, parmak uçlarım sanki banyodaymışım gibi buruş buruş olana dek boşalıyorum da boşalıyorum. Bu yeni hobi inanılmaz. Maliyeti yok, evden çıkmam gerekmiyor ve beni şişmanlatmıyor. Bunu herkes biliyor mu, merak ediyorum. Bilselerdi belki de bir devrim olurdu! Herkese anlatmak için sabırsızlanıyorum. Ancak asla kimseye anlatmayacağım çünkü bu şimdiye dek sahip olduğum sırların en büyüğü. Âdet dönemlerinden ya da popomda olan lekelerden bile daha büyük bir sır.

Elbette köpeğe anlatıyorum ve köpek her zamanki gibi, bacak arasını yalıyor ki bu duruma gayet uygun görünüyor, ama aynı zamanda yetersiz. Daha da açığa çıkmaya ihtiyacım var. Her zaman yaptığımı yapmalıyım.

“Eğer tutup da bana otuz bir çekmekten ne kadar zevk aldığını anlatacaksan,” diyor Caz. Bakışı *Süperman II*’de, gözlerinden lazer ışınları çıkan Zod’unkine fazlasıyla benziyor. “O zaman dört saniye içinde ölmen için tüm gücümle Tanrı’ya dua etmek zorunda kalacağım. Bununla ilgili hiçbir şey bilmek istemiyorum.”

Dönüp odama gidiyor ve *Riders*’ın 113’üncü sayfasını açıyorum yine. Kitabın sırtındaki tutkal parçalanmış, artık sayfalar kendiliğinden doğal bir şekilde açılıyor. Billy, Janey’i ısırgan otlarının yakıcı ve nemli olduğu, ağustosun her şeyi yavaşlattığı Bluebell Korusu’na götürüyor... ve benim içimde yine bir şeyler erimeye başlıyor.

Köpek yatağın altında inliyor.

Sonraki birkaç yıl boyunca mastürbasyon zaman alan, ama doyurucu bir hobi haline geliyor. Buna “mastürbasyon” dendiğini birkaç hafta sonra öğrensem de onu asla böyle adlandırmıyorum. “Mastürbasyon” kulağa tıpkı “permütasyon” gibi geliyor ve işin bu şekilde matematikselleşmesi hoş değil. “Otuz bir çekmek” de benzer şekilde nahoş kaçıyor; çile çekmek ya da hareket çekmek gibi, akla tatsız şeyler getiriyor.

Tam tersine, benim yaptığım düşsel, nazik, yumuşak –tırnaklarım çok uzadığı için kendimi fena halde yaraladığım birkaç gün süresince kendi hamlelerimi geri püskürtmek zorunda kaldığım zamanları dışarıda tutuyorum. Onu yalnızca “bu” olarak düşünüyorum– ve devrim niteliğindeki *Riders* “bunu” beslemiş olsa da kısa süre sonra “buna” *Riders*’tan fazlası gerekiyor.

Kuşağımın insanları ne yapıyorsa ben de onu yapmaya başlıyorum. Benim kuşağım ücretsiz ve çevrimiçi pornografinin, savaş sonrası İşçi Partisi hükümetinin süt ve gözlük dağıtmasındaki cömertliğe denk biçimde, dört bir yana dağıtılmasından önceki son kuşak. *Radio Times* dergisini okuyor ve müstehcen televizyon programlarını kestirmeye çalışıyorum.

Seksenlerin sonunda, doksanların başında yaşayan milyonlarca diğer genç gibi, kısa zaman içinde en iyi müstehcenlik kaynaklarının, “BBC2’deki muhteşem filmler ve dramlar” ile “Channel 4’teki gece yarısı ‘gençlik programları’” arasında eşit olarak paylaştırıldığını keşfediyorum. Program listesinde aranması gereken belirli anahtar sözcükler var. Oyuncu “Jenny Agutter” bunların başında geliyor. Agutter açık saçıklığın şaşmaz müjdecisi. *Logan’ın Kaçışı*, *Kurtadam Londra’da*, *Sonsuz Çöl* ki bu filmin adı *Sonsuz Otuz Bir* de olabilir; Agutter nerede ortaya çıkarsa, orada göğüslerin,

boyun ısırmaların, kalçaları kavramış ellerin ve arka plan-
da iç çekiş seslerinin olacağı kesin. *Demiryolu Çocukları*'nın,
evet, o sevimli aile filmi *Demiryolu Çocukları*'nın bile sonun-
da bir buhar seli ve fren çığlıkları içerisinde bir tünelden
çıkan onlarca şaşkın Viktoryen beyefendi karşısında Jenny
Agutter iç çamaşırlarını sallar. Sanki bu konuda ısrarlı.

Gece geç saatte sesi kısıp *Kurtadam Londra*'da filmi iz-
liyorum. Jenny Agutter duşta yavaşça ve iştahla David
Naughton'ın omzunu ısıyor; ben de sonradan bir kurta-
dama dönüşecek ve sokakta, gözümün önünde bir sokak
köpeği gibi vurulacak olsa bile, yiyecek birine sahip olmak
ister miyim diye düşünüyorum. Aşkın kötü yanlarını da, iyi
yanlarını da kabul ediyorum. Kolay olmayacak, biliyorum.
Graceland albümündeki birçok şarkı da bana bunu öğretti.
Gecenin bir yarısı sefil halde Agutter'a bakıyorum.

Bunun yanı sıra aradığımız yalnızca Agutter değil. "İtha-
netin karanlık öyküsü" de her zaman iyi bir seyrin müjdeci-
si. *Suçluluk* ya da *Blackeyes* dizisi öyle sahnelerle dolu ki huzla
odanın diğer ucuna koşup annem gelecek olursa, beni uy-
gunsuz şeyler izlerken görmesin diye, parmağım kapatma
düğmesini üzerinde tutmak zorunda kalıyorum. Son dere-
ce uygunsuz. Eller siyah jartiyerlere hücum ediyor ve *Blac-
keyes* kendinden geçiyor. Seks inanılmaz ölçüde karmaşık
ve zorlayıcı görünüyor, ama en azından öpüşen insanlar ve
birkaç meme görüyorum. *Suçluluk* filminde Trevor Eve tara-
fından baştan çıkartılan kırmızı saçlı genç kızı gördüğümde,
bir kızıl olan Caz'a, sonunda ona -Woody Woodpecker'dan
Annie'deki Annie'den başka- yeni bir rol modeli bulduğumu
söylemek istiyorum. Ama yalnızca bir hafta önce aramızda
şöyle bir konuşma geçti:

Ben: "Dün ne oldu tahmin et!"

Caz: "Doğum günüm için ne istediğime karar verdim:
Benimle konuşmamayı."

Tek ama yalnızca tek bir seferde seks suçluluk taşıyor, türler arası de değil, yalnızca muhteşem. *Papatya Vadisi*'nde Jennifer Ehle'in karakteri, savaş zamanı Londra'da partilerin, şampanyanın, keyif veren ahlaksızlıklarla düzüşmenin akla hayale gelmez hazzı içinde gününü gün ediyor. Yetişkin arzusunun doruğunu gösteren bir sahne var: Çinko küvete yarı uzanmış olan Ehle sosyal hayatını siyah, bakalit bir telefonla planlıyor.

"Londra muhteşem!" diyor titrek sesiyle havalı havalı. Islak saç ensesine düşmüş, gözleri şimdiden şampanyadan parlamış. "Bir sürü parti vaaaarrrrr!"

Memeleri dingin bir kusursuzluk içinde takımadalar gibi suda yüzüyor. Uçları fare burnu gibi pembe renkteler. Daha sonra pembe ipeğe bürünecek ve onlara dokunmak için iç çeken yakışıklı delikanlılarla birlikte sigara içmek için balkona çıkacaklar. Jennifer Ehle'nin *Papatya* meme uçları, meme uçlarını dünyanın en eğlenceli şeyi gibi gösteriyor. Karanlıkta salonda bir başıma oturmuş, onları izliyorum. Benim meme uçlarım banyoda öyle görünmüyor; birisi içeriye dalıp da onları görmesin diye sürekli fanilayla saklıyorum. Banyo kapısının kilidi yok.

"Ufaklıklardan biri kendini içeri girip *boğulabilir*," diye uyarıyor annem; paçalı donum hâlâ üzerimde küvete atıyorum.

Sonra 1990'da Channel 4, genç Cynthia Payne'in yaşamını anlatan filmi gösteriyor, *Wish You Were Here*. İşte bu, büyük keşfimi yaptığım an oluyor! Oh, *Wish You Were Here*'daki Emily Lloyd! Benim için pornonun Beatles'ı! Düzüşmenin Dickens'ı! Benim yaşında ve ortak bir geçmişimiz –ergenlik yaşları, emekçi sınıf– var, seksi karanlık, yok oluşa götüren bir şey olarak değil de sersemce ve eğlenceli bulan gördüğüm ilk karakter. Seks onun için sigara içmek ki henüz de-

nemedim, ama niyetliyim ya da bisiklete binmek kadar ciddi ki bir kez bindim ve düştüm, ama ne gam!

Salonda yalnızım; battaniyeye sarınmış, son zamanlarda en sevdiğimiz atıştırmalık olan Peynirli Lolipop'u –çatalın ucunda bir parça peynir– kemiriyorum. Gözlerim kocaman, neredeyse tüm cinsel karakterimi şekillendiren sahneyi izliyorum. Cynthia'nın pislik amcası onu bir kulübeye götürüyor, birkaç açık saçık sataşmadan sonra duvara yaslayıp becermeye başlıyor. Cynthia üzerine oturan 1950'lere ait yazlık bir keten elbise giymiş, göz kalemi çekmiş ve ayağında dizaltı çoraplar var. Amca homurdanırken Cynthia sakızını çiğniyor ve fısıldıyor, "Seni pislik. Seni ihtiyar oğlanca pislik."

On dakika sonra deniz kıyısında, elbisesini paçalı donuna sıkıştırmış, isterik bir şekilde gülerken yoldan geçenlere, "Kaldırın poponuzu!" diye bağırıyor.

Eurotrash programının her-şeye-ve-herkese-evet cinselliğiyle eşleşmiş ucube gösterisinin sersemliği –bir trampelen üzerinde zıplayan dünyadaki en büyük göğüslerin sahibi olan kadın Lolo Ferrari, dildolar ve tırtıklı anal penislerle travestiler, deri koşum takımları, elektrikli süpürgesi elinde, canı sıkılan Alman ev kadınları– işte bu, on sekiz yaşına dek gördüğüm seksin toplamı. Belki toplamda on dakika – bir araya getirip cinsel hayal gücümün temeli olarak kullandığım bir dizi iddialı, tuhaf ve kimi zaman vahşi öykücük.

Han Solo ve Aslan ki kendisi benim uydurmam –boş durmuyorum, hakkında yinelenen bir çift düşünle birlikte bu, yetişkinliğe yönelik ham ama gerçek bir his veren ilk şey: Seks. Arzu. Boşalma isteği. Beni doğru yöne yönlendirecek bir şey. Öyle geliyor ki – sonunda – bir şekilde – nasıl bilmiyorum – eğer ve eğer verdiği dersleri iyi dinlersem – doğru kıyafetleri giymemi, doğru şeyleri söylememi sağlayacak;

evden ayrılmam ve dışarıda beni bekleyen her neyse, onu bulmam için bana güç verecek.

O sıralar keşke daha fazla seks sahnesi görebilseydim. Bir sandviç yaparken kafamda evirip çevirebileceğim daha fazla porno istiyorum. Ancak ilerleyen yıllarda bunun bir şekilde çok da kötü bir cinsel eğitim olmadığına inanmaya başlıyorum. Yirmi birinci yüzyılın özgürce erişilebilen sert pornografisi, erkek ve kadınların cinsel hayal gücünü antibiyotik gibi darmaduman ediyor; tüm gizemi, belirsizliği ve şüpheyi öldürüyor, iyiyi de kötüyü de.

Ama bu arada bunu bulmuş oldum. Şimdiye dek kadın olmakla ilgili tek keşfettiğim iyi şey bu.

Yirmi iki yıl sonra boş boş zaman öldürdüğüm bir gecede internette dolanıp porno arıyorum. Neden hoşlandığımı biliyorum: Üçlü gruplar, çığlık, *Narnia Günlükleri*'nden fırlamış devasa efsanevi aslanlar ki eğer iyi ararsam hepsini bulabilirim. Titiz ve özelleşmiş bir Google araması ve on dakikalık boş zaman; seksle ilgili bulunamayacak bir şey yok.

Ama ulaşılır olmayan bir şey var, gözle görülen ve şaşırtıcı bir şey. MILF, DILF, BDSM ve A2A fantezileri arasında göze batan şekilde eksik olan bir şey var. Ne kadar internet sitesi denersem deneyeyim, kredi kartı bilgilerimi kaç kere girersem gireyim bulamadığım bir şey var. Pornografiye karşı duyduğum öfkeyi ateşleyen bir şey ki buna daha sonra yeniden değineceğim.

Öte yandan göze batan şekilde fazlasıyla ulaşılan bir şey var. YouPorn'u, RedTube'u ve wank.net'i ağızına kadar doldurmuş bir şey. İnternet köşe bucak, kıyı köşe altı dakikadan ki bir erkeğin boşalması için gereken ortalama süredir, uzun sürmeyen bu şeyle dolu. İşte 21. yüzyılın heteroseksüel pornosu:

Bir zamanlar uzun tırnakları ve gerçekten zevksiz kıyafetleri olan bir genç kız kanepeye oturur; seksi gözükmeye çalışıyordur, ama aslında sanki bir anda aklına ödenmemiş, sinir bozucu bir park cezası gelmiş gibi görünüyordur. Sutyeninin ne kadar sıkı olduğuna bağlı olarak hafifçe şaşı olabilir.

İçeri sanki önünde görünmez bir bahçe sandalyesi taşıyormuş gibi, son derece tuhaf yürüyen bir adam girer. Bunun sebebi adamın kullanışsız büyüklükte bir penisi olmasıdır ve ereksiyon halindeki bu penis, odayı, içindeki cinsel yönden en ilgisiz şeyi bulmak için tarar gibidir.

Bir pencereyi ve vazoyu es geçen kamış sonunda kanepedeki genç kıızı hedef alır.

Genç kız ilgisizce dudaklarını yalarken, adam eğilir ve –açıklanamaz şekilde– kızın sol göğsünü avuçlar. Bu cinsel açıdan bir tür Rubicon’u geçmek gibi görünür çünkü otuz saniye sonra, kız, rahatsız bir açıda becerilmektedir, ardından acı içerisinde bakarken arkadan da becerilir. Genellikle bir parça popo tokatlama, biraz saç çekme vardır, beş dakikadan kısa süren iki kameralı basit bir çekimdeki çeşitlilikte her ne olabilirse.

İş her zaman adamın pis bir şekilde kızın suratına boşalmasıyla sonlanır, sanki Generation Game yarışmasındaki çekişmelerden birinde, pastanın üzerini rastgele biçimde kremayla kaplar gibi.

Son.

Elbette bunun çeşitli uyarlamaları var: Belki kız iki adam tarafından çift yönlü becerilir ya da yanında kendisi kadar kötü giyinmiş, cadı tırnaklı bir kadın arkadaş olur; yapay bir lezbo kurgusu içinde oral seks yapıyor numarası çekilir ve elbette ortamda sayısız uygun delik bulunur.

Aslında internet pornoya ilişkin bir monokültür satışı yapıyor: Cinselliğin Doğu İngiltere’si. Çitsiz, özelliksiz, ekili ve görünen o ki yukarıda betimlenen sıkıcı, monoton seks çu-

vallarıyla doldurulmuş. Bu Tesco Seksi, Microsoft Window Düzüşmesi başka çeşitteki seksî tümüyle ezip piyasasının dışına sürüyor.

Bu tek, hayal gücünden yoksun, milyarlarca kere çoğaltılmış düzüşme genel olarak "porno kültürü"yle kastettiğimiz şeyin ta kendisi; 1960'ların karşı kültürel devriminden bu yana, tartışmasız en büyük kültürel filtreleme; kesinlikle akranı ve rakip olduğu gay kültüründen, çokkültürlülükten ya da feminizmden daha yaygın.

Bu o kadar yerleşmiş ki kimi zaman neye bakmakta olduğumuzu fark etmiyoruz. Brezilya ağdası. Hollywood ağdası. Yuvarlak, yüksek oranda plastik içeren memeler. Bir ayakkabının bağcıklarını bağlamayı ya da tuşlara basmayı olanaksız kılan kavislenmiş tırnaklar. MTV apış arası ve mededen geçilmiyor. *Nuts* ve *Zoo* dergileri sayfa sayfa okurlarının göğüslerini yayımlıyor: Ergenliğe geçiş töreni ritüelleri ki okurlar gönüllü ve istekli. Anal seks her kadının repertuarının parçası olarak kabul ediliyor. Makyaj malzemesi ya da televizyon programı afişleri donuk bakışlı, ağzı açık –bir surat dolusu boşalmaya hazır– kadınlar gösteriyor. Paçalı donların yerini tangalar alıyor. Aslında yürümek için değil, sırtüstü yatıp düzülmek için tasarlanmış yüksek, çok yüksek topuklar. *Hollyoak* dizisinin "Taş Hatunlar" takvimi, Lindsay Lohan'ın hapis öncesi "seks" vuruşu. Eğer internetin yüzde on ikisi pornografiyse –bu 4,2 milyon internet sitesi, porno izleyen saniyede 28.000 kişi eder– o halde bu, internetteki kadın görsellerinin yüzde on ikisinde tüm kadınların dört ayak üzerinde, son derece sağlıksız PVC içine tıkıştırılmış ya da sanki çeşitli deliklerinin bir tür sargı beziymiş gibi, devasa erkeklik organlarını çevrelemeye zorlanmış olduğu anlamına gelir.

Hızlı bir karşılaştırma: Eğer internetteki erkek görselleri-

nin yüzde on ikisi, kafaları uzaylı lazer tabancalarıyla korkunç biçimde uçurulan ya da Nazi köpekbalıklarıyla dolu bir kuyuya indirilmiş, çığlık atan erkeklerden oluşsaydı bu, aynı derecede rahatsız edici olurdu. Kadınları özgürleştiren cinsel devrimin özde yatan vaadinin ardından işler yine eski haline, bu sığ, rahatsız edici, sömürücü çizgi filmlere döküldü. Bu... pek hoş değil. Zarif değil. Bu yüzden içimizdeki yumuşaklık gitgide katılaşıyor.

Buradaki sorun yalnızca pornografi değil. Pornografi insanlık tarihi kadar eski. Neanderthal'ın –maymun yumurtasından evrildiği mutlu günde– ilk işi, bir mağara duvarına kocaman kamışı olan bir adam resmi çizmek oldu. Ya da belki bu bir *kadının* işiydi. Ne de olsa biz a)penis b) dekorasyon konularına daha ilgiliyiz.

Müzeler işte bu yüzden muhteşemdir. Etrafta dolanıp insanlık tarihinin balçıktan WiFi'ye yolculuğunu incelerken inanılmaz demir aletler, esin veren çömlekler, harika parşömenler ve seçkin resimler görürsünüz ve bu disiplinlerin karşısında tonlarca tuhaf, tarihsel düzüşme. Erkekleri beceren erkekler, kadınları beceren erkekler, kadınlara oral seks yapan erkekler, kendilerini memnun eden kadınlar... hepsi orada. İnsan cinselliği kil, taş, aşıboyası ve altınla akla gelebilecek her şekilde sergilenmiş.

Pornografinin kendisinin özünde sömürücü ve cinsiyetçi olduğu düşüncesi tuhaf: Pornografi altı üstü "bir parça düzüşmedir" ne de olsa. Seks yapma ediminin kendisi cinsiyetçi olamayacağına göre, pornografinin de kendi içinde cinsiyetçi ya da doğası gereği kadın düşmanı olmasının yolu yok.

Öyleyse hayır. Pornografi sorun değil. Katı feministlerin pornografiyle *sorunu yoktur*. Sorun olan porno *endüstrisi*. Tüm sorun, son derece iyimser bir tahminle 30 milyar dolarındaki oldukça kontrolsüz bir endüstriden beklenebilecek

denli saldırgan, derisi sertleşmiş, iç karartıcı, duygusal iflasa sürükleyici ve amaçsız bir porno endüstrisi. Üst düzeyde dangelak ve budala olmadıkça, hiçbir endüstri bu miktarda para kazanamaz.

Ama sırf dangelakça ve moral bozucu olduğu için bir şeyleri yasaklayamazsm. Yasaklayacak olsaydık Gregg's'te satılan dev boy sosisli dürümü yasaklardık ve bir devrime imza atmış olurduk.

Hayır. Yapmamız gereken erişim alanındaki pornografi- nin çeşitliliğini yüzde yüz artırmak. Artık yüzleşelim: Elimizin altındaki pornonun büyük bir çoğunluğu üretim merke- zinde yuvarlanan buzdolapları gibi mekanik ve çarpık.

Ve bunun kadın ve erkek, kısaca herkes için kötü olma- sının bazı nedenleri var. İlk olarak 21. yüzyılda çocuklarla gençlerin büyük çoğunluğu cinsel eğitimini internetten alı- yor. Okul ya da anne babalar bundan söz etmeden çok önce, internette görecekları çok fazla seçenek bulunuyor.

Ama çocukların internetten aldığı yalnızca cinsel eğitim değil ki bu eğitim bir dizi yararlı olgu ve uygulamadan, neyin nereye gideceğı, eğer kararlıysan neyin nereye *gide- bileceğı* temelinden oluşur. Bu ayrı zamanda onların cinsel arka planlarıdır. İşin mekanik kısmı kadar, hayal gücünü de tetikler.

İşte, bu nedenle çocukluk yıllarımda didikleğim por- nografi her ne kadar sınırlı, yüzeysel ya da Trevor Eve mer- kezli olsa da, bulmuş olduklarımda en azından bir *denge* var- dı, bir *çeşitlilik*. Jüponlar, casuslar ve ormanlık alanlar vardı; rahibeler ve şezlong üzerinde üçlü gruplar; vampirler ve ku- lübeler; yarı keçi tanrıları ve Capris'in arka koltuğı. Genel- likle on dokuzuncu yüzyıldan kitaplar okumama karşın, ka- dınlar istediklerini alıyordu. Kadınlar boşalıyordu. Tatmin edilen kadınların arzusuydu. Gerçekten bunlar kadınların *arzusuydu*.

Bu önemliydi çünkü onlu yaşlarda edindiğin cinsel imgelem sahip olacağın en büyük potansiyeldir. Hayatının geri kalanında arzularına hükmeder. O an karnın öpülüşüne ilişkin bir anlık görüntü, otuzlu yaşlara vardığında milyonlarca sert porno sahnesine bedeldir.

Cinsellik konusunda bir araştırmacı olan Wilhelm Stekel, mastürbasyon fantezilerini bir tür trans ya da değiştirilmiş bilinçlilik durumu olarak tanımlamıştır; “yaşanan an kaybolup yasak fantezi tek başına büyük bir egemenliğe kavuşana dek süren bir tür sarhoşluk ya da kendinden geçme hali.”

Bu durumdayken düşündüğün şey ne olursa olsun, içinde hazza ilişkin bir öge olduğundan emin olmak istersin.

Geçen yıl Object adlı bir feminist lobisinin düzenlediği bir toplantıda konuşma yaptım. Herkesin otomatik olarak yasaklanması gerektiğini varsaydığı pornografi hakkındaki bir tartışma sırasında konuşma, sert porno izlemenin genç kızlar için ne kadar rahatsız edici olduğuna geldi.

“Ve delikanlılar için de öyle,” diye işaret ettim kibarca. “Sanırım sekiz yaşındaki oğlan çocukları da bir linke tıklayıp sert bir anal seks görüntüsüyle karşılaşınca, kızlar kadar rahatsız olur.”

“HAYIR! HAYIR!” diye haykırdı çok öfkeli bir kadın.

Üzülerek söylüyorum ki Dworkin sonrası feministler hakkında herkesin sahip olduğu şu klişe fikirlere gayet uygun görünüyordu. Nakış ve aynalarla kaplanmış, şu minik siyah kadife feslerden takıyordu.

“Bir OĞLAN bundan rahatsız olmaz çünkü KONTROLÜ elinde tutan bir ERKEĞİ izlemektedir.”

Ben de durup tanıdığım tüm sekiz yaşındaki oğlanları düşündüm: Tom, Harris ve *Karayip Korsanları*’ndaki iskelet korsanlardan hâlâ bir parça rahatsızlık duyan Ryan’ı. Kontrolü elinde tutan bir erkek görmenin onları kendilerinden geçireceğini sanmıyorum. Bence birini arkadan beceren,

öfkeli Burt Reynolds görünümünde birinden korkarlar ve annelerine onlara ne gösterdiğimi anlattıklarında, büyük olasılıkla en az altı ay boyunca sabah kahvesi daveti almam.

İşte bunun üzerine daha az değil de daha çok pornografiye ihtiyacımız olduğunu düşünmeye başladım. Sekiz yaşında çocukların sert porno izlememesi gerekiyor, o yüzden elbette tepkilerinin ne olacağı *hiç de* önemli değil. Söz konusu olan viski ya da KDV hakkındaki tepkileri de olabilirdi.

Ama cinselliğe ilişkin görüntüler izlemek istedikleri yaşa geldiklerinde, Harris, Ryan ve Tom'un –daha iyi bir anlatım olmadığı için bunu kullanıyorum– serbestlikle çeşitliliğin olduğu pornoyu bulma şansına sahip olmalarını isterim. Seksin, kadının kirasını çıkarmak zorunda kaldığında başına gelen bir şey değil; iki insanın birlikte yaptığı bir şey olduğunu gösteren bir porno. Basitçe söylersek seksin herkesin boşaldığı bir şey olduğunu gösteren porno. İnanılmaz bir bilgisayar teknolojisi ya da ebedi bir monolog beklemediğin, yalnızca ve yalnızca düzüşmeden ibaret bir türde bir temel hat olmalıdır. Evrensel haz.

İşte bu yüzden kendi pornomuzu yapmaya başlamalıyız. Şu sakinleştirici, görünürde “kadın dostu” pornodan, yani tümü berbat çekilmiş prensesler ve ofiste çaylaklara müfredat dışı çalışma yaptıran baskın kadın patronlar üzerine kurulu pornodan söz etmiyorum.

Hayır. Kadın pornografisi gerçek anlamıyla ortaya çıktığında, bence tamamen farklı bir şey olacak: Erkek pornosundan tamamen farklı niteliklere sahip, sıcak, insancıl, eğlenceli, tehlikeli, halüsinojen.

Nancy Friday'in kadınların mastürbasyon fantezilerinin dökümü olan *Benim Gizli Bahçem* adlı kitabını okumanız bile, şu keyifli ve yaygın genellemeye varmanıza yeter: Erkek fantezileri Knack'ın şarkısı “My Sharona” gibi, kısa, güçlü ve isabetliyen; kadınların fantezileri piyanist Alice

Coltrane'ın müzikleri gibi, senfonik ve değişken. Kadınlar fantezilerinde büyür ve küçülür; başka şekle bürünür, yaşı-
nı, rengini ve konumunu değiştirir. Buhar, ışık ve ses olarak
belirirler; çatışan karakterler (hemşire, robot, anne, bakire,
delikanlı, kurt) ve bir konumlar kuşağında gezinirler ve el-
bette, tahmin edileceği gibi, her fantezide harika saçlar hayal
ederler. Hiçbir kadın hayalinde kabarık saçlarla boşalamaz.

Ama bu yalnızca başlangıç. Pornonun bu kadar tuhaf,
mekanikleşmiş ve duygusuz, çıplak aerobikten ibaret, yal-
nızca yüksek hızla çiftleşmeyle gösterişli boşalmalara önem
veren, fabrika gibi çalışan bir çiftlik düzüşmesi olmadığını
hayal edin. Arzularla ilgili olduğunu hayal edin.

Çünkü o gece internette dolaşırken bulamadığım tek
şey arzuydu. Gerçekten birbirini becermek isteyen insanlar.
Birbirini becermek *zorunda* olan insanlar. Cinsel çekimin o
erken, kızgın aşamasında sevişen iki kişiyi izlediğini düşü-
nün. Gözbebekleriniz birbirinize bakmaktan genişlemiş, di-
ęerinin kemiklerini eritmeyi istiyor; kapı kapandığı an bir-
birinizin elbiselerini parçalıyorsunuz. Ara sıra böyleleri muh-
teşem, kuşatıcı, sinematik ve yoğun bir seks yaşayan tek kişi
ben olamam! Sonunda, kulaklarımın çınlaması hâlâ devam
ederken sırtüstü uzanıp düşündüm: CNN *bunu* göstermek
isteyecek. şimdi, GERÇEKTEN puan tahtasına ihtiyaç var.

Yeni bir böbrek, karaborsadan Picasso ya da uzaya bir
bilet alabileceğim bir dünyada neden gerçek seks göremiyor-
um? Gerçekten birbirini becermek isteyen insanların gerçek
sevişmelerini? Pek de beğenmediğim bir kıyafet içindeki ka-
dının hayatının zevkini yaşadığını? PARAM var. Bunun için
para ÖDEMEK istiyorum. ARTIK 35 YAşINDA BİR KADI-
NIM VE BİR KADININ BOşALDIğINI GÖREBİLECEğİM
MİLYAR DOLARLIK ULUSLARARASI BİR PORN EN-
DÜSTRİSİ İSTİYORUM.

Yalnızca güzel günler görmek istiyorum.

BÖLÜM 2

Kullanıyorum!

Bu, soğuk bir ev; soğuk ve küçük. Banyodan çıkınca bedenini hâlâ bir önceki kullanıcının ıslaklığını taşıyan havluya sarar ve aşağıya inip ateşin önünde kurursun.

Cumartesi gecesi, yani televizyonda *Bergerac* dizisi var. Kanepede değişik ebatlarda altı kişi var; farklı dar açılarla huncahınç sıkışmışlar. Kimileri tam anlamıyla diğerlerinin üzerine, yalnızca en uzak anlamıyla kanepenin “üzerine” uzanıyor. Eddie, sekiz yaşında bir çocuktan dokunmuş koltuk örtüsü gibi, kanepenin sırtına yayılıyor. Manzara biraz *Yıldız Savaşları*’ndaki Galaktik Senato’yu anımsatıyor; elbette Galaktik Senato’daki herkesin tuzlu kraker, kabuklu fıstık ve peynir yediği hayal edilebilirse.

Üzerimde pelerin gibi havlu, odaya girip ateşin önüne çömeliyorum. Duş bonesi hâlâ kafamda ki bu, evimizdeki en iyi şeylerden biri. En kadınsı olanlardan biri. Onu her giyişimde kendimi bir parça ağırbaşlı hissediyorum. Uzun, prenses saçları gibi görünsün diye saçlarım kafama külotlu yün çorap geçirdiğimde hissettiğim kadar değil, yine de gayet hoş.

Charlie Hungerford, “Jim! Bu yalnızca bir *yanlış anlamaydı!*” diye haykırırken geceliğimi giymeye başlıyorum.

Tıka basa dolu kanepeden, “Ooooooooooh!” diye bir ses yükseliyor aniden. Bu, annem. “O gördüğüm KASIK KILLARI mı? KASIK KILLARI mı Cate?”

Kanepe bir anda hareketleniyor. *Bergerac'*taki elmas hırsızına bakmaya son verip hepsi birden kasık kıllarıma bakmaya başlıyor. Babam hariç, ama o, olan bitenden tamamen habersiz görünerek bir yandan televizyona bakarken bir yandan da kraker ve peynir atıştırmaya devam ediyor. Kızlarının ergenlik çağı dehşeti karşısında hayatta kalabilmek için, babamın beyninin bu şekilde evrimleşmiş bir parçasının olduğu açık.

Kasık kıllarıma kendim bakamazmışım gibi bir his içindeyim. Bunun benim için de yeni bir haber olduğu aşikâr, ama bu konuda kayıtsız olmalıyım. Donumun içindekiler bilinçaltım gibi, çocuk parkının yanındaki alan gibi. Kötü geçen doğum günümünden bu yana bunların hiçbirine yanaşmamaya çalıştım.

“İşte!” diye işaret ediyor annem. Tüm kanepe görebilmek için boynunu uzatıyor. “Evet, KESİNLİKLE kasık kılı! VE minik bacakların da kıllanmış! Büyüyorsun! Büyüyor ve bir *bayana* dönüşüyorsun!”

Annem bunu öyle bir tarzda söylüyor ki sanki bu, on üç yaşında bir kız olmanın olası en kötü sonucuymuş ve bir şekilde benim hatammış gibi hissediyorum.

Televizyonu işaret ederek, “Baksanıza!” diyorum kararlı bir şekilde geceliğimi indirirken. “Bakın! Liza Goddard!”

Ertesi gün işler kontrolden çıkmadan önce bunu kökten halletmeye kararlıyım. Yalnızca tüm kılları ortadan kaldıracam, böylece salonda izlenecek en ilginç şey bir kez daha *Bergerac* olacak ve her şey normale dönecek.

“Bir suç işleyeceğim,” diyorum köpeğe. Köpek yatağımın altında yatıyor; gergin, meşum gözleri karanlıkta parlıyor. Doğum günümdeki olayın ardından tüm konuyu aklımdan çıkardım, ama köpek daha da gergin hale geldi. Geçen hafta

Caz'ın yaptığı plastik köy maketini yedi. Sonraki gün dış-kısında postaneye koşan kadının minik yüzünü açık seçik görebildik.

“Babamın tıraş bıçaklarından birini çalıp kendimi güzel-
leştireceğim,” diye devam ediyorum. Bunu köpeğe söyle-
mek bile beni heyecanlandırıyor. Kasık kıllarım sorununu
çözmek için bir bıçak çalmak, kesinlikle şu ana dek yapmış
olduğum en saldırganca ve asice şey. Âdet dönemlerimi baş-
latmak için silah çalmaktan yalnızca bir parça daha iyi san-
ki. İşlediğim son en büyük suçtansa dünyalar kadar farklı:
Yarım paketten fazla olmayan çilek jölesini mideye indirip
ardından da hava “çok sıcak” olduğu için, jölenin bozuldu-
ğunu iddia etmiştim.

Annem ne ilaçlara (“Kakanı yapıp sıcak banyoya gir ve
sonra yatağına git, sabaha *iyi* olursun.”) ne de “güzellik
ürünlerine” (“Deodorant kanser yapar. *Bunu* istemezsin.”)
inandığından, banyo dolabımızda yalnızca dört şey var:
1920’ler tarzında göz banyosu için kullanılan koyu mavi
camdan kadeh, *Magic Roundabout*’taki inek Ermintrude ren-
ginde bir şişe kalamın losyonu, bebeklerde gaz sancısı için
şurup ve babamın tıraş bıçakları. Küveti suyla doldurma
kisvesi altında raftan tıraş bıçağını alıyorum. O kadar hey-
ecanlıyım ki kalp atışımı muşambanın üzerinde, ayak taba-
nımda hissedebiliyorum.

Annem kapı kilitlerine de inanmadığından (“Kanser ya-
parlar.”), kirli sepetiyle banyoya barikat kurup küvete giri-
yorum. Kendimi sabunlayıp kasık kıllarımı tıraş ediyorum.
Kılları küvetin kenarına, sabunun yanına koyuyorum. Kıv-
rılma şansı bile bulamadılar. Emekleme döneminde kafaları
kesildi.

Ardından bacaklarımı da tıraş ediyorum; bıçağı hangi
yöne doğru kullanacağımı bilmiyor, dizimi ve uyluğumu

kesiyorum. Sanki dokuz saat sürüyor. Baldırlarımın genişliği karşısında hayrete düşüyorum. Tam bir kısmını bitiriyorum ki kum tepesinde bitmiş otlar gibi görünen bir kısım daha fark ediyorum. Keşke bir tür “bacak kılı biçme makinesi” icat edilmiş olsaydı, böylece hepsini bir anda temizlerdi. Sık sık aklıma, on üç yaşında kızların tıraş bıçağı kullanmaması gerektiği geliyor. Bu *tehlikeli*. Vay. Gerçekten bir hayli kanım akıyor!

Nihayet tıraş bitiyor. Sorunu ortadan kaldırdım. Yine eskisi gibiyim.

“Tertemiz ve ipek gibi hissediyorum,” diye yazıyorum günlüğüme o gece. Bir yandan da yaralarım tuvalet kâğıdı bastırıyorum. “Yarın da koltukaltımı yaparım.”

Işığı kapatıyorum. Yarın sabah yeniden hırsızlık yapabilmek için dinlenmeliyim.

Kıl, kadınlığın ilk ve büyük meşguliyetlerinden biri. Kendiliğinden ortaya çıkıverir ve dolayısıyla hakkında kararlar alınması gerekir, dünyaya ve kendine kim olduğunu gösterecek kararlar. İlk gençlik yılları karmaşık ve yaşam boyu süren kim olduğun sorusuyla uğraşmaya başlanılan yıllar olduğundan, kıl –kozmetik mağazasındaki ürünlerin önünde, elinde boş bir sepetle dururken– sessizce, “KİMİM BEN?” diye çılgık attığın on yılların ilk yaylım ateşidir.

Uğruna en çok para harcadığı, en çok ilgiyi de gören kıldır. “Yanlışı” yerlerdeki kıllar: Bacaklarda, koltukaltlarında, dudak üstünde, çenede, kollarda, meme uçlarında, yanaklarda ve pelviste. Bu kıllara karşı yaşam boyu süren yıpratma savaşları açılır. Gündelik yaşamın gelgitlerini gösterir, olayların programlanışını, hatta kimi zaman bir kadının yaşamının tüm gidişatını.

Bir erkek, haftaya parti var, diye düşünebilir. Kapıdan

çıkmadan yüzümü üstünkörü yıkarım, olur biter.

Öte yandan bir kadın *Azınlık Raporu*'ndaki havada asılı ekranlar gibi, kafasındaki takvime başvuracak ve kıl yönetimi temelinde şekillenen şiddetli bir planlama döngüsüne girecektir.

İşte, arkadaşım Rachel ve ben; bir pazar akşamı, yaklaşan parti hakkında konuşuyoruz.

"Parti cuma günü," diyor Rachel iç çekerek. "Cuma. Bu demek oluyor ki salı günü bronzlaştırıcı krem sürmeye başlayabilmek için, en geç yarın bacaklarımıza ağda yaptırmalıyız. Kremi pazartesi süremeyiz, ağda sonrası tüm kıl kökleri açık olur."

Her ikimiz de kıl köklerimiz "ağda sonrası" hâlâ açıkken, bronzlaştırıcıyı sürmeye başladık. Bronzlaştırıcı krem her minik boş kökün içini kaplıyor. Sonunda bacakların, *Mad* dergisinin kapağındaki şu çilli, kızıl çocuk gibi görünüyor.

"Yarın için ikimize de ağda randevusu alıyorum," diyor telefonu kaldıran Rachel. "Ama bıyık ve kaş için perşembeye randevu almalıyız. Partiye kadar yeniden çıkmalarını istemem. Sanırım Andrew orada olacak."

"Onunla işi pişirecek misin?" diye soruyorum. "Peki, ya aşağı taraf?" Rachel'ı önemsiyorum. Donunun içine bakıyor ve bir değerlendirme yapıyor.

"Desperate Dan'in kirli sakalı gibi, yani ancak etraf karanlık ve biz sarhoşsak olabilir," diyor sonunda. "Aydınlık bir oda için yeterince hazırlıklı değilim. Görünen o ki eğer işi pişireceksek, sarhoş kafayla karanlıkta olacak. İlk sevişmeler hep böyle olur, yani dert etmeme gerek yok."

"Ama ya ertesi sabah?" diye soruyorum. Rachel'ı gerçekten önemsiyorum. "Eğer geceyi onda geçirirsen ikinci kez ayık olduğunuz ıdıklı bir kahvaltı öncesi sevişmesi olabilir. Buna hazır mısın?"

“Ah, Tanrım!” diyor yeniden donunun içine bakan Rachel. “Bunu düşünmemiştim. Lanet olsun! 20 £ ve param yok. Eğer kahvaltı öncesi sevişmesi *olmayacaksa*, taksi paramı ağdaya yatırmak istemiyorum.” Hüzünle bacak arasına bakıyor. “Gece otobüsle dönüp hem kılsız hem de seks yapmamış olmayı istemiyorum.”

“Eğer bikini bölgeni yaptıracaksan çarşambaya kadar yaptırman gerek ki o korkunç, biçimsiz kızarıklık kaybol-sun,” diyorum. Gerçekten elimden geldiğince yardımcı oluyorum.

“Bin kere lanet olsun! Neden şimdi beni arayıp, ‘Rachel, cumartesi günü, kahvaltı öncesinde sevişmek için uygun musun?’ demiyor ki? Tüm bu ‘Rastgele Sevişme Etkenleri’yle bütçemi doğru düzgün ayarlayamıyorum. Bugünlerde herkesin yollu olmasına şaşmamalı. Partide kimseyi beğenmesen de verdiğin ağda parasının çöpe gitmesini istemiyorsun. Kıllarımdan nefret ediyorum.”

Tüm bunlar ortalığı kavuracak kadar ateşli, kusursuz bir güzellikte görünmek ya da plajda çıplak gezmek için yapılmıyor. Manken gibi görünmek için yapılmıyor. Pamela Anderson olmak için değil. Yalnızca *normal* görünmek için. Normal görünen bacaklara, normal görünen bir yüze ve utandırmayacak kasıklara sahip olmak için. Elinde bantlarla tuvalette dikilerek bandı dudaklarının üzerine hafifçe yapıştırıp çekmemek için: “Parlak ışıklar üzerime vurduğu an, Hitler gibi göründüğümü fark ettim. Hayır, gerçekten Rhineland’ı ilhak etmek istemiyorum! Yalnızca bir şişe bira içip keyfime bakmak istiyorum!”

Tüm bu kıl ikilemler –kıl kökleriyle ilgili vermen gereken, kim olduğun ve kendinle ilgili ne söylemek istediğinle ilgili bu kararlar– içinde genel olarak en çok heyecanı yaratan cinsel organ çevresindeki kıllardır. Bu avuç içi kadar

üçgen, medeni durum ve gelirin birleşiminden daha fazla psikoseksüel anlam taşıyor olmuş durumda. Yıllar içinde bu bölgedeki kıllar, bir kadının küçük bir endişesi –ben 17 yaşındayken, BritPop zamanlarında, bikini bölgesine ağda yaptırmak yalnızca porno yıldızlarına yakışan tuhaf ve sıradışı bir şeydi– olmaktan çıkarak “kişisel-bakım”ın sıradan bir parçası haline gelmiştir. Cinsel organ etrafındaki kıllar çok küçük bir bölgeyle sınırlandırılmalı ya da tamamen alınmalıdır. Endüstriyel standardı yansıtan pop müzik videolarındaki bikinili kızlar bunu apaçık bir şekilde gösteriyor: Orada hiçbir şey yok. Pürüzsüz olmalı. Boş. Bu bölgeyi kürkten temizlemelisin. Kenardan dışarı kıvrılmış tek bir kıl bile görmek tüm dünyayı ayağa kaldırabilir: “O gördüğüm KASIK KILI mı? Bir KASIK KILI mı Lady Gaga?”

Kimi laf cambazları bu duruma “kaymak gibi Brezilya tarzı” dese de ben, “insanı yıkıma sürükleyen ve kesintisiz bir bakım gerektiren itici ve soğuk görünümlü bir bebek poposu,” olarak adlandırmayı tercih ediyorum.

Aslında son yıllarda cinsel organın etrafındaki kıllarla ilgili olarak gittikçe daha fazla didaktik oldum. Sonuçta geldiğim bu noktada yetişkin modern bir kadının yalnızca dört şeye sahip olması gerektiğine inanıyorum: Bir çift sarı ayakkabı (beklenmedik şekilde her kıyafete yakışıyor), sabahın dördünde gelip kefaletini ödeyecek bir dost, güvenilir bir pasta tarifi ve güzel bir kuku. Büyük, tüylü bir şeftali. Bir kadın çırlıçıplak otururken, kucağında sanki bir ipek maymunu oturuyormuş gibi görünen güzel ve kürklü bir bal kutusu. Kadın ihtiyaç duyduğunda *Kutsal Hazine Avcıları*’ndaki eğitilmiş maymun gibi, yankesicilik için yollayabileceği evcil bir ipek maymunu.

Ağda hakkındaki fikirlerimin güncel görüşe ters düştüğünün farkındayım. Kasık kolları söz konusu olduğunda,

barda oturup ağlamaklı bir halde, eski günlerde Woolworth mağazasına gidip Adan Ant'ın yeni plağını almanın ne kadar heyecan verici olduğunu anımsayan biri gibiyim. Ben "vajinanın yaşanmamış geçmişine ağlayanım."

Etrafım pürüzsüz, pembe genital organlarla çevriliyken, "Buraların baştan aşağı kıllı olduğu zamanları anımsıyorum," diyeceğim Virgin Active Spor Salonu'nun soyunma odasında. "Göz alabildiğince kıllı yavru vardı. Vahşi ve evcilleştirilemez. Doğanın çardağı. Gençliğimin oyun alanı. Orada saatler geçirdim. Şimdi... şimdi tamamen ağdalanmış, bomboş. Tüm vahşi yaşam kaybolmuş. Buldozerler bölgeye girmiş. Buraya, vajinalar üzerine yeni zincir marketler inşa edecekler."

Artık kadınların ağda *yaptıracağı* kabul ediliyor. Bu konuda hiç tartışmadık. Oluverdi ki bunu tartışmayı da hiç düşünmedik.

Kasık kılının onaylanmadığı bir dönemde yaşadığımızı biliyorum, ama yine de *The Times*'ın cinsellik köşesi yazarı Suzi Godson'a, 38 yaşında boşanmış bir kadın olan ve kıllanmış kukusu hakkında endişelenen okurunun yolladığı mektup karşısında büyük bir şaşkınlığa düşünüyorum. Kadın 29 yaşındaki erkek arkadaşının, kendisinin "kişisel bakım konusunda yeterli olmamasından" dolayı hayrete düştüğünü söylüyor. Naiflikle -1950'lerin sırnaşık telefon operatörlerinin oksijenle açılmış saçlarına sahip, atılgan görünümlü bir piliç olan- *The Times*'ın cinsellik köşesi yazarının okuruna, hemen erkek arkadaşına cehennem olmasını söylemesini öğütleyeceğini düşünüyorum.

O da ne! Bunun yerine Godson hüznünlü bir azarlama tonu takınarak, "Genital bölgenin bakımı konusunda işler oldukça değişti," diye başlayan açıklamasına, "Tarzında esnek olma cüreti gösteren kadın, sizin de gördüğünüz gibi,

köylü, sağlıksız ya da olasılıkla Fransız damgası yeme riski altındadır. Eğer erkek arkadaşınız pırıl pırıl bir Brezilya ağdası görmeye koşullandıysa, bunun dışındaki her şeyi gerçekten çok itici bulabilir,” şeklinde devam ediyor.

Godson, okuruna kesinlikle ağdaya gitmesini öneriyor ve ağdanın nasıl acıtacağını betimleyerek devam ediyor. “Alev alev bir ağda bandı düşünün... şimdi acıyı üçe katlayın.” Ayrıca ardından şimdiye dek duyduğum en rahatsız edici “iyi haber”lerden biriyle bitiriyor.

“Neyse ki,” diyor, “Brezilya çılgınlığı sona eriyor. Şimdi gözde olan Sicilya usulü ağda. Brezilya ağdasma benziyor, ama Sicilya şeklinde minik bir üçgen kıllı bırakılıyor ki bu da en azından hâlâ kadın gibi görünmek anlamına geliyor. İyi şanslar!”

Sicilya mı? İyi haber, kukumun Sicilya gibi görünmesini sağlayabilecek olmam mı? Mafyanın anavatanı olan Sicilya? Şimdi bu benim vajinam mı? “Baba” vajinamın içinde? Ha ha! Erkeklerden bu saçmalığa katlanmalarını istediğimizi hayal etsenize! Siz daha ilk cümleyi tamamlamadan kahkahanadan kırırlılar.

Bir kukuya sahip olmanın bize temelde *paraya* patladığı bir noktaya geldiğimize inanamıyorum. Bize, kukumuzun *bakımı ve onarımı* için para ödetiyorlar, sanki söz edilen umumi bir bahçe. Bir gizli vergi. Kuku KDV’si. Bu, ELEKTRİK FATURASINA, PEYNİRE VE BERELERE harcamamız gereken para, ama bunun yerine bu parayı, seftalilerimizi iğrenç bir yolunmuş tavuk göğsüne çevirmek için harcıyoruz. Külotumun-içine-burnunu-sokan-pornografi-gelenekleri, LANET OLSUN! LANET OLSUN SİZE!

Elbette bize bu kadar para, zaman ve kıl kökü acısına mal olan pornografi. “21. yüzyıl kadını neden cinsel bölgesine

ağda yaptırmak zorundadır?” sorusunu sorarsan eğer, yanıt şu olur: “Çünkü porno filmlerde herkes öyle yapıyor.” Brezilya ağdası, nam-ı diğer, Hollywood ağdası artık başlı başına bir endüstri standardı. 1988’den sonra çekilmiş herhangi bir pornoyu izlediğinizde, aşağı taraf tamamen kılsız olduğunu görürsünüz. Yakın çekim Mitchell Kardeşler’den birini izlemek gibidir; göz yok, kıpır kıpır koca bir sosisi yiyor.

Ama bunu, yani sert pornografiyi ilk gördüğünde, hafif bir ürperme DUYARSIN. Tamamen kılsız mı? Ohh, bu çok edepsizce. Şeffaf plastik topuklar gibi, çöp şiş gibi, anal seks gibi uç noktada, çaba gerektiren, “Blimey, bu günlük sevişme değil, değil mi?” kısmı oldukça heyecan verici. Rolün anaokulunda ya da hayvanat bahçesinde geçmediği sürece, her şeyin oluru vardır, gerçekten.

Öte yandan kılsızlığın nedeni heyecan verici olmak değil. Hayal kırıklığına uğraticı, ama cinsel bir zevki doyurmak için değil. Öyle olsaydı, çıkmaz ayın son çarşambasına kadar bunu tartışabilirdim, ama hayır. Bana öyle geliyor ki tüm porno yıldızlarının ağda yaptırtmasının asıl nedeni, kıllarının hepsi alındığı takdirde, yakın çekimlerde ne yapıldığının daha rahat görülebilecek olması. Evet, işte neden bu. Brezilya ve Hollywood ağdasına duyulan devasa Batı takıntısı, milyonlarca normal kadının yaşamındaki olayları buna göre programladığı bu bitmez acı ve zahmet –ve üzümlere söylüyorum ki hanımlar, aslında uyluklarınızı daha iri gösteriyor– tamamen sinematografinin teknik kaygılarına dayanıyor. Yalnızca ışıktandırmayla ilgili bir şey. Kukunun günlük varoluşuna, bıdının Miyagawa’sı ya da kamışın Charles B. Lang’cası dayatıldı.

Bunun basit olarak bir “endüstri nesnesi” olduğu düşünülürse, bunu yaygın olarak uygulamamız, siyah beyaz televizyonların ilk günlerinde, tıpkı herkesin ekrandakiler gibi,

beyaz kapaticı ve siyah ruj kullanması kadar tuhaf. Öyle! Bu bok bize uymaz! Bunun için para ödemeyeceğiz! Canımızı sıkmamıza gerek yok! Minik afro-kukunun kıllarını uzat! Haydi, kılın!

Tabii ki bu bize *uyuyor*, önceden de söylediğim gibi Batı dünyasında cinsellik eğitiminin temel formu artık sert pornografi. Genç erkeklerle kızlar birbirlerine ne yapacaklarını ve birbirlerinin kıyafetlerini çıkarınca ne görmeyi bekleyeceklerini, işte burada “öğreniyorlar.”

Bunun bir sonucu olarak her delikanlının bir genç kıızı soyup baştan aşağı ağdalanmış bir vücut beklemesi ve her genç kızın da reddedilme ya da anormal görülme korkusuyla bu delikanlılar için ağda yaptırmaları tehdidi altındayız. Güzellik uzmanım, Brezilya ağdası yaptırmak için gelen 12 ve 13 yaşında kızlar olduğunu söylüyor. Bu kızlar, çocuksu davranma iması ve pornografinin itici gücüyle daha ortaya çıkar çıkmaz yetişkinliklerinin ilk işaretlerini yok ediyorlar; ne şekilde bakarsanız bakın, bu son derece tüyler ürpertici.

İş artık öyle bir noktaya geldi ki otobüsün arka koltuklarında geçen konuşmaları dinlerseniz, 14 yaşında bir delikanlının, 13 yaşında bir kıızı parmaklarken, kızın kasık kılları olduğunu keşfederek nasıl da *dehşete* kapıldığını duyabilirsiniz. 21. yüzyılda, sert pornografi izleyen delikanlılar kasık kıllı karşısında, Viktorya dönemi sanat eleştirmenlerinden John Ruskin kadar paniğe kapılıyorlar. O Ruskin ki 1848 yılında, yeni karısının kasık kılları karşısında o kadar dehşete düşmüştü ki evliliği gerçekleştirmeyi bile reddetmişti. Lanet olsun. Akla gelebilecek, üzücü tüm psikoseksüel yan etkiler bir tarafa, 13 yaşındaki kızların azıcık paralarını gidip de kukularını yoldurmaya harcaması beni üzüyor. Bu parayı gerçekten önemli şeylere harcıyor olmalıydı: Saç boyası,

taytlar, Jilly Cooper kitapları, Guns N' Roses'ın eski kayıt albümleri, Larkin'in şiirleri, KitKat'lar, Thunderbird'ler, kulağı yeşile döndürüp mikrop kapmama yol açan küpeler, seni evinden, paranın yettiği kadar uzağa götürecek tren biletlerine. KILLI KUKUNLA DUBLİN'E DOĞRU YOLA ÇIK! Diyeceğim bu.

Çünkü - yalnızca Bay Sheen'in hızla fışkırtmasını ve tiftiksiz kumaştan dokunmuş bir bandanaya sahip olmayı istermiş gibi görünen Hollywood versiyonlarından farklı olarak- adam akıllı, kürklü bir kukuya sahip olmak büyük bir keyiftir.

Hamağa yatıp bir yandan göğü izlerken bir yandan Wookiee'yi parmaklarıyla taramak yetişkinliğin en büyük hazlarından biridir. Bakımını yaptıktan hemen sonra minik afro-kukun düzleşir, sanki kıldan yapılma minik bir tramp-len gibi, avucunla bastırıp geri itiş hissedebilirsiniz.

Çınlıçplak, değerbilir gözler önünde bir odada dolaşırken, aynadaki yansıma doğru olanı gösterir: Bacaklarının arasında incitmeyi reddettiğin bir avuç dolusu karanlık. Yarı hayvan yarı gizem. Kamışlar ona sokulurken, yalnızca orada yatıp da bekleyen bir şey değil, hürmetle yaklaşılacak bir şey.

Ayrıca bazı banyo vakitlerinde, üzerine bir parça saç kremi sürdükten sonra, ipeksi yumuşaklığın keyfini çıkarabilirsiniz. Tüm bunları yaparken de yalnızca feminizmin, Saçmalık Denizi'nin dalgaları altında kaybolup gitmiş bir parçasını kurtarmadığını, aynı zamanda yaşam boyu ağda yaptırmak yerine biriktirdiğin parayla Finlandiya'ya gidip beş yıldızlı bir otelde, kaliteli bir konyakla zilzurna sarhoş, Kutup ışıklarını izleyeceğini bilmenin verdiği güven içinde olacaksın.

Öyleyse evet. Onu kırp, bakımlı ve olması gerektiği gibi tut: Eski tarz, hükmetmek için doğmuş, ateşli, dosdoğru yetişkin bir kadın kokusu.

“Peki ya, koltukaltı kılları?” diye soracak insanlar ki genellikle 40’lı yaşlardaki erkekler. Bu erkekler “tatlı mı tatlı, kıllı mı kıllı güzel kuku” gibi ifadeler kullanıldığında rahatsız olurlar ve bunun içine bir parça da pornografi katıldı mı, büsbütün alarına geçerler.

“Madem Brezilya ağdasını yanlışı buluyorsun, koltukaltı kıllarını tıraş ediyor musun? *Bacaklarını tıraş ediyor musun? Ya da kaşlarını? Bana tüylerin yolunmuş gibi geldi. Peki, bıyıktan ne haber?*”

Ve sonra hallerinden memnun otururlar; sanki kazdıkları tuzağın dibine yem koymuş da senin yeme gidip tuzağa düşeceğinden eminlermiş gibi.

Ama bıdı, dudaküstü ve koltukaltı arasında dağlar kadar fark var, yani aslında ortalama 43 cm. Onlara ne ve neden olacağı tamamen farklı bir konu. Bunun sebebi temelde koltukaltının cinsel olgunluk ya da aslında cinsellikle derin bir ilişkisi olmamasıdır, tabii son derece uzmanlaşmış internet sitelerinden birinde değilsen.

Yani koltukaltınla ne yaptığın yalnızca estetik bir kaygıdır ve Mücadele’nin bir parçası değildir. Böyle düşünerek yıllar boyu koltukaltımda farklı görünümeler denedim. Kimi günler tıraşlı bir koltukaltı, biraz... sıkıcı görünüyor. Eğer kot pantolon ve kolsuz bluz giyiyor, karkalarım ile takılıyorsam, bir parça George Michael –biraz “Faith”– tarzı, dört günlük kıl çok iyidir. Bunda hoş, misk gibi bir şey var, sanki bohem düşün içinde yaşamakla ya da eski tarz Amerikan arabasının bakımıyla çok meşgulmüşsün de tıraş olmak gibi eften püften işlere zamanın yokmuş gibi. Kimi zamanlardaysa bir hayli uzattım; nemli bukleler, sanki 1969 geri gelmiş ve benim tüm yaşamım tülbent, sitar ve esrardan oluşmuş gibi.

Bir Glastonbury Festivali’nde saçım belime kadar uzun ve vişne kızılı rengindeyken, uyumlu olsun diye koltukaltı

ve oramı da boyamaya karar verdim ve yarı kalıcı bir boya denedim. "Hem koltukaltım hem oram kırmızı olacak!" diye düşündüm neşeyle ve krem boyayı salladım.

Heyhat, ilk iki saat içinde tüm boya terle aktı ve tişörtümü sıırıslıklam etti; sanki korkunç irinli bir koltukaltı egzamam varmış gibi görünüyordu. Doğruya doğru, o yıl Glastonbury'de boyadan paçayı ucuz kurtardım. Caz, kızıl kaşlarını siyaha boyadı ve yakıcı güneşin altında kaşlarının rengi patlıcana döndü. Radiohead'den Thom York'u görüp ona, onu ne kadar sevdiğini söylemek için koştuğunda, York'un tepkisi "hafiften tüymek" olmuştu.

Caz, "Kimse mor kaşlı birinden 'Seni seviyorum' sözünü duymak istemiyor!" diye ağladı daha sonra.

İş; bacaklar, dudaküstü, kaşlar, çene, meme ucu ya da kasıktaki kıla gelince, arzulanabilir sonuç genişleyen bir estetik anlayışıdır: Eddie Izzard kendi travestizmini açıklarken belirttiği gibi: "Herkes eşit giyim hakkı." O, her gün elbise giymek istemiyor, bir yıl boyunca topuklu ayakkabı giymeyebilir. Ama ne zaman ruh hali, bir erkeğe kadın elbisesi giydirecek ya da kadını kıllı kalmaya itecek olsa, bunun, çeşitliliğin bir parçası olmaması için neden yok. Dışarıda bıyık bıraksa çok daha iyi görünecek kadınlar var: Bu istatistiksel bir gerçek. Nasıl bir kıyafet giyildiğine bağlı olarak ipeksi, kıvrıkcık kıllarla çok daha güzel görünen koltukaltları var. Tek kaş büyüleyici olabilir: Frida Kahlo resimleriyle büyüyen altı yaşındaki kızım, Kahlo'nun kaşlarının militanlık derecesinde bir hayranı: "Bayılıyorum çünkü hiç bitmiyor."

Okuldaki, "tarihten bir ünlü gibi giyinin" gününde, Kahlo gibi giyiniyor ve kaşlarının arasına maskara sürüyor, "daha da güzel olsun diye."

Onun yaşındaki halimden çok daha sağlam kafalı.

On üç yaşında ürkmüş ve yalnız bir halde kasık kılımı ilk kez tıraş ediyorum ve sonraki üç ay boyunca cinsel organ çevresindeki kılların tümünü almaya devam ediyor ve ardından duruyorum. Birkaç nedeni var:

- 1) Sayıları arttıkça, kılları babamın tıraş bıçağından toplamak ki böylece bıçağı tekrar rafa, sözde el değmemiş olarak bırakabiliyorum, gittikçe daha da zorlaşıyor. Parmakuçlarım tıraş bıçağının açtığı minik kesiklerle çizgi çizgi olmuş durumda, sanki parmak izime daha köşeli bir şekil vermeye karar vermişim ya da görüp görülebilcek en etkisiz kendine zarar verme yöntemini uyguluyormuşum gibi. Bir tıraş bıçağını temizlemek *tehlikeli* bir iş. 13 yaşındaki bir kız bunu yapmamalı.
- 2) Kaşınıyor. Deli gibi kaşınıyor. Yeniden uzayan kılların dörtte üçü amyant, dörtte biri tiftikten oluşuyor gibi ve bu beni delirtiyor. Üç hafta sonra sanki frengi olmuşum gibi kaşınıyorum ki bu ironik çünkü tıraş olmayı bırakmamın son nedeni ise,
- 3) Orada neler döndüğünü yıllarca kimsenin fark etmeyeceğini anlamam. YILLARCA. O korkunç *Bergerac* gününden sonra, artık soğuktan titreyerek yatak odasında giyiniyorum. Bir daha geceliğimi ailemin önünde giymeyeceğim. Kimsenin önünde, asla! Sonraki yıllarda arkadaşım Bitik Paul'ün söyleyeceği gibi: "Üzerinde kıyafetlerin yokken nasıl görünüyorsun? Endişelenmeni gerektirecek neredeyse hiçbir şey yok tatlım." 13 yaşındaki bir bakirenin kasık kıllarını tıraş etmesi fikri, Neil Armstrong'un Ay'a adım atmadan önce tıraş losyonu sürmesi kadar saçma çünkü uğruna çaba sarf edilen izleyiciler tamamen hayali. Huzur içinde, hepsinin yeniden çıkmasına izin veriyor ve babamın bıçağını göz yıkama kabıyla losyonun arasına

koyuyorum. Ergenlik çağının gündemindeki bir sonraki olaya ilerliyorum.

Bundan olaydan sonra birinin beni çıplak görmesi 17 yaşıma rastlıyor. Güney Londra, Stockwell'de bir bekar odasında bekâretimi kaybediyorum; sabit bakışları olan adam kıllarıma ne yaptığıma aldıracak durumda değil belli ki. Yalnızca yeşil elbisemi çıkarmak ve beni yatırmak istiyor.

BÖLÜM 3

Memelerime Ne Demeli, Bilmiyorum!

Ergenlik döneminin akıl almaz bir... büyüme dönemi... olması gerektiğini elbette biliyorum. Zamanımı kütüphanede geçirdim. Özlü anlatımların peşinden sürüklenerek *Gray's Anatomy*'yi okudum. Ergenliğin getirdiği sinirsel gelişim hakkında bölüm bölüm, satır satır alıntılatabilirim: Cinsiyet hormonları aktifleştiği zaman genç beynin nasıl infilak ettiğini söyleyebilirim. Beyaz madde –tel benzeri dokular– mantık otobanını inşa eder. Beyin, alacakaranlıktaki Atlantik Kıyısı gibi aydınlanır; ışıklar dalgacıklar halinde yanıp söner; yıldız yağmurları, spiraller; dalgalar. 14 yaşında, ben bir deneyim. İçeride, yeniden doğuyorum. Bir tür perspektif patlamasının ortasındayım. Öyle ki sonraki yıllarda bu acımasız, gerleşmiş ve esinlenmiş halin onda birini tekrar yakalayabilmek için gece kulüplerinde, partilerde, tuvaletlerde haplara onluklar sayarak bir dünya para ödeyeceğim.

Benim yaşındakilerin yaşamöykülerini okuyor ve irkiliyorum. Bobby Fisher 15 yaşında satranç şampiyonu. Picasso 15 yaşında sergi açıyor. Kate Bush 14 yaşında “Gözlerinde Çocuk Olan Adam” şarkısını yazıyor; o kadar genç ki adamın gözlerindeki çocuk, aslında kendi yansıması olabilir. Başka herhangi bir genç gibi, dünyadaki yerimi almak için yetişkinlerle eş derecede ya da daha fazla potansiyele sahibim. Lanet olası bir dahi olabilirim.

Her neyse, kuram bu. Ayrıca doğruya doğru, bunun far-kindayım. Oldukça önemli soru ve kavramlar üzerinde kafa yormak için kullandığım bu inanılmaz zihinsel kapasite genişlemesinin günlüğüme düşen kayıtları: “Keşke sonsu-za dek ağlayabilseydim. Ne büyük bir rahatlama olurdu.” “Şu yanlış insanlardan biri miyim?” “Bazı günler, HER ŞEYİ yapabileceğimi hissediyorum. Biliyorum, bir şekilde DÜN-YAYI kurtarmak için buradayım!” “Bu şapkayı takmak beni daha ince mi gösterecek? Gerçekten mi?” ve 14 Mart 1990, “Yaşamın anlamını buldum: Squeeze grubundan Cool For Cats! HARİKA!”

Ama dürüst olmak gerekirse, genellikle işin fiziksel ya-nıyla mücadele etmekle o kadar meşgulüm ki beynime ya da muhteşem potansiyel dehama ayıracak fazla zamanım yok. Her şey zıvanadan çıkıyor. Her yerde patlak veren bir çılgınlık. Kanama ve mastürbasyon denemeleri de neymiş ki? Bedenimin, kaka ve yapbozdan fazlasını yapmayan bir nesneden bir gün satışa bebekler çıkaracak büyümlü bir mağa-zaya dönüşümü neredeyse tüm zamanımı alıp kaygılarımın merkezi oluyor.

Bir sabah uyanıyor ve bütün vücudumun kurşuni kır-mızı izlerle kaplandığını görüyorum, sanki karnımı, uyluk-larımı, göğüslerimi, kollarımın altını ve baldırlarımı dalga dalga ahududu şeritleri kaplamış. İlk başta isilik olduğunu düşünüyorum ve iki gün boyunca iyi geleceğini umarak bebe pişik kremi sürüp etrafta geziniyorum. Annem kremin azaldığını fark edince, iki yaşındaki Cherry’yi kremi yemek-le suçluyor. Ve ben de gayet asil davranarak yanlışını düzelt-miyorum.

Ama izleri yakından inceleyince –bu arada kapı kapalı, masa lambasını kullanıyorum, moral desteği için de son ses “Cool For Cats”i dinliyorum– aslında şişlik değil, çukur-

luklar olduğunu fark ediyorum. Büyürken bedenim yırtılıyordu ki bunlar, bedenimin neredeyse her yumuşak yerini kaplayan çatlaklardı. Ergenlik, ben onun önüne geçmeye çalışırken, pençeleriyle beni tırmalayan bir aslan gibiydi. O gece Caz'a şöyle diyorum: "ÖMRÜMÜN KALANI boyunca balıkçı yaka ve tayt giymek zorunda kalacağım. Yazın bile. Her zaman üşüyormuş gibi yapmam gerekecek. Benim hakkımda herkesin bileceği şey bu olacak. Üşüdüğüm."

Caz ve ben ilişkimizdeki nadir barış anlarından birini yaşamıştık. İki gün önce son derece kendiliğinden gerçekleşen bir şekilde birbirimize sarıldık. Annem öylesine şaşırды ve paniğe kapıldı ki olayı belgelemek için fotoğrafımızı çekti. Fotoğraf hâlâ bende; ikimiz de aynı sabahlıktan giymişiz, ayaklarımız çıplak; birbirine bastırduğumuz yüzlerimizde yüzde doksan sekizi iyi niyetten, yüzde ikisi irinli saldırganlıktan oluşan bir ifade var. Annem, sonunda ikimiz arasında bir bağ oluştuğunu -yedi kardeşin en büyükleri olmanın getirdiği sorumlulukla bir araya geldiğimizi- düşünüyor; birer yetişkin gibi ki hızla da öyle oluyoruz, farklılıklarımıza çözüm bulacağımızı sanıyor.

Birbirimize sarılmamızın *gerçek* nedeni, vajinalarımıza nasıl hitap edeceğimize dair iki saat süren bir sohbeti henüz bitirmiş olmamız.

"Bunu söyleyemem," diyorum Caz'a. Yatak odasındayız, ben yatağımın üzerindeyim, o da yerde. O sabah dokuzuncu kez "Cool For Cats"i dinliyoruz. Teybin sesi gitgide zayıflıyor; Chris Difford'un sesi, Kızılderililerin kayaların üzerinden işaretler göndermesine benzeyen bir ses gibi titrek titrek.

"Sanırım 'vajina' demektense, bende öyle bir şey yokmuş gibi davranmayı tercih ederim," diye devam ediyorum. "Kendimi yaralasam ve argo deyişlere izin vermeyen çok

resmi bir hastaneye gitsem, bana soracaklar, 'Neresi acıyor?' Sanırım 'vajinam' demektense, yalnızca 'Bilin bakalım neresi!' der, sonra da bayılırım. Vajina sözcüğünden nefret ediyorum."

"Geçen yıl çok daha kolaydı," diye bana katılıyor Caz hüznü.

Geçen yıla dek tüm Moran ailesinin çocukları olarak "göbiş" sözcüğünün, karın bölgesine işaret eden bir ifade değil de kadın genital organının adı olduğu hayaliyle aldanıyorduk. Bölgede meydana gelen herhangi bir yaralanma, "Göbişimi çarptım!" haykırışıyla ifade bulurdu. Bunun bir sonucu olarak "göbek" sözcüğünü dayanılmaz derecede komik buluyorduk. Prens Andrew, Sarah Ferguson'la evlendiğinde, BBC1'de gösterilen törende, Jonathan Dimbleby, gelinin göbeğini saklayan gelinlikten dem vurunca, öylesine delice gülme krizine yakalandık ki kan tekrar kafamıza gitsin diye merdivenlerde baş aşağı yatmak zorunda kaldık.

Ayrıca 1987'de kısa bir süre dahi olsa da küçük kız kardeşimiz Weena "vajina"yı yanlışlıkla "China" olarak teleffuz etti. Sonra sonbaharda T'Pau bir numara olan parçası "China In Your Hand"i çıkardı ve bir kez daha kafamıza kan gitsin diye merdivenlerde baş aşağı yatmak zorunda kaldık. Şarkının çaldığı bir mağazaya girmekse son derece tehlikeliydi. Kapüşonlarımızı çekip kahkahadan kırılarak dışarı koşmak zorunda kalıyorduk.

Yani şimdi, 1989'da "vajina" yerine kullanabileceğimiz hiçbir kelime yok ve aşağıda işler karışık olduğundan, böyle bir kelimeye ihtiyacımız var. Bir an için dalgın bir halde sessizce oturuyoruz.

"Rolf diyebiliriz," diyor Caz sonunda. "Rolf Harris gibi? Onun sakallarına benziyor."

Birbirimize bakıyoruz. Her ikimizde aradığımız yanıtın Rolf Harris olmadığını biliyoruz.

“Vajina” sözcüğü ile ilgili sorun, vajinaların şanslarının kötü olup bundan kurtulamıyor gibi görünmeleri. Yalnızca bir mazoşist vajina ister, çünkü vajinanın başına korkunç şeyler gelir. Vajinalar yırtılır. Vajinalar “incelenir.” İçlerinde delil bulunur. Seri katiller, başdedektifle dalga geçmek için vajinanın içinde bir şeyler bırakırlar, sanki vajina anahtarlarını, cebindeki bozuklukları bıraktığın koridorda duran bir rafmış gibi.

Hayır. Haydi, bunu hemen açıklığa kavuşturalım: Benim aslında bir vajinam yok. Asla olmadı. Doğrusu çok az kadının vajinaya sahip olduğunu düşünüyorum. Besbelli Kraliçe Viktorya. Barbara Castle. Margaret Thatcher. Elbette kafasındaki saçların kopyası olarak şekillendirilmiş kıllarla.

Ama geri kalanlar; hayır. Çünkü bu konuda yalnız değilim. Tanudığım kimse vajinasına “vajina” demez. Argo sözcükler, hayvan adları, uydurma isimler kullanırlar –aşağı taraf için kullanılan ve kuşaktan kuşağa aktarılan aile adları. Twitter’da insanlara, çocukken kullandıkları adları sorduşumda 20 dakikada 500 yanıt geldi ki bunların büyük bir çoğunluğu tam anlamıyla çılgıncaydı. Sanki Pandora’nun Kuku Kutusu’nu açmıştım. Gelen ilk yanıt havayı belirliyordu: “Çocukluğumda en iyi arkadaşım olan annem ona ‘fıstık’ derdi, regle de ‘fıstık hastalığı.’”

Bu açık ki –olasılıkla kuşaklar boyunca– herhangi bir dış etkence bölünmemiş bir düşünce zinciri. Bu, sözcük türetme.

Uçsuz bucaksız bir sözcük çeşitliliği. Kimileri çok sevimli ve/veya komik: Çiçeğim, iki kuruş, turşu, pıtı, Mary, patpat, pota, kuku, minnoş, pampam, çan, peri, bıdı, leydim, vovo, ufak tefek, çörek, balı çörek ve cep.

Bunları belli ki aile içi şakaların sonucu olan bazı isimler izliyordu: Valerie, Helen Teyze, mantı, elmas kutusu, fandango, Yorkshire pudingi (“Pudingime kum kaçtı!” diye ağlar,”), yeraltı ve Birmingham kent merkezi.

Ve bunlardan sonra büsbütün tuhaf ve/veya endişe verici olanlar: Farkım, sırrım, sorunum, Tatlı Fanny Adams (bu Viktorya döneminde öldürülen bir çocuğun lakabı; Vajina Müzesi'nde bütünüyle güzel bir gün değil, ha?) ve delik. Tek yürütebildiğim tahmin "delik"ın yılan besleyen ve zamandan kazanmak için farklı türler için de aynı kelimeyi kullanan bir ailenin ürünü olduğu.

Bu çeşitlilik içinde "la-la," "tinky" ve "po"nın öne çıktığını fark etmek ilginçti, sanki tüm Teletabiler kadrosu vajina için kullanılan argo sözcüklere zemin hazırlıyor. Sanırım insan bir yerden esinlenmek zorunda.

Şahsen benim bir amım var. Kimi zaman "çiçek" ya da "kadife" oluyor, ama çoğunlukla o benim amım. Am eski, tarihsel, güçlü ve uygun bir sözcük. Yangın merdivenimin adı, İngiliz dilindeki en güçlü küfür, bunu seviyorum. Evet. Çok güçlü beyler. Eğer size aşağı tarafta neye sahip olduğumu söyleseydim, eski kafalı hanımlar ve papazlar bayılabilirdi. "Am" dediğimde insanların hayrete düşmesini seviyorum. Sanki külotumun içinde bir nükleer bomba ya da çılgın bir kaplan veya silah var.

Bununla karşılaştırıldığında, erkeklerin mahrem yerleri için kullandığı en güçlü küfür "sik"tır ve sanki her yerde, her sıkıntıda kullanılabilir. Kadınla ilgili her şeyin –regl, menopoz, birine "kız" diye hakaret etmek– tiksindirici ve/veya zayıf görüldüğü bir kültürde, "am"ın üstün ve yenilmez bir sözcük olarak kendine has duruşunu seviyorum. Ayrıca mistik bir yankısı var. Bu bir am ve hepimiz bunun am olduğunu *biliyoruz*, ama ona am diyemiyoruz. Gerçek sözcüğü söyleyemiyoruz. Fazlasıyla güçlü. Yahudilerin Tetragrammaton'u asla dillendirmemesi, onun yerine "Yehova"yı kullanmak zorunda olması gibi.

Elbette iki kızım olduğunda, amıma am demenin ardın-

da yatan düşünceyi bilmem bir işe yaramadı. Anaokulunda, kahvaltıdan hemen önce, İngilizcedeki en büyük küfrü söyledikleri için, çileden çıkmış eli süpürgeli bir öğretmen onları kovalarken, "Yehoba'nın mistik yankıları"ndan söz etmenin anlamı yok.

Lizzie henüz birkaç günlüktü; yani ilk bir kiloluk morfinin etkisi azalmaya başlamış, yeniden odaklanabilmeye başlamıştım, ama dürüst olmak gerekirse, "Yüce Meryem, korkarım orası mahvoldu!" diye çılgılık atmadan oturabilme rahat rahat iki hafta vardı. Eşim ve ben minik, güzel bebeğimize bakıyorduk. Mavi gözlü, öpülesi ağızlı, kadifeden bir fare gibi yumuşak olan kızımız, vücudunun altındaki her kıvrımı dolduran devasa bir kaka yapıverdi.

Eşim, elinde ıslak mendil, kararsızca ona yaklaştıktan sonra yüzünde yenik bir ifadeyle aniden geri döndü.

"Yalnızca şu... şeyi temizlemek değil," dedi, deliliğin eşliğinde gibiydi. "Ama neyi temizlediğimi bile bilmiyorum. Ona ne diyeceğiz? 'Am' diyemeyiz."

"Onun adı Lizzie!" dedim şaşkınlık içinde.

"Ne demek istediğimi biliyorsun," diye iç çekti eşim. "O kelimeyi kullanmıyorum. O seninki. Senin bir amın var. Onunki... değil. Seninki Scooby. Onunki Scrappy Doo. Tamamen farklı. Oh Tanrım! Poposu kadar orası da boka batmış. Orasından bok temizliyorum. Ebeveynliğin hoşuma gideceğini sanmıyorum. Vajinasına ne diyeceğiz?"

Bunu izleyen birkaç hafta boyunca, jambonla çeşnilendirilmiş yeni yoğurt markası için göz boyayan bir reklam kampanyası üretmeye uğraşan reklamcılar gibi, konu üzerinde beyin fırtınası yapıp kafa patlattık.

"Uğurböceğine benziyor," dedi eşim çok tuhaf anlardan birinde. "Uğurböceği diyebiliriz!"

"Ya, evet, ama tam da bu sebepten vosvosa da benzetile-

bilir,” diye belirttim. “Herbie diyebiliriz ki ergenlik çağına girdiğinde, oğlanlar için delirmeye başladığında, birbirimizi tekrar tekrar, ‘Herbie muza koşuyor,’ deriz. Ta ki sen onu içine kilitleyebileceğimiz kapısız bir kale inşa edene dek.”

Başka bir hafta eşim, Baby Gap markasını önererek karşıma geçti: “Orasına baby gap diyelim!” Bu yalnızca büyük bir şaka değil, ayrıca üzerinde Baby Gap logosu olan her tişört ya da tulumda adını görmek demektir ki bu da kıymetli kahkahalarımızı kışkırtıyordu.

Ancak sonuçta bu isim hızlı yaşadı, genç öldü; o kadar çok kullandık ki tüm eğlencesi kaybolup gitti. Çok çiğnenmiş bir sakız gibi, sözcükler eski ve bayat bir tat bırakmaya başladı.

Daha oyunlu bir şeylere ihtiyacımız olduğunu biliyorduk, ama ancak Lizzie yaklaşık 12 aylıkken yürümeye başladığında sözcük nihayet aklıma geldi.

Düşmüş ve “baby gap”ını acıtmıştı. Onu kucağıma aldım ve bir çocuğa konuşmayı öğretirken yapıldığı gibi, yüksek sesle neler olduğunu anlattım. İşte, tam o sırada bilinçaltımın karanlıklarına uzandım ve sözcük ağzımdan çıkıverdi:

“Bot-bot. Bot-bot’un acıdı!” dedim avuç içimle gözyaşlarını silerken.

“Bot-bot” biz ergenlik dönemine girmeden önce annemin tüm bölge için kullandığı deyişti: Arka taraf için “Bot,” ön taraf için “bot-bot.” Bir kelime hepsine uyuyor. Daha... profesyonel bir şey bulamayacak kadar fakirdik.

İşte, şimdi o kelime başka bir kuşağa hizmet etmek için geri geliyordu. Toparlak, minik ve güzel bir bot-bot için toparlak, minik ve güzel bir ad.

Lizzie büyüdüğünde elbette kendini, tam da Caz ve benim 1989’da bulduğumuz durumda bulacak. Bir genç kız olarak biraz daha rocka yaraşır bir şeyler bulmalısın. Ergenlik bir

kez işe koyulduğunda, sonraki kırk yıl boyunca kararlarınla düşünme süreçlerinin merkez üssü olacak yere “bot-bot” demen olanaksız. Scarlett O’Hara, Atlanta boyunca Ashley ve ardından da Rhett’in peşinden “bot-bot”u yüzünden koşmuyordu. Georgia O’Keeffe’nin resimlerinde bot-bot ögesi yoktur. Madonna *Sex*’te bize “bot-bot”unu göstermiyor.

Sık sık –ormanlık alanda yürüyüp kabile halkının arasına da çubuklu serominiye iştirak ettikten sonra– genital bölge ne ne ad vereceğin üzerinde kafa patlatmanın, bir genç kızın yetişkinliğe yolculuğunda resmi bir durağı olduğunu düşünmüştüm. İlk regl ya da tulumun sana yakışıp yakışmayacağını değerlendirmek kadar önemli. Okulda “parmaklama” başlayınca ki bu, şimdilerde sanırım 12 yaş civarında oluyor; yeni yeni ayaklanan bir bızdığın parmaklarını DVD oynatıcıya sokmak için duyduğu amansız arzuya benziyor, bir kızın, tam olarak neresinin parmaklandığını düşünmeye başlaması önemlidir. “İçimde” iyi bir başlangıç noktası olsa da özünde bir ad değil, yön ya da yönlendirmedir.

Bugünlerde ergenlik çağındakilerin tüm cinsellik eğitimlerini pornografiden aldıkları bir dünyada, Âdem hayvanları adlandırabilirdi, ama Ron Jeremy vajinaları adlandırıyor. Tahmin edileceği gibi, sözcük seçimi ikili birleşme sahnesi boyunca doğaçlama yapan porno yıldızlarına bırakılırsa, işin içine pek fazla fikir, hassasiyet ve estetik girmez.

Bunun bir sonucu olarak genital bölgeleri için “en sevdikleri” ifade, “amcık” olan koskaca bir genç kız kuşağı var. Kişisel olarak “amcık” sözcüğünden hoşlanmıyorum. “Amcık” kelimesinin porno filmlerde, eğlenceli ya da neşe dolu bir kelime gibi gösterilerek üçüncü tekil şahıs halinde kullanıldığını defalarca duydum.

“Amcığın bunu sevdi, ha?” “Bunu amcığın sokmamı ister misin?”

İşte, kötü pornografide bulduğum, insanı soğutan o tat-

sız fiziksel kopukluk: Vajinalarından ayrılmış kadınlar. AY-RICA bu kelimenin İngilizcede aynı zamanda kedicik anlamına gelmesi de başka bir sıkıntı: Beyefendiler gerçekten de uğursuzca kameralara bakan kadınların kedilerine hitap ediyor olabilir mi?

Bana öyle geliyor ki bir gün porno izleyen kediler ayaklanacak, görünürde onlardan söz eden yontulmamış konuşmalar yüzünden isyan edecek ve seti basıp düzüşenlerin orta yerine kıl yumağı kusacak.

Ama dürüst olalım; amcık kötünün iyisi. Her biri kendi tarzında “vajina” kadar korkunç olan dünya kadar argo sözcük var. İşte size liste:

- Seks’in: Kulağa, suçu üzerine yıkmaya yönelik erken bir çaba gibi geliyor.
- Delik: Çorap ya da taytların başına gelebilecek kötü bir şey. Benim Johnnnylulu’m ise çorap ve taytların başına gelen iyi bir şey.
- Bal kutusu: Arılar ha geldi ha gelecek sonucu çıkıyor.
- Bızır: Ufak tefek, çarpık çurpuk bir şeyi akla getiriyor. Hayır.
- Çalılık: Çok sıkıcı. Çalı çimende örümcek olur. Hayır.
- Vızzık: “Barb” ya da “Val” benzeri işgüzar bir koca-karı adı gibi. Biri sönmeden diğeri yanan sigaraları ve bingo bağımlılığını düşündürüyor. Hayır.

Öte yandan sevdiklerim:

- Kadife: Sanki oraya bir kedi oturmuş gibi. Kimi zaman benimki öyle hissettirir.
- Çiçek: Komik.
- Kuku: Şımarık, komik bir Fransız kanişi.
- Saarlac’ın yuvası: Sonsuz yankı; özellikle de onu her ne kadar elde edemeyecek olsa da Han Solo’nun içeri girmesini ister.

Elbette bir numaralı giriş salonun için aptalca isimler bulmaya bir başladın mı durman için bir sebep yok.

“West Midlans Safari Parkı’nda bozuldu,” diyeceğim pişmanlıkla sistit yüzünden tuvalette otururken. “Tom’un Gece Yarısı Bahçesi’ndeki ağaca yıldırım düştü.”

Diğer mutlu günlerde şu yorum da yapılabilir: “Bu gece Kintyre Otu sisle kaplı.”

Peki ya, memeler? Göğüslerine ne ad vereceğini bulmak daha kolay görünmüyor. 13 yaşından bu yana göğüskafesinin üzerinde oturuyorlar, ama yine de kendini ya da bir başkasını rahatsız etmeden onlara verebileceğin bir ad yok gibi.

Birkaç yıl önce, muazzam dudaklara sahip cilveli ve gözde kadınlardan olan Scarlett Johansson göğüslerine “benim kızlar” dediğini itiraf etti.

“Vücudumu ve yüzümü seviyorum,” dedi –gözleri gören herkesin de düşüncesini dillendiriyordu. “Ama göğüslerime tapıyorum ve onlara ‘benim kızlar’ diyorum.”

Johansson tartışmalı bir konuya çomak sokmuştu ki bunu kariyerinde ilk kez yapmıyor.* Duyarlı ve akıllı bir kadın memelerine tam olarak ne diyebilir? Johansson kusursuz yanıtı bulmuş: “Benim kızlar;” neşeli, sahiplenici ve kadınsı bir ifade, ama başka kimse cumbasına “benim kızlar” diyemez; aksi durumda insanlar Scarlet Johansson’ın memelerinden bahsedildiğini sanır.

“Bilemiyorum, benim kızlar bu bluzun içinde tuhaf mı görünüyor?” diyebilirsiniz.

“Pekâlâ, benim kızlar bu bluzun içinde muhteşem gö-

* *Bir Konuşabilse* filminde, “Japonya’ya yapılan bir gezide Bill Murray’le sevişmemek doğru mu?” sorusunu yöneltti bize ki bir parça mantığı olan herkes bu soruya şu yanıtı verebilirdi: “Hayır, Japonya’ya geziye gittiğinde, Bill Murray’le her zaman sevişmelisin.”

rünüyor çünkü Scarlett Johansson'da öyle bir balkon var ki dünya barışını sağlayabilir," diye yanıtlar bir arkadaş. "Ama seninkiler yamuk ve meme uçların her yeri kaplıyor. Dürüst olmak gerekirse, Marty Feldman'ın gözleri gibi görünüyorlar."

Gazetecilik dünyasında elbette iş kolay. Sözcük: İkizler ya da İKİZLER! "3. Sayfa kızı Keeley'nin harika ikizleri var," diyor Shayne Ward. "Cherly, kızlar içinde açık ara önde en güzel ikizleri olan!" Birisi, *Sun* muhabiriyle konuşurken başka bir sözcük kullansa bile, sözcük hararetli yazım denetimine takılır ve her durumda "ikizler" olarak basılır. Bir keresinde memelerime "testiler" dediğim dönemde ki BritPop'un etkisi altında ve yalnızca Blur'un hoşuna gideceğini düşündüğüm şeyi yapıyordum, gazetecilere bir röportaj verdim ve beklenildiği üzere yazı ertesi gün, "Caitlin Moran, 'İKİZLERİME bayılıyorum,' dedi" olarak çıktı.

Kişisel olarak benim ikizlerim yok. Hiç olmadı. Bu, "Caitlin Moran, 'Çizgili Lemur Kuyruğumu Seviyorum,' dedi" cümlesini okumak kadar tuhaf hissettiriyor.

"İkizler" Benny Hill'e göre. İkizler kusursuzca yuvarlak, zıpzıp ve şakacı – trombonvari "vah vah vaaah" sesi çıkarırken, onlara "göğüs kafesindeki pembe palyaçolar" da diyebilirsin, tam olur.

Ayrıca ikizler genellikle beyaz, çalışan sınıfa aittir; Bangladeş ikizleri ya da Bahreyn'den ikizler duymazsınız. "Leydi Antonia Fraser'ın ikizleri" yoktur. İkizler, Jordan ve Pamela Anderson'ındır ve Barbara Windsor'un, ta ki *Eastenders* dizisinde rol gereği göğüs kanseri olana dek, çünkü o zaman ikizler hızla "göğüsler" oluverdi. Elbette "ikizler" kanser olmaz, süt vermez ya da gizli Taocu erotik sanata tabi olmaz. İkizler yalnızca 14 ve 32 yaş arası kadınların göğüs kafesleri üzerinde aşağı yukarı sallanmak için var olur. Ardından faz-

lasıyla sarkarak muhtemelen yeryüzünden uzaya düşüp belki de sonunda Satürn'ün devasa halkalarından biri olurlar.

Tam tersi nedenlerle "göğüsler" de uygun değil. "Göğüsler" kelimesini asla olumlu bir senaryo içinde duymazsınız. Göğüsler kötü haberdur. Tıpkı vajina gibi, göğüsler doktorlarca incelenmek ve kanser olmak için vardır. Ayrıca göğüsler ürkütücü izlenimler de uyandırır: Kafası kesilmiş, beyaz şarapla pişirilen tavuklar; seninle berbat bir seks yapmak üzere olan beceriksiz adamın ("Parmağımla sol göğsüne dokunabilir miyim izin verirsen?") ve ihtiyar sapıkların ("Büyüleyici göğüsleri ince kumaştan kurtulmuş, sanki Henginst'e doğru dans ediyordu.") kelime seçimleri gibi.

"Ayvalar" insanın aklına Les Dawson'ı getiriyor. "Degaje"nin işe yaramadığı açık: "Degajem ağrıyor" ya da "farlar"ın: Fazla ışıklı ve bir var bir yok gibi, sanki sutyenini çıkardığında sönmüş olacak -uygun. "Memeler" sözcüğü gündelik yaşamda kullanmak için son derece uygun gibi: "Bana bir KitKat versene, az önce mememi kapıya çarptım." Ama tatmin edici bir gece için kullanmaya kalkışınca zorluk oluyor, biraz kaba saba kaçıyor. Bana sorarsanız, ben "Bizim Ahali" fikrinden çok hoşlanıyorum, ama bu ifadeyi aynı zamanda yedi kardeşim için de kullanıyorum. Olası bir karışıklık daha ciddi bir şekilde akıl sağlığımıza zarar verebilir, bu yüzden sanırım bundan vazgeçeceğim.

Bir dönem elmalarımı ünlü ikililerin adlarıyla çağırdım. "Ronnie'lerimi göstermemi istedi!" "Scarecrow ve Bayan King bluzaya sığmayı reddedene kadar her şey çok iyi gidiyordu." "Aslında onlara Simon ve Garfunkel diyorum, çünkü biri diğerinden büyük."... Ama sonra bebeğim oldu. "Jayne Torvill," sarsıntı geçirmiş, kanar halde yanımda yatıyor, "Christopher Dean"ın işe yarar tarafını bebeğin ağzına sokmaya çalışırken, ebe bana son derece sert bakışlar fırlattı.

İngiliz dili henüz ortalama kadın memesi problemini ikna edici biçimde ele alamadı. Ne kadar tetikte, cahil ve utangaç aptallar olduğumuz göz önüne alınırsa, besbelli bu sorun bir süre daha buralarda olacak. Belki de fetret devri boyunca konuşma dili için çare aramaktan vazgeçmeli ve onları yalnızca “(.)(.)” şeklinde göstermeliyiz.

Kuşkusuz Caz’la sorunumuzun çözümü –konu göğüs ve vajinalara gelince– dilin gerçekten zorunlu olmadığını fark etmektir. Onlara kısa bir süre “Üst kat, alt kat” ki bunu, bir-çoğuna sevgi dolu anılar esinlendiren seçkin bir BBC yapımı gibi seslendirme avantajı da vardı, dedikten sonra, bir yandan Les Dawson gibi abartarak “*orasi*” diye dudaklarımızı oynatırken, bir yandan ilgili bölgeyi işaret edebileceğimizi fark ettik. “*Orasi*” ve “*orasi*,” biz “meme” ve “am” kelimelerini kullanacak kadar pişkin ve yırtık hale gelene dek işe yaradı ki bu, benim için 15, Caz içinse anımsadığım kadarıyla yaklaşık 27’ydi, ama düşünüyorum da o nasıl bir hanım kız ağzıydı öyle!

BÖLÜM 4

Ben Bir Feministim!

Cinselliği Biten Kadın'da Germaine Greer, okurundan regl kanının tadına bakması için bir dakikasını ayırmasını istiyor. "Eğer henüz tatmadıysan, önünde daha katedecek çok yol var, bebeğim," diyor.

Pekâlâ, katılmamak elimde değil. Her şeyi bir kez nemelisiniz, hatta Leicester'da sağlıksız görünen bir yemek tezgâhından tatlı-ekşi karides yemeyi ya da balon etek giymeyi bile. Elbette, ben kendi regl kanımın tadına baktım. Genellikle bir paket cipsi tercih ederim, ama fena değildi: Bir gar büfesinden alabileceğiniz her şeyden iyi ve kesinlikle ahlaken mükemmel bir ürün. Kendimde bulduğum mutluluk örnek teşkil ediciydi. Benim yerim yurdum hep hazır, aç ve açıkta kalmam!

Bununla birlikte sizi tam da şimdi âdet kanınızı tatmaya zorlamayacağım, otobüste ya da kreşte adı "Barb" olan bir kadımla anlamsız bir hoşbeş içinde olabileceğinizin gayet iyi farkındayım. Paraşütten atlamak, göbek dansı öğrenmek, dövme yaptırmak gibi, insanı "güçlendiren" diğer şeylerle birlikte regl kanını tatmak; kornişleri takmak, kediye pire ilacı sıkamak ve kabanın 2003'te düşen ve ancak şimdi akla gelen düğmesini dikmek gibi maddelerin yer aldığı "Yapılacaklar" listesine eklenecek başka bir şey sadece, bununla yüzleşelim.

Hayır, bayanlar, rahat olun. Âdet kanınızı bugün tatmak zorunda değilsiniz. Benim nöbetimde değil.

Bununla birlikte sizi zorlayacağım şey “Ben bir feminis-tim,” demeniz. Tercihen ben bir sandalyenin üzerine çıkar ve “BEN BİR FEMİNİSTİM” diye bağırırdım, ama bu yalnızca her şeyin, bir sandalyenin üzerine çıkıldığında daha heyecanlı olduğuna inanmamdan kaynaklanıyor.

Bu sözcükleri sesli söylemeniz gerçekten önemli. “BEN BİR FEMİNİSTİM.” Eğer bunu, ayaklarınız yere basarken bile söyleyemeyeceğinizi düşünüyorsanız, paniğe kapılacağım. Bu, muhtemelen bir kadının söyleyip söyleyeceği en önemli şeylerden biri: “Seni seviyorum” a, “Kız mı erkek mi?” ye ya da “Hayır, fikrimi değiştirdim! Kâkül kesme!” ye eşdeğer.

Söyleyin. SÖYLEYİN! ŞİMDİ SÖYLEYİN! Çünkü eğer söyleyemezseniz, esasmada boyun eğmiş bir halde, “Kıçıma tek-meyi bas ve oyumu al, ataerki,” diyorsunuz anlamına gelir.

Eğer bir erkekseniz, sandalyenin üzerine çıkıp, “BEN BİR FEMİNİSTİM!” dememeniz gerektiğini sanmayın sakın. Erkek bir feminist, evrimin en ihtişamlı son ürünlerinden bi-ridir. Erkek bir feminist kesinlikle sandalyenin üzerinde ol-malı, böylece biz hanımlar vahşice bedenine göz dikmeden önce, hep birlikte şerefine kadeh kaldırırız. Hem belki hazır oradayken ampulü değiştirme şansın da olur. Bunu kendi-miz yapamayız. Duyunun orada koca bir örümcek ağı var.

İlk kez, “Ben bir feministim,” dediğimde 15 yaşındaydım. İşte, yatak odamdayım ve söylüyorum. Aynaya bakıyor, ken-dimi izleyerek söylüyorum: “Ben bir feministim. Ben bir fe-ministim.”

“18 Olduğumda Yapacaklarım” listesini yazmamın üze-rinden neredeyse üç yıl geçti ve artık kim olmam gerektiğine ilişkin bulanık bir planın parçalarını yavaş yavaş bir araya getiriyorum. Hâlâ kulaklarımı deldirmedim, kilo vermedim,

köpeği eğitmedim ve kıyafetlerimin hepsi hâlâ son derece çirkin. İki numaralı en iyi bluzum, üzerinde elinde bira tutan bir timsah karikatürü, timsahın altında da pembe yanardöner harflerle “Eğlen Sen De, Florida Güneşinde!” yazısı bulunan bir tişört. Wolverhampton’da yağmurda yürüyen, bunalımda olan, şişman, saçları belinde bir kızın üzerinde son derece yersiz kaçıyor. Dürüst olmak gerekirse, sürmekte olan yoğun bir iğneleme edimi gibi görünüyor.

Hâlâ arkadaşım yok. Kimse, aileyi saymazsanız ki elbette aileyi saymazsınız çünkü aile istesenez de istemesenez de yaşamınızla birlikte önünüze konuyor. Tıpkı yerel gazetenin içinden düşen Spectrum 128k ev bilgisayarı ve “taşınabilir kasetçalar” reklamının yapıldığı altı sayfalık broşürler gibi. Hayır. Aile sayılmaz.

Ama işe iyi yönünden bakılırsa, yalnız değilim çünkü artık kitaplar, televizyon ve müzik bana göz kulak oluyor; daha önce milyonlarca yalnız kız ve oğlana da oldukları gibi. *Wogan*’daki cadılar, kurtlar ve beklenmedik konuklarla yetişiyorum. Sanatın tümünün insana bir şeyler anlatmaya çalıştığını anlıyorum. Kitaplarını açtığım ya da programlarını izlediğim sürece, benimle konuşmak isteyen *binlerce* insan var. Bunlar önemli bilgi ve tüyolar taşıyan trilyonlarca telgraf demek. Kullanışsız bir bilgi ya da yanlış yorumlanmış bir tüyo olabilir; ama en azından dışarının neye benzediğine ilişkin kimi *veriler* elde ediyorsun. Alttan sürekli şerit halinde yazı geçiyor. Veri yüklü hale geliyorsun.

Kitaplar en etkili kaynaklar gibi görünüyor: Her biri tek bir günde içine alabileceğin bir yaşamın toplamı. Hızlı okurum, bu yüzden yaşamları acımasız bir hızla silip süpürüyorum, bir haftada altı, yedi ya da sekiz tane. Özellikle özyaşamöykülerini seviyorum: Bir insanı gün batana dek tamamen yiyip bitirebilirim. Welsh tepesi çiftçileri, dünyayı dolaşan

yat sahibi kadınlar, II. Dünya Savaşı askerleri ve savaş öncesi Shropshire malikâne kâhyaları, gazeteciler, film yıldızları ve senaryo yazarları, Tudor prensleri ve 17. yüzyıl başbakanları hakkında okuyorum.

Her kitapta, kitabın kendisinin sosyal bir grubu olduğunu keşfediyorsun; ihtiyacın asla ve asla bitmediği bir kütüphane partisinde olmak gibi, seninle tanıştırmak istediği arkadaşları var. David Niven'ın *The Moon's a Balloon* kitabıyla ilk tanışmamda, kitap durmaksızın Harpo Marx'tan söz ediyor. Sonunda "Özyaşamöyküleri: M" rafında ona rastlıyorum ve hemen canciğer kuzu sarması oluveriyoruz. Kısa sürede Marx'ın akşamüstlerini nasıl geçirdiğini öğreniyorum: New York'ta, kokteyl düşkünü züppeler ve daktilolar için bir tür savaş öncesi Valhalla olan, Algonquin Yuvarlak Masası'nda. Robert Benchley, Robert E. Sherwood ve -içimde kamp yapmaya ve sevgisini giderek dozu artan adi hakaretlerle gösteren hırçın erkeklere karşı ömür boyu süren bir sevgi uyandıran ("Selam Gudubet") - Alexander Woolcott.

Sonunda, Wollcott aracılığıyla kutsal Dorothy Parker'la yüz yüze geliyorum. Sanki 1923'te, dudak boyası, sigaraları ve kamçı misali görkemli hüznüyle beni sonsuza dek beklediğini hissediyorum. Dorothy Parker inanılmaz bir öneme sahip, çünkü bana öyle geliyor ki o sırada eğlenceli olma yetisine sahip olmuş tek kadın: Kadınlar için evrimsel bir adım, elleri kullanma becerisinin gelişimi kadar önemli ya da tekerleğin icadı kadar. Parker 1920'lerde eğlenceliydi, sonra söylendiğine göre, seksenlerde *French & Saunders* dizisi ve Victoria Wood ortaya çıkana kadar, başka hiçbir kadın eğlenceli olamadı. Parker, kadın mizahının Havva'sıdır.

Robert Johnson, gece yarısı bir dört yol ağzında ruhunu şeytana sattıktan sonra "blues"u buldu. Dorothy Parker saat ikide New York'un en iyi kokteyl barında, bir garsona Mar-

tini için 50 sent bahşış verdikten sonra, komik kadını buldu. Hangi cinsin daha parlak olduğuna ilişkin sonuçlar çıkarmamak elde değil.

Öte taraftan Parker beni aynı zamanda endişelendiriyor, çünkü yazdığı komik şeylerin yarısı kendisini öldürmek hakkında: Mizah, onun için, örneğin Ben Elton'da olduğu gibi, işe yaramıyor anlaşılan. Ayrıca ondan sonra, herhangi bir kadının yeniden eğlenceli olması için neredeyse 60 yıl geçtiği de yadsmamaz bir gerçek. Işık tuttuğu yol dikkat çekici bir biçimde bakir kaldı. Sonunda rivayetin de dediği gibi, kadınların erkekler kadar iyi olmadığından endişelenmeye başlıyorum.

Parker'ın "Resume/Devam Et" şiirini –"Ustura can yakar/ Nehirler ıslak/Asit leke yapar/İlaçlarsa kramp/Yasal değil silahlar/İlmik kopar/Dayanılmaz gazın kokusuna/Yaşasan da olur keza"– okuduğum ay, Sylvia Plath okumaya başlıyorum. Herkes bir erkek kadar iyi yazan az kadından biri olduğu konusunda hemfikir, ama aynı zamanda sürekli kendini öldürmeye çalışıyor: Daima aynı arabayla kaza yapıyor ya da aşırı doz alıyor. Bu endişe verici. Hayatı eroinle iç içe geçmiş Bessie Smith'e karşı bir saplantı geliştirmek üzereyim. Ölmek için kendini uyuşturucunun kollarına bırakan Janis Joplin'e hayranım. Ve gitgide insanlar yalnızca kızıl olduğu için York Düşesi karşısında dehşete kapılmaya başlıyor.

Erkekler karşısında konumunu koruyan çoğu kadının mutsuz görüldüğünü ve genç yaşta ölme eğiliminde olduğunu fark etmemek olanaksız. Bunun nedeni olarak gösterilen gevşek, yaygın görüş, kadınların temelde öne çıkmaya ve erkeklerle aynı koşullarda rekabet etmeye uygun olmadığına işaret ediyor. Kadınlar büyük oğlanların meseleleriyle başa çıkamıyorlar işte. Denemekten vazgeçseler daha iyi.

Onları yıkıma götüren nedenlere –umutsuzluk, kendini sevmeme, özsaygı eksikliği, tükenmişlik, yinelenen fırsat, mekân, anlayış, destek ya da kaynak eksikliği karşısında hayal kırıklığı– bakınca, bana hepsi aynı şey yüzünden ölmüş gibi geliyor: Yanlış yüzyıla sıkışıp kalmak. Bu eski yüzyılların kadınlar için zehirli olduğuna inanmaya başlıyorum. Bunu önceden de biliyordum, ancak sessiz, kabul edilmiş bir olgu olarak. Şimdi yine biliyorum, ancak bu kez haykırılan ve nefret uyandıran bir olgu olarak.

Onları neşelendirecek bir ekip ya da anaç bir önder olmaksızın, etrafları erkeklerle çevriliydi. Erkek pabuçlarının gürültüsüyle yankılanan bir odada cınlayan tek tük topuklu ayakkabılardı onlar. Bir yenilik olmanın tüm bıkkınlığıyla dolup taşmışlardı. Kadınların en başından beri bildiği şeyi erkeklerle açıklamaktan bitkin düşmüşlerdi; kızgınlardı. Mir Uzak İstasyonu’nda astronottular; ilk kalp nakli hastalarına dikilen kalplerdi onlar. Çığır açabilirler, evet, ama bu sürdürülebilir değil. Sonunda vücut onları reddediyor. Atmosferin fazlasıyla ince olduğu ortaya çıkıyor. İşe yaramıyor.

Böylece sonunda tam da ona ihtiyacım olduğunda, Germaine Greer’i buluyorum. Elbette kabataslak ne iş yaptığını biliyorum –annem ne zaman arabadaki bir sorunla ilgili bir tahmin yürütse, babam, “Tamam, Germaine Greer. Yeter artık!” diyor– ama Greer’le hiç karşılaşmadım. Yazdığı hiçbir şeyi okumadım ya da konuşmasını izlemedim. Tahminimce haşın, bağırان bir şey; her zaman yapılması gereken “doğru” şeye işaret ediyor bir rahibe gibi, ama öfkeli.

Sonra onu televizyonda görüyorum. Programın ne olduğunu bilmiyorum –günlüğüm bu konuda ipucu vermiyor– ama o günü bir ünlemler çelengiyle kaydetmişim. “Az önce televizyonda Germaine Greer’i gördüm: HARİKA!!!” yazıyorum. “ÇOK MATRAAAKKK!!!!”

Greer "özgürleşme" ve "feminizm" sözcüklerini kullanıyor. On beş yaşında, bu sözcükleri iğneleme olmaksızın ya da görünmez tırnak işaretleriyle sertleştirmeden kullanan benim gördüğüm ilk kişi olduğunu fark ediyorum. Bu sözcükleri her ikisi de bir parça nahos, bir parça tehlikeliymiş ya da dışkı gibi, tiftüs gibi, maşanın ucuyla tutulmalıymış gibi bir tavırla dillendirmiyor.

Aksine Greer kusursuz bir soğukkanlılık içinde, mantıklı ve yetkin bir tarzda, "Ben bir feministim," diyor. Kulağa, yıllardır süren bir bulmacanın çözümü gibi geliyor. Greer bunu yetkinlik ve gururla söylüyor: Bu sözcük, insanlık tarihi boyunca milyarlarca kadının kazanmak için savaş verdiği bir ödül. *Bu*, ilk önderlerin başarısızlığına karşı aşı. Bu, bizi tüm uzayda ayakta tutacak atmosfer; bu şimdiye dek bula madığımız donanım. Bu, bizi hayatta tutacak olan şey.

Bir hafta geçiyor ve aynaya bakarak ben de "Ben bir feministim," diyorum. Dolanmış tuvalet kâğıdından yapılma sahte sigaramı içiyorum. Lauren Bacall gibi hayali dumanlar savuruyorum ve "Ben bir feministim, Humprey Bogart," diyorum.

Bu sözcüğü söylemek küfretmekten bile daha heyecan verici. Sarhoş edici. Kafam bulutların üzerinde sanki.

Artık bir feminist olduğumu biliyorum çünkü Greer'i televizyonda görüp beğendikten sonra, *Cinselliği Biten Kadın'ı* okudum. Kitabın beni çekmesinin *tek* sebebi kurtuluş vaadi değildi; itiraf etmeliyim ki seks sahneleri de arıyordum. Eulalie McKecknie Shinn'in *The Music Man*'deki Balzac'ın şiiri için kullandığı kelimeyle "belden aşağı" bir kitap olduğunu biliyorum. Bakın, kapakta meme var. Kitabın içinde *mutlaka* sevişme olmalı.

Bununla birlikte edepsiz kısımlar var olmasına var, ama

rock müzikle büyümüş biri için en ilgi çeken Greer'in bir kadın olmak hakkında, erkeklerin erkek olmak hakkında şarkı söylemesi gibi yazıyor oluşu. Bowie'nin "Ziggy Stardust"taki Ziggy'yi – "Adamda şeytan tüyü var/ Ve Tanrı vergisi bir kış/ Götürdü her şeyi son noktaya/ Ama doğruya doğru, mucizeler yaratıyordu gitarla"– anlatışı gayet güzel Green'in kendini anlatışı da olabilirdi. Green'de şeytan tüyü var ve inanılmaz bir kış. Piyano solosunu andıran paragraflar yazıyor ve feminizmi yalın bir hale getiriyor: Herkes bir parça onun gibi olmalı. Miras alınmış, işe yaramaz saçmalıklara karşı küçümseyici. Yeni, hızlı, özgür. Gülerек ve düzüzşerek. Ayrıca ister sevgili olsun ister hükümet, salak ya da hatalıysa, korkusuzca söylemek. Yüksek sesle. Rock müzik gibi.

Ardından *Cinselliği Biten Kadın*, sanki odada, benim odamda koşup, "Ohh, Tanrım!" diye bağırان ve bir altın bombardımanı başlatan biri gibi. Greer, formunun zirvesinde birinin durdurulamaz hızına sahip ve daha önce kimse-nin dillendirmediği şeyleri söylüyor olmanın verdiği heyecanlı ve coşkulu neşeye sahip. Green, iki farklı hava kütle-sinin sınırında olduğunu biliyor, yani yaklaşmakta olan bir fırtına olduğunu.

Söz ettiklerinin yarısını anlamıyorum. 15 yaşında, henüz işyerlerindeki ayrımcılık, erkeklerin kadınlardan tiksilmesi ya da beni ilk başta bu kitaba iten uyarılmış ve okşanmış bir penis gibi, cinsiyetçilik olarak adlandıracağım bir şeyle karşılaşmamıştım. Yarısı kafamı allak bullak ediyor: Erkeklerle duyduğu öfkenin ve kadınların kendilerini küçük düşürdüğü ve zayıf olduğuna ilişkin inancının karışımı, benim düşünme tarzıma büsbütün yabancı. Ben genellikle hepimizin, "bizim ahalinin" elden gelenin en iyisini yapmaya çabaladığını düşünürüm.

Büyük genellemeleri gerçekten de anlamıyorum ve dünyanın geri kalanının da anlamadığına bahse girerim.

Ama bu kitabın, yani bu kitaptaki dünyanın sarsıcı bir bomba olduğu kuşkusuz. Germaine, bir kadın –tamamen devre dışı bırakılmış, aşağılanmış, susturulmuş ve ezilmiş cinsiyet– olmayı aniden harika bir şey gibi gösteriyor. 20. yüzyılda, yeni olan köleliğin çağında, kadınlar en yeni şey olup çıkıyor: Hâlâ selofan kâğıdına sarılı, hâlâ kutusunda tarih boyu ölü numarası yapmış kadınlar, ama şimdi biz yeni türüz! Yeni çılgınlık! Biz laleyiz, Amerika’yız, hulahopuz, aya yolculuğuz, kokainiz! Her yaptığımız tam anlamıyla inanılmaz olacaktı.

Bir fanatikmişim gibi hissediyorum; kahramanının söylediği ve yaptığı her şeye inanmak; sorgusuz sualsiz ışık saçan rüzgârına kapılmak yolunda alman biraz tembel, çokça heyecanlı karar. Bu, beni incitmeyecek –aniden şaşkına düşürecek şekilde benden nefret ettiğini itiraf etmeyecek– bir kahraman. Led Zeppelin’in tur planlayıcılarının yaşı tutmayan hayranlara bir göz, bir kuş ve denizciyle süslenmiş plakalar vermesi gibi: “Meni yutuyorum.” Ya da Frank Bough’un –“kahvaltı sofrasının babacığı”– sado-mazoşist olduğunu öğrendiğimdeki gibi.

Naif bir genç kız olarak bu, ruhuma iyi gelecek zor bulur bir kahraman.

Yıllar içinde elbette söylediği şeyler üzerinde Greer ile anlaşmazlığa düşecek kadar Greer-liği ilerletecektim. Seksenli yıllarda seksten soğudu; Newnham Kız Koleji’ne transseksüel bir öğretim üyesinin kabul edilmesine karşı çıktı; cinsiyet değiştirip kadın olan erkeklere kafasını taktı ve en önemlisi *Guardian* köşe yazarı Suzanne Moore’un arkası kabartılmış saçlarına saldırdı (“kuş yuvası saçlar ve beni-becersene ayakkabıları”). Bu beni üzdü: Kabarık saça bayılırım.

Ama 15 yaşında, *Cinselliği Biten Kadın*'ı okuduğum zaman, bir kadın olmak konusunda o denli heyecanlıyım ki erkek olsaydım, herhalde cinsiyet değiştirdim.

1990'da, 15 buçuk yaşındayken normal insanların etrafta dolanırken, "Bana bir sadaka!", "Rodney, seni beceriksiz!" ya da "Adam gibi bira!" demesi gibi yürürken, "Ben bir feministim," diyorum. Benliğimin bir parçasını keşfettim.

Ama elbette şöyle diyor olabilirsin: "Ben bir feminist miyim? Olmayabilirim. Bilmiyorum! Hâlâ bunun ne demek olduğunu bilmiyorum. Bunu çözemeyecek kadar yorgunum, kafam karışık. Kornişler hâlâ takılmadı! Kadın özgürlüğü savunucusu olup olmadığımı düşünecek zamanım yok! Yapacak çok iş var. Feminizm de ne demek?"

Anlıyorum.

İşte sana feminist olup olmadığını anlamanın kısa yolu. Elini külotunun içine sok.

- a) Bir vajinan var mı?
- b) Onun sorumluluğunu üstlenmek istiyor musun?

Eğer her iki soruya da yanıtın "Evet" se, tebrikler! Sen bir feministsin.

Çünkü "feminizm" sözcüğünü geri kazanmalıyız. "Feminizm" sözcüğünü geri almaya gerçekten ihtiyacımız var. İstatistikler Amerika'daki kadınların yalnızca yüzde 29'unun ve İngiliz kadınlarının yalnızca yüzde 42'sinin kendisini feminist olarak tanımladığını ortaya koyunca, feminizmin ne *olduğunu* sanıyorsunuz hanımlar, diye düşünüyorum. "Kadınlara özgürlük"ün hangi kısmı size uymuyor? Oy kullanma özgürlüğü mü? Evlendiğiniz adam tarafından sahiplenilmeme özgürlüğü mü? Eşit maaş mücadelesi mi?

Madonna mı Vogue mu? Kot pantolon mu? Tüm bu iyi şeyler SİNİRLERİNİZE Mİ DOKUNUYOR? YOKSA ANKET SİRASINDA SARHOŞ MUYDUNUZ?

Ancak bugünlerde çok daha sakınım; bir kadın için feminizm aleyhinde tartışmanın teknik olarak olanaksız olduğunu anladığımdan beri. Feminizm olmasaydı, kadının toplumdaki yeri hakkında tartışmanıza *izin verilmezdi*. Tuvalete sönmemiş kireç sürmeye geri dönmeden hemen önce, mutfak zemininde çocuk doğurmakla meşgul olurdunuz; elbette erkeklerin kart oyununu bozmamak için, ağızda taha bir kaşıkla. İşte, bu yüzden *Daily Mail*'de yazan –her gün feminizm aleyhinde ah vah eden– kadın köşe yazarları beni güldürüyor. Sana bunun için 1600 £ ödüyorlar tatlım, değil mi? Ve bahse girerim bu para senin banka hesabına yatıyor, kocanın kine değil. Kadınlar feminizme ne kadar karşı olursa, var olduğunu o denli karutlıyor ve zor kazanılmış ayrıcalıklarının tadını o denli sürüyorlar.

Tüm bu insanlar onu kötüye kullanmaya ve inkâr etmeye çalıştığı için, “feminizm” hâlâ ihtiyacımız olan sözcük. Başka sözcük işe yaramayacaktır. Artık bununla yüzleşelim, başka bir sözcük hiç olmadı “Kızlar Gücü” dışında ki o da kulağa Geri Halliwell’in başını çektiği bir Scientology kolu gibi geliyor. “Kızlar Gücü”nün son elli yılda “feminizm” sözcüğünün *tek* rakibi olması, kadınlar namına üzücü bir durum. Ne de olsa P. Diddy’nin dört farklı adı var ki o yalnızca *bir tek* adam.

Kişisel olarak “feminizm” sözcüğünün kendi başına yeterli olduğunu sanmıyorum. Son noktaya kadar gitmek istiyorum. Onu yine “katı” sözcüğüyle birlikte kullanmak istiyorum. Böylesi daha ateşli. O kadar uzun zamandır, o derece yanlış kullanıldı ki şimdi yeniden doğrusuna dönüyor. Bunu bize hakaret etmek için kullandılar! Haydi, şim-

di bunu onlara karşı kullanalım! Siyahiler “zenci” sözünün itibarını nasıl geri aldıysa, ben de “katı feminist” ifadesinin itibarını geri almak istiyorum.

“Yola devam katı feministim! Şu diyalektik erkek/kadın karşıtlığını çöz,” diye bağıracağım arkadaşlarıma barlarda. Bir yandan da herkes ne kadar gergin ve harbi olduğumuzu başıyla onaylayacak; sözcük şampanya kadar, pati çekmek kadar, *Helter Skelter* kadar heyecan verici.

Bugünlerde az kullanıldığı ve kötülendiği gerçeği, onu daha da ateşli hale getiriyor, sanki tek başına silindir şapka modasını diriltecek kişi olmaya karar vermek gibi. İnsanlar bir kez başında silindir şapkayla ne kadar ateşli olduğunu görsün, *hepsi* bir tane edinmek isteyecek.

“Dünyayı erkek ve kadınlar için eşit kılma”yı tanımlayabilmek için şimdiye dek sahip olduğumuz bu tek sözcüğe ihtiyacımız var. Kadınların bunu kullanmak konusundaki isteksizliği, etrafa gerçekten kötü bir işaret veriyor. Düşünsenize, ya 1960’larda siyahiler arasında, yurttaşlık haklarıyla “ilgilenmediklerini” söylemek moda olsaydı?

“Hayır. Yurttaşlık haklarıyla ilgilenmiyorum. Şu Martin Luther King fazla *yaygaracı*. İşin doğrusu biraz sakinleşmesi gerek.”

Bunun yanı sıra sonraları kadınların “feminizm” sözcüğünü neden reddetmeye başladığını anlıyorum. O kadar kafa karıştırıcı ve uygunsuz bağlamlarla çağrışım yaparak sonuçlanıyor ki –eğer gerçekten feminizmin temel hedeflerinden habersizsen ve bunu, etrafında dönen konuşmalardan çıkarsamaya uğraşıyorsan– bunun erkek düşmanlığının, mutsuzluğun ve çirkin kıyafetlerin, daimi öfke ve seksiz bir yaşam anlamına gelen ikiyüzlülüğün inanılmaz derecede nahoş bir bileşimi olduğunu varsayıyorsun.

Örneğin 2010'da *Guardian*'ın "İşte Gerçekten Düşündüğüm Şey" köşesinde yer alan bir temizlikçinin gizli düşüncelerini ele alalım:

Kimi zaman... işimin ironileri üzerine düşünüyorum, örneğin ütünün tamamı erkek kıyafetlerinden oluşuyor. Ev yaşamından kaçma çabası içindeki kadınlar kocalarının gömleklerini ütümeyi reddediyor. Tebrikler; feminist tutum işin, onu farklı bir sınıftan görerek başka bir kadının üzerine yıkıldığı anlamına geliyor.

Bu düşüncenin öne sürüldüğünü yüzlerce defa gördüm; *doğru düzgün* bir feminist kendi evini kendi süpürür; Germaine Greer kendi klozetini kendi temizler ve Emily Wilding Davidson elleri hâlâ Mr Muscle ocak temizleyicisinin çam kokusuyla buram buram, kendini o atın önüne atar. Yalnızca bu temelden yola çıkarak kim bilir kaç kadın iç çekerek bir temizlikçi tutarsa, o zaman feminist olamayacağı sonucuna itilmiştir?

Ancak elbette bir yardımcı tutmanın, kadının başka kadınları ezmesiyle bir ilgisi yoktur. ÇÜNKÜ TOZU KADIN İCAT ETMEDİ. SU İSTİCİSİNİN ÜZERİNDE TOPLANAN YAPIŞKAN KALINTILAR KADINLARIN VAJİNASINDAN GELMİYOR. TABAKLARIN DOMATES SOSU, BALIK ARTIĞI VE LAPA PARÇALARIYLA KAPLI OLMASI ÖSTROJENDEN KAYNAKLANMIYOR. ÜST KATA ÇIKIP ÇOCUKLARIN BÜTÜN KIYAFETLERİNİ YERE ATAN VE KORKULUKLARA REÇEL SÜREN RAHMİM DEĞİL. VE KADINLARI HİZMETÇİLİK YAPMAYA İTEN KÜRESEL EKONOMİYİ BU HALE GETİREN MEMELERİM DEĞİL.

Bu karışıklık insanlığın sorunu. Hizmetçilik hepimizin sorunu. Erkek temizlikçi tutan bir erkeğin durumu basitçe işverenlik olarak görünür. Heteroseksüel bir çiftin, kadın te-

mizlikçi tutmasının nasıl olup da feminizme ihanetle sonuçlandıysa hiç mi hiç açık değil. Eğer bir evi çekip çevirmenin bir şekilde:

- a) Tartışma götürmez biçimde kadın cinsinin görevi olduğuna ve
- b) Yalnızca sevgiyle yapılabileceğine; parayla yapılamayacağına çünkü paranın her nasılsa evin büyüsunü “bozduğuna” –sanki bulaşıklar, evin hanımı yerine, parayla tutulan birinin onları yıkadığını bilecek de “çok üzülecek”– inanıyorsanız, o başka.

Bu, açıkça –teknik ifadeyle söylersem– koca bir saçmalık. Dünyadaki başka her şey için, sizin yerinize o işi yapacak birini tutabilirsiniz. Sizin için anüsünüzü ağartacak yerler var; belki bölgedeki ten renginin çok koyu olduğunu düşünüyorsunuzdur. Bu doğru. Para için birisi anüsünüze peroksit uyguluyor ve Marilyn Monroe gibi görünmesini sağlıyor. Eğer bahçenizde maden varsa, birine para ödeyip madeni çıkarmak için hayatını tehlikeye atmasını isteyebilirsiniz. Eğer insanların bir yumrukla birbirinin burnunu nasıl da ezip hamura çevirdiğini izlemek istiyorsanız, gidip kafes dövüşü izleyebilirsiniz. Dünyada insan gübresi taşıyan, paralı askerlik yapan ve domuzlara otuz bir çeken insanlar var.

Yine de tüm bunların –ve canımızı sıkan tüm işlerin– ortasında, Kuzey Londra’da bir kadının evini temizlemesi için birini tutması yanlış.

16 yaşındayken bir temizlikçiydim: Wolverhampton’da, Penn Yolu’ndaki bir kadının akıl almaz bollukta ahşap döşemesi olan evini temizliyordum. Benim niteliklerime (yani sıfır) sahip birinin, bir başkasının musluklarını Cif’le ovarak, su ısıtıcısının kireçlerini çatalla kazıyarak para kazanabile-

cek olması karşısında dehşete düşmüştüm. Yirmi yıl geçti ve şimdi benim bir temizlikçim var.

Bir temizlikçi tutmanın feminizmle uzak yakın ilgisi yok. Eğer orta sınıftan bir kadın, temizlik için bir kadın tutarak anti-feminist etkinlik içine karışmış oluyorsa, o halde orta sınıfa ait bir erkek de erkek bir su tesisatçısı tuttuğunda elbette sınıfsal baskı uyguluyor olmalı? Feminizm “siyasi doğruluk”la tam da aynı sorunu paylaşıyor: İnsanlar bu ifadeyi ne anlama geldiğini bilmeksizin kullanıp duruyor.

Arkadaşım Alexis yakın zamanlarda, bir mağazanın kapısına oturmuş, sabahın 9.07’sinde bira içen bir “sokak beyefendisi”ne rastlamış.

“Ha ha ha! Pek de siyasi doğruluk içinde değilim!” demiş berduş bira kutusunu kadeh kaldırır gibi savurarak.

Elbette, sabahın dokuzunda, Brighton West Yolu’nda Primark mağazasının önünde kafayı çekmenin siyasi doğrulukla hiçbir ilgisi yok. İyi niyetlice söylersek eğer, ahbap, iyiden iyiye kafayı bulmuş bir serserisin. Polly Toynbee’ye, Barack Obama’ya ya da BBC’ye nanik yapmıyorsun. Yine de çok sayıda insan o serserinin “siyasi doğruluk” tanımına – siyasi doğruluğun “siyasi doğruluk ekiplerince” yasaklanan tüm belirsiz ve tehlikeli eğlenceler olduğuna– katılacaktır. Oysa siyasi doğruluğun *gerçek tanımı*, nezaketi biçimlendirmektir. Pakistanlılara “Paki” denmesi; benim 15 yaşındayken bir inşaatçı tarafından “Bayan Meme” olarak adlandırılmam gibi korkunç olayların gerçekleştiği alanlarda kibarlığı sistematik hale getirmektir.

“Feminizm”in “kadınlarla ne ilgisi olduğu” konusunda kafası karışmış koca bir nesil var. “Feminizm” mutlak olarak “modern kadınlar”la aynı anlamda kullanılıyor ki bu, bir yandan feminizmin yapmış olduklarının neşeli bir anım-

satıcısı, ama öte yandan siyasi, sözcüksel ve dilbilimsel bir karmaşa.

Son birkaç yılda feminizmin –kendimize hatırlatalım: Kadının özgürleşmesi– şunlarla suçlandığına tanık oldum: Yeme bozukluğu, kadınlarda depresyon, artan boşanma oranları, çocuk obezitesi, erkeklerde depresyon, kadınlarda gebeliği erteleme, kürtajda artış, kadın içki âlemleri ve kadınlarda suç oranındaki artış. Ancak bunların tümü yalın biçimde KADINLARI İLGİLENDİREN şeyler; siyasi bir hareket olan “feminizm”le ilgileri yok.

En ironik saptırmaysa, feminizmin sıklıkla kadınların erkekler kadar özgür, normal ve rahat davranmasını engellemek için bir sopa –aslında sopa uygunsuz biçimde fallus-merkezci kaçıyor, iyisi mi “kürklü kâse” diyelim– olarak kullanılması. Dahası kadınların erkekler kadar özgür, normal ve rahat davranmasının –kimi uç durumlarda – *diğer* kadınları ezdiği öne sürülüyor.

Örneğin dırdır etmek. Feministlerin bir diğeri hakkında dırdır etmemesi gerektiği yolunda yaygın bir görüş var.

“Bu, feminizmine pek de yakışmadı,” diyor insanlar eğer başka bir kadına dil uzatırsam. Julie Burchill, Camille Paglia’ya sataştığında ya da Germaine Greer, Suzanne Moore’a saldırdığında, “Kız kardeşlere ne oldu?” diye haykırıyorlar.

Evet, bana sorarsanız, feminizm o kadar yol almanızı sağlıyor ki o zaman ister istemez şikayet etmeye başlıyorsunuz. Feminizm ne zamandan beri Budizm ile karıştırılır oldu? Neden kadın olduğum için herkese karşı *iyi* olmalıyım ki? Her şeyden öte kadınlar neden birbirlerine karşı her zaman “iyi” ve “destekleyici” davranmaya özellikle dikkat etmek zorunda olsun ki? Şu “kız kardeşlik” fikrini doğrusu mantık

dışı buluyorum. Sutyen takan biriyle karşılaştığımda, yüzde yirmi “genital benzerlik primi” vermiyorum. Pislik, pisliktir; festivallerde aynı uzun tuvalet kuyruğunda bekliyor olmamız ya da olmamamız bunu değiştirmez.

İnsanlar kadınları geri plana itenin birbirleri hakkında dırıldır eden *diğer kadınlar* olduğunu öne sürdüğünde, bence bir sigara molasındaki fesat konuşmaların gücünü fazlasıyla abartıyorlar. İğneleyen bir tonla, “Saçları da biraz cansız, değil mi?” demenin, kadın milletinin yüzde 30'luk maaş farkını kapatmasını ya da yönetim kurulunda bir sandalye kapmasını engelleyen şey olmadığını anımsamalıyız. Bana sorarsanız, dürüstçe söylemek gerekirse bunun sebebi daha çok on binlerce yıl boyu yerleşmiş toplumsal, siyasi ve ekonomik kadın düşmanlığı ve erkek-egemen söylemdir. Bunun, birinin zevksiz pantolonu hakkında şaka yapmaktan birazcık daha etkili bir baskısı olsa gerek.

Ortada cinsiyetçi bir saçmalık dönüp dönmediğini anlamak için –zaman az olduğunda, hızlı bir değerlendirme yapmak gerektiğinde uygulanacak– pratik bir yöntemim var. Elbette yüzde yüz yanılmaz değil, ama genellikle insana doğru yönü işaret ediyor.

Yöntem şu soruyu sormaktan ibaret: “Erkekler bunu yapıyor mu? Erkekler de bunun için endişeleniyor mu? Bu erkeklerin zamanını alıyor mu? ‘Yüz karası’dır diye, erkeklere bunu yapmamaları söyleniyor mu? Erkekler bu çileden çıkarıcı, gerzekçe ve zaman öldüren saçmalık hakkında bir dünya kitap yazmak zorunda kalıyor mu? Bu, Jeremy Clarkson’ı endişelere salıyor mu?”

Neredeyse her zaman yanıtlım şu: “Hayır. Oğlanlara belirli bir şekilde ne olmaları gerektiği söylenmiyor. Onlar işi ne gücüne bakıyor.”

Erkeklere, yorumlarıyla başka erkeklere baskı uygula-

dıkları söylenmiyor. Erkeklerin kendilerine sataşan diğer erkekler fikriyle gayet güzel başa çıkabileceği varsayılıyor. Bu temelden yola çıkarsak, bence kadınlar da kendilerine sataşan kadınlarla başa çıkabilir. ÇÜNKÜ İŞ BİR DİĞERİNE ALÇAKLIK YAPMAYA GELDİĞİNDE, ÖZÜNDE ERKEKLERLE AYNİYİZ.

Bu, hepimiz birbirimize karşı birer şıllık gibi davranmaya başlamalıyız demek değil. Ya da her günü, insanların yaşamlarının, gardıroplarının ve ruhlarının gözlerimiz önünde un ufak olduğu 24 saatlik bir azarlama seansına dönüştürmemize gerek yok. Her zaman en önemli İnsanlık İlkesi'ni anımsamalıyız: KİBAR OL. KİBAR OLMAK, insanın yeryüzündeki yaşama her gün sunabileceği en büyük katkıdır.

Diğer taraftan aynı zamanda "Oğlanlar bunu yapıyor mu?" diye sormak topraktaki kadın düşmanlığı tohumlarını tespit etmek için iyi bir yol. Aksi durumda bu toprak, bir felsefe filizlendirmek için son derece verimli ve güvenli bir yer olabilir.

Sonunda kadınların çarşaf ya da burka giymesine karşı olduğuma karar vermem "Oğlanlar bunu yapıyor mu?" sorusunun temelinde gerçekleşti. Evet, çarşaf iffetini koruyor, başkalarının seni, yalnızca bir seks nesnesi değil, bir insan olarak görmesini sağlıyor; fikir bu. Gayet makul. Ama *kimden* koruyor? Erkeklerden. Ve seni en başta, bir insan olarak görmek yerine bir seks nesnesi olarak kabul eden kim? Erkekler.

Pekâlâ. Bu sorunun tümü, fazlasıyla erkek-temelli görünüyor. Bunu tereddütsüz "yüzde yüz erkeklerin çözmesi gerekenler" başlığı altına koyarım. Neden aniden, işler daha iyi olsun diye kafalarımızın üzerine bir şey örtmemiz gerektiğini anlamıyorum. Elbette, eğer gerçekten bundan hoşlanıyor ve evde yalnızken, *Eastenders* izlerken bile takıyorsan, o

başka. Kibarlığım seçimini kabul eder. Ne olmak istiyorsan o ol; yeter ki emin ol; bu, sana dayatılan her biri diğerinden beter iki seçenektен biri değil, *gerçekten* istediğin şey olsun.

Çünkü feminizmin amacı belirli bir kadın *tipi* oluşturmak değildir. Doğuştan yanlış ve doğuştan doğru kadın “tipleri” olduğu fikri, feminizmi bunca zamandır mahvetmektedir. “Bizim” onları kabul etmeyeceğimize duyulan şu inanç... Hoppa hatunlar, kalın kafalı hatunlar, temizlikçi tutan hatunlar, evde çocuklarıyla takılan hatunlar, tamponuna “Peri Tozuyla Çalışır” yazısı yapıştırılmış pembe arabası olan hatunlar, çarşafa girmiş hatunlar, kendi kendilerine, *Scrubs*’tan Zach Braff’la evliymiş –ya da ara sıra ambulanda sevişirmiş, onu izleyen diğer oyuncular da alkışlarmış– numarası yapmaktan hoşlanan hatunlar. Ne diyeceğim biliyor musunuz? Feminizm hepinizi kabul ediyor.

Feminizm nedir? Kaçık, kalın kafalı, yanlış yönlendirilmiş, kötü giyimli, şişman, saç dökülmüş, tembel ve bencil olabilseler de kadınların da erkekler kadar özgür olması gerektiğine duyulan inançtır.

Bir feminist misin? Hahahaha. Elbette öylesin.

Bir Sutyene İhtiyacım Var!

Elbette, feminizm sizi öyle ileri noktalara taşır ki sonunda alışverişe gitmeniz gerekir. Burada söz ettiğim *Sex and the City* alışverişi değil; alışverişin, neredeyse meditasyon gibi, açığa çıkarıcı ve eğlenceli bir deneyim olduğuna duyulan inanç... ha, Topshop'ta bir bacadın 38 beden taytın içine sıkışmış, o ayrı. Şahsen ben, kadınların alışverişi "sevmesi" gerektiği fikrini tuhaf buluyorum. Tanıdığım neredeyse her kadın, anacaddede bir tişört arayarak 45 dakika yol teptikten sonra ağlamak istiyor ve kot pantolonların olması gereken yerde, neşeyle turnayı gözünden vuruyor.

Hayır. "Alışveriş"ten kastım, "gidip gerçekten ihtiyacın olan bir şeyi almak;" paçalı don gibi. Çünkü 15 yaşında dona ihtiyacım var. Acilen dona ihtiyacım var. Bu, iç çamaşırı çekmecemin içindekileri herkese göstermemi gerektirmiyorsa, erkek-egemen sistemi pataklamaya ve "Ben Katı Bir Feministim" dövmemi yaptırmaya hazırım. Kimi kandırıyorum? Bir iç çamaşırı çekmecem bile yok. Sahip olduğum her şey –donlar, iki atlet, iki külotlu çorap, bir etek, üç tişört ve eski püskü bir süveter– bir karton kutunun içinde, yatağımın altında duruyor. Aslında "iç çamaşırım" yok da denebilir.

Onun yerine bende aile yadigârları var. 15 yaşında, Warstone Yolu'ndaki minik, eski-günler mağazasından alınabilecek her şey için fazlasıyla büyüğüm. Bu eski-günler mağaza-

zasındaki çocuk donları ahşap çekmecelerle kaplı kocaman bir duvarda durur; uygun beden, sanki yarım kilo şekerleme ya da kuzu pırzola gibi, kese kâğıdına konulup müşteriye uzatılır.

Böylelikle –yeni yetişkin donları alamayacak kadar fakir olduğumuzdan– Moran Aile Yadiğârı İç Çamaşırları’nın, yani annemin dört eski, klasik ve büyük donunun alıcısı oluyorum. Beş yaşında bir çocuğun çamaşır ipi üzerinde resmedeceği donlardan. Yüksek programda yıkana yıkana o kadar yıpranmışlar ki bir zamanlar neşeli görünen pembe çizgileri şimdi soluk gölgelere dönmüş; bir atom bombası patlamasının tam merkezindeki insanların duvarlarda bırakacağı varsayılan gri izler gibi.

Ayrıca esnek bel kısmı, donun geri kalanından ayrıldı ayrılacak, öyle ki aşırı gerilmiş lastikten bayrak gibi sarkıyor. Sanki donumun içinde hiç kimsenin davet edilmediği bir parti varmış gibi.

Aman aman habisi bir çocuk olmadığımın, annemin eski donunu giymek bende tiksindirici düşünceler uyandırmadı. Sonuçta büyükannemin öldüğü yatakta – aslında bedeninin döşekte bıraktığı devasa çukurluğun tam ortasında; bir gecelik gibi, onun hayaletini giyiyorum– uyuduğum gerçeğiyle karşılaştırıldığında bu, devde kulak kalıyor.

Yani Caz’la bahçede oturduğum güne kadar devde kulak kalıyor.

Elimizde bir kalem, uyuyan iki yaşındaki Cherly’nin yüzüne sessizce ve aşkla bıyık, sakal ve tak kaş çizmekle meşgulüz.

Her şey son derece huzurlu. Ta ki Caz, Cherly’nin üzerine eğilip onunla geçen ergenlik çağımı o kadar eğlenceli hale getiren tiksinti ve işgüzarlık karışımı ifadeyle şöyle deyincede dek: “Annem ona gebe kaldığında büyük olasılıkla

senin paçalı donunu giyyordu. Babam, Chel'i yapmak için donunu YIRTMİŞTİR herhalde. O İŞİ YAPTILAR. SENİN DONUNDA."

Elbette ardından Caz'a bir tane patlatıyorum. Tüm gücümle vuruyorum, sırtüstü düşüyor.

"Seni SAPKIK!" diye haykırıyorum. "Sapkık" yeni sözcüğümüz. Çok okuyoruz ama belki de biraz fazla hızlı okuyoruz. Son zamanlarda heceleyerek söyleyerek de olsa "paradigma" sözcüğünü de kullanmaya başladık. Kendi kendine öğrenmenin kendine özgü sakıncaları var. Ya da "sakıntılar" ki büyük olasılıkla hızlı okurken kelimeyi böyle öğrenir ve asla düzeltmezdik.

"Seri ÇÜK SURATLI!" diye haykırıyor ve beni bir kanguru gibi tekmeliyor. Bu bir film olsaydı, annemin yalnızca üç hafta önce çektiği, ikimizin yerde, sabahlıklar içinde sarmaş dolaş olduğu resim solar ve yavaşça yanarak küle dönerdi. Aramızdaki *entente cordiale*, dostluk anlaşması bir başka yıla dek sona eriyor.

Ama keyifsizliğim yalnızca o öğleden sonra boyunca sürüyor. Önümdeki dört uzun çirkin don yılı boyu yapacağım gibi, oturup o donları giymekten başka şansım yok. Başka seçeneğim yok. Çok ama çok fakir olmanın neden berbat bir şey olduğunu anlatan birçok nedenden biri de bu. Sana kâbuslar gördüren donlarla yaşamak zorundasın.

İç çamaşırı, yani öncelikli olarak külot ve sutyen, ama ayrıca kombinezon, ince çorap ve "korse" bir kadın olmanın uzmanlık kıyafetleridir. Onlar, itfaiyeciler için tulum ve kasklar neyse kadınlar için de iç çamaşırları o değdrdedir ya da bir palyaçonun büyük ayakkabıları neyse, kadınlar için de iç çamaşırları odur. Kadın olma "işi" için bunlara ihtiyacımız var. Teknik olarak zorunlu. Demek istediğim her kadın

farklıdır, ama genellikle günün üstesinden gelebilmek için sutyene ihtiyaç duyarız; özellikle söz konusu günde otobüse koşmak ya da dekolte kesim bir elbise giymek gerekiyorsa. Aksi durumda insan bir yandan göğsünü tutup bir yandan da hızlı bir yürüyüş tutturmak zorunda kalabilir; yoksa göğüsler öyle zıplar, öyle zıplar ki adeta bir striptizcinin püskülleri gibi görünür ve istemeden yoldan geçen birini hipnotize eder. Bunu yapmıştım. Kötüydü.

Benzer şekilde *Wish You Were Here*'daki Judith Chalmers, Akropol'de bile, külot giymese de sanırım çoğumuz bunun taşıdığı riskleri biliyoruz. Evet. Örümcekler bacağından tırmanıp içine yuva yapabilir ve yumurtalarını kıymetlinin içine bırakabilir. Okuldaki Emma Parry, Leicester'daki kuzeninin başına böyle bir şey gelmiş olan bir kız tanıyordu. Bebek örümcekler dışarı çıktıklarında açlarmış ve kızın poposundaki kılları yemişler. Bana öyle dehşet için bakmaym, yalnızca 1986'da Wolverhampton'da çok büyük bir haber olan olayı aktarıyorum. O zamanlar, haberin ulusal kanallarda yer almamasına çok şaşırmıştım.

Sanırım hepimiz, donsuz yaşamanın bir kadın için ne kadar riskli olduğunu, büyük bir açıklıkla görebiliyoruz.

Koskoca dört buçuk yıl boyunca annemin külotlarını giydiğim için, kadın olma programının önemli bir kısmından çıktığımı biliyordum: Kadınların iç çamaşırları içinde güzel gözükmesi gerekir. Piliçlerin külotları yakmalı. Sutyenler bir numara olmalı. Gerçekten de işin özüne indiğinde, kadınların en iyi hallerinin, iç çamaşırı içindeki halleri olduğuna yönelik yaygın bir varsayım vardır.

Ve doğrusu genellikle de öyledir. Bu, daha yumuşak, daha nazik ve yuvarlak cinsin zararlı becerilerinden biridir: Bir külot ve sutyeni gerçekten hakkıyla doldurabiliriz. Ka-

bul edilebilir bir sutyenin içinde, kabul edilebilir memelerin varsa, bedeninin geri kalanı yere düşüp kedi saldırısına uğrayan püre gibi görünse de önemli değildir çünkü herkes sutyenindeki göğüslerine bakacaktır. Büyüleri yetenekleriyle tamamen orantısızdır: Ne hastayı iyileştirir ne karmaşık denklem çözerler; olsa olsa sutyenin içinde durur, ara ara heyecanlı bir halle titrerler.

Aslında iç çamaşırı donanımına ilişkin en olağanüstü gerçek, neredeyse hepsinin seksi olmasıdır. Will Smith'in *Siyah Giyen Adamlar*'da söylediği gibi, bunu güzel gösteren biziz.

İyi iç çamaşırının –o kadar iyi ki Fransız aksanıyla “lingerie” diyesin gelir– büyüğü sonsuzdur. Üzerindeki gerçekten iyi kalitedeyse –Olimpik standartlarda, satıcıların yalnızca “özel müşterilerine” çıkardıklarından– kadınlarla ilgilenmeyen kızların bile başları çamaşıra çevrilecektir.

Bir keresinde kendimi gecenin sonunda arkadaşım Vicky'le striptiz kulübünde buldum. Uzun hikâye. Aslında Bölüm 9'un çoğu bu hikâyeden oluşuyor, ama yaklaşık 1 sularında Marina adlı bir dansçı bizim için özel bir dansa giriştiğinde, yalnızca üç dakika içinde kafam bulutlarda süzölmeye başladı. Bir tür Görkemli İç Çamaşırı Kafası içindeydim. Marina'nın kar beyazı poposu kiraz kırmızısı ipekle adeta bir hediye paketi gibi sarılmıştı; kurdele şeritleri uyluklarına iniyordu. Sarhoş, kahkahalara boğulmuş, bir yandan bir yana sallanırken, kumaşın tenine sürtünürken çıkardığı o belirsiz sesi nasıl duyabildiğimden başka bir şey düşünmem olanaksızdı. Ve o kurdeleleri, el freni gibi çekip tam yüzünün yanındayken onu titremeler içinde, aniden durdurmanın kahredici baştan çıkarıcılığı...

Besbelli Marina da aynı fikirdeydi. Votkayla sersemlemiş halde, bize kurdeleleri *dişlerimizle çekmemizi* söylüyordu ki

güvenlik içeri girdi ve “DOKUNMAK YOK! DOKUNMAK YOK!” diye bağırdı.

Marina asık suratla bizden uzaklaştı: Kız kıza eğlence bitmişti. Kulüpten sendeleyerek çıktım; beynim kalitesiz yarısek şampanyanın ve Marina’nın savaş alarmı etkisi yaratan iç çamaşırlarının karışımıyla tamamen devre dışı kalmıştı.

O yüzden bırakın da iç çamaşırlarına biraz değinelim; üstteki küçük çekmecelerde duranları analım. Jartiyer –siyah, fileli ya da ipek– anında, kendiliğinden ayakta sevişme olanak sağlar; hatta belki hâlâ “Şuraya da imza atmamı istiyor musun?” derken.

Şeftali rengi, arkası dalga dalga ipek Fransız külotu. Eteğin altından yanıp sönen, abartılı renklerde tek parça çamaşırlar: Tok mavi, gülkurusu, yerde duran bir evlilik yüzüğü gibi, altın rengi. Tülün köpüren, bulutumsu, yumurta akı beyazı. İpeğin, yağ gibi bedenden kayması. İç gösteren dantelin altında, damarda akan kanı izlemek. Baldırdan bacağın üst kısmına uzanan siyah hat. Altında kabaran et ve kopça. Kopan düğmeler. Etek ucu.

Beni, neredeyse sahip olduğum her şeyden daha çok mutlu eden koyu mavi, üzerinde minik pembe güller olan, siyah jartiyer askılı bir kombinezonum var. Kombinezon yalnızca, gardırobumun ve cinselliğimin büyük çoğunluğunu dayandırdığım 1950’lerin yumuşak porno kartlarının kedisimsi, biraz popoya şaplaklı, neşeli tarzını canlandırmakla kalmıyor, ayrıca beni ipince gösteriyor. İş iç çamaşırı oldu mu bu, sıklıkla fark ettiğim bir şey: Doğru seçilmiş çamaşır, insanı giyebileceği her şeyden daha güzel gösterir.

Ah, bir de dünya tüm bu giysilerin altında ne kadar inanılmaz göründüğümüzü bilseydi...

Ama elbette, genellikle bilir! Gösterişli biçimde iç çamaşırı

giyebilmek bir kadın için öylesine kilit bir beceridir ki kimin en iyi olduğuna karar vermek için yarışmalar bile vardır: Miss Amerika, Miss World, Miss International, Miss Universe. “Bikini Geçiş”e istediğiniz adı verebilirsiniz, biz bunun gerçek anlamını biliyoruz. “Sutyen-don geçişi.”

Eminim ilk Miss World’dan 30 saniye öncesine kadar böyle denmişti. Ardından biri Eric Morley’e eğilmiş ve fon müziği gümbürderken, mikrofonu eliyle kapatarak, “Baksana Erik,” demişti. “Şu feminizm var ya. Pek öyle gelip geçici bir moda olduğunu sanmıyorum. Bence bir süre kalıcı olabilir. Şu ‘Ufff... sutyen don geçişi’ni, bikini geçiş gibi bir şey yapsak?”

Belki de Sutyen ve Külot Giyebilme’yi, inanılmaz ödülleri olan –dünyayı dolaşıp yaşlı insanlar ve çocuklarla tanış! Futbolcularla seviş! Bir tacın olsun!– bir yarışma olarak şekillendirmemizin nedeni, yılar boyu külot giymeyi gittikçe zor hale getirmiş olmamızdır. Külotlar gitgide zorlaşıyor ve bunun nedeni de külotların gün geçtikçe küçülmesi. Daha da küçülmesi. İyiden iyiye küçülmesi.

İşte bir örnek: Birkaç ay önce bir arkadaşımın son derece kalabalık bir metrodaydım. Rengi yavaş yavaş solan arkadaşım sessizleşmeye başladı. En sonunda öne eğilerek itiraf etti: Külotu o kadar küçüktü ki ön tarafı çamaşırı yiyip yutmuştu.

“Şu an donumu klitorisim giyiyor, adeta minik bir şapka takar gibi,” dedi.

Bunun doğru olmadığı çok açık. Yüce İsa. Böylesi donların Taş Devri’ne postalanması gerek. Batman böyle bir şey giymek zorunda kalmıyor, değil mi? Biz niye giyelim? İnsanın en temel hakkı olarak kadınlara, bir denizyıldızı gibi, oranın dış hatlarını kapatacak kadar geniş iç çamaşırı verilmeli ve bu çamaşır, adım adım iç tarafın çekim gücüne

kapılmamalı; hareketin yarattığı sürtünmeyle bedeninin içine dahil olmamalı. Bu delilik.

Bu konuyu şimdi, burada olduğu gibi açıklayacağım: Ben büyük donlardan yanayım. Katı feminizmin büyük donlara İHTİYACI VAR. Gerçekten büyük. Şu an üzerimdeki son 48 saat içinde Büyük Londra Yangını'nı söndürmek için yangın battaniyesi olarak kullanılmış olabilir. Popomun altından göbek deliğime dek uzanıyor ve çok etkili bir biçimde genişliyor, o kadar ki hafta sonları kaçamak yapabileceğim ikinci bir ev sanki. Eğer parlamentoya girme niyetim olsaydı, kampanyamın temeli "Kadınları Devasa Donların İçine Sokun" olurdu.

Sevgili okurlar, eğer iç çamaşırı seçimim hakkında bu kadar çok şey öğrenmek sizi rahatsız ettiyse, bir de benim diğerlerinin tercihlerini öğrenince yaşadığım rahatsızlığı düşünün. 21. yüzyılda bu artık bir sır değil. Kalem etekler, daracık kotlar ve taytlar; bunların tümü, kıyafeti üzerinde taşıyan kişinin külotunun dış hatlarını net olarak görmemize izin veriyor; *Time Team* programında jeofizikçilerin antik drenaj sistemlerinin çıktısını alması gibi.

Bu sonuçlarsa bize Britanya'daki çok az kadının üzerine gerçekten de olan külotlar giydiğini gösteriyor. Mantıklı ve güven verici, poponun iki kabarması da kavrayan çamaşırlar yerine ki ben buna güzel bir don derim, popo aksesuarı ya da popo takısından bir parça hallice şeyler giyiyorlar. Hepsi slipler, yarı-slipler, bikiniler, stringler, tangalar, oyuk kesimler ya da şort-külotlar içinde.*

Poponun ortasındaki bu dar, esnek ayırım şeridi hem rahatlık açısından hem de estetik olarak Hindistan ve Pakistan

* Sonuncusu yabancı olanın *kulağına*, sanki her yeri kapatıyormuş gibi gelir, ama yalnızca orta kısmın üzerinden geçen siyah, ince bir şeritten oluşur. Sanki üreme bölgeni korkunç bir suçun kurbanı olup altı haberlerine çıkmış da kimliği bantla gizleniyormuş gibi.

arasındaki ayrılma kadar acımasızdır. Feci bir fiziksel kaydırma var. Bedenin tüm parçaları birbirinden ayrılmış ya da engin göçlere sürüklenmiş. Etrafta dolaşan, giydiği don yüzünden poposu bacaklarına, bacakları kasıklarına karışmış kadınları kendi gözlerimle gördüm. Bu zorla yaptırılan deformasyon külötların suçü değİL. Onlar karşı karşıya kaldıkları görevin altında ezilmiş ufaklıklar. Azınlıklar. Onlar 6000 kişilik Meksika ordusuna direnen 200 kişilik Alamo Kalesi halkı.

Hanümlar, böylesi bir iç çamaşırı zevki mantığa sığmaz. Neden popolarımızı bir metre fazladan kumaş gibi rahatlık kaynaklarından mahrum bırakıp açlığa sürüklüyoruz? Neden don-oreksiyaya yenik düştük?

Elbette bu, kadınların her an “ne kadar ateşli ve seksi” olduklarının pat diye bir denetlemeyle karşı karşıya kalacağına ilişkin taşıdıkları, bitmek bilmez, çılgınca inancın belirtisi. Kadınlar minicik donlar giyiyorlar, çünkü bunların seksi olduğunu düşünüyorlar, ama bu konuda kadınlar topluca mantıklarını yitirmiş olmalı. Hanümlar! Geçen yıl kaç durumda o mini minnacık donlardan birini giymeniz gerekti? Şu inancı hemen burada yıkmak için, başka kelimelerle söylersem eğer, kaç kere memnun edilmesi güç bir erotik duayenle iyi aydınlatılmış bir odada beklenmedik şekilde aniden seks yaptınız?

Aynen öyle. Benzer bir tuhaflık olarak acil bir durumda, yaşlı bayanları eğlendirmek için yanınızda tavla da taşıyabilirsiniz. Bunun gerçekleşme olasılığı daha fazla.

Biliyorsunuz, iş sekse geldi mi, erkekler son derece mübarek, affedici yaratıklar oluyor. Nasıl bir külöt giydiğinizi umursamıyorlar. Eteğinzin altına, bacak yerlerinde iki deliği olan kese kâğıdı da giymiş olsanız, bu onları durdurmaz. DIŞARIDA, BİSİKLETLERLE SEVİŞEN ERKEKLER VAR.

Seksi bir don giymişsiniz, giymemişsiniz, umurlarında bile olmaz.

Bir de erkeklerin bu derece zorlu bir aşırı-hazırlık sürecinden mustarip olduğunu düşünün. Öyle olsaydı, aniden karşlarına HEMEN ŞİMDİ romantizm isteyen bir kadın çıkması olasılığına karşı, donlarının içine iki Prag bileti sıkıştırılmaları gerekirdi. Erkekler bunu yapmıyor. Gerçekten.

Şüphesiz hem kelime olarak hem de şeklen görünürde küçük bir sorun olsa da minik donların bir ulus olarak bizlerin içinde devasa dallanmaları vardır. Bir ülke olarak gücümüzün küçülen donlarımızla eşzamanlı olarak azaldığı görmezden gelinemez. Kadınların çeneden ayağa dek uzanan iç çamaşırları giydiği zamanlarda, Britanya İmparatorluğu'nun üzerinde güneş batmazdı. Şimdi, ortalama bir Britanya kadını hafta boyu giyeceği donları bir kibrit kutusuna sığdırabilir; Jersey ve Man adaları üzerindeki hâkimiyetimiz ise bundan da az. Kadınlara oy hakkı verilmesiyle ele geçen tüm artılar, minik donlara karşı verilen bitmez savaşta heba oldu gitti. Nüfusun yüzde 52'si, acı çekmeden oturamazken, nasıl olur da teröre karşı verilen savaş kazanmayı umabilir?

NOT: Külot giymemek ancak bir durumda gerçekten iyi bir fikirdir; bir rock festivalindesin ve yerleri süpüren bir elbise giymişsin. Bu durumda, her kadın yarım saat süren tuvalet kuyruğu yüzünden sinirlenir; iş rock festivalinden "çiş festivali"ne dönebilir. Bu yüzden bir hanımefendi, *Kral ve Ben*'deki Deborah Kerr gibi, eteklerinin iyice yayılmasına dikkat ederek boş bir çim parçasının üzerine oturmalı. Eteğinin uygun şekilde yayıldığından emin olunca, oturduğu yerde, kimsenin ruhu duymadan çişini yapabilir ve ardından "bölgesini" kurutmak için doğanın nazik meltemlerine bel bağlar.

Avcı tarafından ormanda terk edilen Pamuk Prenses'in de böyle ihtiyaç giderdiğini düşünüyorum. Ya da *Yüzüklerin Efendisi*'ndeki Galadriel'in.

BİR NOT DAHA: Bu plan ANCAK VE ANCAK karıncaların devreye girmesiyle çuvallar. Karıncalar, üzerlerine işenmesinden HOŞLANMAZ.

Ama elbette külot iç çamaşırı sorununun yalnızca –alt– yarısı. Peki ya üst yarısı, yani sutyen için? Sutyenin, başlı başına kendine has bir gücü var. Her dört yılda bir Dünya Kupası başlayınca, kupanın ben ve beş kız kardeşim için bütün önemi Brezilya maçları. Herhangi bir maç, taraflardan biri Brezilya olsun da.

“BRA!” diye haykırıyoruz ekranı işaret ederek; Brezilya'nın kısaltması aynı zamanda İngilizcede sutyen demek! “BRA! Formalarının arkasında BRA yazıyor! BRA!!!!”

Sanki durumun komikliği bizi boğuyormuş gibi, topuklarımızla kanepeyi dövüyoruz.

“BRA!!!!” diye ciyaklıyoruz; yüzümüz kıpkırmızı, gülerken süzülen yaşlarla sıırsıklam, kaynatılmış gibi görünüyoruz. “BRAAAAA!!!!!!”

1991'de dünya atlasında Memey Boğazı'nı bulmamızı saymazsak, bu en çok güldüğümüz şey.

Sutyen, olasılıkla kadın giyiminin en edepsiz parçalarından biri. Katılmıyorsanız, küçük bir deneme yapın: Dokuz yaşında bir oğlanın kafasına sutyen atın. Kafasına kanlı canlı bir sıçan atılmış gibi tepki verecektir. Sizden kaçacak ve çığlıklar atacaktır; napalm bombasına maruz kalan Vietnamlı çocuklar gibi. Sutyenin edepsizliğiyle başa çıkamaz.

Şükürler olsun ki biz kadınlar başa çıkabiliyoruz; iyi bir sutyen bir kadının en büyük yardımcısı olabilir. 35 yaşın-

da, göğüslerim hâlâ şeftali gibi, ama bir ara atıştırırım diye çantanıza atıp unuttuğunuz, ardından çantanın en dibinden çıkıveren şeftaliler gibi. Bir tarafında anahtarınızın izinin olduğu otobüs biletinin yapıştığı şeftaliler. Markette 10 tanesi 1 pounda satılan, kuşkuyla bakıp, "Hımm, bunlardan turta yapabilirim..." dediğiniz şu şeftalilerden.

Bu emzirmenin sonucu dostlar. İki, gerçekten kolikten muzdarip çocuğu emzirme. İkinci çocuk, sanki makineli tüfekle yarışıyormuşçasına çığlıklar atmaya başladığında, onu yatıştırmak için, arka koltuğa, yanına oturur, emniyet kemeri takılı halde, mememi, sanki süt veren bir u borusuymuş gibi, ağzına sokmaya uğraşırdım. İşte, memelerim o zaman bitti. Tanrı onları kutsasın, bunu onlar da biliyor. Eğer bir film karakteri olsalardı, Naziler tarafından takip edilirken düşen ve "Git, bensiz git! Güzel bir yaşamım oldu!" diye bağırın kız olurlardı. Göğüslerim bedenimin geri kalanına mutluluklar diliyor; onları kaybettik, kalan sağlar bizimdir.

Ama ne var, biliyor musunuz? Sorun değil. Gerçekten sorun değil. Öncelikle ben, uluslararası üne sahip bir süper model değilim, memelerim isterse Karavana Sam'in suratına benzesin, bundan dünyaya ne? Kimse beni memelerimle yargılayamaz. Hah! Erkek-egemen sistem canı isterse beni göğüslerim konusunda güvensizliğe itmeye çalışsın. Bu, onun hobisi zaten. Bir dart, bir bu, ama bunu bana yapamaz. Çünkü memelerimi çıplak görececek olanlar, ona büyük bir minnetle yaklaşan insanlar, yani çocuklar ve sevişmek üzere olan erkekler olacak.

Ve geri kalan zamanlar içinse, bana yardımcı olacak sadık dostum olan Sutyen var. Oh, Sutyen. Seni seviyorum Sutyen'cim. Sen ketçapın iç çamaşırı klasmanında dengisin, seninle her şey çok güzel. Doğru sutyenle, göğüslerinizden ne kaldıysa – belki bir kürek ya da bir dost yardımıyla– sut-

yenin içine yerleştirebilirsiniz; inanın sutyen dostunuz bu hammaddeyi iki muhteşem hanım hanımcık şeftaliye çevirecektir.

Bugünlerde perişan memelerimi bir yangın hortumu gibi dolayıp, onları anatomik olarak doğru yere yerleştirmesi için, Rigby & Peller'ın ateşli mühendislik harikası sutyenine güveniyorum. Kendi başlarma kalsalar, adeta çok uzun bir elbise gibi, önde, tekmelerime maruz kalırlardı. Ama Sutyen ile, onları istediğim yere yerleştirebiliyorum. Aslında, sutyeni çıkardığımda, durum "Eşeğin Kuyruğunu Çiz" oyununun meme uyarlamasına dönüyor. "Otuz-Küsurlu Kadının Memelerini Çiz." Eğer kontak lenslerim gözümde değilse, memeler her an her yerde olabilir. Bir gün, akşamdan kalma ve acele içinde, memelerim kafamın üzerinde evden fırlayacağıma ilişkin güçlü bir tahminim var.

Öte yandan eğer sutyenle yaşıyorsanız, sutyenle ölmelisiniz. Böylesi güçlü bir büyüye sahip olan bir nesneden beklenebileceği gibi, kimi zaman sutyen aniden bir şeytana dönüşüp sizi yok etmeye çalışma eğilimindedir. *Yüzüklerin Efendisi'*ndeki Saruman gibi; ufak bir değişiklikle: Sarumeme.

*Cougar Town'*da –başrolünde Courteney Cox'un oynadığı, boşanmış, 40'larında bir kadının her hafta, gece yarısından önce 20'li yaşlarda bir delikanlının pantolonuna girme çabasını anlatan dizi– kadının genç arkadaşına artık neden gece kulüplerine gitmeyi sevmediğini anlattığı bir diyalog var.

"Evdeki şarabım bundan daha iyi," diyor, televizyon ekranında son derece donuk bir Pinot Grigio gibi görünen bir kadehi kaldırarak. "Ve gecenin bu saatinde, yapmak istediğim tek şey sutyeni çıkarmak."

Asla sutyen takmamış olanlar –erkekler, çocuklar, hay-

vanlar, Agyness Deyn- için, bazı sutyenleri çıkarmanın verdiği katıksız, ham hazzı tarif etmek olanaksızdır. Bir zamanlar -camgöbeği renginde, geniş kesim, hafif dolgulu, güzel ve son derece pahalı- bir sutyeni vardı. O kadar ama o kadar sıkıydı ki üçüncü gün gözyaşları içinde aldığım mağazayı aradım.

“Bu kadar acıtması normal mi?” diye sordum hıçkırıklara boğulmamaya çalışarak.

“Yalnızca sutylene alışmanız gerek,” dedi kadın katı bir ses tonuyla, tıpkı acemi erlerine deriyi yumuşatmak için postallarının üzerine işlemeleri gerektiğini anlatan bir eğitim çavuşu gibiydi. Sonunda o sutyeni evcilleştirdim. Ama ilk 20 seferde, her akşam eve saat altıda varır, onu üzerimden atmak için merdivenleri *ağlayarak* çıkar, uzay kıyafetinden kurtulan bir astronot gibi iç çekerek soyunurdum. Onu yere *fırlatır*, yapağı kuşağın acısını azaltmaya çalışan bir keşiş gibi, sutyenin bıraktığı kızarıklığı ovalardım.

Kötü bir sutyeni çıkarmanın rahatlığı sınır tanımaz. Dinlenmek, tuvalete gitmek, sıcak bir günde soğuk su içmek ve çok yorucu bir günün ardından elde sigara, karavanın basamaklarına çökmekten oluşan bir karışımdır. Eğer uzun bir günün sonunda, bir arkadaşınızın evine gidip rahatlıkla, “Hemen sutyenimi çıkaracağım,” diyebiliyorsanız, yakın arkadaş olduğunuz şüphesiz.

Elbette bazı durumlarda insan kötü sutyeni ivedi konumlarda çıkarmak zorunda kalır. Kulüpten dönerken, bindikleri taksilerde sutyenlerini çıkarmak zorunda kalan kadınlar gördüm; kulübün kapısından henüz *ayrılmamış* olan taksilerde.

Bu duruma bir keresinde Camden Caddesi’ndeki Rumba Bar’ın dışında, bir otobüs durağında tanık oldum.

Anlıyorum.

“Feministsin, ha? O halde sutyenini yakıyorsun, değil mi? Sutyenini yakıyorsun, ha feminist?” diyen bir salağa sakince şu yanıtı vermelisiniz: “Aptal. APTAL. Sutyen benim dostum. En-memeden arkadaşım. Benim içten-sırdaşım. Şu yarım kesim, bir beden küçük –beynime giden kanı kesen– Janet Reger marka sutyenim dışında. Evet. Evet, işte o, petrole bulayıp Amerikan Büyükelçiliği’nin önünde yaktığım sutyen.

Şişmanım!

Şimdi yıl 1991, 16 yaşımdayım; Matthew Vale ile St. Peter Katedrali'nin çimenlerine oturmuş, sigara içiyoruz.

Matt, hem kendi görüşünce hem de kimi bağımsız jüri üyelerinin görüşüne göre, Wolverhampton'daki en havalı delikanlı. Byrds grubunun tüm eski albümlerine sahip. Ayrıca hayır satışları yapan mağazalardan alınmış bir sürü bol kazağı var ve dans etti mi, kimini de Supremes üçlüsünden almış olduğu doğru hareketlerle dans ediyor. Bana verdiği ilk derslerden biri dans pistine çıktığımda, her zaman "bir planım olması" gerektiği idi.

"Ortaya fırlayıp... pistin içine etme," diyor elinde sigarası. "Kısa bir öykü anlat." Bu, iyi bir öğüt. Matt'ın birçok iyi öğüdü var. İşte bir tanesi: "Koca bir pislik olmamaya çalış." Bunu bir kez duyunca, bunun ne kadar çok insanın kulağına hiç *fısıldanmamış* gibi görüldüğünü fark etmek inanılmaz. Bu, bilgece bir düşünce.

Matt'le tanışır tanışmaz -perçemini gözlerinin önünden çekerek- size, perçemini gözlerinin üzerine düşürdüğünü çünkü fena bir asit kafası içinde olduğunu ve kimsenin gözlerine bakmadığını söyler. "Çünkü bazen gözlerimin içine baktığında, insanların benim bir *şeytan* olduğumu görmesinden korkuyorum."

Onunla tanıştıktan altı ay sonra, bir gün yatakta saçları

arkaya itilmiş halde yattığını görüyorum. Bunun *asıl* sebebini anlıyorum: Hafifçe şaşı ve bunu kimsenin fark etmesini istemiyor.

Evet, elbette ondan hoşlanıyorum. Tanrım, ondan hoşlanıyorum. Arkadaşım Jools onu kasabada görüp ardından telefonda, “O da kim? Söyle, kim o TAŞ?” diye haykırana kadar hoşlanmıyordum.

Daha önce aramızdaki ağabey-kardeş ilişkisiyle gururlanıyordum. Jools’un sesinde inleyen arzuyu duyduktan sonra, kendimi kandırmayı bıraktım ve onun 1.85 boyunda, o bol kazakların altında yapılı bir bedeni olan, ejderha gibi yeşil gözlü bir taş olduğunu kabul ettim. Onu öpmeyi düşününce, aklım bir kızınki gibi tatlı bir pembelikteki ağzına takılıyordu. Bitmesin diye bir o kadar da dikkatli olmalıydım. Ağzı o kadar küçüktü ki. Aklımın yarısı bununla meşguldü. 16 yaşındaydım ve o, 19 yaşındaydı; St. Peter Katedrali’nin çimenlerinde sigara içiyoruz.

Sigara içtiğimiz o gün, ekimin sonlarındayız. Tanışalı iki ay olmuş. Filmcilik üzerine –her ikimizin de hızla ve kalıcı şeklide soğuduğu– yetişkinlere yönelik bir kursta tanıştık ve bu, ilk yalnız kalışımız. Şimdi aslında arkadaş olarak birbirimizi dinliyoruz.

Kız arkadaşını görmüştüm, bu yüzden –kız ani bir şekilde ölmediği sürece ki bu da çok ama çok ama çok ÜZÜCÜ olurdu– “biz” diye bir şeyin olmayacağını biliyorum. Ama çok heyecanlı bir gün geçirmiştik: Kanser Araştırmaları yararına satış yapan bir mağazadan 50 pounda Fleetwood Mac’ın *Tango in the Night* albümünü almış, bir başka mağazadan deodorant çalmış ve genel olarak Mander Alishveriş Merkezi’nde ve Queen Meydanı’nda boy göstermiştik.

Son derece özenli giyindim. Katedralin çimenliğinde oturmuş dumanımızı üflüyoruz. Yıl 1991 ve ben *Melody Ma-*

ker dergisindeki en önemsiz insan olarak para kazanmaya yeni başlamışım ve bu yüzden yaşamımda ilk defa yardım kermesleri yerine, mağazalardan kıyafet alabiliyorum. Üzerimde turkuvaz yeşili batık tişört, uzun etek, asker botları ve bir yelek var. 16 yaşındayım, 16 yaşındayım, 16 yaşındayım ve bunlar benim en güzel kıyafetlerim. Bu benim en güzel günüm, üzerimizden bir güvercin sürüsü geçiyor, kanatları çarşaf gibi. Sonbahardayız ve gök sonsuz enginlikte. Ayrıca onu bekleyebilirim, onu bekleyeceğim. Ne de olsa kız ölebilir, kolayca ölebilir; insanlar her zaman otobüslerde düşüp ölüyor.

Ve Matt soruyor:

“Okulda bir lakabın var mıydı?”

Ve ben yanıt veriyorum:

“Evet.”

Ve soruyor:

“Sana Şişko mu diyorlardı?”

İşte, bu, dünyanın durduğunu ilk hissettiğim, ama elbette son değil. Bir saniye için her şey soğuk, sessiz ve parlak. Bir flaş patlaması. Birisi yaşamımızın sonunda, slayt gösterisi halinde önümüze getirmek için fotoğrafımızı çekmiş: “İşte, en kötü anlarımdan bir demet!” Ben ve Matty Vale, katedralin çimenliğinde, Ekim 1991.

Çünkü son derece içtenlikle fark etmemiş olabileceğini düşünüyordum. Şu fazla 25 kiloyu dikkatlice yeni tişörtümle yeleğimin altına sakladığımı düşünüyordum. Hem de onunla kilolarımı fark edemeyeceği kadar hızlı konuşuyordum. Saçlarımla uzun ve ılık ılık; gözlerimin masmavi olduğunu düşünüyordum. Kiloları ise sır olarak saklamıştım. Şişman olduğumu fark etmeyebileceğini düşünüyordum.

Söyledim, oracıkta söyledim. Çünkü 16 yaşında, 16 ya-

şında ve 100 kiloyum. Tüm yaptığım oturup peynir ekmek yemek ve kitap okumak. Şişmanım. Hepimiz şişmanız. Tüm ailem obez.

Evimizde boy aynası yok, bu yüzden ne zaman kendimi çıplak görmek istesem kasabaya, Marks & Spencer'a gidip ekose etek denemek istiyormuş gibi yapıyorum ve prova odasına gidip orada kendime bakıyorum.

Bakireyim, spor yapmıyor, ağır şeyler kaldırmıyorum. Bir yere gitmiyor, herhangi bir şey yapmıyorum. Bu yüzden bedenim, devasa, uyur halde ve solgun. İşte, orada, beceriksizce aynanın karşısında duruyor ve kötü haber bekler gibi bir hali var. Kötü haber O. Genç kızların kıvrak ve ateşli olması beklenir. Şişman bir genç kızm bedenı değil kendisinin, kimsenin işine yaramaz. Bir albatrostur. Battal boyda beyaz kuş. Onu bir çapa gibi etrafta sürüklüyorum.

Ama ben yalnızca kavanozun içindeki beynim, diyorum kendime. Bu beni rahatlatan düşünce. Ben, yalnızca kavanozdaki beynim. Diğer uzuvların bir önemi yok. Benim bedenim bu işte. "Diğer uzuvlar." Kavanoz. Ben zekiyim, şişman olmam önemli değil.

Ben şişmanım.

Çünkü "şişman" sözcüğünün ne anlama geldiğinin tam olarak farkındayım; aklınızdan geçtiğinde ya da dillendirdiğinizde, *gerçekten* ne anlama geldiğinin farkındayım. "Esmer" ya da "34" gibi basit, betimleyici bir sözcük değil.

Bu bir küfür. Bir silah. Toplumsal bir alt sınıf. Bu bir suçlama, bir kovma, bir yadsıma. Matt bana okulda "Şişko" denip denmediğini sorarken, beni şimdiden gözünde okul hiyerarşisinin alt sıralarında, acması bir durumda canlandırıyor. Wolverhampton'da, 1986'da olduğu üzere iki Asyalı çocuğun, kekemenin, tek gözlü Yehova Şahidi'nin, özel ihtiyaçları olan çocuğun, aşikâr biçimde eşcinsel oğlanın ve

çok ince olduğundan kendisine *sürekli* Bob Geldof'un evinin etrafında görülüp görülmediği sorulan çocuğun olduğu gruptayım.

Matt bana acıyacak; yani benimle asla yatmayacak ki bu da hüznün içinde, nihai mutsuzluktan ölmem anlamına geliyor, olasılıkla önümüzdeki bir saat içinde, şu an üzerine gözyaşlarımm döküldüğünü fark ettiğim sigara bitmeden.

Ailemde, şişman ailemde hiçbirimiz "şişman" kelimesini kullanmayız. "Şişman" çocuk parkı ya da sokakta haykırıldığı duyulan kelimedir; evimizin eşiğini aştıktan sonra bu kelimeyi kullanmak yasaktır. Annem, kendi evinde bu pis sözcüğe izin vermez. Evde, hep bir arada, güvendeyiz. Burası sanki yavaş ve yumuşak olanlar için *Eruv* bölgesi. Burada kalbimiz asla kırılmaz çünkü şişmanlığın var olduğunu asla kabul etmiyoruz. Asla beden ölçümüze değinmiyoruz. Görünürde olsa bile, konuşulmuyor.

Ama sessizlik her şeyden daha ezicidir. Çünkü bu dünyada asla bir parçası olamayacağımız her şeye karşı sessiz, umursamaz ve kayıtsız bir kabulleniş içindeyiz: Şortlar, havuzlar, askılı elbiseler, kır yürüyüşleri, patenle kaymak, fırfırlı etekler, atlet tişörtler, yüksek topuklular, tırmanma, yüksek taburede oturmak, eski yerleşim yerlerini gezmek, flört etmek, öpülmek, kendine güvenmek.

Ve hatta kilo vermek, evet.

Şişman olmak *zorunda* değiliz –bu değişebilir– düşüncesi en uzak ve yabancı olasılık. Şu an şişmanız ve sonsuza dek şişman olacağız ve bunu asla ama asla dillendirmemeliyiz. Bu kadar. Harry Potter'ın Seçici Şapkası gibi. Şapkadan "Şişman" çıktık ve ölene dek böyle kalmalıyız. Şişmanlık bizim ırkımız. Türümüz. Tarzımız.

Sonuç olarak dış dünyada hoşlanabileceğimiz çok az şey ve çok az mevsim var. Yaz, utangaçlık ve kendini bilmenin katmanları altında terli geçer. Fırtınalı günlerde rüzgâr etek-

lerimizi bacaklarımıza yapıştırır ve böylece hem bizi hem de bizce izleyicilerle yoldan geçenleri uyarır.

Kış, gerçekten rahat hissettiğimiz tek mevsim: Tepeden tırnağa kazaklara, paltolara, çizmelere ve berelere gömülüyüz. Noel Baba'yla ilgili bir hayalim var. Eğer onunla evlenirsem yalnızca şişman kalmam beklenmeyecek, üstelik onun yanında durup onunla karşılaştırıldığımda ince de gözükeceğim. Perspektif iyi dostum olabilir. Hepimiz Norveç ya da Alaska'da yaşama hayali kuruyoruz. Böylece her zaman son derece geniş keçe paltolar giyebileceğiz ve tenimizin bir parçası bile gözükmeyecek. Yağmur yağdı mı bizden mutlusu yok. O zaman, herkesten uzak, pijamalarımıza bürünüp evde kalabilir, en ufak bir şeyle ilgili en ufak endişe duymayız. Kavanozdaki beyinler evde, keyifli ve kuru.

Matty Vale bana okuldaki lakabımın Şişko olup olmadığını sorduğu sırada, giysilerimin altında 12 yaşındayken giydiğim mayo var, bir tür ilkel ve son derece etkisiz korse ve öğle saatlerinden bu yana acı içinde karnımı içime çekmekle meşgulüm.

"Hayır," diyorum. Ava Gardnervari buyurgan bir kaş hareketi yapıyorum. "İsa aşkına!"

Sigaradan bir nefes daha alıyor ve karnımı içeri çekmekten vazgeçiyorum. Beni suçüstü yakaladı. Ne diye canımı sıkacağım.

Hayır. Bana okulda Şişko demiyorlardı Matt. Seni seksi, kayıtsız şey. Kokain peşine düşmüş gibi iki yılını senin ardında geçirecek, kazağını çalıp yastığının altına koyacağım noktaya dek geleceğim. Ardından korkunç bir sırı yanlışı kişiye anlatıp istemeden kız arkadaşınla ayrılmana ve küçük toplumsal halkamızın olağanüstü biçimde patlayıp dağılmasına sebep olacağım.

Lakabım Dobişko'ydu.

“Şişman” kelimesini okurken irkiliyor musunuz? Sizce bunu söyleyince kaba ya da uygunsuz mu davranıyorum? Son iki kuşak için bu kelime aşırı yüklenmiş bir hal aldı. Bir konuşmada “şişman” sözcüğü geçerse, çoğu zaman ötmeye başlayan ve destekleyici, korku dolu bir ret dalgasına neden olan bir siren gibi insanları alarına geçiriyor. “Sen şişman değilsin! Elbette şişman değilsin! Bebeğim, sen ŞİŞMAN DEĞİLSİN!” –ancak bu kişi açık ve yadsınamaz biçimde şişmandır ve yalnızca bunu tartışmak istemektedir.

Ancak sıklıkla konuşmayı bitiren bir silah olarak kullanılır: “Kapa çeneni seni şişman karı.” Sessizlik.

“Şişmanlık” suçlaması laf atanın tercihi göre, “gay” ya da “lezbiyen”in yerini almıştır. Genel olarak suçlamaların Hiroşima’sı olarak kabul edilir; öyle bir bomba ki atıldığı an suçlanan kişinin teslim olmasını gerektirir. Eğer son derece geçerli delile, “Evet, tamam ama en azından *şişman* değilim”le karşı koyabiliyorsan, müttefiklerdensin, kazandın.

Suçlama o kadar kuvvetli ki artık hakiki bir temeli kalmamış olsa da hâlâ etkili. Bu yöntemle susturulan 38 beden kadınlar gördüm, sanki suçlayıcı, onların gizlice “şişmanlık auro”sıyla kuşatıldığını ya da gelecekte şişman olacağını sezmiş gibi.

“Evet, tamam, ama en azından *şişman* değilim”le vurduğum iki seferde, klasik bir yöntemi çarpıtarak, “Şişmanım çünkü babanı her becerişimde, bana bir bisküvi veriyor,” diye yanıtladım.

Ancak dinleyicim bir klişeyi bozmaya yönelik zamanından erken tekniğimi gerçekten anlamadı ve mutsuz bir pedofili deneyimiyle başa çıkmak için yeme bozukluğu geliştirdiğimi düşündü.

Bu, genel olarak istenmeyen havama eklendi. Hem kıvrımlardan uzağım hem de yaş grubumun kilo ortalamasının ilerisindeyim.

Ama “şişman” kelimesine böylesi bir güç vermek elbette hiç de iyi değil. Daha önce sizi bir sandalyenin tepesine çıkıp, “BEN KATI BİR FEMİNİSTİM” diye bağırmaya zorladığım gibi, şimdi de bir sandalyeye çıkıp “ŞİŞMAN” kelimesini söylemenizi istiyorum. “ŞİŞMAN ŞİŞMAN ŞİŞMAN ŞİŞMAN ŞİŞMAN ŞİŞMAN.”

Kelimenin etrafını saran gerginlik yok olana, kulağa “tepsi” gibi normal gelene ve sonunda anlamını yitirene dek söyleyin. Herhangi bir şeyayı işaret edip ona “şişman” deyin. “Fayanslar şişman.” “Duvarlar şişman.” “Bence İsa şişman.” “Şişman” sözcüğünün ısısı bir çocuğun ateşi gibi düşürülmeli, yok edilmeli. Açık ve sakın bir şekilde şişmanın tam ortasına bakabilmeli ve ne olduğu, ne anlama geldiğinin 21. yüzyılda Batı kadını için niye bu denli büyük bir konu haline geldiği üzerine konuşabilmeliyiz. ŞİŞMAN ŞİŞMAN ŞİŞMAN ŞİŞMAN ŞİŞMAN.

Sanırım önce “şişman”ın gerçekten ne olduğu üzerinde anlaşmalıyız. Biliyoruz ki güzellik normları değişkendir; uç metabolizmalar ve yapılar vardır ki şu iri kemik olayı DOĞRU! Bunu yakın zamanda keşfettim. Kylie ile kıyaslandığında, bende Amerikan mamutunun kemikleri var! ASLA şu altın rengi seksi pantolonlardan giyemeyeceğim çünkü bende ÇOK FAZLA KALSİYUM VAR!

Tüm bunlar göz önüne alındığında, “normal” terimi konusunda fazla kısıtlayıcı olmak pek de yerinde değil.

Ama bir yaşam boyu düşündükten sonra, sonunda iyi, önerilebilir “normal” kilonun ne olduğuna ilişkin bir tanım kotarabildiğime inanıyorum. “Şişman”ın ve “şişman olmayan”ın ne olduğuna ilişkin bir tanım. İşte şu:

“İnsani biçim.”

Eğer ayırt edilebilir şekilde, dosdoğru –on yaşında bir ufaklıktan, bir dakika içinde bir insan çizmesi istendiğinde ortaya çıkan mantıklı figür tarzında– insan gibi görünüyor- san, o halde kilon iyi demektir. “Makul biçimde sağlıklı ve temiz olan beden güzeldir,” diyor Tanrıça Greer.

Hayatının geri kalanını bacaklarının arkasındaki et şeritlerine, karnını saran bira göbeğine ya da koşarken poponun iki lobunun birbirine laklak topları gibi çarptığı gerçeğine takılarak geçirebilirsin. Ancak bunu yapmak daha önce de tartıştığımız gibi, bir noktada, insanların önüne çıplak çıkacağın ve on üzerinden değerlendirileceğine ilişkin bilinçaltı varsayımına dayanarak işlem yapmak olacaktır. **AMERİKA’NIN YENİ MODELİ YARIŞMASINA KATILMADIĞIN SÜRECE BU OLMAYACAK.** Sutyenin ve donunun içinde olan biten, sutyenin ve donunun içinde kalacak. Eğer sana yakışan bir elbise bulabiliyor ve üç kat merdiven çıkabiliyorsan, şişman değilsin.

“İnsani biçim”den –bu, bırak 40 bedenın “XL” sayılmasını, dizden sarkan çay kaşığı kadar yağın kabul edilmez olduğu bir dünyada, mükemmel bir ölçüdür– daha iyisine sahip olman gerektiği fikri, katı feministlerin “baştan aşağıya saçmalık” diyerek adlettiği şeylerden biridir.

Şişman yıllarımda insani bir biçime sahip *değildim*. Ters dönmüş üçgen bacaklar ve boyunsuz bir bedenle 100 kiloluk bir üçgendim. Bunun sebebi, insani şeyler yapmamamdı. Yürümüyor, koşmuyor, dans etmiyor, yüzmüyor ya da merdiven çıkmıyordum; yediğim yemek insan evlatlarının yememesi gereken şeylerden oluşuyor. Kimse margarinle kaplanmış yarım kilo haşlanmış patates ya da çatalın ucuna lolipop gibi takılmış yumruk büyüklüğünde bir parça peynir yemez. Bedenimle herhangi bir bağlantım, bedenime iliş-

kin en ufak kavrayışım yoktu. Yalnızca kavanozdaki beyin *idim*. Bir kadın değildim.

İronik biçimde St. Peter'in çimenliğinde, istemeden kalbimi elleriyle bin parçaya ayıran Matthew Vale, sonraki dört ay içinde 25 kilo vermemi sağlayacak ve böylelikle beni, benim diğer yarım-bacakları olan parçamla- tanıştıracaktı.

Perşembe ve cuma akşamları, çift yönlü anayolun korkuluklarından tırmanıp hiçliğin ortasındaki bir bara gidiyorduk ve beş saat boyunca 1986-1991 arası yapılmış, *NME* ve *Melody Maker*'da adı geçen beyaz Britanyalıların albümleriyle dans ediyorduk. Spiritualized, Happy Mondays, The Fall, New Order. Ayrıca bana günde on tane Silk Cut içiriyordu ve bu yüzden öğle yemeğine param kalmıyordu, gayet yararlı.

Hızlı çekim bir film, beni altı ay boyunca dans pistinde dans ederken; gerçekten de çubuk şekeri andıran bir şeyden, yadsınamaz biçimde insani biçime sahip bir genç kıza, artık dışarı çıkıp normal mağazalardan elbise alabilen bir kıza dönüşürken gösterecektir. Kısa, çiçekli bir elbise, üzerine bir hırka, ayakta bot, gözde kalem. Eğer dikkatle giyinirsem, "normal" kabul edilebilirim, ama olur da birisi çok dikkatli bakmaya, hangisi olduğumu anlamaya çalışır diye hâlâ "ince" ya da "şişman" kelimelerini kullanmıyorum.

Ama daha önemlisi o küçük dans pistinde -bir elde sigara, diğerinde elma şarabı, "How Soon is Now," sanki The Smiths arkamızdan koşuyormuş gibi bangır bangır çalıyor, Millennium Falcon gibi ışıklı ve geniş, yeni keşfedilmiş bir coşku yaşıyorum: Bedenimin nerede olduğunu keşfettim. Görünen o ki TA BAŞINDAN BERİ, KAFAMIN TAM ALTINDAYMIŞ. KİMİN AKLINA GELİRDİ Kİ? İnsanın bakmayı düşünceği en son yer.

Ve artık bedenimi şöyle şiddetle döndürebilir, çılgınca öne eğebilirim. En az bir yıl daha bakire kalacağımı garanti eden bir dans hareketinde, marakas çalıyor gibi yapabilirim, ama bu *eğlenceli*; bu kollara, bu bacaklara ve bu minik göbeğe sahip olmak *eğlenceli*.

Ve bu –hamilelikleri ve doğumları, uzun, zilzurna sarhoş akşamüzeri sevişmelerini, 26 millik yürüyüşleri ve koşmayı, düz bir çizgide dans ediyormuş hissi verecek kadar hızlı koşmayı öğrenmeyi kapsayan– yavaş bir sürecin başlangıcı. Bu sürecin sonunda, 35 yaşında bedenimi de kafam kadar sevdiğimi söyleyecek noktadayım. Beynim güzel bir elbisenin içinde hoş görünmüyor; bedenim de Victoria Becham’ın hayatındaki tuhafliklardan başka zekice espri üretemiyor. Ama şimdi hepimiz dostuz. Birbirimizle iyi geçiniyor ve ne kadar cips yemenin “makul” olduğu ya da yürüyen merdivenden uzak durmalı mıyım (evet) durmamalı mıyım gibi konularda fikir birliğine varıyoruz.

Artık ciddi bir araba kazası geçirmeyi ve bedenimin, şimdiki hammaddenin yaklaşık yarısı kullanılarak baştan inşa edilmek zorunda kalmasını dilemiyorum. Ama 15 yaşında ve kısmen histerikken bunu sık sık düşlerdim.

Ve şimdi Marks & Spencer’ın prova odalarında aynada kendime baktığımda, sonunda bedenim uyanmış görünüyor.

Ama neden şişmanladım? Ama neden canım yanana kadar yedim ve bedenime, mesela Buenos Aires’teki konut piyasasının durumu kadar uzak ve kayıtsız kaldım? Ve neden şişman olmak –elbette şişip şişip çok talihsiz bir günde yerel festivalde açılıp kapanır sandalyeye sıkışıp kalmak ve eski okul müdürünüz Bay Thompson’dan yardım almak zorunda kalmak hiç de *önerilebilir* değil– korkunç bir utanç ve ina-

nılmaz bir trajedi arasındaki bir çizgide görülüyor? Bir kadın için yüzde büyük bir yara iziyle yaşamak ve bir Nazi'yle yatmak arasında görülen bir şey? Neden kadınlar mutluluk içinde çok fazla harcamaktan ("... ve sonra banka müdürü kredi kartımı aldı ve ONU BİR KILIÇLA ORTADAN İKİYE AYIRDI!"), çok içmekten ("... ve sonra ayakkabımı çıkarıp OTOBÜS DURAĞININ ÜSTÜNDEN FIRLATTIM!"), ve çok fazla çalışmaktan ("... çok yorgundum, kontrol panelinin üzerinde içim geçmiş; uyandığımda fark ettim ki NÜKLEER FIRLATMA DÜĞMESİNE BASMIŞIM! YİNE!") söz eder durur, ama asla fazla yemekten söz etmezler? Neden mutsuz yeme, bedbahtlığın en anlamsız sırrıdır, sanki günde altı gofret yeme alışkanlığı çok uzun süre saklanabilir gibi?

Yedi yıl önce bir arkadaşım bir pop yıldızından ayrıldı, bulimiasını yeniden devreye soktu; dokuz gün boyunca içti ve bağırsaklarını temizledi; ardından kendini manastıra kapattı.

Benim bızdığı çocuk arabasına yerleştirip onu ziyarete gittim, içimde sevgi ve manastırın nasıl bir yer olduğuna ilişkin meraktan oluşan bir karışım vardı. İnanılmaz ilaç reçeteleri yazılan, Marmont Şatosu gibi bir yer olduğunu sanıyorum. Normalliğe dönmek için, yardımı dokunan görkemli dekorun ortasında, tırnaklarıyla yol alan yıkılmış ünlülerin bulunduğu bir yer.

Sonuçta, manastırın içinin Welshpool'da alt orta sınıf bir aile tarafından işletilen bir otel gibi görüldüğü ve koktuğu ortaya çıktı. Solmuş halılar, ahşap yangın çıkışları ve bir yerde kokuya bakılırsa, dünyanın en büyük mekân kokusu olarak iş gören, durmaksızın kaynayan bir et kazanı var. "Olympos, Tanrıların evi"nden çok, "Olympos, sergi merkezi metro istasyonu."

Ve yatağının ucuna oturmuş, elindekini söndürmeden

yeni sigarasını yakan arkadaşımın anlattığına göre, duygusal sorunları olan madde kullanıcılarıyla dolu bir kurum, *hiç* de eğlenceli değildi.

“Bir hiyerarşi var,” diye içini çekti, başparmağının tımağıyla diğer tınaklarının çevresinde biriken ölü deriyi yoluyordu. Az önce kahvaltısını olduğu gibi çıkarmıştı, bunun kanıtını gizlemek için yasemin aromalı mum yakmıştı, ama kusmuk kokusu hesap ettiğinden daha baskın çıkmıştı.

“Eroin bağımlıları kokain bağımlılarını hor görüyor. Kokain bağımlıları ise alkolikleri. Ve herkes, yeme bozukluğu çeken –ister şişman ister zayıf– insanların pislik olduğunu düşünüyor.”

İşte senin mutsuzluk hiyerarşin; kısa ve öz. Seni yıkan ezici dürtülerin hepsinin, *bir parça* sapkın ve kendini yok eden bir cazibe potansiyeli var; yeme dışında.

Örneğin David Bowie. İşte, büyücülerin “çalmasından” korkarak idrarını şişelerde, buzdolabımda saklayacak kadar çok kokain almış bir adam. Ve kokuşmuş çişini jambonunun yanında saklasa bile, bu adamın havalı olmasına engel değil. Tersine. Kim, David Bowie’nin kendi zihnini, kokain kullanımından ötürü “İsveç peynirine” benzetmesini tapılası rock tarzı bulmaz ki? O David Bowie, adamım!

Ya da Glimer Twins günlerinde, Keith Richards’ı düşünün –homurdanıyor, tüttürüyor, iğneyi saplıyor, içiyor ve gözün gördüğü her şeyi beceriyor. Herkes ona bayılıyor! Keef? Kafası o kadar iyi ki önünde sevişen iki hayran kazayla kendi saçlarını ateşe verdiğinde, bunu fark etmiyor. ROCK’N’ROLL! Birçokları için bu Stones’la ilgili *en iyi şey*.

Hangi şekilde hesaba vurursak vuralım, çevresine gerçek bir kâbus yaşatmış olmalı. Paranoyak, zayıf, güvenilmez, uç noktalarda suratsızlığa ya da maniye meyilli; ve zamanının büyük bir kısmında o derece bilinçsiz ki onu bir yerden baş-

ka bir yere götürmek için uygulanan temel yöntem bileklerinden tutup sürüklemek. Ama yine de insanlar bu kadar berbat hale geldiğinde içimizde hafif, kültürel bir ürperme oluyor: "Ovvv, çok havalı!"

Ama bir de Keef'in eroin almak yerine aşırı yemeye ve gerçekten şişmanlamaya başladığını hayal edin. Mesela spaghetti kafasını daldırsın, sahneye elinde kocaman sandviçlerle çıksın ve aralarda atıştırmak için dursun. Şarkı sözleriyle anlatırsak: Alphabet Street'te geziniyor, birden kaşı gözü seğiriyor, dört saat gıdaklayarak, umutsuzca krem peynire koşuyor. Gösteriden sonraki uzun, çılgın, gergin gecelerde, çatı katlarında, odada tazecik çıtırlar gezinirken, Keith odanın ortasında, battal boy su yatağının üzerine yığılmış, devasa sandviçler ve çay kurabiyeleri yiyor.

Their Satanic Majesties Request albümü çıktığında, Keith'in Şeytani Efendisi de 1 metrelik bir kemer isteyecek ve herkes gitarı, rock'n'roll kavrayışını mahveden, solgun, gülünç bir tosuncuğun eline verdiği için Stones'la dalga geçecektir.

Ama elbette tüm bu süre boyunca Keef tam bir cici çocuk olacaktı: Sabah sekizde kalkacak, otel odasını düzenli tutacak, herkese teşekkür edecek, günde kesintisiz 12 saat çalışacaktı. Artık 48 saatlik kayboluşlar, ardından eve cebinde ölü bir japonbalığı ve John Becer adında yeni bir serseri arkadaşla dönmeler yoktu.

Çünkü insanların aşırı yemesinin sebebi içmelerinin, tütürmelerinin, durmaksızın kendilerini küçük düşürmelerinin ve uyuşturucu kullanmalarının sebebiyle *tam olarak* aynıdır. Şunu açığa kavuşturalım, söz ettiğim basit, neşeli bir açgözlülük –dünyayı bir dizi duyuşal haz olarak gören ve şarabından, ekmeğinden, etinden büyük bir zevk alan Rabelaisvari, Falstaffvari– tarzında aşırı yemek değil. Karnı tıka basa dolu, masadan kalkan, "YEMEK HARİKAYDI!" diye

bağırıp ateşin önüne oturan, bir yandan şarabırı yudumlayıp bir yandan çikolata topları atıştıran birinin, yemek konusunda sinirsel sorunları yoktur. Yemekle uyuşmsal bir ilişkisi vardır ve yemek yemenin getireceği fazladan kilolar üzerine hiç mi hiç kafa yormaz. Gerginlikle gizlemeye çalışmak ya da onun için özür dilemek yerine, bu insanlar kilolarını gayet hoş şekilde taşır; bir kürk manto ya da elmas گردانlık gibi, şatafatlı biçimde. Bu insanlar "şişman" değildir, onlar yalnızca... müsriftir. Yeme sorunları yoktur; truf yağı bitmediği ya da hevesle beklenen ustura midyesi yemeği hayal kırıklığına uğratmadığı sürece.

Hayır. Yemek düşüncesinin tamamı kendileri için haz değil de bir zorlanım olan insanlardan söz ediyorum. Yemekle ilgili düşünceleri ya da yemeğin üzerlerindeki etkisinin normal düşüncelerinin değişmez, kasvetli geri planda sabit olduğu insanlardan. Kahvaltı ederken öğle yemeğini; cips yerken pudingi düşünenlerden. Mutfağa paniğe yakın bir duyguyla girip soluk almadan, tadını bile almadan, hatta çiğnemedi dilim dilim ekmek ve tereyağı yiyenlerden. Ta ki panik dalgası neredeyse yatıştırıcı bir kaşıklama ve yutma, yeniden kaşıklama ve yutma rutinde boğulana dek.

Kendinden geçmeyi andıran bu durumda sıcak bir hoş geldin; düşünmekten on ya da yirmi dakikalık geçici bir kaçış ve rahatlama bulabilirsiniz, ama sonunda yeni bir dizi duyum ki fiziksel rahatsızlık ve derin bir pişmanlık sizi durdurur, tıpkı sonunda fazla viskiden ya da uyuşturucudan bayılmak gibi. Aşırı yeme ya da sıkıntıdan yeme, kendini tatmin ve kendine zarar verme için ucuz ve silik bir seçenektir. İçmenin, düzüşmenin ya da uyuşturucu kullanmanın verdiği geçici rahatlamayı, sorumluluk ve haklarınızı kaybedeceğiniz bir durumda kalmaksızın –ki bence bu önemli– yaşarsınız.

Kısacası o halde uyuşturucu olarak yemeği –çalışan sınıfın Valium’unu; şeker kafası ya da karbonhidratların derin, uyutucu yatıştırıcılığı– seçerek çocuklara öğle yemeği çantası hazırlamaya, onları okula bırakmaya, bebeğe bakmaya, annenize uğrayıvermeye ve ardından beş yaşındaki hasta çocuğa bakmak için tüm gece ayakta kalmaya devam edebilirsiniz. Bunlar, ota kafayı buluyor ya da düzenli olarak merdivenlerin altındaki dolaba dalıp şişe şişe viski içiyorsanız yapamayacağınız şeyler.

Aşırı yemek bakıcıların bağımlılık seçimidir ve işte bu yüzden tüm bağımlılıklar içinde en aşağı sınıftan kabul edilendir. Aşırı yemek, bir yandan mecbur olduğunuz için, hâlâ tam anlamıyla işlevsel kalırken kendinizi dağıtmanın yoludur. Şişman insanlar bağımlılığın insanı işe yaramaz, darmadağın ya da bir yük haline getiren “lüksünün” keyfini süremez. Aksine onlar kimseyi rahatsız etmeyen bir şekilde, yavaş yavaş kendilerini mahveder. İşte, bu yüzden birçok kadının bağımlılık tercihi genellikle aşırı yemektir. Sessizce yiyen tüm anneler. Ofis çekmecesinde duran tüm gofretler. Gecenin geç saatinde, yalnızca buzdolabı ışığının aydınlattığı tüm mutsuz anlar.

Bazen merak ediyorum, acaba aşırı yemeği doğru düzgün ele alabilmemizin tek yolu, onun da diğer bağımlılıklarda da olduğu gibi sapkın rock’n’roll havasma bürünmesi mi? Belki kadınların sonunda kötü alışkanlıkları konusunda ketum davranmayı bırakıp bunun yerine, bu huyları diğer tüm bağımlılar gibi ele almaya başlamasının zamanı gelmiştir. Bitkin, iç çekerek ofise girip, “Dostum, dün bir etli püre yemişim ki aklın almaz. Saat onda, KAŞLARIM PÜREYLE kaplıydı diyorum sana. Tam bir tıknama maratonuydu!” demeli.

Ya da bir arkadaşın evine gidip çantayı masaya fırlatıp,

“Çocuklarla LANET bir gün geçirdim. HEMEN altı fırt krakere ve peynire ihtiyacım var, yoksa *ciddi ciddi* aklımı kaçıracağım,” diye söylemeli.

O zaman insanlar sizin işlev bozukluğunuza tüm diğer bozukluklarda gösterdikleri açıklıkla yaklaşabilirler. Şöyle yanıtlayabilirler: “Dur orada dostum. Bu kadar karbonhidrat yükleyip glukoz seviyeni fırlatmadan önce bir sakinleş istersen. Sinirlerin oynamış biraz. Ben de aynı durumdayım. Dün gece lazanyayla üç saatlik bir seansımız oldu. Belki de biraz dışarı çıkmalıyız, ha? Kafa kafaya verir, kendimizi toparlarız.”

Çünkü şu an, şişmanlığa takıntılı –ad takmaya hevesli, iş kınamaya geldi mi konuşkan– bir toplumda, bunun hakkındaki *konuşmayanların*, yalnızca derdi gerçekten bu olan insanlar olduğunu fark ediyorum.

Cinsiyetçilikle Karşılaşıyorum!

Böylece kilo verdim, elbise giyebiliyorum ve bir işim var. Herkese neşeyle söylediğim gibi, *Melody Maker*'da En Önem-siz Kişiyim. *Melody Maker*, herkesin daha ünlü, ama bizce daha az havalı olan *NME* ile karıştırdığı haftalık bir müzik dergisi. *NME*'de uyuşturucu kullanır, ama bunun hakkında yazmazlar. Öte yandan *Melody Maker*'da bu, genellikle bir makalenin temelini oluşturur.

NME'nin çalışanları televizyon ve radyoda yükselen kariyerleri olan, normal, beyaz adamlarken –Stuart Maconie, Andrew Collins, David Quantick– *Melody Maker*'ınkiler *Adams Ailesi*'nin oyuncu kadrosunu andırır. Editörel toplan-tılar boyunca herkesin burada *Star Wars*'taki bara gireme-dikleri için bulunduğuna yönelik belirgin bir his olur.

Bu tuhaf, uyumsuz bir grup. Buradaki herkes bir ne-denle toplumdan itilmiş. Bazı çalışanlar için bunun sebebi garip saçlara sahip dinazor cinsiyetçiler olmaları ve ayrıca 1976'dan bu yana bardan çıkmamış havası taşımaları. Diğer-leri içinse sebep, hayran olunası, yaratıcı biçimde anormal olmaları, öyle ki Londra'dan başka yerde bulundurulmaya-cakları, bu dergiden başka yerde çalıştırılmayacakları çok açık.

Pricey, kızıl, rastalı saçları iki örgü halinde toplanmış irikiyım, gotik bir Galli. Public Enemy grubunun gösterile-

rinde öne fırlar; ruj sürer ve tırnaklarını boyar. Manic Street Preachers kasabaya geldiğinde, elinde siyah, dantel bir yelpaze ve bir şişe Malibu'yla ofisten çıkıp gider. Onunla konuşan herkesi çok şaşırtan a) heteroseksüel, b) bu gezegenden olmasıdır.

Ben Turner 13 yaşlarında görünen, kafası tıraşlı, narin yapılı bir çocuk-adamdır. Onunla ilk tanıştığımda onun, Bir Dilek Tut'a, "gerçek bir müzik dergisi ofisinde" bir gün geçirmeyi dilediğini yazan lösemi hastası bir çocuk olduğunu düşünüyorum. Birkaç hafta sonra onun aslında a) tam anlamıyla olgunlaşmış bir yetişkin, b) Britanya dans müziği konusunda önde gelen otoritelerden biri olduğunu anlıyorum. Sonunda ona yakıştırdığım lösemiye yendi ve Bestival festivalini buldu.

Editör Jonesy, kırklarının sonunda, sağlam bir bizonu andırıyor, ama saçları, T'Pau grubundan Carol Decker'ınki gibi, aykırı, pırıl pırıl, göz alıcı bir kızıl-kahve. Bir barda, arkadan bakıldığında genellikle önce erkeklerin arzu dolu yorumlarına maruz kalıyor. Arkasını dönünce adamlar çığlık kıyamet kaçıyor.

Stud kardeşler deri giyer ve lanet olası liman işçileri gibi küfrederler; ofise sık sık akşamdan kalma gelip bir masanın altında sızarlar. Simon Reynolds yakışıklı, Ön-Raffaellocu geleneğe bağlı, dinlenmesi olanaksız, son moda dans müzikleri üzerine Oxford diploması olan, tüm zamanını insanların silahla girdiği kulüplerde geçiren, son derece zeki bir adam ki yarımız onunla konuşmaktan korkuyor. Pete Paphides, yakın zamanda ailesinin Birmingham'daki lokantasını terk etmiş; "fazla havalı, fazla tuhaf ya da fazla marjinal müzik yoktur," görüşüyle bir dergide çalışmaya gelmiş. Bir yandan da ABBA, ELO, Crowded House ve Bee Gees albümlerini sevip okşuyor ve M&S'dan alınmış dar hırkalar giyiyor.

Ve şimdi Wolverhampton'dan gelen bir 16'lık var; başında şapkası, art arda yaktığı sigaralarıyla The Wonder Stuff'a dil uzatanların bacağına tekme basıyor. İlk hafta David Bennun'u yaralıyorum. Yirmi yıl sonra Manchester'da bir Lady Gaga gösterisinde ona koşuyorum. Kederle pantolonunun paçasını sıvıyor ve bıraktığım yara izini gösteriyor. Ardından bana birini 26. katın penceresinden atmakla tehdit ettiğim zamanı anımsatıyor, olay sırasında çalışanların çoğu bilgisayar başında sakince yazmaya devam ediyordu. Burası normal bir işyeri değil. Bunun, bu kadar havalı olmamızın nedeni olduğunu düşünüyoruz. *Tam da* aynı nedenle, *NME*, bizim beş para etmez serseriler olduğumuzu düşünüyor.

Bu olayla ilk kez gerçekten dünyaya karışıp yetişkinlerle tanışıyorum. Daha önce, tüm toplumsallaşmam dans pistinde ve Raglan'ın –saçları saçak saçak, ayağı botlu gençlerle dolu küçük, karanlık bir çukur; aslında barı olan bir çocuk bahçesi– tuvaletlerinde gerçekleşiyordu. Masumiyetimiz gayet aşikârdı, dişlerimizin UV ışığı altında bembeyaz parlaması gibi, yüzümüzden okunuyordu. Evet, insanlar sevişiyor, kavga ediyor, dedikodu yapıyor ve uyuşturucu kullanıyordu, ama özünde, kadifemsi pençelerle birbiriyle oynayan kaplan yavruları gibiydik. Hepimiz eşittik. Hesap yoktu, suçlama yoktu. Ufak bir şekerlemeden sonra her şey unutulurdu.

Bunun ardından yetişkinlerin dünyasına adım atmak bir şok. İlk günümde, asansörden inip ofise girerken sigara tütürüyorum, böylece benim de bir yetişkin olduğumu anlayacaklar. Aynı nedenle herkese çantamda taşıdığım Southern Comfort şişesinden bu yudum ikram ediyorum. Çoğu geri çeviriyor, ama bir grupla röportaj yapmak için gittiği Amsterdam'dan feribotla henüz dönmüş olan Ben Stud, "Uzat bakalım!" diyor neşeyle ve koca bir yudum alıyor.

Küçümseyerek reklam için verilen bir frizbiyi hem kül tablası hem jambonlu dürümü için tabak hem de evinin anahtarlarını koymak için bir yer olarak kullandığını fark ediyorum.

Londra'da elimden geldiğince çok insanla sevişeceğime çoktan karar vermiştim. Bunu yapmamam için bir neden yok. İlk maaş çekimle -28,42 £- Marks & Spencer'dan yeni, zevkli, grili-dantelli donlar aldım ve sonunda annemin artık çok büyük gelen mirasını attım. Ve çok da beceriksiz olmayan birini arıyorum. Kasabadaki herkese sormuş olsam da Wolverhampton'da kimse bekâretimi almaya istekli gözük-müyor. Böylece bunun yalnızca Londra'da halledebileceğim şeylerden biri olduğu sonucuna vardım; doğal görünen röf-leler ya da Dirty Martini kokteyli gibi. Bu, uzmanlık isteyen bir iş.

Yani bu ayki görevim nasıl *hem* üstün zekâlı ve ateşli bir çocuk muhabir *hem de* birilerinin -umarım yakında- seviş-eceği ateşli bir fıstık olacağım sorununu çözmek. Ayrıca bir "ün" kazanmamak da önemli. Evet: 16 yaşında, Flört kam-yonumu, 16 tekerli aracımı, kariyerimi mahvetmeden nasıl süreceğimi öğrenmek zorundayım.

İşyerinde flört feministler için zor bir konudur. Çetin ceviz-lerin çoğu buna hiç mi hiç yanaşmaz. Onlara göre, işi tam yapıp kendini Soho'da bir vitrine koyup kapı zilinin yanına da "Model, 18, El-İşi Yapılır" yazsan da olur.

Biliyorsunuz ki bu, çoğu için doğru bakış açısı. Kadın-ların geçinebilmek için flört etmek *zorunda* olması fikri, ka-dınların *zorunda* olduğu düşünülen diğer şeyler kadar sinir bozucu: Zayıf olmak, yüzde otuz daha az maaşı kabul etmek ve 30 *Rock* dizisini izlerken, ağızlarında yemek varken gül-memek gibi.

Bazı kadınlar flört etmez. Bunu istemezler, buna ayıracak

paraları yoktur; bu onların sınırlı ve birine yumruk atacak gibi hissetmesine yol açar. Ben üst beden gücü isteyen –yüksek topuklular ya da mekânsal farkındalık gibi– şeylerle ilgili ne hissediyorsam, onlar da aynısını flört için hisseder. Flörtün hayatlarından defolup gitmesini isterler.

Ama diğer kadınlar için flört etmek... kendiliğinden olur. Bir savunma mekanizması değildir. Ya da lanet olası ataerki tarafından isteksizce cinsellik yüklenmiş yılların bir sonucu değildir. Bir akıbet değildir. Bir eylemdir. Bu, yaşıyor olmanın, seni ölesiye sıkmayan biriyle konuşmanın verdiği, neredeyse çılgınca neşeden; konuşulmamış, anlık bir parıltıyla ortaya çıkan gizli anlaşmadan –“Senden hoşlanıyorum, sen de benden. Birlikte sevimliliğin ta kendisi olmamız ne kadar sevimli, değil mi?”– kaynaklanır.

Doğal bir flört sever söz konusu olduğunda, bunun gerçekten de seksle ilgisi yoktur. Her şeyle flört edebilirsin; erkeklerle, kadınlarla, çocuklarla, hayvanlarla. Bilet rezervasyon hatlarındaki otomatik yanıt (“Daha fazla seçenek için 3’e basınız. Oh, tatlım, *isterim* için bir tuşun olduğunu sanmıyorum.”)

Neşeli, doğuştan bir flört sever olarak benim mantığı açıklamam, eğer tüm günü insanlarla konuşarak geçireceksen, ister telefonda yeni bulaşık makinesinin teslimatını ayarlamak için olsun bu, neden bunu herkesin kendini bir parça neşeli ve şırmamış hissedeceği şekilde bitirmeyesin ki? Benim için flört, Mary’nin, “Yapılması gereken her işte bir eğlence öğesi vardır. Eğlenceyi bul ve ELİNDEN KAÇIR-MA! İş bir oyundur,” dediği *Mary Poppins* filmindeki gibi.

Peki, flört *Melody Maker*’da işime yaradı mı? Kariyerimi çarpıcı cinsel çekiciliğim temelinde ilerlettim mi? Kısaca, hayır. Gerçi, başında koca bir şapka olan ve hâlâ sigarasını yaktmakta kullandığı çakmaktan bir parça ürker gözükten

16 yaşında, kafası dumanlı bir kız olduğum göz önünde tutulmalı. O sıralarda flört becerilerim inanılmaz derecede kötüydü. Hatırladığım kadarıyla temel eylemim, deli bir korsan gibi, “cesurca” göz kırpmak etrafında şekilleniyordu. Korkarım, cinsel doğadaki işlere olan ilgimi göstermenin incelikli yolu hakkındaki fikrim, bunu hiç söylemesem, asansörün ne zaman gelebileceği gibi gayet normal seyredecek sohbetler sırasında, “Vay caruna! Seksi ilişki ha? Seksi” demekten ibaretti.

Neredeyse istisnasız ve kesinlikle anlaşılabilir şekilde dergideki üslerim beni elbise giymiş, açık bir pencereden tırmanabilecek bir tür şempanze olarak kabul etmiş gibi görünüyordu. Öfkelenip de insanları ısırmağa başlamayayım diye, sessizce bilgisayarlarla oynamama izin veriyorlardı. Eğer bana sırurda bir dehşetle bakmamış olsalardı da hiçbiryle flört etmek istemezdim: Tam yetişkindiler! Gerçekten yaşlı! Otuzlu yaşlarda! İçlerinden biriyle işi ilerletseydim, aniden benimle belediye vergisi, duvar yalıtımı ya da bunlara benzer yetişkin sohbetlerine girişebilirlerdi ve bir sohbet denizinde boğulurdum. Bu hiç de çekici değildi.

Yani hayır. Kariyerimi flört ederek ilerletmedim. Aslında tam tersi: Bence, filizlenen ve tüm mekânda serpilen cinselliğim bir Birmingham çıtırını baştan çıkarmayla suçlanma endişesi yüzünden birçok iş fırsatını engelledi. Bununla birlikte eğer istiyorlarsa, feministlerin –katı feminist ilkelerinden zırnık taviz vermeden– yükselmek için flört edebileceklerine tüm kalbimle inanıyorum.

Hanımlar, işyerinde büyük bir dezavantajınız var. Erkek akranlarınız, erkek patronlarıyla *aralıksız* flört ediyor. Ortalama bir işyeri lanet olası *erkekler-arası flört kulübü* gibi. Erkek erkeğe muhabbet temelde budur işte. Flört. Golf oynarken birbirleriyle flört ediyorlar, futbol oynarken birbirleriyle flört

ediyorlar, tuvalet sohbetlerinde birbirleriyle flört ediyorlar ve mesai sonrası gittikleri striptiz kulüpleriyle barlarda birbirleriyle flört ediyorlar. Birbirleriyle biyolojik benzerlikleri üzerinden bağ kuruyorlar. Eğer onlarla bağ kurabilmek için tek yol biyolojik farklılıklarınsa, seni kim tutar? Flört edince onlarla gerçekten yatmak gerektiği yolunda baskı mı hissediyorsun? O zaman flört etme. Asılmak için daha kolay bir yol bul. O zaman asıl, ama flört eden diğer kadınları suçlama.

En azından yüzlerine karşı. Tuvaletlerde dedikodu yapmak her zaman serbest.

Yani flört etmeyi öğreniyorum. İş için değil, yalnızca eğlenmek için. Tanrım, çok zor! Daha önce yalnızca, Tanrı onları kutsasın, çoğu zaman bunu farkında bile olmayan genç oğlanlarla flört ettim. Aslında şimdi düşünüyorum da durum bundan da vahim olmalı ki hâlâ bakireyim. Besbelli ruhları bile duymamıştım.

Birkaç hafta sonra bir partide fazlasıyla incelikliyim diye düşünüyorum. Hâlâ başımda, günlüğümde perspektif sayesinde beni daha ince gösterebileceği fikrini ortaya koyduktan sonra, kafamdan hiç çıkarmadığım kocaman bir şapka, gözümde bir ton gözkalemi var; kafam gayet güzel. Barda, Erasure'un "Respect" parçası eşliğinde, seksi bir dansa giriyorum. Bu oldukça yumuşak. "Daha az incelikli olmalıyım. Bu işe yaramıyor."

Yanıma bir adam yaklaştığında, beş dakika Erasure'dan konuşuyoruz; bardan içki alabilmesi için biraz sola kayabilir miyim, diye soruyor ve ben sessizce adama bakıyorum.

"Sen iyi misin?" diye soruyor sonunda. Biraz tedirgin görünüyör; barmene bira için beşlik uzatıyor.

"Seni öpmenin nasıl bir şey olduğunu merak ediyordum

yalnızca,” diyor ve adama şapkanın altından istekli bir bakış atıyorum. O sırada farkında değilim, ama şimdi geriye dönüp baktığımda, bana öyle geliyor ki kendine dikkatsiz plankton arayan, hafiften şaşı bir midye gibi görünüyorum.

On saniye sonra öpüşüyoruz. Sanki açlık grevindeymişim de o da beni bir tüple zorla beslemek üzereymiş gibi dilini boğazıma daldırıyor. Ben de bana düşeni en iyi şekilde yapıp dilini öksüre tıksıra dışarı atmıyorum. Havalara uçuyorum. Tanrım! Bu kadar kolay olduğunu kim bilebilirdi! Yalnızca cinsel bir yakınlık rica ediyorsun ve oluyor. Şimdi anlıyorum ki daha önce Wolverhampton’daki taktiklerim – oğlanlarla takılmak, dolamırken ayaklarının takılıp üzerime düşeceklerini ve hazır “yerdeyken” benimle sevişivereceklerini ummak– son derece amatörceydi. *Bu* ileriye giden yol – Argos’ta olduğu gibi, devreye bir öpüşme emri sokmak!

Sonraki birkaç hafta devrim niteliğindeydi. Aslında olabildiğince çok öpüşmek için etrafta dolaşıp kariyerimi askıya alıyorum. Genelde en iyi öpüşenlerin aynı zamanda en hoşsohbet olanlar olduğunu anlıyorum: Onlar bir şekilde... ne yaptığını dinliyor ve yanıt veriyor. Adamın biri Soho’da bir ara sokakta ayakkabılarımı öpüyor. Sonraki üç gece boyunca, yaşadığım deneyimle öyle uçuyorum ki yıldızlar, kır laleleri ve bataklıklar üzerine korkunç eğretilmelerle dolu altı sayfalık bir şiir yazıyorum. Başka bir öpüşme gecesinde başka bir adamla tüm seansımız boyunca ikimiz de sigara tüttürmeyi başarıyoruz. Gerçi ağzındaki sakız yüzünden bir an duraksıyorum: Sakızı yakalayıp dramatik bir edayla omzumun üzerinden atarak, “Onun yerine *beni* çiğne,” diyorum ihtiraslı bir Wolverhampton aksanıyla.

Aslında müzik ve medya endüstrisi küçük bir dünyadır, her gece aynı beş altı bar ve buluşma yerinde toplanan bir köy. *Melody Maker*’da bir “ün” edinmeye başlıyorum. Ofiste

beni rahatsız eden şeyler olmaya başlıyor. Yazarlardan biri haftanın dedikodu köşesini, başka bir yazarla yattığıma yönelik pek de örtülü olmayan göndermelerle dolduruyor. Sanat bölümünden bir arkadaş, editöryel bar toplantılarımızdan birinde, yattığım ve erken boşalma sorunu olan başka biri hakkında yorumlar yapıyor: “Umarım o elbise temizdir.”

Ardından bölüm editörlerinden biri beni masasına çağırıyor ve yeni yazdığım makalenin, başmakale olabileceğini söylüyor: “Bunu konuşurken neden gelip kucağıma oturmuyorsun?”

Vay, diye düşünüyorum. Bu cinsiyetçilik! Cinsiyetçiliğe maruz kaldım! İleri görüşlü, liberal serserilerle dolu bir ofiste bile, beni cinsel olarak etkin bir kadın olduğum için yargılayan insanlar var! Kimi yönlerden bu çok heyecan verici, ne de olsa cinselliğimle ilgili yargılandığım son sefer, serseri tayfasının doğum günümde beni taş yağmuruna tutmasıyla sonuçlanmıştı. Eğer o zamandan bu zamana son derece itici birinden (o zaman), yollu gibi görünen birine (şimdi) dönüşmüşsem, bu, şüphesiz biraz da olsa yükselmek demek? Adım adım kadın olunur ve her adım kendi içinde dikkate değer bir ilerlemedir.

Öte yandan bu konuda ne yapacağım konusunda başta afalliyorum. Cinsel olarak aktif kadınları yargılayan erkek-egemen görüş hakkında kitaplar okudum, ama bu kitaplar bana olaydan sonra ne yapmam gerektiğine ilişkin pek öğüt vermiyor. Genellikle bu kadınlar Atlanta toplumunca dışlanıp boğularak ölüyor ya da kızlar dokuma fabrikasında çalışmaya yollanmadan arsenik içiyorlardı. 19. yüzyıl kadınlarının başa çıkma taktikleri bana pek seçenek sunmadığından, ben de daha iyi bir rol modeli bulamayarak çocukluğumun başa çıkma yöntemlerine dönüyorum. Birbiriyle kavg

eden sekiz çocuğun en büyüğü olarak *Melody Maker*'daki taktiğim sanki biraz... tuhaf kaçıyor. Sanat bölümünden "temiz elbise" yorumunu yapan adamdan "hislerimi incittiği" için bana bir duble ısmarlamasını itiyorum. Dedikodu köşesinden bana dil uzatan adama, tüm ofisin önünde bir sandalyenin üzerine çıkıp benden özür dilemesi söyleniyor. Bu sırada ben de onu işaret ederek, "O köşede *espri* bile yok," diyorum. Daha büyük bir aşağılama düşünemiyorum.

Bölüm editörü de "terfimi" konuşmak için kucağına oturmamı isteyince, yalnızca daha aptal olmazdın diye düşünüyör ve bedenimi gülle gibi kucağına bırakıp ardından bir sigara yakıyorum.

O ter döküp öksürürken, "Nasıl, kan dolaşımın durdu mu?" diye soruyorum neşeyle.

İlk başmakalemi kapıyorum. Konferans odasında, yenisinden kan dolaşımını sağlamak için on dakika boyunca bacaklarını ovuyor.

Öte yandan ofiste neden az çok alay konusu haline geldiğimi anlayabiliyorum. Doğrusunu söylemek gerekirse, uyarılmış dişi bir Pac-Man gibi davranıyorum; ağzımı açıp kapayarak etrafta koşuşuyor ve insanların suratlarını yalayıp yutuyorum. Bu kesinlikle 100 iyi şakaya bedel. Lanet olsun, ben başlığı altında, neredeyse 50'sini ben yapıyorum.

Ama bu şakalar "eğlenceli" şakalar değil. Yorumlarda tuhaf bir hava var; bir tür... dürten, çimdikleyen, adice bir hava ki bu şakaların, ofiste beni öpen adamlarla ilgili yapılmadığını fark ediyorum. Bunların *kırıncı* bir öğesi var. Bu şakalar karanlık bir yerden geliyormuş gibi hissediyorum. O gün yetişkin ve hâlâ onlardan biri olduğumu kanıtlamak için ağzımda sigarayla ofisten çıkarken hissettiğim bir karanlık. Rahatsız edici bir karanlık.

Bu günlerde cinsiyetçilik biraz yeni bir filmdeki Meryl Streep gibi: Kimi zaman onu hemen fark etmiyorsun. 20 dakikadır filmi izliyor, tüm o dinozorların, uzay dövüşlerinin ve yurt özlemi çeken Konfederasyon askerlerinin tadını çıkarıyorsun ve birden, "Oh Tanrım, şu perukluya bak! BU MERYL."

Sıklıkla olabilen bir durum: Bir kadın partiden ayrılmış, eve otobüsle dönmüş, yüzünü yıkamış, yatağa girmiş, 20 dakika *Cinselliği Biten Kadın*'ı okumuş ve ışığı söndürüp yatmıştır. Hemen ardından ışığı yakar, yatakta dimdik oturur ve bağırır, "Bekle bir dakika, AZ ÖNCE CİNSİYETÇİLİĞE MARUZ KALDIM. BU CİNSİYETÇİLİKTİ. O ADAM BANA "BAYAN MEME" DEDİĞİNDE, BU CİNSİYETÇİLİKTİ! "ANDREA'YI YANLIŞ TELAFUZ ETMİŞ FALAN DEĞİLDİ!"

Elbette eskiden asla bu şekilde olmazdı, feminizmin ikinci dalgasından, yani siyasi doğruluktan ve kadınlar çantalarında güüz taşımaya başlamadan önce, cinsiyetçilik hem ale-niydi hem de her yerdeydi. Karşılaştığında bunu anlardın. Tüm "Sınırlarınızı bilin hanımlar," "Bize birer fincan çay getir tatlım," "ŞUNUN ayvalarına baksana"lar ve 12 yaş üzeri her erkekten yükselen ısıklılar.

Masanın çevresinde bir sarışını kovalayan, elleriyle kornaya basma hareketi yapan Benny Hill, o zamanlar "hafif eğlence" değildi. Yaşamın basit bir gerçeğiydi. Cinsiyetçilik kül tablaları, David Essex ve ter kokusu gibi her yerdeydi: Ortamın ne kadar uygunsuz olduğu hiç önemli değil. Geçenlerde Bill Forsyth'in, futbolda iyi olan ve okul takımında oynamak isteyen bir kızın hikâyesini anlatan sevimli, gösterişsiz, yürek ısıtan filmi *Gregory'nin Kızı*'nı yeniden izledim. Aşçılık öğreten adamın, okulda öğrenci olan Suzan'ın poposunu okşadığı sahneyi görünce donakaldım; Suzan yalnızca uzaklaştı, ne filmin ne de onun yapacak bir yorumu

vardı. *Gregory'nin Kızı*'nda! O zamanlar kız-ışi Holly Hobby nevresimleriyle uyuyan herkes için *Kadın Hakları Bildirgesi* olduğunu anımsadığım film!

O zamanlar kimse şikayet etmeyi düşünmezdi çünkü neşe içinde ve alenen bir okullu kız ellendiğinde, bu yalnızca iyi ve sağlıklı İngiliz sapıklığı olurdu. Eksik etekleri elden geçirme. Peynirli dürüm ve şekil bozukluğuyla doğan bebekleri şarap fıçılarında boğmak gibi, tarihi mirasımızın bir parçası.

Elbette hâlâ bu eski tarz cinsiyetçilik, yarı ahşap binalar ve Stonehenge gibi kendini gösteriyor. Twitter'da, son zamanlarda çirkin bir cinsiyetçiliğe maruz kalan olup olmadığını sordum. Komik basmakalıplardan olacak, ama epeyce yanıt bekliyor olsam da ben iletimi girdikten 30 saniye sonra başlayan ve ancak dört gün sonra dinen bir sel beklemiyordum.

Sonunda elimde yaklaşık 2000 yanıt vardı. Yanıtlar biriktikçe kadınlar arasında, herkesin, kendi durumunun diğerlerinden özel olduğunu iddia ettiği büyük bir tartışma başlamıştı.

İşte, gerçekten beni hayrete düşüren birkaç tanesi:

“‘Hepimiz Rosie’yi düşünerek mastürbasyon yapıyoruz, ama bunu rahat rahat yapacak bir ofisi olan yalnızca benim,’ diyen bir patronum vardı.”

“Otobüs kuyruğunda beklerken, arabanın tekinden bir adam fırladı ve jartiyer mi külotlu çorap mı giyiyorum, anlamak için eteğimin üzerinden bacağımı sıktı.”

“Bir zamanlar bir Ford garajında çalışmıştım. Ben ofisi boydan boya geçerken kalan çalışanların tümü MEMİŞLER diye bağırırdı.”

İşte, bu eski tarz cinsiyetçilik: Yavaş hareket eden, ama yine

de *Kutsal Hazine Avcıları*'ndaki dev kayalar gibi aşikâr ve bir şekilde, ne kadar kötü, üzücü ve cesaret kırıcı olsa da onu özledim. Yıllar içinde, her çeşit cinsiyetçilik suyu bulandırarak ortaya çıktı. Artık *kadın* şoven domuzlar ve seni "Bayan Meme" diye çağırarak "ironik cinsiyetçiliğe" geçiş yapan erkekler var. Sana gidip "bize bir yumurtalı sandviç yap" demeleri teknik olarak cinsiyetçilik değil, senin de katılman gereken "bir kahkaha."

Bugünlerde kadınlara yönelik hayli kabarık sayıda berrak tutum yaygın, belirsiz ya da neredeyse tamamen gizli hale geldi. Bunlarla savaşmak elde yalnızca ekmek bıçağıyla koridordaki küflü, paslı pis kokuyla savaşmaya benziyor. Çünkü ırkçılık, antisemitizm ve homofobi gibi, modern cinsiyetçilik de kurnazlaştı. Sinsileşti. Sistemli hale geldi. Gizli bir ırkçı açıkça "zenci" demeyi asla hayal edemez, ama siyah birinin, doğal ritme sahip olduğuna ya da kızarmış tavuk sevdiğine ilişkin maksatlı bir gönderme yapabilir. Aynı şekilde gizli bir kadın düşmanı da bir kadını gizlice aşağılamak ya da sinirlendirmek için kullanabileceği sonsuz sözcüğe, yoruma, ifadeye ve tutuma sahip, ama bunu, aslında ne yaptıkları hemen ortaya çıkmayacak şekilde yaparlar.

Örneğin ofisteki küçük bir tartışmayı ele alalım. Bir projeyle ilgili görüş ayrılığın var. Bir erkek iş arkadaşın bunu son derece yanlış anladı ve ezip geçti. Dönünce masana bir paket selpak bırakıyor.

"Ne kadar duygusal olduğun düşünülürse, sanırım buna ihtiyacın olacak," diyor yüzünde Jimmy Carr sırtmasıyla. Birkaç kişi kıs kıs gülüyor.

Ne yapacaksın? Elbette daha fazla kaynağa sahip olsan, çekmecene uzanır, bir çift haya çıkarır ve masanın üzerine koyup, "Ve son talihsizliğimizde ne kadar tırsak olduğun düşünülürse, sanırım senin de *bunlara* ihtiyacın olacak,"

diye yanıtlardın. Ama heyhat, dünyadaki en hazırlıklı kadının bile masasında bir çift yedek topu yoktur.

Ya toplumsal durum? Başka bir aileyle tatile çıktınız. Her ailede çocuklar var. Erkeklerin, ev işlerinde ve çocukların bakımında, kadınların yaptığıнын yaklaşık yarısı kadar iş yüklendiğini fark ediyorsun; bir sandalyeye yığılıp huzur içinde iPhone'larında Angry Birds oynamaya yönelik akıl almaz bir becerileri var. Bu arada kadınlar oradan oraya koşup patates soyuyor, inleyen, boka bulanmış bızdıkları kör kuyulardan kurtarıyor.

“Ben bu işte senin kadar iyi değilim,” diyor erkekler neredeyse hüzünle; kadınlarsa mutfakta durmuş, gergin şekilde saat dörtten beri viski içiyorlar.

Yine ideal olan buna hazırlanmış olman: Belki büyük çocuğuna, bir çikolata karşılığında *Cinselliği Biten Kadın*'dan ezbere bir bölüm okumasını öğretebilirdin. Ya da “1600'den Günümüze Ev İşleri Paylaşım Takipçisi” adında bir iPhone uygulaman olabilirdi; uygulamayı çalıştırıp erkeklerin görmesi için masaya, biranın yanına bırakabilirdin. Ama yine, bu enfes planlar için kimin zamanı var ki?

Twitter'da kadınlara cinsiyetçilik örneklerini sorduğunda, rahatsız edici olan sonuçta daha sistemleşmiş örneklerdi. Kate, “Kahve arasında önümde oluşan kuyruktan bu yana, artık toplantılarda beyaz gömlek ve siyah etek giymiyorum. Hepsi garson olduğumu sanmış.” Ya da Hannah işten çıkarıldığında patronu onu teselli etmiş, “Endişelenme tatlım, en azından hâlâ harika bacakların var.”

Elbette bu örneklerin bu denli kötücül ve zarar verici olmasının sebebi, içlerindeki şüphe ögesi. Bile bile mi cinsiyetçilik yapıyorlar? Yoksa bu yalnızca, aldırıışsızlık ve aptallıktan kaynaklanan kaza eseri cinsiyetçilik mi? Örneğin şu “harika bacaklar” lafı. Bu, bir kadın için önemli olan tek şeyin iyi görünmek olduğu –yaşlanıp rahat ayakkabılar ve bol

pantolonlar giymeye başladığında besbelli bitmiş olacaksa da mini eteğin içinde göze hoş geldiği sürece işyerinde iyi olacağı- yönünde örtük bir varsayımdan çok, son derece ahmakça bir avutma çabası da olabilir.

İnsanlara bunları söyleyince espriden anlamaz, çılgık kıyamet bir cadaloz gibi mi görüneceksin? Astın olan biri seni çaydanlığın yanında görüp sana, "Sütlü, şeker olmasın; kurabiye var mı?" dediğinde omuz silkip boş mu vermelisin?

Kısacası, *cinsiyetçiliğe maruz kalıp kalmadığını nasıl anlarsın?*

Pekâlâ, bu durumda bize en çok yardımcı olan şey soruna şu soruyla yaklaşmaktır: Bu kibarca mı? Eğer biz -yeryüzündeki kadınlı erkekli tüm nüfus- özünde "Bizim Ahali"ysek, o halde bizim ahaliden biri... bir diğerine kabalık mı yaptı? Buna cinsiyetçilik denmez. Bu "terbiye"dir. Bir kadın hafiften gözünü kırıp başını Komiser Columbo gibi sallayıp, "Affedersin ama bu biraz... kabaca oldu," dediğinde, erkek özür dilemeye meyleder. Çünkü dünyadaki en gözü dönmüş dar kafalının bile, basitçe kaba olmakla suçlandığında savunması kalmaz.

Buna karşın modern, sistemleşmiş kadın düşmanlığının ne olduğunu gözyaşlarına boğulana dek tartışabilirsin. Ama gerçek nezaketsizlik -bir annenin oğlunun kafasının arkasına bir tane patlatmasına neden olan tarzda nezaketsizlik- tartışma götürmez. Bir "erkek kadına karşı" durumu olması şart değil. Bu, bizim ahali için de bir anlaşmazlıktır.

Tüm dünyayı bizim ahali olarak görmek önemlidir. Günün sonunda hepimizin, ayakta kalmaya çalışan bir grup barışçıl tembel olduğumuz düşüncesi, dünya görüşümün ana temelidir. Ne "kadın-yanlısı"yım ne "erkek-karşıtı." Yalnızca "Yaşasın altı milyar!" diyenim.

Çünkü buradaki sorunun “erkekler”/erkeklik/erkek cinselliği olduğunu düşünmüyorum. Cinsiyetçiliğin bir “erkek kadına karşı” durumu olduğu fikrinde değilim. “Erkek” yalnızca bir erkek olduğu için “ERKEK” değildir. Kimi zaman “ERKEK” bir kadındır, özellikle benim gittiğim tarzda gece kulüplerine gidiyorsanız; ama bu başlı başına farklı bir konu. Erkekler bu saçmalığı kadınlara yalnızca “dişilikleri” nedeniyle yapmıyor. BUNUN CİNSELLİKLE İLGİLİ OLDUĞUNU SANMIYORUM.

Yetişkin dünyasında karşılıklı etkileşim halinde olan erkek ve kadınları –işte, ilişkiler ve evlilikte, ama doğruya doğru, esas olarak barlarda– izlemeye başlayınca, Tanrıça Greer de dahil birçok insanın inandığı gibi, erkeklerin kadımlardan gizliden gizliye nefret ettiğine inanmaz oldum. Erkeklerin kadınlardan nefret ettiğine, çünkü penis ve testosteronla ilgili bir şeyin vajina ve östrojene savaş açmak istediğine inanmamaya başladım.

Hayır. Zamanımın yarısını sarhoş geçirsem ve genellikle teknik olarak kör sayılmamı gerektirecek kadar gözkalemi çeksem de durumu hiç de erkek kadma karşı olarak görmüyorum. Bunun yerine benim gördüğüm kazanan kaybedene karşı durumu.

Cinsiyetçilik büyük ölçüde bizi, kaybedenler olarak görmeye alışmış erkeklerden kaynaklanır. İşte, sorun bu. Kötü bir konumdayız. Erkekler, bizleri ikinciler ya da baştan diskalifiye edilenler olarak görmeye alışık. Feminizm öncesi doğan erkeklerin yetiştirildiği zemin budur: İkinci sınıf vatandaş olan anneler, evlendirilmesi gereken kız kardeşler, sekreterlik okuluna gidecek, ardından da ev kadını olacak kız arkadaşlar. Devreden çıkarılmış kadınlar. Kaybolmuş kadınlar.

Bu adamlar büyük şirketlerimizin üst düzey yöneticile-

ri, borsanın büyük adamları, hükümet danışmanları. Çalışma saatlerini ve doğum iznini, ekonomik öncelikleri ve toplumsal kuralları onlar belirliyor. Tabii ki eşitlik hissi taşıyorlar; cinsiyetçilik muhallebiye, popo şaplağına ve golfte duydukları sevgiyle birlikte, kuşaklarına da kök salmış. Otomatik tepkileri kadını "öteki" olarak görmek. Çalışan, özgürleşmiş kadına duyulan yerleşik önyargı, ancak onlar öldüğünde bitecektir.

Feminizm sonrası doğan, ders kitapları ve uygun adım yürüyüşlerle yetiştirilen, anneleri işe gitmek için her sabah evden ayrılan erkekler bile, her ne kadar kadınların eşitliğine *kuramsal olarak* inanabilse ve etrafındaki kadınlara saygı duyabilse de geçmişten bihaber değildir. İşte bir ses, bastırılmış, ama asla tamamen susturulmayan bir ses sorar: "Eğer kadınlar gerçekten de erkeklerin eşitiyse, o zaman kanıt nerede?" ve bu yalnızca erkeklerin içinde yankılanan bir ses değildir. Kadınların içinde de duyulur.

Erkek ya da kadın, Amazonlardan, anaerkil kabilelerden ve Kleopatra'dan söz eden en coşkulu feminist tarihçi bile kadınların son 100.000 yılda temelde hiçbir şey yapmadığını gizleyemez. Haydi, artık itiraf edelim. Kadınların erkeklere eşit, zafer ve yaratıcılıkla taçlandığı paralel bir tarih varmış da bu tarih, "ERKEK" tarafından tamamen örtbas edilmiş numarası yapmayı bırakalım. Böyle bir şey yok. Bizim imparatorluklarımız, ordularımız, kentlerimiz, sanat çalışmalarımız, filozoflarımız, hayırseverlerimiz, kâşiflerimiz, biliminsanlarımız, astronotlarımız, gezginlerimiz, siyasetçilerimiz ve ikonlarımız rahatlıkla SingStar oyunundaki özel karaoke kabinlerinden birine sığabilir. Bir Mozart'ımız, Einstein'ımız, Galileo'muz, Gandhi'miz yok. Beatles'ımız, Churchill'imiz, Hawking'imiz, Columbus'umuz yok. Yok işte.

Şimdiye dek, neredeyse her şey erkeklerin yaratımı ol-

muş ve bunun liberal bir inatla reddi, uzun erimde her şeyi daha da tuhaf ve zor hale getiriyor. Kadınlar tüm bunlar hakkmda önceden fikre sahipmiş, ama bunlar, sonuçta erkeklerinki kadar işe yaramamış; kadın özgürleşmesi deneyi zaten gerçekleşmiş, ama bocalamaktaymış gibi yapmak, kadınların basitçe erkekler kadar iyi olmadığı fikrini güçlendirir, nokta. Şeylerin oldukları gibi devam etmesi gerektiği fikrini sağlamlaştırır; dünya, erkeklerin etrafında, onların onurlarıyla, öncelikleriyle, ihtiyaçlarıyla, merak ve başarılarıyla şekilleniyor. Kadınlar, daha başlamadan kaybetti. Ve gerçek şu ki biz *hiç mi hiç* başlamış değiliz. Elbette başladık. Başlasaydık, bunu anlardık.

Ofiste bu varsayımın yanlışlığını görüyorum. *Melody Maker* iyi, liberal erkeklerle dolu. Her ne kadar cinsiyetçiliğe maruz kalmış olsam da bu deneyim, ofisin geri kalanının hüznünlü kaçıklar olarak gördükleri insanlarla yaşandı: Genel olarak bu rock eleştirmenleri grubu, tanıdığım en feminist erkek grubudur. İçlerinden biri sonuncu kocam oluyor ve bana, erkeklerin kadınlara yönelttiği saçmalıklarla ilgili, kadınların öğrettiğinden fazlasını öğretiyor. Yün hırkası, Filled Mice ve Abba albümleriyle dolu poşetiyle Birminghamlı, 23 yaşındaki Yunan delikanlı, sonunda, feminist kahramanım olarak Germaine Green'la âşık atar oluyor.

Ama bunların hepsi gelecekte gerçekleşiyor. Şimdi, 1993'te ofiste bir masaya oturmuş, sigara içiyorum. Kadınlar tarafından yapılmış pek fazla muhteşem albüm olmadığı kanıtı karşısında, kadınların erkeklere eşit olduğu yönündeki inançlarını dik tutmak için dokuz doğuran liberal adamları izliyorum. Yaklaşık altı haftada bir, editöryel toplantıda arkadaşlar güncel müzik dünyasına –Grunge'cılara, Blur'a vb. – bakıyor ve umutsuzlukla haykırıyor; "İsa adına, dergiye birkaç kadın koymalıyız! Birkaç kadın... kadın bulmak zorundayız!"

Böylece örneğin Radyo 1'in geleceği hakkında bir "tartışmada" yer almak üzere, Echobelly'den Sonya'yı buluyoruz. Veya albümleri eleştirmek için Sleeper'dan Louise Wener'ı. Ya da –acil bir durumda– bir yerde Debbie Harry'nin resmini basıyoruz. Bilinçli bir çaba sarf edilmeliydi, çünkü o günlerde müzik dünyası Auschwitz gibiydi. Hiç kuş yoktu.

Aşk ya da para için müzik yapan bir kadın bulamazdın. Spice Girls öncesi, Gaga öncesi dönemdi, pop müzik yapan kadınlar için kitle pazarı olmadığı düşünülüyordu ki bu en başta onların müzik yapabileceğini varsaymak anlamına geliyordu. Tüm insanlar arasından Julie Burchill, birçoklarının varsayımını özetledi: "Elbise giymiş, elinde gitar olan bir kız tuhaf görünüyor, tıpkı bisiklete binen bir köpek gibi. Çok garip. Göze batmaması zor."

Hepimizin düşündüğü, ama söylemekten ölesiye utandığı şey kadınların, erkelere göre söyleyeceği çok az şeyi olduğuydu. Kadınlara oy hakkı verileli 70 yılı geçmişti, ama yine de müzik dünyası söz konusu olduğunda, elimizde hepsi hepsi bir avuç kadın dahi vardı: Joni Mitchell, Carole King, PJ Harvey, Patti Smith, Kate Bush, Madonna, Billie Holiday. Yaklaşan fırtınanın ilk atlıları denemeyecek kadar az; ucubemsi anormaliler olarak kabul edilebilecek kadar az. Hâlâ Led Zeppelin'le ya da Guns N' Roses'la boy ölçüşecek kadın rock grubu yoktu. Public Enemy ya da Wu-Tang Clan'la aşık atacak kadın hip-hop sanatçısı yoktu. Richie "Plastikman" Hawtin'le ya da The Prodigy'le rekabet edecek kadın dans sanatçısı yoktu. Kadınlardan oluşan hangi grubu The Beatles'ın gücü karşısına çıkarırsın? The Runaways'ın karşısına? The Go-gos'un? The Slits'in? Eşitsizlik komik boyutlardaydı, ama bunu asla ve asla dillendiremezdik. Hakikat kulağa cinsiyetçi geliyordu.

Sessiz bir endişe içindeydik: Yasa değiştiği an yaratıcılık

yola koyulmuş olmalıydı. Kadınların –yüzyıllar boyu bastırılan– inanılmazlığı serbest kalmış olmalıydı; bir volkanik patlama gibi, yüzlerce millik alandaki ağaçları dümdüz etmeliydi. Eğer kadınlar gerçekten erkeklere eşit olsaydı, oy hakkı verildiği günün akşamında, Emmeline ve Christabel Pankhurst, “All Along The Watchtower”ı nakavt etmeliydi; hâlâ o atın altındayken.

Ama yapmadılar. Çünkü oy verebilmek, gerçek eşitlikle aynı şey değildir. Camdan tavanı görmek zordur, çünkü camdan yapılmıştır. Neredeyse görünmezdir. İhtiyacımız olan daha fazla kuşun camdan tavanın üzerinde uçup her yanına pislemesi, böylece onu tam olarak görebiliriz.

Bu sırada kapağa Echobelly’i koyduk.

“Gidip onunla röportaj yapmak ister misin?” diye sordu editör. Bunu izleyen, dillendirilmemiş cümle, “Çünkü sen bir kızsın.”

“Hayır,” dedim. Berbat olduklarımı biliyordum.

Peki, o halde neden hiçbir şey *yapmadık*?

Benim kişisel deneyimlerime dayanarak 100.000 yıllık erkek üstünlüğünün kökleri, basit biçimde erkeklerin sistit olmadığı temeline dayanıyor. 1492’de Amerika kıtasını keşfeden neden bir kadın değildi? Çünkü antibiyotik öncesi bir çağda, hangi kadın Atlantik’in ortasına dek gelip yolculuğun geri kalanını tuvalete tıkmış, ağlayıp, lombardan “New York görünmedi mi? Birisi bana sosisli getirsin,” diye haykırarak geçirmeye cesaret eder ki?

Biz fiziksel olarak daha zayıf olan cinsiyetiz. Taşları kaldırmada, mamutları öldürmede ve kürek çekmede o kadar iyi değiliz. Ek olarak cinsiyet bize hamile kalma ve Hindistan’a bir ordu götüremeyecek kadar “şişman” hissetme sorununu da yükler. Kadın özgürleşmesine yönelik

abaların sanayileşme ve doğum kontrolünün şafağında başlamış olması rastlantı değildir, ancak o zaman makineler bizi işyerinde erkeğe eş kılmış ve Hap da arzumuzu ifade etmede erkekle eşit hale getirmiştir. Daha ilkel zamanlarda ki bence 1988’de *Çalışan Kız* filmi gösterime girene dek tüm zamanlar öyleydi, kazananlar her zaman hem bir antilobu yere alacak kadar güçlü olan hem de libidosu hamile kalmasıyla sonuçlanmayan, çocuk doğunca da libidoyu tamamen kaybetmeyenlerdi.

Böylece eğitim, tartışma ve “normal” kavramı, güçlü olanın ayağına geldi. Bir erkek olmak ve erkeklerin deneyimleri “normal” kabul edildi ki bunun dışında kalan her şey ötekiydi. “Öteki” olarak kentleri, filozofları, imparatorlukları, orduları, siyasetçileri, gezginleri, biliminsanları ve mühendisleri olamayan kadınlar kaybedendi. Kadınların aşağı görülmesinin, kadına karşı duyulan erkek öfkesine dayalı bir önyargı olduğunu sanmıyorum. Tarihe bakınca bunun, yalın gerçeğe dayalı bir önyargı olduğunu görüyorsun.

Bununla birlikte tuhaf bir şekilde, diğerkadınlarla cinsiyetçilik konusunu konuşabileceğimi düşünmüyorum. Onlarla tartışılmayacak kadar hassas bir nokta gibi geliyor. Tanıdığım tüm kadınlar erkek çevrelerinde çalışan güçlü feministler – gazeteciler, editörler, halkla ilişkiler uzmanları, bilgisayar programcıları– ama şu anda –1993’te– işleriyle o kadar meşguller ki bu konuda büyük tartışmalara zamanları yok. Ayrıca İngiliz pop müziğı, Britpop’un başlangıcı; Ladette’nin şafağı. Oyunda olan –çocuksuz, çocuk bakımı derdi olmayan, erkekler açıklanamaz bir şekilde yanından geçip giderken, kariyeri, otuzlarında aniden durmayan– genç kadınlar için, durum hâlâ umut verici. Dr. Martens botlarının ve biranın ve asgari makyajın çağında, cinsiyet-

çilik öyle hızla ölür görünüyor ki ona dikkat çekmek zarar verici olabilir. Hepimiz, naifçe bunun başka bir çağın sorunu olduğunu ve her şeyin günden güne iyiye gittiğini varsayıyoruz. Bize yaklaşan şeyden haberimiz yok –*Nuts* dergisi ve Brezilya ağdasi; Moira Stuart çok yaşlı olduğu için kovuldu ve eşit dağıtılmayan maaşın hüküm sürdüğü olduğu 15 yıl daha. PJ Harvey çağında, Pussycat Dolls’u hayal edemedik.

Ama ataerkillikle ilgili sohbetlerim oluyor. Bu sohbetleri eşcinsel erkeklerle yapıyorum. 18 yaşında, kadınların kuşakları bildiği şeyi keşfediyorum: Heteroseksüel kadının doğal müttefiki eşcinsel erkektir. Çünkü onlar da “öteki”dir, yani kaybeden.

“Senin kadın olduğunu fark etmezler mi sanıyorsun?” diye soruyor Charlie.

Camden’da köhne bir kafeteryadayız; spagetti bolonez yiyoruz. Artık Londra’da yaşıyorum; 18. doğum günümde, yasal olarak kredi çekebildiğim anda, Wolverhampton, Queen Meydanı’ndaki Barclays Bankası’nda kuyruğa giriyor, kredi çekiyor ve taşıyorum. Camden’da bir evim var; dünyanın en düzensiz kiracısıyım. Telefon hep kesik, o yüzden insanlar yakındaki barı, The Good Mixer’ı arayıp benim için mesaj bırakmaya başlıyorlar. Televizyonun üzerinde yanan bir mum bırakıyorum ve mum eriyip katot tüpünün içine akıyor, ama bu sorun değil. Elektrik de kesilmişti. Aylardır televizyon izlemedim.

Her gün bu kafeteryaya gelip spagetti bolonez –3,75 £– yıyorum; bu kültürlülüğün ve yetişkinliğin zirvesinde gibi hissettiriyor. Hey, bana bakın! Dışarıda yıyorum! *Ecnebi ye-meği* yıyorum! Bir *homoseksüelle*!

“Çünkü her zaman fark ederler, biliyorsun,” diyor Charlie. “Senin kadın olduğunu hemencecik fark ederler. Eski-

den eşcinsel olduğumu anlamadıklarını düşünürdüm, ama anlıyorlar.”

“Korkunç şeyler olduğundan değil,” diyorum neredeyse özür dileyerek. “Demek istediğim beni yükülüğe kilitledikleri filan yok. Yalnızca...”

İç çekiyorum.

“Yalnızca... söylediğim her şey biraz tuhaf ve yanlış kaçıyor,” diyorum. “Ben *normal* değilim. Kendimi gerzek gibi hissediyorum. Evet, bu kelimeyi kullanıyorum. Kapa çene-ni!”

Bugün *Melody Maker*’da geçen bir konuşma yüzünden hâlâ canım yanıyor. Büyük olay Amerika’dan yükselen, “Riot Grrrl” adlı bir hareket; grup üyelerinin yaygın basın-dan kaçındığı, fanzinler dağıtan, delikanlıların sahne önü-ne gelmesini yasaklayan ve bedenlerine dudak boyaları ve renkli kalemle devrim sloganları yazan, uçlarda, punk-feminist bir dünya.

Courtney Love sözde önderi ve onun aracılığıyla Kurt Cobain ve Nirvana da müttefik. Artık *The Times* için bir rock eleştirmeni olarak çalışan ben, konuşmada, Riot Grrrl grup-larının yaygın basma röportaj vermesi gerektiğini düşündüğümü belirtiyorum. Uçlarda bir feminist harekete gerçekten ihtiyaç duyan –belediye konutlarında yaşayan, Radyo 1 dinleyen, New Kids On The Block hayalleri kuran– kızların, Sebadoh konserinde dağıtılan fotokopiyle çoğaltılmış Riot Grrrl fanzinlerinden elde etme şansı yok. Etkili bir devrimin, mesajını olabildiğince çok insana yayması gerekir. Kaçınıl-maz olarak Huggy Bear benimle röportaj yapmalı.

Bu konuşmanın ortalarında, bir erkek editör tarafından haşlanıyorum. Söylediğim her şeyi hemen reddediyor ve tartışmasını şu cümleyle sonuçlandırıyor: “Şişman bir genç kız olmanın, sokakta serserilerden hakaret işitmenin nasıl bir şey olduğunu bilmezsin sen.”

O sırada *ben* şişman bir genç kızım ve serserilerden hakaret yemişliğim var. Şaşkınlıkla sessizliğe gömülüyorum: Radikal feminist bir gençlik hareketi hakkımda orta yaşlı, heteroseksüel bir beyaz adamdan ders alıyorum.

"Sanki *her şeyi* benden daha iyi anladığını sanıyor, hem de *benden!*" diyorum Charlie'ye yine öfkelenerek. "Onu dinledikçe öfkeden sanki içim kaynıyor. Durmadan tuvalete gitmek zorunda kalıyorum."

"Oh, bu başıma hep gelir," diyor Charlie neşeyle. "Çoğunlukla bir eşcinsel olmanın ne kadar zor olduğunu açıklayan konuşmalar oluyor bu ve bana açıklama yapan heteroseksüel bir erkek. Sorun, heteroseksüel erkeklerin bizim hakkımızda fazla şey bilmemesi, değil mi?"

"Çok gizemliyiz," diye onaylıyorum. Spagetti ağzımdan sarkıyor.

"Evet, öyleyiz, değil mi?" diyor Charlie. "Demek istediğim, tüm şu -aksi durumda heteroseksüel erkeklerle dolu olacak, senaryosu heteroseksüel bir erkek yazılmış- içinde bir kadın ya bir eşcinselin olduğu filmleri ya da televizyon gösterilerini düşün. Ya da bir kitabı? Kurgu ve film, heteroseksüel adamın söylediğimizi hayal ettiği şeyi söyleyen, heteroseksüel adamın yaptığımızı hayal ettiği şeyi yapan hayali eşcinsel adamlar ve heteroseksüel kadınlarla dolu. Gördüğüm her eşcinselin AIDS'ten ölen eski bir sevgilisi var. Lanet olası *Philadelphia*. Normal olabilmek için AIDS hastası bir sevgili bulmam gerektiğini düşünmeye başladım."

"Evet ya! Ve tüm kadınlar her zaman gerçekten 'iyi' ve duyarlı; çılginca fikirleri ve çocukça idealizmleri olan erkekleri yola getirmeye çalışıp duruyorlar," diyorum hüzünle. "Ve hiçbir zaman eğlenceli olmuyorlar. NEDEN ASLA EĞLENCELİ BİR HANIM GÖREMİYORUM?"

"Hayali Yahudi kadınlar eğlenceli olabilir," diyor Char-

lie. "Ama onlar da nevrotik olmak zorunda. Ve asla erkek arkadaş bulamazlar."

"Belki din değiştirmeliyim," diyorum kasvetli bir edayla. "Sinagoga gidip şu mumlardan alayım. Sen de Terrence Higgins Kliniği'ne gidip harekete geç. Belki o zaman doğru düzgün oluruz."

"Yine de lezbiyenlerle kıyaslanınca işimiz kolay," diyor hesabı isteyen Charlie. "Britanya'da Hufty dışında bekar lezbiyen yok."

Sigaramı çantama koyarken, aklıma gereksiz ve aptalca bir fikir geliyor. Bundan sonra ne yapmam gerektiğini biliyorum, diye düşünüyorum. Bir sevgili bulmalıyım. Bir sevgili her şeyi düzeltir.

BÖLÜM 8

Âşığım!

Bir yıl geçti ve ben âşığım. O Doğru Kişi. Aslında ondan öncekinin Doğru Kişi olduğunu düşünmüştüm ve ondan öncekinin de. Doğrusunu söylemek gerekirse, âşık olma düşüncesine o kadar kapılmış durumdayım ki yaklaşık üç milyon içinden *herhangi* biri Doğru Kişi olabilir.

Ama hayır, bu, kesinlikle Doğru Kişi. Dosdoğru Kişi. Mart ayında, Hampstead'da Monet-grisi kaldırımlarda yürüyorum, el eleyiz ve fena halde âşığım. Kabul etmek zorundayım; korkunç hissediyorum, adam tam bir pislik, ama âşığım. Sonunda. İradenin saf gücüyle. Tamamen bana ait birine sahibim.

"Komik yürüyorsun," diyor tuhaf bir iğnelemeyle. "Şişman bir kız gibi yürümüyorsun."

Ne demek istediğine ilişkin en ufak fikrim yok. Elini bırakıyorum. Âşığım. İsa, bu berbat.

Evet, bir müzik grubundan; tavlayabildiğim grup üyesi ilk delikanlı. Deli gibi yetenekli, çok yakışıklı, ama aynı zamanda son derece tembel ve kesinlikle sorunlu. Grubu hiçbir yere varmıyor çünkü küçük gördüğü "sersem gösteriler"e çıkmayı reddediyor. Yılda dört ya da beş şarkı yazıyor, ama ardından sanki şarkılar haftalarca bir numara olmuş ve dünyayı değiştirmiş gibi üzerilerinde tartışarak aylar geçiriyor. Oysa şarkılar C90 kasetlerde, düzenlenmesi yapılmamış ve

bitmemiş bir halde odamın zeminine dağılmış, duruyorlar.

Annesinden nefret ettiğini söylüyor. Ona nedenini sorunca bana, annesine margarin kutusunun kapağını fırlatmasıyla ve ardından kadının bayılmasıyla sonuçlanan uzun bir tartışma öyküsü anlatıyor. Bunu da anladığım söylenemez, ama annesinin korkunç olduğu konusunda ona katılıyorum.

Ama neden margarin yiyorlar? Kendime bunu soruyorum. Ben onlar kadar zengin olsaydım her gün tereyağı yerdim.

Flört ediyoruz, daireme taşındı, ama buna karşın benden hoşlandığını sanmıyorum. Ben yazarken yanımdaki sandalyeye oturuyor ve uzun uzadıya, nasıl da benden daha yetenekli olduğunu anlatıyor. Arkadaşlarıyla bir şaka yapıyor ve –ben gülünce– “Neden gülüyorsun ha? Neden söz ettiğimi anlamadın ki!” diye patlatıyor.

Ailem ondan nefret ediyor. Erkek kardeşim Eddie bizimle kalmak için gelince, yanlışlıkla erkek arkadaşımın süet ceketinin üzerine bir kâse çilekli yoğurt döküyor. Erkek arkadaşım 13 yaşında çocuğa deliler gibi öfkeleniyor. Eddie ağlıyor. Evimden ayrıлып dışarıda, basamaklarda oturmak zorunda kalıyoruz. Sigara tütürürken Eddie’den defalarca ve defalarca özür diliyorum.

Caz o söz konusu olunca çok sert: “Mal herifin teki. Mutfakındaki farelerle yaşarken çok daha iyiydin. Bir kız adına sahip, kısa boylu bir adam, işte, sorun bu.”

Adı Courtney. Oidukça kısa ve çok ince; kesinlikle benden daha ufak. Onun için fazla büyük olduğumu hissediyorum. Bu bir sorun. Şöyle bir ayağa kalksam, onu ezecekmişim gibi geliyor. Kendimi ufaltmak ve sessizleştirmek için fazla ot içmeye başlıyorum.

Sabahın on birinde ot sararken, aşk uyuşturucudur diye düşünüyorum. Aşk uyuşturucudur. Tek ihtiyacın olan uyuşturucu.

Ayrıca ben de bulunmaz hint kumaşı değilim. Elektriği kesik bir evde yaşayan bir genç kıyım. Öğleden sonra ikide kalkıyor, şafakta yatıyorum. Gayet deliyim: İnanılmaz bir işe girdim; Channel 4’te, *Naked City* adında geç saatte yayımlanan bir müzik programı sunuyorum. Kısmen ünlü oldum ve kısmen ünlü olmanın, genellikle sarhoş insanların yanına gelip “Pisliğin tekisin!” deyip uzaklaşmasından ibaret olduğunu keşfettim.

Hepsi “Pisliğin tekisin!” demiyor, bazıları “Harikası!” diyor, ama bir şekilde bu, daha da kötü. Çünkü birçok insan sana “Pisliğin tekisin!” dediğinde, gelip de “Harikası!” diyen insanlara, başka birçok insanın senin bir pislik olduğunu düşündüğünü söylemeyi bir görev olarak kabul ediyorsun. Belki de nihai kararlarını vermeden önce bu istatistikleri göz önünde bulundurmaları gerekir. Tüm bunları benim her zaman olduğum gibi, son derece sarhoşken anlatmaya çalışıyorsan, insanlar sana büyük bir kafa karışıklığıyla bakıp özür diliyor ve gidiyor.

Yani karman çormanım, belirsizlikler içindeyim ve bazen de kavgacıyım. “Harikayım! İnsanlar öyle diyor!” ve göz yaşlarıyla, “Pisliğim! İnsanlar öyle diyor!” Sık sık sarhoş kafayla merdivenlerden düşüyorum. Ya da *Melody Maker*’da Pete’in üzerine. Gözyaşlarına boğuluyorum ve tüm gece ağlayarak masanın altında oturuyorum. Her şeyden öte, tüm hayatım boyunca evden ayrılmayı beklemiş olsam da ailemi özlüyorum. Gece yatakta Courtney’le –sevişebileceğim biri! Zeki bir delikanlı!– yatarken kendimi, Wolverhampton’da, şimdi yalnız yatan kız kardeşim Prinnie’yle ikiz yatağımda düşünürken buluyorum.

Belki sık sık sidiğine bulanmış halde uyanıyordum, ama orada her zaman güvende hissettim, diye düşünüyorum karınlıkta yatarken. Yatakta keşke Courtney’in yerine Prinnie

olsaydı, diyorum. Testekerlek gözleriyle bisküvi, toprak ve köpek kokan küçük, sıcak Prinnie. Gece uyandığında ona Judy Garland'la ilgili öyküler anlatır, tekrar uyuyana dek saçlarım okşardım.

Courtney gece uyandığında saçının nasıl seyrettiğiyle ilgili sızlanıyor ve ardından beni huzursuz, bunalmış ve uyanık bir halde bırakarak yeniden uykuya dalıyor. Yanında biri yataken insanın bu kadar yalnız hissedebileceğini hiç bilmezdim.

Ama aynı zamanda âşık olmaya kati şekilde kararlıyım. Bunun beni büyük olasılıkla... adam edeceğini düşünüyorum. Bir ders, bir ceza olarak aşk. Courtney'in beni öldüreceğini sanmıyorum, o halde muhtemelen beni güçlendirecek. Bundan öğreneceklerim var. Bol bol Janis Joplin dinliyorum. Aşk için perişan olmaya inanıyorum. Bunun bir şekilde görkemli olduğunu düşünüyorum. Aptalım. Çok aptalım.

İç giyimle birlikte aşk da kadın işidir. Kadınlar âşık olmak içindir. Bir kadının başına gelmesi olası büyük trajedileri tartışırken, önce savaş ve yaralanmanın üzerini çizeriz. Her şeyden çok bizi ürküten sevilme, istenme düşünce-
sidir. I. Elizabeth Britanya İmparatorluğu'nun temellerini inşa etmiş olabilir, ama asla evlenemedi; zavallı, solgun, kalbi katılaşmış kraliçe. Jennifer Aniston, Los Angeles'ta bir plaj evinde yaşayan güzel, başarılı bir milyoner. Asla bir çift botu Topshop'a geri yollamak için hasta hasta sıraya girmesi gerekmeyecek. Ama yine de otuzlu yaşlarının tamamı, önce Brad Pitt'i, sonra John Mayer'ı elinden kaçırdığı yıllarda ziyan olup gitti. Prenses Diana –çok şansız! Cherly Cole– yapayalnız! Hilary Swank ve Reese Witherspoon Oscar almasına aldılar, ama kocaları onları terk etti!

Dil bize bağı olmayan bir kadın hakkında ne düşündü-

ğümüzü tam olarak gösterir –iş, “bekar erkek” ve “kız kurusu” arasındaki farktır. Bekar erkekler için bu yalnızca bir oyundur, kız kuruları ise her şeyini buna oynamak ve hızlı olmak zorundadır. Pazar talebi sana bir kadının değerini bildirir: Eğer bekarsa istenmiyordur, bu nedenle daha az arzu uyandırıcıdır ve uzun süre bu koşullar altında yaşayabilir.

Kadınlar kendilerine verilen önemin, birine bağlı olmalarına bağlı olduğunu bilir, bu yüzden kadınların aşk düşüncesine ve ilişkilere karşı saplantılı olması pek şaşırtıcı değil. Bunları hep düşünürüz. Kimi zaman erkeklere kadınların potansiyel ilişkiler hakkında düşündüklerini anlattığımda, dehşetle bakmaya başlıyorlar, ama aynı şeyi bir kadınla tartışın, aynı onaylayıcı sesi duyarsınız.

Örneğin ortalama ofis ya da işyerini ele alalım. Kadınlı erkekli bir ortamda, meraklı gözler için aşikâr ya da üzeri örtülü flörtler olacaktır. Bunu hepimiz biliyoruz.

Ama eğer kadınların zihnini okumak için başına geçirebileceğin, Zihin Okuma Kaskı gibi bir şey varsa, bunu takan her erkek, kadın deliliğinin açığa çıkan –daha önce gizli kalmış– aşamaları karşısında bir anda dehşete düşer.

Köşedeki kadına bakın: Son derece normal, psikoz hastası olmayan bir bölüm müdürü, çalıştığı herkese karşı tavırları kibar ve rahat. Bilindiği kadarıyla ofiste kimseden hoşlanmıyor. Uzun, önemli bir e-posta yazar görünüyor, ama gerçekten ne düşündüğünü biliyor musunuz? Yalnızca on dakika boyunca konuştuğu, beş masa ötedeki adamı düşünüyor.

“Eğer birlikte kısa bir tatile gidersek, Paris’e gidemeyiz; oraya eski sevgilisiyle gitmişti,” diye düşünüyor. “Biliyorum. Daha önce söylemişti. Anumsıyorum. Eğer baharlık yağmurluğum içinde beni, baharlık yağmurluğu içindeki onunla kıyaslayacaksa, Louvre etrafında dolanacak değilim.

Gerçi baharda gidecek değiliz, ilk hareketi BUGÜN yapsa, şimdi ilişkimize başlamış olsak, kısa tatiller faslına en erken,” –parmaklarıyla sayıyor– “kasımda geçebiliriz. Hava da gerçekten yağmurlu olacaktır, saçım inek yalamış gibi olur. Bir şemsiyeye ihtiyacım olacak.”

“Ama,” diye devam ediyor öfkeyle klavyeye vurarak, “eğer şemsiye taşırsam el ele tutuşamayız. Çünkü bir elimde şemsiye diğerinde ise çantam olacak. Çok kötü. AMA! AMA ihtiyacım olan her şeyi ceplerime koyabilirim. O zaman Louvre’a elimde çantayla gitmek zorunda kalmam, ama çorabıma çamur sıçrarsa, yanımda değiştirmek için yedek çorap olmayacak ve çıplak bacakla güne devam edeceğim. Hava çok soğuk olduğu için bacaklarım mosmor gözükecek ve sevişmek için otele döndüğümüzde gergin olacağım. Bacaklarımı havluyla saklamaya çalışacağım, o da gösterip de vermediğimi sanacak ve beni bırakıp gidecek. OH, LANET OLSUN. NEDEN BENİ KASIMDA PARİS’E GÖTÜRÜYOR Kİ? ONDAN NEFRET EDİYORUM.”

Kadın bu adamdan hoşlanmıyor bile. Onunla doğru düzgün konuşmamış bile. Adam ona dışarıda bir içki içmeyi önerse, büyük olasılıkla hayır der, ama yine de adam onunla tekrar konuştuğunda, ona sert ve kısa yanıtlar verecek. Adam en vahşi, en afyonlu hayal gücüyle bile, bunun nedenini *asla ama asla* tahmin edemez. Belki omuz silkip regl öncesi dönemde olduğunu ya da yalnızca kötü bir gün geçirdiğini düşünecek.

Asla basit gerçeğe ayamayacak: Birlikte Paris’e, kötü bir hayali tatile gittiler ve çorap yüzünden ayrıldılar.

Her zaman olası ilişkilerin hayalini kuruyorum. Her zaman. Tanrım, onlu yaşlarımda bu yüzden *trajik* bir haldeydim. Gerçek dünyada var olmuyor sayılırdım. Bir tür... Seks Nar-

nia'sında yaşıyordum. Aşk hayatım yoğun, heyecan verici ve tamamen hayal ürünüydü.

İlk ciddi ilişki dönemin ünlü komedyenlerinden biriyle yaşadım, tamamen kafamın içinde. Onunla hiç tanışmadım, konuşmadım, onunla aynı odada bile bulunmadım ve yine de Wolverhampton'dan Londra'ya yaptığım bir tren yolculuğu boyunca hayatımın en yoğun ilişki deneyimlerinden birini yaşadım: Büyük bir hayal. Besbelli bir partide tanışıyoruz, diye düşündüm. Oradan buradan konuşuyor, *His Girl Friday*'deki gibi birbirimizi güldürüyoruz ve birlikte yazmaya başlıyoruz, ta ki sonunda, esprili ve ateşli âşıklar olana dek.

Tren Coventry'den hızla geçerken evimizi, akşam yemeğinde verdiğimiz partiyi, toplumsal çevremizi ve evcil hayvanlarımızı düşledim. Rugby'ye vardığımda, ikimizin *Wogan* programına konuk olduğunu, sürekli gişe rekorları kıran salakça bir romantik komedi olan yeni projemiz hakkında konuştuğumuzu hayal ediyordum.

"Ama yazma sürecinde bir trajedi de yaşandı, değil mi?" diye sordu Terry Wogan öne doğru eğilip "hassas yüzünü" takınarak.

"Evet, Terry," dedim gözlerim yaşlı. Birinci kameranın yakın çekim için yaklaştığını hissedebiliyordum. "Yazma sürecinin ortalarında, biz... biz ilk bebeğimizi kaybettik. Yıkılmıştım. O bebeği çok istemiş, çok sevmiştik. Böylesi bir kayıpla boğuşmak... insanın kalbine açılan bir delik gibi."

Ünlü komedyen sessizce kolunu omzuma doladı.

"Caitlin inanılmazdı," dedi gözünü kol yeniyle silerek. "Senaryodan vazgeçmedi. Gündüzleri, dışı aslandı, ama gece olunca... geceleri gözlerimizde yaşlarla uyuyorduk."

Bu Wogan'ın kariyerindeki en ünlü röportajlardan biri haline geliyordu. Kısmen röportajı PJ & Duncan'ın yeni

şarkısı "Let's Get Ready To Rhumble"la bitirirken, kamera Wogan'ın yanağından süzülen yaşı yakaladığı için.

Tüm bunları hayal ederken ıstırapla o kadar isterik bir hale geliyorum ki Euston'a vardığımda kadınlar tuvaletine gidip başımı soğuk suyun altına sokmak zorunda kalıyorum. 17 yıl sonra, şimdi bile, bunu anımsarken oldukça duyulanıyorum. Bu, birçok yönden hâlâ hayatımın en unutulmaz ilişkilerinden biri. Bir buçuk saatlik tren yolculuğunda hayatımın aşkıyla tanıştım, Oscar aldım, bir bebek kaybettim, yas tuttum, Terry Wogan'ı BBC1'in en çok izlenen saatinde ağlattım ve PJ & Duncan'ın ikinci çıkış şarkısına esin kaynağı oldum: "Too Many Tears (For A Beautiful Lady)."

Noel'de, şarkı listelerinde bir numaraya yükselince video, PJ & Duncan karlar arasında şarkı söylerken süslü çerçeveli zarif, siyah beyaz bir resmimi gösteriyordu.

Elbette tüm bunların kulağa çılgınca geldiğini biliyorum. Belki de bu biraz uç bir örnek. Biraz. Ve bu, sonunda bir partide bu komedyenle tanışmayı çok zor hale getirdi; sarhoş olduğumu fark eden bir arkadaş beni tamamen sürükleyerek odadan uzaklaştırmak zorunda kaldı: "ONA HİÇBİR ŞEY SÖYLEME! BUNLAR YALNIZCA KAFANIN İÇİNDE YAŞANDI, HATIRLASANA! ONUNLA HAKKINDA KONUŞABİLECEĞİN ESKİ GÜNLERİNİZ GERÇEKTE OLMADI!"

Ama neredeyse tanıdığım her kadının kabataslak buna benzer bir –aslında onlarca– öyküsü var. Bir ünlüye, çalışma arkadaşına ya da *yıllar* boyu az çok tanınan birine duyulan saplantının öyküleri. Kafanın içinde paralel bir dünyada yaşamak; asla gerçekten yaşanmayacak bu şey için bitmez temalar ve senaryolar yazmak.

Bu deliliği kendime açıklamak zorunda olduğum dönemlerde, bu yoğun duyguların kadın olmanın zorunlu evrimsel

yan ürünleri olduğunu kabul ettim. Menopozdan önce belki birkaç tane ciddi, üreme potansiyeli olan ilişkiye izin veren verimlilik kotamız çok kısıtlı olduğundan, bu ciddi fanteziler, kadınların kafalarının içinde, işe yarayıp yaramayacaklarını görmek için, bütün olası ilişkileri gözden geçirmesine olanak veren bir tür “deneme sürüşleri”dir. Algoritmaları gözden geçiren bir bilgisayar gibi.

Ama sıklıkla yoğun, hayali ilişkiler yaşamaya yönelik bu hararetli yeti, gerçek ilişkiyle hayali olanın arasındaki sınırı bulanıklaştırarak gerçekten var olan ilişkinin üzerine yayılır. Kimi zaman bu, tamamen zararsızdır. Kimin sevgilisine, onları tanıyan herkesi şaşırtan bir tutkuyla tapan bir kız arkadaşı yok ki? Seni sevgiliyle tanışmadan önce, onu, Indiana Jones, Barack Obama ve *Doktor* filmindeki William Hurt’ün meleziymiş gibi anlatmıştır. Sonunda onunla tanıştığında, gözlük takmış yerelması gibi ufak tefek bir şeydir ve “nahoş”u yazıldığı gibi okur.

“Onlarla bir hafta sonu geçirmeye karar verdiğime inanmıyorum,” diye düşünürsün fincanına üzüntüyle üçü bir arada dökerken. “Hiçbir yerde.com’un İskeletoru’yla çıkıyor.”

Başka durumlarda ise, bu hayali ilişki yaşama yetisi elbette, nedeni ne olursa olsun, tatminsiz, duraksamalı ve boş ilişkilerde kesin olarak tökezletici olur.

Arkadaşlarım ve ben gerçekten birileriyle çıkmaya başladığımızda, yorucu bir paradoksla yüz yüze geliyoruz: Aşkta hiçbir şeyin görüldüğü gibi olmadığı inancı. İlişkilerde şöyle bir ortak durum olduğu inancı: Bir erkek sana çılgınca âşık olabilir, hayatının geri kalanını seninle geçirmek istiyor olabilir, ama bunu öylesine gizli kapaklı yollarla gösterir ki yalnızca gerçekten yetenekli ve kararlı olan onun hakiki arzularını anlayabilir. Sanki ilişki *Da Vinci Şifresi*’ymiş

gibi. Sanki bir erkek seni yemeğe çıkardığında, seninle yat-
tığında, ardından seni iki hafta boyunca hiç aramadığında,
yeterli matematik becerisiyle kadim metinlere başvurarak
ve telefonda kadın arkadaşlarına ağlayarak sana şifresini
çözebileceğin *gizli bir meydan okuma* yöneltmiş gibi, şifreyi
çözdüğünde, sonunda evlenebileceğin, yani kazanacağı bir
meydan okuma.

“Şu e-postayı dinle bir,” diyor bir arkadaş. “Şöyle yaz-
mış: ‘Rachel! Seni görmek güzeldi. Harika bir akşam oldu!
Bunu bir ara tekrarlayalım.’ Gerçekten de rengini belli etmi-
yor, değil mi?”

“Kulağa oldukça belirsiz geliyor, evet,” diye ona katılı-
yorum.

“Ama sonra,” diye devam ediyor Rachel. Sesi, tüm kadın-
ların bu konuşmalarda kullandığı özel “hafiften sıyırmış”
tona bürünüyor; “bunu saat dörtte göndermiş.”

Bir an duruyor. Kafamın karıştığını belli eden bir ses çı-
karıyorum.

“Saat 4’te!” diyor yine. “Yani e-postayı yolladığı sırada
hâlâ işte olmalı! Yani belki birinin omzunun üzerinden ba-
kıp yazdıklarını göreceğinden endişe etti ve bu yüzden bile-
rek biraz soğuk yazdı. Demek istediğim üste XXX koymuş.
Yazdıklarını samimileştirmek için, ha?”

“Rachel,” diyorum. “Vergi dairesine yolladığın e-posta-
ların üzerine XXX koyarsın. Herkes böyle yapar.”

“Facebook sayfasına baktım. Sevdiği Şarkılar listesini
değiştirip Ini Kamoze’dan ‘Here Comes The Hotstepper’ı
eklemiş. VE YEMEKTE INI KAMOZE’DAN SÖZ EDİYOR-
DUK!”

“Rachel, bence senden hoşlansaydı... seninle daha fazla
zaman geçirir, ‘Senden gerçekten hoşlanıyorum,’ gibi şeyler
söylerdi,” diyorum.

“Ama bunun bir anlamı olduğunu düşünmüyor musun?” Rachel yalvarıyor. “Facebook’taki şarkı listeni HİÇBİR SEBEBİ OLMADAN değiştirmezsin bence. *Bu bana bir mesaj.*”

Böyle geçen bir saatin ardından, onu, bunların hiçbirinin anlamı olmadığına ikna etmekten vazgeçiyorum. Çabalamanın anlamı yok. Kornaya basıp “SENİNLE İLGİLENMİYOR İŞTE” diye haykırmak bile işe yaramaz. Matrix Kızı’nı oynuyor şu an – biz, Matrix’in dışında olanların göremediği görünmez, ağır çekim ilerleyen kurşunları yakalamaya çalışıyor.

Bir kadının yanlış adamla olduğunu her zaman anlayabilirsin, çünkü hiçbir şey olmadığı gerçeği üzerine söyleyecek çok fazla şeyi vardır.

Öte yandan bir kadın doğru insanı bulduğunda... altı ay boyunca ortadan kayboluverirler ve ardından gözler ıslı ıslı, genellikle altı kilo kadar ağırlaşmış olarak tekrar gün yüzüne çıkarlar.

“Ee, nasıl biri?” diye soruyorsun. Bir yandan da alışıldık, şöyle dedi, böyle yaptı sağanağını; en sevdiği filmin *Yıldız Savaşları* olmasının (“Ergenliğe takılıp kalmış? Yoksa içindeki çocuğu koruyan biri mi?”) sence ne anlama geldiğini sormasını bekliyorsun.

Ama tuhaf biçimde sessiz kalıyor.

“İyi işte,” diyor. “Gerçekten mutluyum.”

Dört saat sonra, gerçekten sarhoş olduğunda, adamın yataktaki ne kadar iyi olduğuna ilişkin şaşırtıcı derecede içten bir konuşma geçiyor. “Dürüst olayım, penisinin boyu sınırda, bir parça daha büyük olsa acillik olacağız,” diyor akıl almaz bir neşeyle.

Ve bu, genellikle konuşmanın sonu oluyor. Genellikle sonsuza dek. Çözümlediğin şeyler hakkında artık konuşmazsın. Artık bir gözlemci değil, katılımcısın. Bu saçmalık için fazlasıyla meşgulsün.

Herkese Courtney'den söz ediyorum. Kabak tadı veriyorum. Sanki ilişkimiz devasa bir yapboz. Büyük bir varoluşsal, duygusal sınav: Eğer kendimi yeterince verirsem sınavı geçeceğim ve Gerçek Aşk'ı kazanacağım. Nihayetinde kursesiz bir çift olmamız için ne gerekiyorsa var: O bir erkek, ben bir kadını ve aynı evde yaşıyoruz. Geri kalan her şey –uygunluk, nezaket, şefkat, birbirini öldürmeyi istememe– üzerinde yeterince düşünürsem, ustalıklı idare edebileceğim şeyler.

Yanıtı bulma çabalarımın asıl yükünü omuzlayan Caz. Geçenlerde o dönemki telefon faturalarımı buldum ve aranan numaralar sütunu, onu her akşam aradığımı gösteriyor: 11'den 1'e, 2'ye, 3'e kadar. Saatlerce konuşma. Ortada dillendirmekten çok korktuğun tek bir büyük sorun varken –"Bu ilişki yürümüyor"– konuşacak bu kadar çok şey bulabilmek şaşırtıcı.

Sorun, sorunun ben olmam. Courtney mutsuz. Bunu biliyorum. Bunu ilişimde, kemiğimde hissediyorum. Onu mutlu etmenin yolunu bulduğumda her şey çok güzel olacak. Courtney yıkılmış, onu iyileştirmeliyim ve o zaman, ilişkimizin güzel kısmı başlayacak. Bu yalnızca aşkın zor, olgunlaşmamış hali; tüm kötü olayları telafi ediyorum ve sonunda onun, gizlice, içten içe kimse o olmasına izin veriyorum. Gizlice, içten içe beni seviyor. Sabrım bunu ispatlayacak. Eğer bu işe yaramazsa, tek nedeni yeterince çabalamamış olmam olur.

Tüm bunlar, o dışarıdayken günlüğünü bulmamla kanıtlanıyor. *Okumamam* gerektiğini biliyorum, ama bir şekilde bunu *bizim için* okuyorum. Eğer bu bir ihanetse, o zaman şu lafını çok duyduğumuz *iyi* ihanetlerden biri. Bir *aşk* ihaneti. Çünkü *gerçekten* ne düşündüğünü öğrenirsem, o zaman bu ilişki sonunda çiçek açacak.

Yazdıkları oldukça açık ve dolambaçsız. “Kaçık” yazıyor benim hakkımda. “Beni ne zaman ünlülerin partilerine götürmeye başlayacak? Eve tıklıp kaldım, canım sıkılıyor. Ne zaman kariyerime faydası olacak?”

Daha sonra yazdıkları hâlâ doğduğu kasabadan, onu üç yıl önce terk etmiş bir kıza âşık olduğunu ortaya koyuyor.

Bunu, Courtney’in yalnızca ilişkimizde “güvensiz” hissettiği şeklinde yorumluyor ve çabalarımı iki katına çıkarıyorum. Ann Summers’tan beni bir orospu gibi –ama kötü– gösteren iç çamaşırları alıyorum. Evimizi yuvaya benzetmek için ona yemek pişiriyorum –bitmez bir tavuk çorbası-ekmek-kek geçidi. Gruplarının ne kadar az başarı kazandığından yakınırken başını okşuyorum. Bir yandan da kafamda dolanıp duran müzik eleştirmeninin düşüncelerini bastırıyorum: Pekâlâ, eğer gerçekten birkaç *gösteri yapsaydınız*, bir yerlere gelebilirdiniz.

Bir restoranda bizim için randevu ayarlıyorum. Baksanıza bana! Bir masa ayırıyorum! Yetişkinler gibi! Ama restorana gitmeye yarım saat kala, beni bir bardan arıyor.

“Grup olarak bir toplantı yapıyoruz. Biraz geç kalabiliyim,” diyor hafiften kelimeleri yuvarlayarak.

“Ne kadar geç?” diye soruyorum rimel sürerken.

“İki... saat kadar?” diyor.

“Oh, tamam!” diyorum neşeyle. Hangi barda olduğunu biliyorum. Oraya gidiyor, kapının eşiğine oturup sigara içerek onu bekliyorum.

Sonunda, bardan çıktığında “aç olmadığını” söylüyor, “Jambonlu sandviç yedim,” diyor ve metroyla eve dönüyor.

“Toplantıları” hakkında ipe sapa gelmez bir şeyler gevelerken yanındaki pelüş koltukta oturuyorum; onunla kafamda yaşadığım hayali ilişki –yıkılmış ve yanlış anlaşılmış

Courtney, ona hemşirelik edip her yaptığım la, her sözüm le mutluluğu ona geri veren ben- atağa kalkan başka bir "hayal" grubuyla çekişmeye başlıyor. Bu yeni hayallerde, "NEDEN pisliğin teki gibi davranıyorsun? Eğer benden hoşlanmıyorsan, BUNU SÖYLE!" diye haykırıyorum, bir yandan da elime geçeni fırlatıyorum. Bu düşünceleri bastırıyorum. Hayatımızın kalanını mutluluk içinde birlikte geçirdiğimiz planın, yani benim planımın parçası değiller.

Düşüme sıkı sıkı sarılabilmek için eve dönerken bir şişe viski alıyorum. Çok ama çok sarhoşken mutlu şeyler hayal etmek kolay.

Gece saat 2'de çıkagelen polise bunları anlatmayı dene-sem mi denemesem mi diye düşünüyorum. İkimiz de yara bere içinde kaldık; Courtney evin içinde çığlık çığlığa beni kovaladı. Kendimi banyoya kilitlediğim de kapıyı kırmaya çalıştı.

Polis 55 yaşlarında. Resmi ceketi ve ağır botlarının içinde gözünü diktği insanlardan -gecelikli, gözyaşlar ma boğulmuş, sinirli bir yeni yetme ve 26 yaşında, üzerinde şal desenli bir tişört ve kot pantolon olan, sigarasını yakarken titreyen bir adam- çok daha yetişkin ve akıllı başında görünüyor. Sarhoş halimle, polis gerçekten mavi, yanıp sönen bir ışık yayar gibi; ama bu dışarıya, kaldırıma park etmiş devriye arabasından gelen ışık.

"Bir şikayet telefonu aldık," diyor telsizi cızırdarken. "Gecenin ikisinde çığlıklar ve bağır malar. Komşular açısından pek hoş değil. Neler oluyor?"

Polis arkadaşları ma benzemiyor. İri, sağlam, erkek ve mantıklı: Ona bunun yalnızca ilişki min zorlu bir aşaması olduğunu anlatamam. Courtney'i başka birine çevirmeye çalıştığımı, onun sa kendi güvensizliklerinin çoğunu bana yansıttığını ve bir şekilde, margarin kapağı attığında bayıldığı için annesinin öcünü almaya çalıştığını anlatamam.

Bu polis bunları dinleyecek gibi değil –titrek bir konuk-severlik ve normallik çabasıyla ona önerdiğim bir iki kadehi bile kabul etmiyor. İçkiyi geri çevirdiğinde bir parça şaşırıyorum– daha önceki dairemde, dışarıda kalınca, itfaiye ekibi benim için kapıyı kırmış ve sonra hep birlikte terasta bira içmiştik, ben de onlara Oasis’le ilgili kimi dedikodular anlatmıştım.

İtfaiyeciler partiye daha düşkün diye düşünüyorum. Polise, artık daha sessiz olacağımıza söz veriyor, her şeyin bir yanlışı anlama olduğunu söylüyorum.

“Ufak bir sürtüşme,” diyorum polis giderken. Kulağa yetişkinlere yakışır bir ifade gibi geliyor. *Eastenders*’da yetişkinler ilişkileri için bunu söylüyor. Tüm bu sorunlar karşısında çok olgunum.

Günler sonra, artık yaşlı olan yeni aptal köpeklerle evden kaçır kirlara gidiyorum. Bir ağacın altına yatıyorum –üzerimde gecelik, onun üstünde de paltom var– ve yapraklara bakıyorum. Ot sarıyorum, ufacık bir tane. Öğleden sonra 2 için uygun bir tane.

Etrafındaki insanlar aynadır diye düşünüyorum kendi kendime. Köpek göle girmiş, suda oynuyor. Su içişini izliyorum.

Onların gözünde kendi yansımanı görebilirsin. Eğer ayna hakiki ve düzgünse, kendi gerçek benliğini görürsün. Kim olduğunu böyle öğrenirsin ve farklı insanlar için farklı biri olabilirsin, ama bu, kendini tanıyabilmek için ihtiyaç duyduğunu geri beslemez.

Ama eğer ki ayna kırık, çatlamış ya da yamulmuşsa, diye devam ediyorum bir nefes daha çekerek yansıma doğru değildir ve sen de bu... kötü yansıma inanınmaya başlarsın. Courtney’in gözlerine baktığımda, gördüğüm, onu mahvet-

meye çalışan, katlanılmaz bir şansa sahip, çatlak, otoriter bir kadın.

Bir an duruyorum.

Onu seviyorum, ama o benden nefret ediyor. Gördüğüm işte bu. Courtney'den gitmesini istemek zorundayım. Artık onunla yaşayamam.

Eve gidiyorum.

Courtney ayrılmıyor.

"Burası kadar güzel bir daire bulana kadar gitmeyeceğim," diyor kararlı bir tavırla. "Gidip boktan bir yerde yaşayacak değilim. Senden ayrılıp da o boktan *Cricklewood*'da yaşayacak değilim. Bu haksızlık olur."

O gece artık sevişmeyeceğimizi bildiriyor: "Seninle sevişemeyecek kadar bunalımdayım," diyor. "Seninle sevişmek işleri daha da kötüleştiriyor."

Ayna kararıyor. Neredeyse yüzümü göremiyorum.

Bir hafta sonu kaçamağı! İşte, ihtiyacımız olan şey. Temiz hava ve kırlar. Yalnızca Londra'dan uzaklaşmaya ihtiyacımız var. Sorun Londra: İçinde Courtney'in korktuğu *Cricklewood* bölgesinin bulunduğu Londra. Dengemizi bozan Londra. Başka bir yerde gayet iyi olacağız.

Courtney'in bazı arkadaşları Wales'ta yeni albümlerini kaydediyor ve hafta sonu için bizden bir grubu, onlarla kalmaya davet ediyorlar. Herkesin bildiği kadarıyla Courtney ve ben hâlâ mahallenin ateşli çiftiyiz: Pop yıldızı ve gencecik televizyon sunucusu; her gece partiden partiye. Yalnızca Caz, tüm o sabah 2 aramaları sayesinde gerçeği biliyor. Şimdi Paddington'dan çıkıp batıya yönelen trende karşımda oturuyor. Onu son anda davet ettim, ona ünlü bir grupta takılma ve dilediğince içme vaadinde bulundum.

“Eğer sevdiğim bir grup olsaydı gelmezdim,” diyor ona sorunca. “Bu tuhaf olurdu. Bir grup beş para etmez adam olduklarını düşündüğüm için geleceğim. Pislik heriflerin şampanyasından bolca içmek gerçek devrimcinin görevidir.”

Hepimiz trenin barından içki söylemiştik –tren ön-gösteri partisiydi. *Private Eye* dergisi okuyor ve gülüyorum. Üçüncü kahkahamda, Courtney patlıyor, “Gülmeyi kes. Ne demek istediğini anladık.”

“Ben... sadece gülüyordum,” diyorum.

“Hayır. Bu senin normal gülüşün değil,” diyor Courtney. “Yalnızca etrafta başkaları varken böyle gülüyorsun.”

Herkes sessizleşti. Bu garip.

“Bence o yalnızca... gülüyor Courtney,” diyor Caz keskin bir tonla. “Gerçi, neden bunun fazla *duymadığın* bir şey olabileceğini ve şimdi seni *alarma* geçirdiğini anlayabiliyorum.”

Caza’a susması için masanın altından bir tekme savuruyorum. Şu anda gizli karanlığımızla uğraşmak zorunda kaldığı için utanıyorum. Bu özel. Ruhumun gizi. Onu saklı tutabilmeliyim. Bir daha gülmeyeceğim.

Rockfield’da sonbahar dayanılmaz güzellikte: Bir Galler sonbaharı, bir İngiliz yazını acemi ve basit gösterir. Karlar dağları süslüyor. Courtney bitmez tükenmez “kendine çekidüzen verme” seanslarından biri –suratını ekşitip saatlerce ayna başında saçlarıyla oyalanmak– için yanımızdan ayrılırken, Caz ve ben garaja uzanan yolda duruyor, ağızımıza böğürtlen tıktırıyoruz. Ardından çocuklar gibi birbirimizi kovalıyoruz. Deli gibi gülüyor ve hemen sonra endişeye kapılıyor.

“Gülüşüm *değişti* mi?” diye soruyorum Caz’a. “Daha... Londra ağzı mı geliyor kulağa?”

“Bu, kuşkusuz *şimdiye dek* duyduğum en aptalca soru,”

diyor Caz. Yere düşmüş bir dal buluyor ve ben yere yuvarlanıp kahkahalara boğulana dek, paltonun üzerinden popoma vuruyor.

Stüdyo, Queen'in "Bohemian Rapsody"i kaydettiği yer – "Freddie ne yapardı?" diye haykırarak şampanyamızı açıyor ve büyük bira bardaklarına koyuyoruz. Ben, benimkini hemencecik miks masasına döküyor ve hırkamla dökülenleri silmeye çalışırken bağıyorum, "Biliyorsunuz, Freddie de bunu yapardı. Sanki HAYALETİ İÇİMDE DOLAŞIYOR!"

Doğru düzgün bir stüdyoda olmak Courtney'i heyecanlandırıyor: "Sonunda, evimdeyim!" diyor, dönen sandalyeye yığılmış, grubun son derece pahalı Martin gitarlarından birini alıyor. Kendilerine liste başı gibi gelen şarkılarından bir ikisini, ama "benim yazdığım" yeni sözlerle çalmaya başlıyor.

Grup kibarca dinliyor, ama besbelli içten içe durmasını diliyorlar.

"Vay! Bu kendiliğinden gelişen bir olay! Bunun hakkında yazabilirim!" diyorum ortamın havasını canlandırmaya çalışarak.

"Nasıl yazacağını öğren de ondan sonra," diye yanıtlıyor G minor tıngırdatan ve sigara tütüren Courtney. O kadar utanıyorum ki sırf yüzümle bir şey yapmak için ekstazi alıyorum.

E içimde ısırırken, odanın geri kalanı erirken, Caz'ın sesizce beni izlediğini görüyorum. O günden önce, onu aylar boyu görmemiştim, o kadar uzun zaman olmuştu ki onunlayken kim olduğumu neredeyse unutmuştum. Yüzü bir aynaya dönüşüyor: Yüzüne yansıyan, gözbebekleri küçülmüş, tek başına bir sandalyede oturan ve –hızlı konuşsam da– çok ama çok yorgun görünen genç kızı görebiliyorum.

O hakiki bir ayna, diye düşünüyorum. Ona daha sık bak-

malıym. Kendimi orada görebiliyorum. İyi yanlarımı ve kötü yanlarımı görebiliyorum, ama bu yüzü tanıyorum. Bu yüzü uzun, çok uzun zamandır görmemişim gibi hissediyorum. Çocukluğumdan beri.

Uzun süre birbirimize bakıyoruz; güzel, eski tarz zilzur-na bakışı.

Sonunda Caz bir kaşını kaldırıyor. Ne dediğini biliyorum. "Ne?" diyor.

Dudaklarını kıpırdatarak yanıt veriyorum: "Ondan nefret ediyorum."

Dudaklarını kıpırdatarak yanıt veriyor: "Çünkü o tam bir gıcık. Bunların *hepsi* gıcık."

Gidip Caz'ın yanına, yere oturuyorum. Orada, yüzyıl gibi uzun gelen bir süre boyunca oturup Courtney'i, grubu ve nereden çıktığı belli olmayan kikir kikir kızları izliyoruz.

Ritimler ve örüntüler odada kendiliğinden oluşuyor. İnsan halkaları kasımpatı yaprakları gibi kendi içlerine, koka-inin üzerine kapanıyor, sonra dışa doğru açılıp burun ovuşturmaya ve gürültülü sohbetlerle katılıyorlar. Köşelerde yavaş yavaş öpüşenler var, sonra kalabalık zafer kazanıyor. İnsanlar gitarlarla yüz yüze, Beatles tarzı, şarkı söylemeye başlıyorlar, aniden durup kahkahalara boğuluyorlar, sonra yeni bir şarkı başlıyor.

Caz'la benim marakasımız var. Marakasları, ancak "iğ-neleyici perküsyon" diye tanımlanabilecek bir tarzda sallıyoruz. Arada sırada, birileri durmamızı istiyor, ama hemen sonra, bir dakika geçer geçmez sessizce yine başlıyoruz. Bu bizi mutlu ediyor.

Köşede, yerde otururken bizim dışımızdaki her şey televizyonda yaşanan bir sahne gibi görünüyor. Bir oyun gibi. Gelip Caz'la oturana dek, ben de gösterinin içindeydim, ama şimdi onunla oturuyorum, gösterinin içinde olmadığımı

görebiliyorum. Bu düzmece öykünün içinde değilim. Asla olmadım. Ben yalnızca bir izleyiciyim; evde, televizyondan izliyorum. Tıpkı Caz'la eskiden her şeyi televizyondan izlediğimiz gibi. Elini tutuyorum. O da benimkini. Televizyona, boşta kalan ellerimizle marakasları sallamaya devam ediyoruz. Daha önce Caz'ın elini hiç tutmamıştım. Belki zilzurna sarhoş olduğumuzdan. Küçükken annem bize Ekstazi veremeliydi. Çok daha iyi anlaşırdık.

Courtney gelene ve bize yukarıdan bakana dek, orada o şekilde ne kadar oturduk bilmiyorum. Elinde hâlâ son derece pahalı Martin gitar var. Süet ceket giymiş, saçları dökülen bir Alan-a-Dale gibi gitarı tıngırdatıyor.

"Merhaba hanımlar," diyor kendini beğenmişçe. Berbat bir şekilde dişlerini gıcırdatıyor.

Marakaslarımızı ona doğru sallıyoruz. Gözbebeklerim yok olmuş. Caz'ınkilerse tabak gibi.

"Merhaba Courtney," diyor Caz. Adının her harfine hayran olunası yoğunlukta nefret yüklemeyi başarıyor, üstelik bir yandan da kulağa görünürde medeni geliyor.

"Hepimiz merak ediyorduk da, acaba marakasları sallamaya artık bir son verebilir misiniz?" diye devam ediyor Courtney abartı bir kibarlıkla.

"Korkarım bunu yapamayız," diye yanıtıyor Caz aynı kibarlıkla.

"Neden?" diye soruyor Courtney. Buz gibi bir nezaketle konuşuyor.

Bir duraklama oluyor.

Sanki kendisi Kraliçe'ymiş de, Zaire'de, bir bahçe parti-sinde Yüksek Komiser'i selamlıyormuş gibi, "Çünkü sen tam bir pislüksin," diyor Caz. Nokta yerine marakasını sallıyor.

Kendime engel olamadan gülüyorum; dolu dolu, hiç de seksi olmayan, kesinlikle Wolverhampton aksanıyla bir kaz sesi.

“Öyle!” diyorum neşeyle. İlahi hakikati açığa çıkarmanın sancıları içindeyim. “Tam bir pislik!”

“Tam bir pislik,” diye resmiyetle onaylıyor Caz, marakasını sallıyor.

Courtney, “İsa aşkına, uyuşturucuyu kaldıramıyorsun, değil mi?” diyor bana. “Kendini rezil ediyorsun.”

Courtney’i tamamen görmezden gelerek, “Olay şu ki” diyorum Caz’a, “ondan ayrılamam bile, çünkü onunla hiç çıkmadım. Hepsini ben kafamda hayal ediyordum.”

“Koca bir hayali pislik,” diyor Caz yine. Uyum içinde marakaslarımızı sallıyoruz.

“Courtney, eve gidecek ve kilitleri değiştireceğim,” diyorum keyif içinde. Hâlâ el ele, ben ve Caz ayağa kalkıyoruz.

“Şimdi bir taksi çağıracağız,” diyorum odaya. “Bizi ağırladığınız için teşekkürler, hepimize. Miks masanızın kısa devre yapmasına sebep oldum, özür dilerim. Bu bir hataydı.”

Courtney bir şeyler haykırıyor, ama onu gerçekten duymıyorum. Odadan son hız ayrılıyor, koşabildiğimiz kadar hızlı, bir taksi bulmak, Londra’ya dönmek, bu bitmez dış gıcırdatmadan kurtulmak için sakız bulmak üzere koşuyoruz. Resepsiyondan bir taksi çağırımlarını istemiştik ki önemli bir şeyi halletmediğimi fark ediyorum.

“Burada kal,” diyorum Caz’a.

“Nereye gidiyorsun?” diye bağırıyor.

“BURADA KAL!” diye haykırıp koridorda gerisin geri koşuyorum. Stüdyoya dalıyorum. Herkes gözlerini dikeyyor. Courtney bana öfke, kendine acıma ve bir dünya kokain karışımı bir bakışla bakıyor, ama eğer gerçekten özür dilersem beni geri kabul edecek gibi görünüyor. Eğer içten özür dilersem. Eğer onu seversem. Eğer onu yüreктen seversem.

“Marakaslar bizde kalabilir mi?” diye soruyorum.

BÖLÜM 9

Kucak Dansına Gidiyorum!

Bir striptiz kulübüne giderken ne giyilir, hiçbir fikrim yok. Bu hayatımın en büyük gardırop krizlerinden biri.

Vicky'e, "Sen ne giyiyorsun?" diye soruyorum telefonda.

"Etek. Hırka," diyor bir sigara yakan Vicky.

"Ya ayakkabı?"

"Bot. Alçak topuklu."

"Oh, ben de alçak topuklu bot giyecektim," diyorum. "İkimiz de alçak topuklu bot giyebiliriz. Hoş olur. Uyumlu oluruz."

Ardından aklıma kötü bir düşünce takılıyor. "Aslında belki ikimiz de alçak topuklu bot giymemeliyiz," diyorum. "Fazlasıyla uyumlu gözükürsek insanlar bir çift olduğumuzu düşünebilir. Anlarsın ya. Lezbiyen bir çift. Ve bizi rahatsız edebilirler."

"Kimse senin bir lezbiyen olduğuna inanmaz." Vicky içini çekiyor. "Berbat bir lezbiyen olursun."

"Hiç de değil," diyorum kızgınlıkla. Bu, "yapabilirim" doğamın gücüne gidiyor. "Eğer isteseydim harika bir lezbiyen olabilirdim!"

"Hayır, olmazdın," diyor Vicky. "Saldırgan bir heteroseksüelsin. Noel Baba'dan hoşlanıyorsun. Hayal gücünü ne kadar zorlarsan zorla, Noel Baba'ya Şair Safo'nun çift cinsiyetliliğini yamayamazsın. Adam ev içinde bile lastik çizme giyiyor."

Vicky'nin –elbette eğer gerçekten isteseydim– lezbiyen olabilme becerimden kuşkuya düştüğüne inanamıyorum. Gece dışarı çıkıldığında ne kadar da çok yönlü olabildiğimi görmüştü. Bir seferinde Bournemount'a gittiğimizde yolu-muz *Run For Your Life* oyununun sahne arkasına saptı. Sırf tepkisini görmek için Jeffrey Holland'ı –*Hi-de-Hi* dizisindeki Spike– fahişe olduğumuza inandırdık. Son derece örnek bir tavırla, “Vay canına!” dedi. Kapasitem sonsuzdur. Vicky neden söz ettiğini bilmiyor.

“Belki tenis ayakkabısı giyerim,” diyorum.

Vicky, Tootenham Court Yolu'ndaki Spearmint Rhino'ya giderken ona eşlik etmek isteyip istemediğimi sormuştu. Yıl 2000 ve –çok uzun zaman boyunca, yeryüzündeki son hü-zünlü ve terli sevişmelerin bekleme odası olarak kabul edi-len– striptiz kulüpleri yine kabul edilebilir hale gelmişti.

Britpop ve *Loaded* dergisi, tamamen İngiliz çalışan sınıfın siyah beyaz kinayeyi yeniden keşfetmesiyle ilgileniyor-du –barlar, tazı yarışları, anoraklar, parkta futbol, jambonlu sandviç, “piliçler”– ve striptiz kulüpleri de bu başlığın altına girer. “Erkeksi kadınlar” artık gece çıktıklarında, büyük kentin seçkin striptiz kulüplerinde eğleniyor. Spice Girls üyelerinin birçoğu striptiz kulüplerinde ellerinde sigara, performansları alkışlarken fotoğraflandı. Zoe Ball ve Sara Cox striptiz kulübünde düzenlenen bekarlığa veda gecelerine katıldı. Meme-barları, Groucho Kulüp'ün daha heyecan verici, bir parça daha arzu uyandırıcı uyarlamaları olarak pazarlanıyor, elbette geceye saat 1'de başlamaktan hoşlan-anlar için.

Kısmen fenomeni kapak yapmak için duyulan gazeteci açlığıyla, kısmen bir striptiz kulübünde kadın yazarları fotoğraflamanın gazete editörlerine verdiği kaçınılmaz heyecanla, *Evening Standard* gazetesi, Vicky'den, kopan bu yay-

garanın ne olduğunu anlaması için "The Rhino" da bir gece geçirmesini istemişti.

"Bu feminist ilkelerimin her birine aykırı. Oralar istismar arenaları," dedim beni aradığında.

"İşletmenin müdürü bize tüm gece ücretsiz şampanya verecek," dedi Vicky.

"Seninle orada, saat 9'da buluşuruz," dedim elimden geldiğince ağırbaşlı bir edayla.

Dışarıdaki kaldırımdan bakınca kulübün tuhaf bir havası var. Kapılardan görüldüğü kadarıyla kulüp süslü altın pervazlarla, kırmızı duvarlar ve yanıp sönen ışıklarla kaplanmıştı; abartılmış, yapay cazibesıyla bir tür varsayımsal Meine Disneyland'ı andırıyor. Bariyer olarak çekilen halatın yanlış tarafında duraklayınca, müşteriler arasında bir yığılma oluyor; korumalar eşliğinde içeri almıyoruz.

Müşterilerin bu kadar kendinden emin ve endişesiz görünmesi karşısında şaşırıyorum, hele hele suçluluk *hiç* yok. Bir striptiz kulübüne giden insanların bahaneler sıralayacağını düşünmüştüm, yüksek sesle korumalara, "Hasta çocuklar yararına para topluyorum," diyeceklerini ya da "Belediyeden geliyorum. Elektriğinizi kontrol etmeliyim" ya da düzmece bir Meksika aksanıyla, "Bur'da kahve var, si?"

Ama bunun yerine ofisten çıkıp çok genç kadınlara cinsel organlarını göstermeleri için para ödeyerek rahatlamak son derece normal bir şeymiş gibi, hafiften terli kıyafetlerle, hafiften açgözlü bakışlarla içeri giriyorlar. Ne kadar güzel bir toplumsal çevrem var diye düşünüyorum; bunu aklımdan ilk geçirişim değil. Striptiz kulübüne gitmek tüm erkek arkadaşlarımı gerçekten dehşete düşürür. Hepsi hırka giyer, plak koleksiyonu yapar ve açık bitki çaylarına tapar. Bir yabancıncının cinsel organının dudaklarını görmek için asla para

ödemek istemezler. Aslında dudaklarını gördükten sonra, erkek arkadaşım hâlâ, "Teşekkür ederim, bu çok hoştu," diyor ve dört yıldır birlikteyiz.

"Bu, Kötü Kocaların Yıllık Genel Toplantısı gibi" diyorum Vicky'e içeri girerken. "Buradaki herkes ardında üzgün bir kız arkadaş ya da eş bırakmış."

Yine de bedava şampanya baldan tatlı ve masamız hemen önde, kedi yürüyüşünün ya da Vicky'nin yeniden adlandırmasıyla, "kuku yürüyüşünün" tam yanında. İlk bir saat boyunca Spearmint Rhino'ya, arada sırada başımızın üzerinde bir iki meme süzülüp dikkatimizi dağıtsa da sıradan bir bar muamelesi yapıyoruz. Yakında alacak kışlık pardösü üzerine yaptığımız keyifli sohbet birkaç poponun görüş alanımıza girmesiyle kesiliyor, doğrusunu söylemek gerekirse, bu başıma Wetherspoons'da da gelmişti. İki saat sonra "kızlar"dan birkaçı sohbet için masamıza geliyor ve bir araya toplanan tüm kadınlar gibi dedikodu yapmaya başlıyoruz: Vicky hurkasının, ben ceketimin içinde, kızlar elmas süslü sutyen ve kaşındırıyormuş gibi görünen tanga-larla.

Saat 1'de gayet çakırkeyifiz. Her ikimizi de altüst eden özel bir dans izledik ki o pilicin cennet gibi bir kıcı va; kulübün gediklisi olan çok ünlü bir televizyon sunucusu hakkında –sonu "Ve karısı adamda kasık mantarı olduğunu fark etmiş– hem de Noel günü!" cümlesiyle biten – son derece şaşırtıcı bir öyküyle eğlendirildik.

Masamızda gülmekten katılırken düşünüyoruz, "Burası tıpkı Groucho gibi, ama burada gerçek kukular var, metaforik olanlar değil. Burası gerçekten iyi."

Hakla ilişkiler sorumlusu yanımıza yaklaşıyor.

"Ben eve gidiyorum," diyor paltosunu giyerken. "Siz kalmak isterseniz keyfinize bakın."

Şampanya şişesine bakıyorum. Hâlâ iki kadehlik şampanya kalmış.

"Kalıyoruz!" diyorum neşe içinde. "Kişisel düsturum: Dolu bir şişeden asla uzaklaşma."

Halkla ilişkiler sorumlusu bizi bırakıyor; geceye koruyucumuz olmadan devam edeceğiz. Kadehlerimizi dolduruyoruz. Bir sevgilime onun için striptiz yapmayı önermem ve sabah yatağın yanında bıraktığım bir kâse yulaf lapasına basarak ortamın havasını ne yazık ki mahvetmem üzerine uzun bir öyküye gireceğim ki iki koruma masamıza yaklaşıyor.

"İyi akşamlar memur beyler," diyorum şen şakrak.

"Gitme zamanınız geldi hanımlar," diyorlar. Son derece sert ve kararlı görünüyorlar.

Hafifçe kaymış gözlerimle, "Emin olun sadece birkaç ufak bira içtim," diyorum. "Burada kalabilecek kadar iyiyim."

"Gitme zamanı," diyor koruma ve sandalyemi masadan çekiveriyor. Arkadaşı aynısını Vicky'e yapıyor. Bir dakikadan kısa süre içinde, bir palto kapma ve öfke telaşı içinde, dışarı çıkarılıyoruz.

Kaldırımda öfkeden gözü dönmüş haldeyiz.

"Neden? Neden dışarı atıldık?" diye feryat ediyoruz. "Yalnızca striptize iğneleyici, şüpheli bir bakış atıyorduk. Biz KÖŞE YAZARIYIZ! İŞİMİZ bu! İYİ NİYETLİYİZ! Daha önce RADYO DÖRDE ÇIKMIŞTIK!"

"Oyununuzu biliyoruz," dediler. "Siz fahişesiniz."

Beş dakika süren ve giderek seslerin yükseldiği tartışmada öğreniyoruz ki anlaşılan, "kaba görünümlü" Rus fahişeler sık sık kulübe uğruyor ve "normal" görünen kadınları striptizcilerden daha çekici bulan erkeklerden iş alıyor. Korumalar bizim de onlardan olduğumuzu düşünüyor. Strip-

tizci olmadığımızı biliyor, o halde fahişe olmalıyız. Hırkasına bürünmüş Vicky ve tenis ayakkabıları giyen ben.

Korumanın dünyasında kadın türleri ikili sitemde ilerliyor: Striptizci, fahişe. Başka tür kadın yok. Hele 20'li yaşlarında, olaydan 1200 harfli bir yazı çıkarmayı uman, bir yandan da bedava içkileri sömüren köşe yazarları hiç yok.

Bir kez daha striptiz kulübünün ne derece uygunsuz ve kaba bir kalıntı olduğunu vurgulama eğilimindeyim.

"Sana bu kulüplerin istismar arenası olduğunu SÖYLEMİŞTİM," diyorum Vicky'e; bir kapı aralığına oturmuş, sigara içiyoruz.

Son derece mantıklı bir şekilde, "Ama ikimiz de bundan bir köşe yazısı çıkarabileceğiz," diye yanıtıyor.

O halde aslında kaybedenler değiliz.

Ama elbette, daha geniş bir anlamda öyleydik. Çünkü –düne dek olan tarihin bütünlüklü içeriği göz önüne alındığında– kadınların erkeklerin önünde giysilerini çıkardığı kulüplerin zihniyeti dehşet verici ölçüde... kaba.

Sonuçta tarih, "kadınların yüzde 99'unun zapt edilmiş, haklarından mahrum bırakılmış ve cinsel olarak nesneleştirilmiş" olduğunu fazlasıyla gösteriyor. Kadınlar gerçekten de erkeklerin onlardan hoşlandığı olgusu nedeniyle acı çekmiştir ki bu çift taraflı bir durum değil. Tarih boyunca erkeğin kadına duyduğu arzusun, tarifsiz bir barbarlığa yol açtığını görebiliriz. Bu korkunç, çok korkunç olayların gerçekleşmesine neden olmuştur, çünkü erkekler kuralları olmayan, davranışlarını gözden geçirme ihtiyacı duymayan baskın güçtü. "Cinsel tiranlık" ya da "baştan aşağı saçmalık" ifadeleri hiç de abartı değil. Bu ülkenin yaşayan belleğinde, erkekler eşlerine tecavüz edebilirdi: Kadımlar, reddetme hakkı olan, ayrı cinsel varlıklar olarak görülmüyordu. Almanya tecavüzü ancak 1997'de suç kapsamına aldı, Ha-

iti ise 2006'da. Başka yerlerin yanı sıra Pakistan, Kenya ve Bahamalar'da hâlâ yasal. Suç kabul edildiği ülkelerde bile, olayı mahkemeye taşımak konusunda bir isteksizlik var: Japonya ve Polonya insan hakları kuruluşları tarafından düşük mahkûmiyet oranları nedeniyle özellikle eleştirildi. Dünyanın büyük bir kısmında kadınlar –devletin açık ya da açık olmayan onayıyla– erkeklerin gelişmiş seks oyuncakları olarak görülüyor.

Bu bağlamda o halde kucak dansı kulüplerinin modern bir toplumda, "Siyahları Aşağılayalım Gösterisi!" ya da "Yahudi Pataklama –Sopalar 1 £!" demek gibi yersiz olduğu açıktır.

Elbette burada büyük bir fark var: Eğer beyaz bir erkek tüm çalışanları sömürge kıyafetleri giymiş, son derece yıldırılmış ve işverenlerine karşı hürmetli siyah temizlikçilerden oluşan bir temizlik şirketi açmayı öne sürse, tüm dünya ona ateş püskürür.

"Sen ne yaptığını sanıyorsun?" diye haykırırlar. "Köleliğin bir tür 'hafif eğlence' uyarlamasını geri getirecek değiliz! Channel 4'te yayımlanacak bir 'toplumsal deney' belgeseli için bile olsa!"

Peki, striptiz kulüpleri ve kucak dansı kulüpleri, bütün kadın düşmanlığı tarihinin "hafif eğlence" uyarlamaları değilse ne?

Kendi lehlerine öne sürülen her görüş temelsizdir. Yakın zamanlarda striptizci olarak kariyerlerini, üniversite paralarını çıkarmanın yolu olarak açıklayan genç kadınlarla röportaj yapmak moda dergileri için olmazsa olmaz haline geldi. Bunun, "baksana! Akıllı kızlar da –diplomalı orta sınıf profesyoneller olmak için!– bunu yapıyor," temeli üzerinde, striptiz kulüplerine yönelik her itirazı sonlandıracağı düşünüyor. Tanımı gereği Kız Gücü!

Şahsen ben kızların, “Gerçekten, üniversite ücretini striptiz yaparak ödüyorum,” deyişinin, bu yerlerin nihai ahlaklılığı üzerine bir tür haklı, yetkin, tartışma sonlandırıcı bildirim olarak görüldüğüne inanamıyorum. Eğer kadınlar eğitim almak –dikkat çekici şekilde, erkek öğrenciler bunu yapmak zorunda kalmazken– için striptiz yapmak zorunda kalıyorsa, o halde bu devasa bir siyasi sorundur; striptiz kulüplerinin açık kalması için bir neden değil.

Gerçekten striptiz kulüplerinin kadınların, yani güzel ve ince olan kadınların; olasılıkla daha kilolu, daha sıradan olanlar tüm erkek öğrenciler ne yapıyorsa onu yapmak zorunda– diploma alabilmesi için muhteşem hayır kurumları olduğunu mu söylüyoruz? Sözümona ileri düzey eğitim alan kadınların bu kadar aptal olduğuna inanamıyorum.

İnsan, “Kızlar lanet olası podyumdan inin, hepimizi küçük düşürüyorsunuz,” diyecek kadar dobra olmak istemiyor, ama Kızlar lanet olası podyumdan inin, hepimizi küçük düşürüyorsunuz.

Ama ne var biliyor musunuz? Bu, kızların diğer kızları küçük düşürmesi sorunu değil. Striptiz kulüpleri herkesi küçük düşürüyor. Erkekler ve kadınlar burada en kötü yanlarını sergiliyorlar. Buralarda kendini ifade etme ya da neşe yok; erkeklerin, kadınların, alkol ve soyunmanın dahil olduğu herhangi *edep*li bir gece gibi, kendini keşfetmeye ya da maceraya uzanan bir trampen yok. Neden çoğu insan striptiz kulüplerine karşı içgüdüsel bir tepki duyar? Çünkü buralarda kimse *eğlenmez*.

Aksine insanlar burada, neredeyse olanaklı en hüzünlü yolla ihtiyaçlarını (para kazanma, kadın eti görme) ifade ediyorlar. Bu kulüplerden birine, Vicky’le benim başta yaptığımız gibi ayık gidip oturun –ilk bedava şampanyanın masaya

gelmesi neredeyse YEDİ DAKİKA sürdü- neler olup bittiğini göreceksiniz. Kadınlar erkeklerden nefret ediyor. O gün içinde tangasını yirminci kere indiren striptizcinin iç monoloğu karşısında en ağır küfür bile ninni gibi gelir.

Ve erkekler... daha anlayışlı ya da mutlu musunuz? Müzik başlamış, kadın size doğru ilerlerken, elinizi kalbinize koyup kadınlar için iyi duygular beslediğinizi söyleyemezsiniz. Bir kadını önemsemiş ya da onu etkilemek istemiş hiçbir erkek, kadının karşısında durup eve dönerken bineceği taksi parasını kazanmak için karşısında donunu çıkarmasını istemez. Bu parayı sokağa atıyorsunuz; pornoya ve striptiz kulüplerine bağımlılık erkeklerin borca girmesinin üçüncü büyük nedenidir. Striptizcilerin yüzde 60 ila 80'i cinsel istismara uğramıştır. Bu yer, bir pislik yuvasıdır, dehşet verici bir pislik yuvası. Her dans, her özel kabin küçük bir mutsuzluk, çirkin bir kabalıktır: Kadın düşmanlığının ve ticaretin canavar çocuğudur.

Caddenin üzerinde, striptiz kulübü ağızdan düşmüş bir diş gibi görünüyor.

2010'da, lezbiyen bir başbakanı olan, parlamentosunun yüzde ellisi kadınlardan oluşan İzlanda dinsel olmaktan öte, feminist nedenlerle striptiz kulüplerini yasaklayan dünyadaki ilk ülke oldu.

Yasa değişikliği kampanyasını yürüten Gudrun Jonsdottir, "Sanırım İzlanda erkekleri kadınların satılık olmadığını fikrine alışmak zorunda," diye açıkladı.

Bu fikrin erkeklerin banka hesaplarına ve tanıştıkları kadınlara yalnızca iyilik getireceğini düşünüyorum. Erkekler meme ve kık görmek ZORUNDA değil. Yerel bir striptiz kulübüne gidemezlerse ÖLMEZLER. Meme, D vitamini ya da benzeri bir şey değil. Haydi, kadınlarımızı striptiz direklerinden indirelim.

Ama öte yandan direk dansı dersleri iyidir. Biliyorum! Kimin aklıma gelirdi ki! Hiçbir mantığı yok gibi! Birçok feministin bu dersleri kıyamet günlerinin bir işareti olarak gördüğünü biliyorum: Dünyanın, kız çocuklarımızı yerel bir jimnastik kulübünde saat 11.30'daki striptiz-egzersizi dersleriyle zayıf düşürme niyetindeki bir kadın düşmanı Illuminati tarafından yönetildiğinin kanıtı. Ama durum açık ki bu değil.

Demek istediğim, *pratik* bir aşamada, bunlar tamamen yararsız: Gece kulüplerinde direk mirek yok kızlar. Tüm o "seksi" hareketleri öğrenmek için yüzlerce pound harcayacaksınız, ama halk arasında bunları sergileyecek hiçbir yer bulamayacaksınız, otobüslerdeki tutunma direkleri dışında. Ama harcadığınız zamana ve paraya değeceğini düşünüyorsanız, o zaman iyi şanslar.

Ama pratik kaygılar bir yana bırakılırsa, direk dansı dersi veren jimnastik salonlarında ve dans okullarında ya da bunlara katılan kadınlarda katı feminizmin kurallarına ters bir şey yok. Sonsuz olasılıklar dünyasında, neden pelvik tabanınızla bir direğe asılmayı *öğrenmeyesiniz* ki? Muhtemelen Latin dansı öğrenmekten daha yararlı olacaktır. Yeni başlayanlar için, bahse girerim sahanlıktaki zor bir köşeyi boyamakta inanılmaz faydası olacaktır ve kıyametin gerçekleşmesi durumunda, Britney Spears'ın "Womanizer"ının ritimlerine uyarak donunuzu çıkarabilmenin ölümle yaşam arasındaki farkı belirlemeyeceğini kim bilebilir ki?

Tıpkı pornografinin özünde yanlış olmaması –altı üstü sevişine– gibi direk dansı, kucak dansı ya da striptiz de özünde yanlış değildir, altı üstü dans. Kadınlar bunu eğlenme için yaptığı sürece sorun yok. Bunu istedikleri için, yanlış anlaşılmayacakları bir yerde oldukları için, saçma ve eğlenceli buldukları için –sen duvara yaslanmış, gülmekten gözlerinden yaş gelirken arkadaşlarının, çorabındaki yırtıkları

çengelli iğneyle tamir etmeye çalışacağı komik bir durum olduğu için-yapmaları yalnızca ilişkinin sorgu sual gerektirmeyen durumlarından biridir, kızlar. Feminizm arkanızda.

Bu, kadınların bir gece kulübünde döne döne, alaycı halde, Jamaika dans figürleriyle ki dosdoğru söylemek gerekirse, sanki gecenin bir yarısı döşemeden hamile kalmak zorundaymış gibi yerle seviştiği “seksi dans etme” ile aynı şey. Bir kadının neşeli bir ruh haliyle benzer şekilde güvenli ve neşeli bir ortamda giriştiği her eylem, feminizmin surları içindedir. Bir kız, en sevdiği şarkı çalındı mı, istediği gibi dans etme hakkına sahiptir.

Ve doğrusu bir izleyicinin bakış açısından yaklaşırsak, bu timsah dansı yapan insanları izlemekten daha keyiflidir.

Tam da aynı nedenden burleskle –kucak dansının büyük, karanlık ve daha zeki kız kardeşiyle– ile de bir sorunumuz olmamalı. Evet, biliyorum: Para için erkeklerin önünde soyunmak demek. Erkeğin egemenliği ve diğer şeyler göz önüne alınınca, ne kadar çok insanın şöyle diyeceğini duyabiliyorum: “Ama bu Ördek Duffy’dan kaçıp *Seinfeld*’den George Costanza’ya vurulmak gibi. İkisi de özünde *aynı şey*.”

Ama kuşkusuz aynı değiller. Yüzlerce kişinin önünde tek bir gösteri yapan burlesk sanatçısıyla sekiz saatlik vardiyasında, bir izleyiciden diğerine giden bir striptizci arasındaki fark çok büyüktür: Canı sıkılan bir hükümdarın, her emredilen şarkıyı söyleyen ozanı olmakla Wembley Stadyumu’nda şarkı söyleyen U2 olmak arasındaki karşı kutupluluk gibi.

Burleskte, güç dengesi kıyafetlerini çıkaran insanın elinde olmakla kalmaz, aynı zamanda özünde tuhaf, sefih kendini-ifadeye sıkı sıkıya bağlıdır: İçinde abartılı, travestivari, fetiş bir öğe vardır. Teknik ifadeyle söylersek “kolay yollu otuz bir” değildir.

Ek olarak cinselliği yoğun olarak biçimlendirmesine karşın, burleskte striptiz kulüplerinin tuhaf derecede saldırgan, espriden yoksun havası yoktur: Burlesk sanatçıları şarkı söyler, konuşur ve güler. *Şaka yaparlar* ki bu, erkek/kadın etkileşimlerini, potansiyel bir ısıklamadan çok, Soğuk Savaş döneminde Rusya ve ABD görüşmelerinin tüm ciddiyetiyle ele alan kucak dansı kulüplerinin son derece asık suratlı atmosferinde düşünülemeyecek bir şey. Belki doğrudan bir sonuç olarak burlesk sanatçıları cinselliklerini harika ve keyifli bir şey olarak ele alır. Striptiz kulüplerinde olduğu gibi, gerzek at yarışı meraklısının suratına doğrultulan bir silah değildir.

Çünkü her şeyden önemlisi burlesk kulüpleri kızlara ait bir yermiş hissi verir. Striptiz kulüpleriye, on yıl önce Spice Girls'ten birinin rastlantısal ziyaretini saymazsak böyle değildir. İyi bir burlesk izlerken kadın cinselliğini görebilirsiniz; bir kadının değer sistemiyle kurulmuş bir performans: Hoş ışıklandırma, parlak saçlar, saçma takılar (kocaman kokteyl kadehleri, büyük deri yelpazeler), kadife korseler, şık ayakkabılar. Ava Gardner göz makyajı, soluk ten, zarif manikür, espri ve sonunda bitmeyen alkış –rahatsız, yarı saklanmış bir ereksiyon ve sessizliğin tam tersi.

Burlesk sanatçılarının, onları cinsel süper kahramanlar gibi gösteren adları vardır: Dita Von Teese, Çingene Rose Lee, Arsız Blaize, Kasırga Fırtına, Bayan Dirty Martini. Bulundukları iktidar konumundan, cinselliği, düşünceyi, korunmayı ve onlara yaratıcı biçimde ne dilerlerse yapma izni veren bir kültürü keşfederler. Onlar hatundur, hanımdır ve kadındır; striptiz kulüplerinde gördüğümüz az buçuk havalı kızlar değildir. Büründükleri karakter cinselliğin tüm tayfını kucaklar –eğlence, nükte, yaratıcılık, masumiyet, güç, karanlık. Podyumun duyusuz aerobiğinden uzaktırlar.

Striptiz kulübüyle ilgili karar vermek için son altın kural nedir, biliyor musunuz? Eşcinsel erkekler Spearmint Rhino'da hoş karşılanmaz, ama bir burlesk kulübünde onlara rastlamadan adım atamazsınız. Bir temel kural olarak eşcinseller oraya takılmaya başlıyorsa, bir yerin kadınlar için kültürel açıdan sağlıklı olduğunu anlayabilirsiniz. Fabrika usulü mastürbasyon ve artık söyleyebilirim son derece asitli ev yapımı şampanya için değil; şaşaa, müstehcenlik ve eğlence için oradadırlar.

Evleniyorum!

Peki, tüm bu süre boyunca kardeşim Caz ne yaptı? Birçok şey. Saçlarını kısa kestirdi, Venger adlı beceriksiz ve şeytani bir derebeyi hakkında üç oyun yazdı, George Orwell'a fena tutuldu, etkileyici bir drum'n'bass albümleri koleksiyonu yaptı, umutsuz bir Noel'de şerili kapuçino kavramından yola çıkan yaratıcı bir barmen takımının parçası oldu; cesur, ama sonuçta başarısız bir girişim. Şeri sütün kesilmesine sebep olur. Artık bunun bir gerçek olduğunu biliyoruz. Ayrıca mısır nişastasıyla ne kadar çırparsan çırp, homojen bir karışım elde edemezsin, bunu da biliyoruz.

Ama temelde yapmış olduğu şey bir sürü düğüne gitmek. Bu büyük bir talihsizlik, çünkü Caz düğünlerden nefret eder.

"Lanet olsun," diyor kendini mutfak sandalyelerinden birine atıp. "Bin kere lanet olsun."

Baştan aşağı çamura batmış krem rengi şifon bir elbise, krem rengi saten ayakkabı giyiyor. Isırgan otları bacaklarını çizmiş, içki kokuyor ve viskisini kafaya diken bir kovboy gibi, sistit ilacını şişeden içiyor. Gözlerinde, henüz cehenneme gitmemiş ama oraya çok kez gitmeye mahkûm olmuş birinin delice, kızıl bakışları var. Hem de açık büfesi olmayan bir araçla. Yol çalışması sırasında. Resmi tatilde.

Köşeye kocaman bir sırt çantası fırlatıyor. Buradan bile çantanın içinde kırk bir çadır olduğunu görebiliyorum.

“Kim cep telefonunun çekmediği bir vadideki domuz çiftliğindeki düğününe 200 kişi davet eder ki?” diyor dişlerini sıkarak. “Kim? ‘Yan tarlalardan birinde kamp kurabilirsin,’ dediler. ‘Gelinin tüm ailesiyle bir çember içinde. Buna Peri Çemberi diyoruz. *Keyifli ve yakın* olacağız. Tüm gece birlikte *şarkı* söyleyeceğiz.”

Caz’ın tüyleri ürperiyor. Anımsayacağınız gibi, Caz hakkındaki anamaddelerden biri, insanların kendisine yakın olmasından gerçekten hoşlanmaması. Eğer küçük, taşınabilir ve okçularla donatılmış bir suru olsaydı, yanında taşırdı.

Sırt çantasını işaret edip, “Çadır kırılınca ne oldu?” diye soruyorum. Çanta çok, hem de çok ıslak görünüyor.

“Yan çadırdaki kafası güzel bir gerzek direkleri üç tükenmez kalem ve seloteyp ile onarmaya çalıştı,” diye yanıtlıyor. “Ona bunun işe yaramayacağını, modern çadırların *bükülmesi* gerektiğini anlatıp durmama karşın. Sonra yan tarlada değil, tam yedi tarla ötede olan düğüne yürümemiz gerekti. Ayakkabılarım yedi tarladan hoşlanmadı. Bundan hiç mi hiç hoşlanmadılar. Isırgan otlarıyla karşılaştığımızda bacaklarım da hoşlanmadı. Dar bir yoldayken yanımıza bir traktör geldi, çitlere yaslanmak zorunda kaldık. Her yerim bundan nefret etti. Ayrıca traktör beni tedirgin etti, ben de terledim.”

Ter lekelerini göstermek için kollarını kaldırıyor.

“Ama şansımız varmış! Çünkü ardından koltukaltımdaki terden daha da kötü, saçlarımı kıvrır kıvrır yapan sağlam bir yağmur başladı ve oraya vardığımızda tüm topluluk başlangıç noktasına varmıştı. Törene beş dakika vardı.”

Caz şimdi sistit ilacını bir fincana koyuyor, üç tek votkayla birlikte. Öyküsünün bundan sonrası daha iyi olmuyor. Görünen o ki saat 3’te herkes körkütük sarhoş olmuş, 50’li yaşlardaki teyzeler bile, “Ayılmam gerek,” diyerek açık büfe olan masaya yığılıp kalmış. “Birbirine kenetlenmiş”

bir köy ailesi olduklarından Caz, konuklar tarafından kimi "tanıdığı" hakkında tekrar tekrar sorgulanmış; "gayet vasat jambonlu salatadan bir porsiyon çalmak için yağmur altında, hiçliğin ortasındaki bir yere dalıvermişim sonucuna vardılar." Saat 4'te Caz, öfke dolu ve umutsuz bir sıkıntı içinde gidip bir saat boyunca tuvalette oturmuş.

"Çok havalı portatif tuvaletlerdi. Besbelli Glyndebourne'da kullanılanlardan," dedi. "İçeride müzik yayını vardı. Queen'in 'Under Pressure' şarkısını beş kere dinledim. Sonra Freddie'nin aynı durumda yapacağı şeyi yaptım, çiseleyen yağmurun altında sinyal bulana dek bir tepeye tırmandım, taksi çağırdım ve Exeter'deki Marriott Otel'de kendime yer ayırttım. Sistit oldun mu diye sorma. Oldum."

Ağzına üç Nurofen Plus attı ve gözyaşlarına boğuldu. Ayağındaki çamurlu ayakkabıları çıkarıp lavaboya atarken, "Dört yılda beş düğün," diye inledi. "Tüm içtenliğimle kimse-
nenin bir daha asla ama asla âşık olmayacağını umuyorum. Gerçek aşkı keşfeden insanlar bana yaramıyor."

Elbette, gerçek aşkı keşfeden insanlar gerçekten de kimseye yaramaz. Demek istediğim, sonunda herkes durulunca, vellele yapmayı bırakınca her şey hallolur, ama işin başlarında herkes için büyük bir sabır ve sevgi sınavı vardır: Bir düğün.

Birçok korkunç şey erkek elinden çıkmadır: Savaşlar, tecavüz, nükleer silahlar, borsa çöküntüleri, *Top Gear*, şu otobüsteyken elini koştur eşofmanının içine sokup terli donunu düzeltmen ve ardından *benim* de tutunmak zorunda olduğumu bildiğim direği terli toplarının nemiyile avuçlaman. Ancak düğünler kesinlikle hanımların başının altından çıkar.

Düğünler bizim hatamız hanımlar. Düğünlerin tüm saçmalığı, tüm rezil yanları bizim gözetimimizde gerçekleşir ve ne var biliyor musunuz? Yalnızca insanlığı küçük düşürmüyoruz, *kendimizi* de küçük düşürüyoruz.

Düğünler kadınlara hiç mi hiç yaramaz. İsrafın ve çaresizliğin yılan deliğidir düğünler ve neredeyse tüm yönleriyle onları en çok seven insanlara, yani bizlere kötü biçimde geri yansır. Düğünlere duyduğumuz sevgi kötü bir sevgidir. Bize hiç iyi gelmez. Sonu kötü biter; aldatılmış ve yalnız hissederek kalakalınız.

Ne zaman düğünler hakkında düşünsem, *Aşk Mevsi-mi'*ndeki Dustin Hoffman gibi kiliseye koşup, "DURUN! DÜĞÜNLERİ DURDURUN!" diye haykırma isteği duyuyorum.

Org susunca, herkes şaşkınlık içinde dönüp bana bakınca ve papaz hoş görmez bir tavırla, "Pekâlâ, tamam, *gerçekten!*" diye kekelemeyi kesince, başımdaki süslü tülü yırtıp atarak vaiz kürsüne çıkacağım, bir sigara yakıp arkama yaslanacağım; işte benim yöneteceğim tören bu.

- 1) MALİYET. Hanımlar! Bir kadın olmak halihazırda çok, hem de çok pahalı. Tampon, kuaför, çocuk bakımı, kişisel bakım, erkeklerinkinden üç kat pahalı kadın ayakkabıları; ihtiyacımız olan şeylerle (hijyenik ped), yokluğunda kendimizi çıplak hissedeceğimiz şeylerin (güzel bir saç kesimi) birleşimi zaten iflasa sürüklenmeye yeter. Üstelik henüz şu iki etkeni hesaba katmadık: Kadınlar erkeklerden yüzde 30 daha az kazanıyor *ve* "Çocuklara kim bakacak?" sorusu kendini gösterdi mi kariyerinin Titanik gibi sulara gömülmesini izlemek zorunda kalan genellikle kadınlardır.

Eski günlerde drahoma sorunu, bir kadının yaşamının belirleyici etkenlerinden biriydi: Ebeveyninin bir evliliğe ne kadar para yatırabileceği, bir kadının evlenip evlenemeyeceğini belirliyordu.

Elbette bugünlerde bir kadın seçtiği kişiyle evlenmekte özgür ve yine de evlilik dudak uçuklatan miktarlarda para gerektiriyor –Birleşik Krallık'ta ortalama bir evlilik 21.000 £ tuta – ama artık tuhaf, gönüllü, son derece gereksiz ve kendi kendini dayatan bir tür drahoma olarak genellikle çift tarafından ödenir. Ne dersen de, hayatının bir aşamasında, genellikle hâlâ fakirken “ev” ve “yiyecek şeyler” almaya çalışırken, 21.000 £ harcamak son derece saçma görünüyor, özellikle dört evlilikten biri boşanmayla sonuçlanırken.

Sıfırdan bir şey yaratmak istiyor olsaydık, kuşkusuz her şeyin *sonunda*, büyük bir aşk töreni için 21.000 £'ı sokağa atmaya karar verebilirdik; altmışlara, yetmişlere vardığımızda, evin kredisi bittiğinde ve “Seni sonsuza kadar seveceğim”in gerçekten tutup tutmadığını görebileceğimiz günlerde.

21.000 £! Oh, ağlamak istiyorum! Şahsen ben a) kapıları ve pencereleri olmayan, b) bana üç dilek hakkı vermeyen bir şeye 21.000 £ harcamam. 21.000 £, bir şeye harcamak için son derece mantıksız bir miktar. Bir delilik belirtisi.

Para ki neye harcandığı burada temel sorun. Bir ev için depozit ödemeyi bir yana bırakırsak, ortalama bir çift yaşamları boyunca büyük olasılıkla bir daha asla tek bir şeye bu miktarda para harcamayacaktır. Şu 21.000 poundun satın aldığı şey ne? Kalıcılığı olan çok az şey. Delicesine pahalı albümdeki şişirilmiş fiyatlı fotoğraflar ve elbette tüm o hediyeler var, ama John Lewis mağazasından 2.000 £ tutarında mutfak gereci edinmek için 21.000 £ harcamak, ekonomiden çıkmaktır, ne dersen de. Elbise bir daha asla giyilmez, kendini ne kadar aksine ikna etsen de “ayakkabıları kırmızıya boyayıp partide giymek” için asla zaman bulamazsın. Yüzüğe gelince, pekâlâ, beşinci nikâh yüzüğünü takan tek kadın ben olamam. Diğerleri havuza, tezgâhların çatlaklarına ve bir tanesi de bir somun ekmeğin içine (bu uzun bir hikâye) düşüp kayboldu.

21.000 £ size düğünlerin kadınlar için neden çok kötü olduğunun İkinci Maddesi'ni oluşturuyor.

2) HAYATININ EN GÜZEL GÜNÜ. “Bu hayatının en güzel günü.” Tamam. Buradaki çapanoğlu çok açık. Elbette bu hayatının en güzel günü değil. Hayatının *gerçekten* en güzel olan günü Yanlış Amca'yı, Sevimsiz Teyze'yi, son altı yılda, merdivende her yanlarından geçtiğinde sana somurtmuş olsalar da davet etmek zorunda olduğun ofisten insanları içermez.

Açık ki –bu zorlanmış değişkenlerle– düğünün aslında tatsız bir iş gezisi ve aile terapisi karışımı gibi ve bu nedenle sessiz bir stoacılık, amansız bir kararlılık ve bol bol içki ile ele alınmalı.

Ayrıca şunu aklınızda tutun hanımlar, ifade şu: “Hayatının en güzel günü.” Evet, *senin* hayatının en güzel günü, gelinin. Başka birinin değil. Haydi, yüzleşelim: Ezelden bu yana, damat olayı başından sonuna dek zerre önemsemez. Yetişkin bir adamı derin bir umutsuzluğa ve zar zor bastırılan bir panik durumuna itmek istiyorsan, ona bir iki dakika kadar masa düzenlemelerinden, yaka çiçeklerinden, çiçek tutan kızların ayakkabılarından, büyük çadırlardan, şato kiralamaktan, Madonna'nın *kendi* düğünü için ne yaptırdığından ve “taptaze bir yüze” kavuşmak için bir hafta önce bağırsak temizliği yaptırmak konusunda kararsız kaldığından söz et.

Düğünler özünde, gelinlerin damatları davet etmeyi sonradan –hangi çikolatalı pudinglerin sunulacağına karar verdikten sonra– düşündüğü şeylerdir. Tanrım, kadınlar düğünlerini planlamaya beş yaşında başlar. Kimle evlenecekleri hakkında bir fikirleri yokken, bulanık bir yüz taşıyan Action Man bedeni hayal ederler. Karşılaştırma yaparsak, aynı yaşta oğlanların planladığı geleceğe ilişkin tek olay,

Dünya Kupası'nda maçı bitiren golü nasıl atacakları ve aynı zamanda gitarda Guns N' Roses'dan "November Rain"i nasıl çalacaklarıdır.

Yani düğünün damadın yaşamının en güzel günü olmadığı açık. Ayrıca konukların yaşamlarının da en güzel günü değil. Çünkü düğünler konuklar için eğlenceli değildir. Konukken –evden üç yüz mil uzakta, şallara bürünmüş, yerleşme planında açıkça "süprüntüler" olarak geçen uykulu bir ayyaşın yer aldığı bir masada tuhaf, çocukça konuşmalar yaparken– bunun gayet farkında oluruz, ama kendi düğünümüzü planlamaya başladığımız an aklımızdan uçar.

"Carrie'nin düğünü için hepimizi boktan Skye Adası'na sürüklediğine inanamıyorum," diye figan ederiz banka hesabındaki açığa bakarken. "Dört yıldızlı bir otelde üç lanet gün. Boşanmaya kalkmasa iyi olur. Aslında ayrılmasınlar diye siyam ikizleri gibi onları birbirine dikmek istiyorum."

"Peki, sen nerede evlenmek istiyorsun?" diye sorabilir birisi.

"Singapur!" diye haykırıyorsun coşkuyla. "Herkesi bir hafta için davet edeceğiz! Üçüncü gün, ıssız bir adaya tekne gezisi olacak; kişi başı yalnızca fazladan 75 £! İNANILMAZ olacak!"

Bunu ben de yaptım. Düğünüme dek her şeyi kusursuz yaptım. Âşık olmak konusunda pek salakça da davranmadım. Aşırı dramatik ya da ilgiye aç değildim. Courtney'den ayrılmanın acısını basit bir çareyle atlattım: Üzerinde "Şeytanla çıktım ve hayatta kaldım!" yazan neşeli bir rozet yaptırdım ve tüm arkadaş toplantılarında bunu taktım, böylece ilişkimizin durumu hakkındaki tüm soruları yalnızca rozeti göstererek yanıtlamış oldum.

Üzülmedim, surat asmadım, aksine bir yıl süren karşı-

lık görmemiş bağıllığı neşe içinde dünyaya açılıp benim için hâlâ eğlenceli bir şey kalıp kalmadığını araştırarak telafi ettim. Besbelli bir sürü şey vardı. Her gece seksi bir koşuşturma gibiydi, eve giden son otobüsün saatine dek Londra'da dolanıyor, eğlenceli herkesle gözlerim ıslıl ıslıl eğleniyordum. Bir pop yıldızıyla geçen bir gece, menajerinin onu saat 3'te otel odamdan taşımak zorunda kalmasıyla sonuçlandı.

Bir hafta sonra kelimenin tam anlamıyla kapımda bir delikanlı beliriverdi, bugünlerde eve servis yaptıklarını kim bilebilir? Ve o kadar beklenmedik şekilde nazik ve neşeliydi ki Courtney'in yaptıklarının yarısını, güneşli bir kış öğleden sonrası ve hayretle haykırarak geçen bir gece boyunca telafi etti.

Her iki durumda da "flört dünyası"na geri dönmenin bana öğretilenlerin tam tersine kesinlikle hiçbir çaba ya da tedirginlik gerektirmediğini fark etmek berî memnun etmişti. Benim için "ayrılık sonrası yenilenme" yoktu. Altı kilo aldım ve çirkin bir perçem kestim, ama çok mutluydum, kimse bunu fark etmemiş gibiydi. Sonunda bilincini yitiren pop yıldızına basitçe, "İşi pişirsek mi?" diye sormuştum. Yeniyetme delikanlıyla ise, son derece seksi şarap rengi bornozum - 19,99 £ - üzerimdeyken harekete geçmiştim.

Bir ay boyunca bir tür seks kalyonuyla bir kadın korsan gibi Londra'yı dolaştım. Hâlâ karşı cinsten biriyle yaptığım her konuşmanın nasıl da minik, atom kadar ufak, atom kadar parlak bir olasılık taşıdığını anımsıyorum: "Merhaba. Sen 'O' musun?"

Ve her perşembe *Melody Maker*'dan Pete'i davet eder, ona çorba pişirir ve tüm bu öyküleri anlatırdım. "O zaman ben de oda servisini aradım, biftekli sandviç ve bir erkek pantolonu istedim." Bir yandan da müzik dinler ve gözümüzden yaş gelinceye dek gülerdik.

Sonra şubatın ortasında ruh halim birdenbire değişiverdi.

Bir pazartesi sabahı tuhaf bir sıkıntıyla uyandım; üzerime mutsuzluk çökmüştü. Depresyon ya da ıstırap değildi, bundan hem daha huzursuzluk verici hem de umutlu bir şeydi. Boşlukta hissediyordum: Bir şey bekliyor ve bir şeyi –ona hiç sahip olmamışsam da– korkunç derecede özlüyordum.

Aslında ona hiç sahip olmamış olmam bir yana, ne olduğuna ilişkin bir fikrim de yoktu. Yalnızlığımın kaynağı beni tamamen şaşkına çevirmişti. Ne anlama geldiği hakkında fikrim olmasa da keder içinde evde dolanarak bir hafta geçirdim. Elime bir şey –telefonum, bir plak, sigara– alıp sonra üzüntü içinde geri koyuyordum: “Hayır, bu o değil.”

İki kere yiyecek almak için dışarı çıktım, süper market yolunun yarısında, “Geri döndüğümde orada olabilir!” düşündüm. Yeniden enerji ve umutla dolu geri koştum ve daireme daldım; her şey bıraktığım gibiydi. Her neyse o, hâlâ gelmemişti.

Hayal kırıklığı yıkıcıydı.

Böyle geçen bir haftanın ardından bir pazar gecesi bilinchaltım, sanki kalın kafalılığıma öfkelenmiş gibi, sonunda bana onun ne olduğunu açıkladı. Yatağa sarhoş gitmiştim; rüyamda Baker sokağı metro istasyonunun yürüyen merdivenlerinden yukarı çıkıyordum. Yürüyen merdiven inanılmaz yükseklikte görünüyordu. Zirveyi göremiyordum bile. Turnikelere varmam çok ama çok uzun bir zaman alacaktı.

“Sonsuza dek yukarı çıkacağım!” diye haykırdım.

“Sorun yok,” dedi bir ses. Döndüm ve arkamda duran Pete’i gördüm. Sade bir tavırla, “Ben buradayım,” dedi.

Uyanarak, “Oh!” dedim.

“Oh!”

“Âşığım! Pete’e âşığım!”

Daireye baktım.

“Burada olmayan şey o, Pete.”

Altı yıl ve 19,99 £'luk nişan yüzüğünün ardından, bu bizim düğün günümüz. Başlangıçta Londra'da bir evlendirme da-
iresine gidilecek, ardından da barda kutlama yapılacaktı.
Sıkıcı, boş bir ekim ortasında. Herkes eve otobüsle dönebi-
lirdi. 200 pounddan aza patlardı. Her şeyi beş saatte hallede-
bilirdik. Oh, keşke bu düğünü tercih etseydik.

Ama 600 tane gelin dergisini yalayıp yuttuktan ve eşimin
ailesinden gelen birkaç isteği dikkate aldıktan sonra, düğün
Coventry'de eski bir manastırda, Noel'den iki gün sonra ya-
pıldı. Rastlantı eseri, aynı zamanda Caz'ın doğum günüydü.
Caz her zaman başkalarının aşkının yükünü sırtlamıştır.

Abartmak istemiyorum, ama Tanrım, berbat bir düğün-
dü.

İşte ben, 24 yaşında, üzerimde kırmızı kadife elbisem,
saçında sarmaşık, evlenmeyi bekliyorum. Ayaklarımı say-
mazsak, Bayan Baküs gibi görünüyorum. Hayat boyu ya-
kamı bırakmayan, yürüyebileceğim ayakkabılar bulamama
laneti burada da, en şaşıla Günümde de beni buluyor; ke-
narları satenden kadife elbisemin altına pespaye Doc Mar-
ten sandaletler giyiyorum.

Babam, Ciro Citterio mağazasından aşırıldığı bir takım ve
Burtons ayakkabı mağazasından yürüttüğü ayakkabılar gi-
yiyor, ama sakın ve bilge görünüyor; ilk çocuğunu evlendi-
rirken az duygusal değil.

Hafiften viski kokarak, “Oh, benim sevgili kızım,” di-
yor. “Pisi pisi kedim benim.” Gözlerinde belli belirsiz yaş-
lar parlıyor. Yan odada müzik –The Lilac Time'dan “Spin A
Cavalu”nun ağır ilerleyişi– başladığında kolumu tutuyor ve
bir şey söylemek için eğiliyor. Kendi kendime, işte burası

bana annemle nasıl 24 yıl boyunca evli kaldıklarını ve sekiz çocuğa sahip olduklarını anlatacağı kısım diye düşünüyorum. Bu bizi birbirimize bağlayan en muhteşem anlardan biri olacak. Oh Tanrım, umarım beni ağlatmaz. Gözümde bir dünya kalem var.

“Sevgili kızım,” diyor eşlikçi kapıyı açarken. Törendeki herkesin girişimi izlemek için başını uzattığını görüyorum. “Sevgili bebeğim. Tombik bir ayıcık olduğunu unutma.”

Koridoru o kadar hızlı kat ediyorum ki yolun yarısına vardığımda, müzik bitmeden çok önce orada olacağımı fark ediyorum. Ayrıca kendini beğenmiş bir edayla ıslıl ıslıl olduğumu fark ediyor, nikâh memuru bunu nasıl yorumlayacak diye endişeleniyorum.

Görevli kadın bu konuda ciddi olmadığını düşünecek! Paniğe kapılıyorum. BURNU BÜYÜK biri olduğumu düşünüp beni evlendirmeyi REDDEDECEK!

Hemen adımlarımı cenaze hızına düşürüyor ve endişe içindeymişim görünmeye başlıyorum. Daha sonra kız kardeşlerim sistit sancısı çektiğimi düşündüklerini ve ellerini çantalarına daldırıp –artık hep yanımızda taşıdığımız– potasyum sitrat şişesine uzandıklarını söylüyorlar.

Yine de müstakbel kocamla kıyaslandığımda iyi görünüyorum. O kadar gergin ki rengi soluk yeşile dönmüş; çamaşır ipine asılı bir çorap gibi titriyor.

Daha sonra nikâh memuru, “Daha önce bu kadar gergin bir damat görmemiştim,” diye itiraf ediyor. “Ona iki tek viski içirmek zorunda kaldım.”

Törenle ilgili hiçbir şey anımsayamıyorum. Tüm töreni öfkeyle, kafamda “TOMBİK BİR AYICIK olduğunu UNUTMA?” sözlerini duyarak geçiriyorum.

Bir saat sonra herkes barda. Konuklarımızın çoğu gelememişti, çünkü iki gün önce Noel’di ve çağırıldıklarımızın çoğu ai-

leleriyle birlikte İskoçya'da, Devon'da ve İrlanda'da. Ailem bedava barı suüstimal ediyor; birçoğu artık yürüyemiyor. Yürüyeabilen iki aile üyesi, ölü bir şövalyenin anıtını bulmuş ve heykel karşısında "edepsiz" bir direk dansı yapıyor.

Bu arada babam, gömleğinin önüne boylu boyunca mum damlatmayı başarmış ve diğerlerinin tavsiyesiyle gömleği çıkarıp mum dunsun diye buzdolabına koymuş. Şimdi yeleği ve ceketini üzerinde oturmuş, uykulu gözlerle bira içiyor. Kız kardeşim Coz kaybolmuştu, sonradan öğreniyoruz ki bunun sebebi babamın Coz'a, kendisinin tüm Disney DVD'lerini ve elektrikli aletlerini çalıp uyuşturucu için sattıktan sonra, onu devlet bakımına vermeyi düşündüğünü söylemesiymiş.

"Yalnızca şaka yapıyordum," diyor gözlerini devirerek. "Yoksa yapmıyor muyum?"

Onu "bulabilmek" için erkek kardeşim Eddie etrafta dolanıp onu aramak niyetiyle bir golf arabası çalmaya çalışıyor. Diğer iki kardeşimse, "HAYIR!" diyerek, karşısına geçip onu durdurmak zorunda kalıyor.

Kutlama başladığında, olayı sessiz bir başarısızlık havası kuşatıyor. Noel'den iki gün sonra olduğundan, Noel tatillerinin ortasında Coventry'e kadar yol tepen konuklar disko için kendilerini çok şişman ve halsiz hissediyorlar ve kocamın DJ'liği üstlenme ısrarları ilk dansın gayet yersiz bir şekilde The Smiths'ten "Ask" olmasıyla sonuçlanıyor. Tamen boş dans pistinin üzerinde, beceriksizce şarkıda yavaş dans etmeye çalışıyoruz; herkes romantik bir "ayak dansı" yapan bizi izliyor. Diğer şarkı başlayınca –Pet Shop Boys'tan "Always On My Mind"– dans pistinde bize birkaç kişi daha katılıyor. Bunlar kayınpederim ve yaklaşık üç saattir ekstaziden duman olmuş arkadaşımız Dave.

Dave, kelebek peşinde koşan bir çocuk gibi kayınpederime doğru dans ediyor.

Avucunu açıp 300 £'luk haplarını göstererek, "İncilerimden buyurun," diyor kayınpederime.

Kararlı bir şekilde Dave'i odadan çıkaran Pete, "Babam naneli şeker istemiyor, teşekkürler," diyor.

Saat 10, birçok insan erkenden yataklarına çekilmiş; tatlilerinin ortasında pahalı bir otele sürüklenmişler; ne kurtarsak kârdır diye düşünüyorlar. Hepsinin büfeden çalınmış sosisli börekler yiyerek *Cheers* izlediğini düşünmek istiyorum. Onlar adına mutluyum. Keşke ben de onlardan biri olsam. Eşimin Yunan akrabalarından biriyle, tepeden tırnağa siyah giymiş, hâlâ 1952'de ölen birinin yasını tutan kadınla konuşuyorum. Belli belirsiz gülümsüyorum.

O ve tüm Yunan akrabalarımın, nedimemin Charlie adında, gümüş rengi pantolon ve pembe bir pelerin giymiş, 1.85'lik bir eşcinsel olduğu gerçeğine, kendilerini, isteyerek ve tamamen kör kıldığını fark ediyorum. Yalnızca diğer nedimemden söz ediyorlar: Polly. Bedeninde "Fuck" diyen bir yunus dövmesi olan ve askısız elbisesinin yukarisından sut-yeni görünen Polly.

Saat 10.23'te yangın alarmı çalmaya başlıyor. Herkes titreyerek bahçeye kaçarken, kardeşlerimin tümünün kaybolduğunu fark ediyorum. Onları bulmak için *The Amazing Mr Blunden* filmindeki Bay Blunden gibi, otele dönüyor ve kız kardeşimin kapısını çalıyorum. Yedi kardeşimin yedisi de orada, yatağa oturmuş, oda servisi mönülerini duman detektörünün altında sallıyorlar.

Üzerimde düğün elbisem, kapıda durup, "Neden odayı boşaltmıyorsunuz?" diye soruyorum.

Hepsi birden bana dönüyor. Hepsinin başında, çocukları eğlendirmek için çağırdığımız Balon Adam'ın yaptığı balon taçlardan var. Eddie'nin elinde balondan bir kılıç var.

"Vücut ısımızı algıladı!" diyor zilzurna olmuş ve parıge

kapılmış Weena. “Burada yalnızca iki kişi olması gerekiyor, ama hepimiz odaya doluştuk. Oda fazla ısındı. Soğutmaya çalışıyoruz!”

Ellerindeki oda servisi mönülerini tavana doğru sallamaya devam ediyorlar. Yangın alarmı susuyor. Saat 10.32. Evlendim. Yatıyorum.

Sonraki 11 yılda, kimse bir daha düğünümüzden söz etmedi. Hepimiz, bunun en iyisi olduğu konusunda sessiz bir anlaşma içinde gibiyiz.

Yine de en azından bir konuda insafı bir gelindim: Bekarlığa veda gecesi yoktu. Önceki geceyi kardeşlerimle cips yiyip, *Hayalet Avcıları*’nı ellinci kere izleyerek geçirdim. En azından bu açıdan aklım başımdaydı. Çünkü modern düğünlerle ilgili üç numaralı sorun “Bekarlığa Veda Gecesi” dir.

- 3) BEKARLIĞA VEDA GECELERİ. 20 yıl önce barda fazladan nahoş çılgınlıklarıyla geçen –toplam masrafı Baileys’e verilen 30 £ olan– basit bir gece artık, nedime olacak kadar bahtsız ve sadık olanlar için ciddi boyutlarda bir para ve zaman kaybı demek.

Caz, 21. yüzyıl bekarlığa veda gecelerinin kötü sonlarını sırtlanıyor. Çünkü dünyanın en gönülsüz düğün davetlisi olması bir yana, kaprisli, mübaşir kılıklı tanrılar onu en az dört kere baş nedime yaptı. Bir keresinde o kadar içti ki damada, onun eşcinsel olduğunu düşündüğünü söylemek için adamın bekarlığa veda gecesine çat kapı gitti. Başka bir bekarlığa veda gecesinde, gelin tüm katılanların birbirinin aynı, üzerinde “Ciara Takımı” yazan saten taklidi ceketler giymesi konusunda ısrar etti. Bunun üzerine 44 beden bir nedime patenli diskoda şekil bozukluğuna bağlı panik atak

geçirdi ve Londra'dan Stevenage'a histerik bir şekilde soluk soluğa taksiyle dönmek zorunda kaldı. Bir de Yorkshire vadedisinde "el ele" yürüyüş yapılan bir bekarlığa veda gecesi var: Gece Caz için, birilerinin sorumluluğunu alamayacak kadar kafayı bulduğu küçük bir araç peşinden 15 metrelik dağ eteği boyunca koşturmasıyla sonuçlanmıştı, ama sonra bunun herkesin başına gelebileceğine karar verdik.

- 4) "SEVDİĞİM HERKES BURADA." Gerçekten "sevdiğin herkesin" bir odada, hep birlikte olmasını istiyor musun? Bu, genellikle iyi sonuçlanmaz. Örneğin ben, başka insanların aileleriyle çok kötü anlaşıyorum. Sağdıç olduğum bir düğünde, gelinin annesinin büyük bir Richard Madeley hayranı olduğunu duydum ve onun en güzel Richard Madeley hikâyemle eğlendirdim: Richard'ın en sevdiği küfür, "Hay siktiğimin!" idi.

On dakika sonra bana, kadının kendini adanmış bir Hristiyan olarak "sıkme" sözcüğünü hayatında ilk defa duyduğu söylendi.

Cathy ve John'un düğününde Cathy'nin babası bana güzel, bembeyaz evlerini gezdirirken, elimde sallanan kırmızı şarap kadehiyle onu izlerken de benzer bir donukluk içindeydim.

Yatak odasına vardığımızda, "Ve bu da en sevdiğim manzara," dedi ve pencerenin yanına yürüdü. "Açık bir günde vadinin ta aşağısını görebilirsin."

Ardında bir yarasa pencereden süzülüp dosdoğru suratına uçtu.

Suratınıza doğru uçan bir yarasa oldu mu bilmiyorum, ama başa çıkma tekniği geliştirecek kadar zamanınız olmuyor. Bir tür... içgüdüyle hareket ediyorsunuz. Görünen o ki

benim içgüdüm de “LANET OLSUN!” diye haykırıp kırmızı şarap kadehimi dünyanın en beyaz odasına savurmakmış.

İyi niyetinin dizginlemesi ve kibarlığıyla Cathy’nin babası, “Oh canım,” dedi, “Kâğıt havlu getireyim.”

“LANET!” diye haykırdım koridorda koşarak. “LANET OLSUN! Buna ben neden oldum. LANET!”

Mutfğa dalıp elimde bir beyaz şarap şişesiyle döndüm ve kararlı bir tavırla beyaz şarabı etrafa dökmeye başladım.

“Beyaz şarap kırmızı şarap lekelerini çıkarır!” diye bağırdım. “Bunu televizyonda görmüştüm!”

Beyaz şarabı, delirmiş bir halde artık kırmızı olan kilime dökmeye ve mutfak havlusuyla ovalamaya başladım.

Cathy’nin babası, onun yaşında bir adamdan bekleyebileceğimden daha hızlı bir şekilde odaya girdi ve nazikçe şişeyi elimden aldı. Artık boş olan şişeye bir an bakakaldı.

“Ah!” dedi esefle. “93 Alsace Grand Cru.”

Uzun bir sessizlik oldu.

Parmak uçlarıyla şişeye dokunarak, “Yine de” dedi büyük bir saygıyla, “içmek için biraz fazla sıcaktı.”

Tiverton’dan bir taksinin gelmesi bir buçuk saat sürdü. Bu süreyi bir ahırın arkasında ayılmak için peynir yiyerek geçirdim.

5) SEN. Günün sonunda kaç kişiyi Noel’den iki gün sonra Conventry’de dondurucu bir kırılık alana sürüp mutsuz ettiğine, onları çember yapıp şarkı söylettiğine ya da iğrenç ceketler içinde intihara sürüklediğine gerçekten kim aldırır? Ne de olsa bu senin büyük günün! Senin, gelinin! Tamamen SENİNLE ilgili olan tek bir gün yaşamayı *hak* ediyorsun. BU SENİN BÜYÜK GÜNÜN! BU HAYATININ EN GÜZEL GÜNÜ!

Burada aksayan iki yan var. Birincisi efsanevi olacağı önceden kabul edilmiş günlere karşı her zaman şüpheci olmalısın: Yılbaşı gecelerinin, Noellerin, romantik kısa kaçamakların, ilk sevişmelerin ve doğum günlerinin hüznünlü izleri bize bunu anlatmalı. Beyaz Rus kokteylleriyle kafayı bulan annem bir yana, eğlenceli zamanları öldürmenin en hızlı ve kolay yolu, baştan beklentinin yarattığı büyük basıncı üzerine yüklemek. Gerçekten bir kadının “hayatının en güzel günü” olacağına baştan inandığı günden uzak durmak gerekir. Nadiren iyi sonuçlanır. Genellikle “hayatının en güzel günü” olarak pazarlanan diğer günün, çocuğunu doğurduğu gün olduğunu anımsa. Kalp krizi geçirmeden bedenini kaldırabileceği kadar morfin için Tanrı’ya yakarışınla sonlandığını belirtmeme pek gerek yok.

İkinci olarak da bu delicesine düğün arzusunun ortak imajımıza iyi geldiğini sanmıyorum. Bizi, eğlence anlayışımız çok kıtmış gibi gösteriyor. Burada, komedi dizisinin başkarakteri Del Boy, barda yanlamasına düşmüş de “Kızlar, havalı çalın şunu, havalı çalın,” diyor gibi. Kadınların düğünlerinin nasıl da hayatlarının en güzel günü olacağından/olduğundan söz ettiklerini duyduğumda, aklımdan geçen düşünceye engel olamıyorum: Henüz saat 3’te, bir tarlanın ortasında yeterli miktarda Ekstazi almamışsın hayatım.

Tüm düğünler deliliğinin zirvesindeki Michael Jackson rolü yapmakla özetlenebilir: Akıl almaz derecede pahalı bir gün için ünlüymüş gibi yapmak ve ünlülerin niye evde maymun beslediğini, aptal ayakkabılar giydiğini, Fil Adam’ın iskeletine, bir lunaparka ve gitar şeklinde yüzme havuzuna sahip olduğunu biliyoruz. ÇÜNKÜ İÇTEN İÇE ÖLÜYÖRLAR. BOŞLUĞA BAKIYORLAR. Onlar, bitimsiz bir evrende bir saniye için kendi nihai, zerre kadar önemsiz benliklerini görmüş ve buna, içkilerindeki pipeti düzeltmekle sorumlu

birini tutarak yarut vermiştir. Toplum olarak hasar görmüş gerzekler olan bu insanlara acıyoruz.

Yine de kadınlar şimdi, acıya göğüs germeden, yuva kurmadan ve bir daha asla “özel” bir gün yaşamadan önce, bu gerzekler gibi davranarak inanılmaz derecede pahalı bir gün geçirmeyi “ödülümüz” olarak kabul ediyor. Elbette daha özel günler yaşayamamanın sebebi büyük ölçüde 16.000 talaş böreği ve “yumuşak caz” grubu için 21.000 £ saçmış olduğun gerçeğine dayanıyor, ama tüm bunların sembolizmi dayanılmaz ölçüde güçlü.

Bu gibi konularda erkeklere bakmalısın. *Onlar* kendilerini dünyanın kralı gibi hissettikleri tek bir özel gün yaşayıp sonra sessiz angaryalardan devşirilmiş yaşamlarına geri dönüyorlar mı? Hayır. Onlar düzenli olarak çıkıp kendilerini eğlendiriyorlar. Germaine Greer’in *The Whole Woman*’da işaret ettiği gibi, erkekler boş zamanlarını balık tutmak, golf, plak dinlemek, Xbox oynamak ya da *World of Warcraft* oyununda cüce rolü yapmak gibi keyifli ve üretici olmayan etkinliklerle doldurur. Bir günü Prenses Diana rolü (elbette eğlenceli yıllarında. Kendini merdivenlerden atma kısmı değil. Ya da Camilla’nın gelip her şeyi mahvettiği kısım değil.) yaparak geçirmeye yönelik delice ve bastırılmış ihtiyacı duymazlar.

Bu sırada kadınlar boş zamanlarını –“hayatlarının en güzel gününü” yaşamış olmanın verdiği bir tür yumuşamayla– kişisel gelişimin ya da ev işlerinin bitmek bilmez listesini üstlenerek değerlendirir: Ev işleri, ev ödevleri, başı sıkışana yardım, kedinin bağırsak kurduyla mücadele, pelvis için yer egzersizleri, lahanayla mucizeler yaratma ve batıkları temizleme.

Kuşkusuz biz kadınlar tek bir “özel” günü, daha alçak gönüllü hazlarla dolu bir yaşama sevinciyle değişiriz, değil mi?

Ya da belki en başta evlenme fikrinin tümünü çöpe atma-

lıyız. Genel olarak adını değiştirmen gereken her duruma karşıyım. Başka ne zaman adını değiştirirsin? Manastıra girdiğinde ya da porno yıldızı olduğunda. Söзде neşeli bir aşk kutlaması için kötü benzerlik.

Modayla İlgileniyorum!

“Bugün bir elbise aldım!” diyorum kocam kapıdan girer girmez. “YENİ BİR ELBİSE! YENİ ELBİSE YENİ ELBİSE YENİ ELBİSE!”

Günün erkek saatlerinde, Seven Sisters yolu üzerindeki marketten aldığım kahverengi, tülbent bezinden köylü-işi bir elbise –“ON İKİ POUND Pete! ON İKİ POUND! MARKETTEN ALDIM AŞKIM!” Bunu almak beni çok heyecanlandırmıştı, neredeyse iki yıldır aldığım ilk kıyafet.

24 yaşında, hâlâ kıyafet almaya pek alışık değilim. O zamanlar gıpta ettiğim kıyafetler Holloway yolundan alınabilecek türde değildi; tel çemberli etekler, kürklü yakalar, boneler, kırmızı iç etekler, önden bağcıklı uzun siyah çizme-ler, şam kumaşından balo elbisesi, tilki kürkü manşonlar ve pamuklu gecelikler. Ama tek sorun bu değil; bir süredir tam anlamıyla meteliksizdim.

Bir gazeteci olarak yeterli bir maaş alıyor olsam da hayatımın en büyük yanlış hesaplarından birini daha yapmış olduğum ortaya çıkmıştı: Regl olmanın tercihe bağlı olduğuna inanmam gibi, gelir vergisini de seçime bağlı kabul etmiştim. Çalışma hayatımın ilk dört yılında tek kuruş vergi ödememiştim.

“İsteselerdi seni ararlardı diye düşündüm,” diye ağlıyorum yeni tuttuğum muhasebeciye. “Ya da sana, ‘Bil bakalım ne oldu: Vergi Zamanı!’ gibi bir şey yazan bir mektup gön-

derirler sanmıştım, ama hiçbir zaman *tek kelime* etmediler. Vergi dairesi pek de konuşkan *değilmiş*."

Muhasebecim vergi bildirimini yapma sorumluluğunun vergi dairesine değil, bireye ait olduğunu; 1994'ten bu yana tüm banka hesap özetlerimi, maaş bordrolarımı, masraf bildirimlerimi hazırlamam gerektiğini anlattı, ama gerçekten dinlemiyordum.

Bunun nedeni kısmen, banka hesap özetlerimin, maaş bordrolarımın, masraf bildirimlerimin çoğunun –geçmişe dönünce attığım için pişman olduğum bir koltukla birlikte– 1996'da, Camden'da bir çöp konteynırında kaldığını biliyor oluşumdu, ama bir nedeni de yakın gelecekte ne kadar parasız olacağımı hesap etmemdi.

Derme çatma matematiğimle bile, en az iki yıl boyunca gelirim her kuruşunu vergi borcuma ayırmam gerekeceğini ve Pete'e, bayat ekmek pudingi, espriler ve seks karşılığında beni maddi olarak desteklemesi için yalvarmam gerekeceğini tahmin ediyordum.

Bana ön kapının yedek anahtarını verirken, "Tamambanauyar," dedi Pete. Onun evine taşınıyordum. "Banakesinlikleuyar."

Bundan sonraki 24 ay boyunca tam anlamıyla beş parasızım, ama yeniden ayağa kalkma programım üzerinde çalışmak için çok fırsatım var.

İki yıl geçti ve ben hâlâ elbiseyle ilgili dırdır ediyorum. Balo elbisesinin içindeki Scarlett O'Hara gibi, üzerimde elbise, etrafta dönüp duruyorum.

"Yalnızca 12 pounddu!" diyorum suçlulukla. "On iki pound! Yeni bir şey almak harika hissettirse de artık yıllarca başka bir elbiseye ihtiyacım olmayacak! Elbiseyi çeşit çeşit takıyla süsleyip tekrar tekrar giyebilirim. Ödediğim paraya

değecek. Bu benim alışveriş çılgınlığının *kapanışı*.”

914. bayat ekmek pudingini gövdeye indiren Pete, “Biliyorsun,” diyor, “diğer tüm kadınlar senin aldığından çok daha fazla giysi alıyor. Çok daha fazla. Her öğle yemeği arasmda, ofisimdaki kadınlar poşette yeni bir şeyle geri dönüyor. Dürüst olmak gerekirse, şu vergiyi ödediğine göre bence daha fazla kıyafet alabilirsin. İstiyorsan. Demek istediğim, ben ne giydiğine aldırmiyorum. İstersen hiçbir şey giyme. Biraz daha puding alabilir miyim?”

Ertesi gün Pete isteyken söylediklerini düşünüyorum. Tüm diğer kadınlar daha fazla kıyafet alıyor, diye düşünüyorum. Benden çok daha fazla kıyafetleri var. Bazı şeyleri farklı yapıyorlar. Kadınların yaptığını yapıyorum.

Merdivenlerden çıkıp yatak odama gidiyor ve gardırobuma bakıyorum. İşte, 24 yaşında gardırobumun toplamı: 17 yaşında aldığım, şimdi “giyilmekten” dirsekleri yıpranıp parlamış siyah kadifeden, uzun bir gotik elbise. Biri siyah biri lacivert iki pantolon. Salad grubunun ücretsiz dağıttığı, sosis pişirirken ya da yerken giymeyi sevdiğim, üzerinde “Salata” yazan bir tişört. Marks & Spencer’den aldığım yeşil, saçaklı bir hırka; o kadar güzel bir hırka ki ziyarete geldiğinde Coz’dan *iki kere* geri çalmak zorunda kaldım. Genellikle gün içinde giydiğim Viktorya tarzı bir gecelik. Ve mayom.

Gardırobuma bakarak ben doğru düzgün bir kadın değilim, diye düşünüyorum. Tüm diğer kadınlar “birbirine yakışan şeyler giyiyor” ve “görünümüne dikkat ediyor.” Bense yalnızca “temiz şeyler giyiyorum.” Artık yeniden param olduğuna göre, bunun icabına bakmalıyım.

Bir kadın olmak çok pahalı ve zaman alıcı gözüküyor. Yaşım göz önüne alınınca bu konudaki masumiyetim yersiz, ama tam. Grunge ve ardından Britpop kültüründen geliyo-

rum, kıyafete ne kadar az para harcadığınla övündüğün ("Üç kuruş! Kermes satışından!", "Oooo, çok pahalı! Bu ceketi bir çöp konteynırında buldum. Ölü bir adamın üzerinde. Bir tilki leşinin altında") ve "dışarı çıkmak için hazırlanmanın" yalnızca yüz yıkama, Doc Marten botları ya da tenis ayakkabılarını ayağa geçirme ve kente giden otobüste 1 poundluk siyah oje sürmekten ibaret olmasından gurur payı çıkardığın dünyalar, ama görünen o ki artık "elbiseyi" bulmalısın. Ama sonra "elbisenin" "kemerini" olmalı; kemerle uyumlu, ama abartı kaçmayan bir "çanta" da bulunmalı; bunu yalnızca uygun çorapla değil, ayrıca –eğer üşürsen– "omzuna atacak" bir şeyle de tamamlamalısın. Lanet olası *Dragon's Quest* oyunu gibi: Etrafta koşuşturup, yapman ve –olasılıkla bir mağarada ya da çalılarının altında– bulman gerekenlerin bitmez listesi. Bu arada "omzuna atacak" şey bir anorak ya da merdiven altından çıkardığın piknik örtüsü olamaz. Asimetrik kesim bir hırka, vücuda oturan bir ceket, 200 poundluk şal ya da benim eğitimsiz gözlerime bir salak tarafından daraltılmış hırka gibi tuhaf gelen bir "bolero" olmalı. Bu iş baştan aşağıya yıkıcı görünüyor. Bayat ekmek pudingi yapmaya ayırdığım zamanı ciddi ölçüde azaltacak.

Tüm bunlar, ayakkabılarla –aslında topuklarla– doruk noktasına varıyor. Bütün hayatım boyunca tenis ayakkabıları ya da bot giydim, ama eğer yirmili yaşlarıma bir başarıyla taçlandırırsam gidip birkaç topuklu ayakkabı almam gerektiği çok açık. Okuduğum kadın dergilerinin hepsi tartışmasız olarak topuklularla ilgili: Topuklu ayakkabı, potansiyel emzirme ve XX kromozomuyla birlikte bir kadın olmanın devredilemez parçası. Kadınların bedenlerine ya da düşüncelerine tapmaktan çok, topuklularına tapmaları bekleniyor. Ayrıca beden ya da düşünceden çok daha fazla topuklu ayakkabıya sahip olmaları bekleniyor. Popondan ya

da devrimle ilgili düşüncelerden farklı olarak ayakkabının fazlası olmaz!!!!!!

“Kimse topuklu ayakkabı giymiş bir kadınla takışmaz,” diye sonuca varıyor *Elle*’deki makalelerden biri. “Topuklu ayakkabılar, tarz savaşlarında en büyük silahımızdır.” Bu saçmalık kulağa ciddi geliyor.

Ertesi gün yetişkin bir kadın olmayı denemeye kararlı bir halde çıkıyor ve ilk topuklu ayakkabımı alıyorum. Aslında tam olarak almış değilim; sonunda büyük bir başarıyla Barratts mağazasından 9,99 pounda aldığım kalın topuklu, gök mavisi şeffaf sandaletler. Ayağımı o kadar terletiyor ki yürürken hafiften ciyaklıyorum, sanki ayakkabının tabanına astar yerine fare koymuşum da yavaş yavaş ezilip ölüyorlarmış gibi. Ayrıca ayak parmaklarımı ve topuğumu çok acıtıyor, ama olsun! Topuklu ayakkabı giyiyorum! Ben bir kadınum!

O gece bir gösteride merdivenle baş etmeye uğraşırken tökezliyorum ve Blur’dan Graham Coxon’un tam üstüne düşerek viski-kolaıı bacaklarma döküyorum.

“AHHHH!” diye bağılıyor Graham.

“Bunlar tarz savaşlarındaki en büyük silahlarım,” diyorum hüznle. “Kimse topuklu ayakkabı giymiş bir kadınla takışmaz. Ben bir kadınum.”

Islak bacağına bakan Graham yine, “AHHHH!” diyor. “Seni lanet olası geri zekâlı.”

Ancak kolay pes etmiyorum. On üç yıl geçti ve artık hem bir sürü topuklu ayakkabım hem de bunları giymenin benim için ne kadar kötü sonuçlandığı hakkında bir sürü kısa öyküm var. Aslında yatağımin altında böyle ayakkabılarla dolu bir kutu var. Her çift, bir dergide gördüğüm ve sonra

“doğru” ayakkabıya sahip olursam erişebileceğimi düşündüğüm bir hayatın peşinatı olarak alınmıştı. İşte, buradalar. İşte giymediğim tüm ayakkabılar:

- 1) Kurt Geiger’den gümüş rengi, bilekten bağlı dolgu topuk ayakkabılar. Onları giydim, bir kere, bir ödül töreninde. Üç övgü işittim –EVET– ama ayakkabılarla yürüyüşümün, kendisi de törende bulunan 82 yaşındaki Dame Edna Everage’in yürüyüşünden daha az kadınsı ve güvenli olduğunu da fark ettim.
- 2) Topshop’tan kırmızı kadife topuklular. Giydim, bir kere, Soho’da bir doğum günü yemeğinde. Tüm gece oturmama karşın ayakkabı o kadar sıkı ve acı vericiydi ki ayaklarımı onlardan kurtarıp rahatlatmak zorunda kaldım. Sonra işler biraz “ilginçleşti;” sabah uyandığımda ayağımda yalnızca bir teki vardı. Diğer tekini Oxford Sokağı’ndaki HMV’nin arkasında kalan tüm gece açık İspanyol barının tuvaletinde “güvende olmak için” rezervuarın üzerine koyduğumu belli belirsiz anımsıyordum.
- 3) Gri kadife topuklular, rengi dışında kırmızının aynısı. “Bu, çok işlevli ayakkabılardan bir tane de nötr renkli almak iyi olur!” diye düşünmüştüm. Dostum, ayakkabı seçmekte üstüme yok!
- 4) Parlak çivit mavisi, 10 santimetre topuklu, önde fırfırları var. Onları giydiğim partide, sonunda Wolverhampton kraliyetinden biri olarak tüm ömrüm boyunca tanışmayı beklediğim Slade’den Noddy Holder’le konuştum. Heyhat, kendimi Noddy-topya’ya ne kadar coşkuyla kaptırmak istesem de ayaklarımın dayanılmaz derecede acıdığı yadsmamaz bir gerçektir; gözlerimde yaşlarla bir birinin, bir diğerinin üzerinde duruyordum. Sonunda idolümle konuşurken izin is-

temek, bir koridora gidip oturmak ve irkile irkile ayak tabanlarıma masaj yapmak zorunda kaldım.

- 5) Yine aynısı, ama bu sefer beyaz. “Bu, çok işlevli ayakkabılardan bir tane de nötr renkli almak iyi olur!” diye düşünmüştüm. Dostum, ayakkabı seçmekte üstüme yok!
- 6) Bir çift burnu kıvrık Türk terliği, gümüş-gri ve kiraz-kırmızısı rengine. Bankamatik kartımı verdikten sonra, sigara içmek için dışarı çıkarken, kendi kendime, tıpkı kadınların giyilemez kıyafetler alışverişinin yüzde 90’ı gibi, Kate Moss’a yakışacak tarzda şeyler, diye düşündüm. Ve bunu yapan kadınların yüzde 90’ı gibi, sonra Kate Moss üzerinde havalı, bohem bir çizgisi olan şeylerin benim üzerimde, bir parça çikolata-yı çatal bıçakla yemeden önce şapka, eldiven ve fular takman gereken şu oyun gibi göründüğünü itiraf etmek zorunda kaldım. Ama kötü anlamda.

Başka altı çift daha var; ayak parmakları için sargı bezi görevi gören altın rengi gladyatör sandaletleri; bir gecede “grunge kültür”den “Barbara adında tutucu bir kadının giyebileceği şeylere” dönüşen kahverengi bilek hizası botlar; şu Doc Marten t-bar tasarım ayakkabılar –o kadar ağırdılar ki onları ilk ve son giyişimde gerçekten KENDİMİ geliştirdiğimi düşündüm.

Ve yine de – 9,5 numara; bir Yeraltı Ordusu gibi yatağımın altındaki kutuya düzenlice dizilmiş– Giymediğim Ayakkabılar koleksiyonumun, Kadınların Giyilmemiş Ayakkabılar Koleksiyonları ışığında, son derece alçak gönüllü kalacağını düşünüyorum. Bir arkadaşımın vermeye kıyamadığı 27 çift topuklu ayakkabısı var ve ayakkabılar en fazla bir, bilemedin iki kere giyilmiş. Her kadının evin içinde bir yerlerde gizlenmiş ayakkabı hazinesi vardır.

Neden bu ayakkabıların hiçbirini giyilmiyor? Açık açık söyleyeceğim. 13 yılda yavaş yavaş idrak ettiğim ve aslında hepimizin bir şekilde topuklu ayakkabıları ilk giyişinden bu yana gizliden gizliye bildiğimiz şeyi söyleyeceğim: Dünyada, gerçekten topuklu ayakkabı giyebilen en fazla on kişi var ve bunların altısı travesti. Geri kalanımızın ise yalnızca... vazgeçmesi gerek. Teslim olalım. Sonunda doğanın bize söylediğine boyun eğelim. Onlarla yürüyemiyoruz. O LANET ŞEYLER AYAĞIMIZDAYKEN YÜRÜYEMİYORUZ. Yerçekimsiz botlar ya da tekerlekli patenlerle yürümeye kalkışsak da aynısı olurdu.

Yüksek topukluların giyilemezliği tüm çevremizde gün gibi aşikâr; resmi olarak yüksek topuklu giyilen bir etkinlik olan ortalama düğün kutlamasında bu zirveye çıkar. Kafamızın içinde bunu, en güzel kıyafetleri içindeki kadınların huzurlu ve seçkin toplantısı olarak görürüz. Sivri topuklularını giyip Oscar töreninde rolü yapman için yılın en büyük fırsatlarından biri. Elbette aslında, Tina Turner İzlenimci Birliği'nin yıllık genel toplantısı gibi görünmektedir, alışılmadık bir dikeylikte etrafta sendeleyeyen kadınlar; aşırı dar, insafsız satenden fırlayan ayaklar; sonrasında, günlerce hissiz kalacak ayak parmakları.

Topuklularla zarafetle yürüyebilen birkaç az insan elbette inanılmaz görünür ki topuklu ayakkabılarla yürümek ip üzerinde yürümek ya da duman halkaları yapabilmek denli etkileyici bir beceridir. Onlara özeniyorum. Onlara mutluluklar diliyorum. Keşke onlardan biri *olabilseydim*, ama onlar küçük bir azınlık. Geriye kalan büyük çoğunluk söz konusu olduğunda; topukluları alırken düşündüğümüzün tersi yönde zarifiz. Paytak yürüyor, durmaksızın bileklerimize bakıyor, dans edemiyor, bir yandan, "Şu BOKTAN ayakkabılar. Ayaklarım beni öldürüyor," diye tıslarken, her adımda biteviye irkiliyoruz.

Kutlamanın sonlarına doğru kadınların yüzde 80'i çıplak ayak ya da çoraplarla dolaşır haldedir; girişte fırlatılmış sivri topuklulardan, dolgu topuklu ayakkabılardan ve minik topuklu sivri burunlulardan oluşan bir gelgit hattı oluşur. Kadınlar bir düğün için ayakkabı alışverişi yapmak için, *düğünde* o ayakkabıları giyerken harcadıklarından çok daha fazla zaman harcarlar.

Ama şaşırtıcı şekilde topukluların kullanışsızlığını tamamen kabul ederiz. Zayıfça, omuz silkerek kabul ederiz. Yalnızca bir kere, o da büyük acılarla giydiğimiz ayakkabılar için yaşam boyu harcadığımız binlerce pounda karşı kayıtsızız. İşin aslı, bundan tuhaf biçimde gurur duyuyoruz. Kadınlar ayakkabı alır ve kıkırdayarak, "Elbette ıstırap veriyorlar; tüm gece bar taburesinde oturacağım. Tuvalet arkadaşlarımla ya da gelip geçenlerin yardımıyla gideceğim," der. Oysa bu, "Yeni bir ev aldım, çatısı yok, bu yüzden salonda şemsiyeyle oturacağım," demek kadar DELİCEDİR.

Öyleyse bunun işe yaramadığını *bilmemize* karşın neden topuklu ayakkabı giymenin kadın olmanın esaslı bir parçası olduğuna inanıyoruz? Neredeyse hepimizi çılgın ördekler gibi yürüten bu ayakkabıları neden fetiş haline getiriyoruz? Germaine Greer haklı mıydı? Topuk yalnızca erkeklerin gözüne çarpıp onlarla yatabilmek için mi?

Yanıt elbette hayır. Kadınlar topuklu giyiyor, çünkü bunun bacaklarını daha ince göstereceğini sanıyorlar. Başarılı bir şekilde parmakucunda yürüyerek bacaklarını 42 beden-den 38'e düşürdüklerini sanıyorlar. Ama elbette bu doğru değil. Bir örnek olay var: Koca, şişman bir bacak küçüle küçüle bir noktaya dönüyor; bir domuzun üzerinde.

Ve çoğu erkek topukludan şüphe duyar, hatta hoşlanmaz. Onlara genellikle düşmanca gözlerle bakarlar. Çünkü:

- a) Topuklu giymiş bir piliç erkeklerin kendilerini kısa hissetmesine neden olur. Erkek terimlerinde bu, bir kadını şişman hissettirmeye benzer. Bundan hoşlanmazlar.
- b) Topuklu giymiş bir kadın istatistiksel olarak geceyi ayakkabıları çantasında, çıplak ayak ve “çorapları kirlenmesin” diye taksi durağına kadar sırtta taşınma arzusuyla bitirme olasılığı taşır. Erkelerse, değişmez olarak taşıyacak sırt görevi görür. Yalnızca bu nedenle bile, erkekler gecenin başında kendilerine sendeleyerek yaklaşan, ayak acısından gözleri ufalmış, ihtiyar bir hanım gibi iç çekerek yemeğe oturan kadından korkar.

35 yaşında, bunu bıraktım. Sonunda topuklulardan vazgeçtim, açıklanamaz biçimde rahat, altı demirli sarı dans ayakkabılarım ve giydiğimde dans edebildiğim 1930'lardan kalan yeşil kadifelerim dışında. Aslında kadın ayakkabılarından topyekûn vazgeçtim. Düz kadın ayakkabıları bile erkeklerinkilere kıyasla yetersiz ve özensiz yapılmış gibi. Erkek binici botları, erkek çizmeleri, erkek makosenleri, birkaç Doc Marten aldım. Hepsi güzel, rahat ve kadın reyonundakilerden daha ucuz ayakkabılar ve insanın cılız, acılı bir ayakla sonlanmasını beklediği bacağa hoş bir zıtlık sunuyorlar.

İş kadın ayakkabılarına geldi mi, artık grevde olduğuma karar verdim. Tasarımcılar dans etmek üzere olan Gene Kelly'nin rahat yürüyüşüyle bir saatten fazla yürünebilecek ve sonra gün boyu ağrı vermeyecek ayakkabılar yapana dek, tüm kadın ayakkabıları dünyasının dışında kalacağım. Ayakkabı konusundaki isteklerimin şu an tamamen azınlığın çıkarına olduğunun gayet farkındayım, ama bu konuda çok kararlıyım –*Sex and the City*'nin on yıldır süren Blahnik-aşkının sonuçları toplumda ne kadar yankılanacak, kim

bilir. Ne de olsa Victoria Beckham'ın çıplak, bunyon olmuş ayaklarının fotoğraflarını gördüm. Etli börek gibi görünen ayak parmakları istemiyorum. Eğer bir tasarımcının elinden çıkmış ayakkabılara 500 £ harcayacaksam, bunlar a) "Bad Romance" da dans etmem, b) aniden peşime düşmeye karar veren bir katilden kaçmam için elverişli olmalı. Bu, ayakkabımdan beklediğimin asgarisi. Dans etmeme olanak versin ve beni katilin eline düşürmesin.

Çantalar

Elbette kadınların deli olması beklenen diğer bir moda kalemi çantadır. Nedenini uzun zamandır biliyoruz, ayakkabıdan başka, bir tek çanta her bedene yakışır. Bir çanta denerken asla biçim bozukluğuna uğramaz ya da prova odasında gözyaşlarına boğulmazsın.

35 yaşındayım; iki çocuğum var, ev kredimin yarısını ödedim, Lady Gaga'yla sarhoş oldum, kendi guacamole sosumu yaptım, "Single Ladies" dansının kolay kısmının 30 saniyesini yapabiliyorum, küreselleşmeyle ilgili birbirine zıt iki görüşe sahibim, Heimlich manevrasını biliyorum ve bir keresinde Scrabble'da skorum 420 oldu.

Ama aynı zamanda hâlâ kadın magazinlerine dadanıyorum ve bu dergiler gerçekten yaşamdaki başarılarımla ilgili kötü hissetmeme sebep oluyor. Çünkü henüz bir "yatırım çantam" yok.

"Yatırım çantaları" ile ilgili görüşüm hep şu olmuştur: Eğer 600 poundluk bir yatırım yapacaksam, bu büyük olasılıkla tahvil senetlerine olur, genellikle barlarda yerlerde sürünen ya da kimi zaman içinde 2,5 kg. patates taşıdığım bir şeye değil. Ama bir çanta azınlığının içinde olduğumu fark ediyorum. *Grazia*'nın dediğine göre, normal kadınlar Topshop'tan 45 pounda beş yılda bir çanta almıyor, bu be-

nim “çanta rutinim.” Normal kadınların onlarca çantası var: Küçük çantalar, patates-konmayan çantalar, Mulberry marka yatırım çantaları.

Güçlü bir endişe duyarak 600 poundluk bir çantaya sahip olmanın, *Batman*’deki Joker’e vurulmak gibi olduğunu öğrendim. YAPMALISINIZ. Bu, bir kadın olmanın indirgenemez gerçeği.

Durum, artık yayımlanmayan *Observer Woman* dergisi tarafından zirveye taşınmıştı. *Elle*’nin başeditörü Lorraine Candy, bir haftayı zengin kıyafetleriyle kapatmaya çalışmıştı. Çarşamba günü şöyle yazıyor: “Başarısız oldum. Havalı çantaları ve seksi bilek hizası botlarla dolu bu ön sıralarda kıyafetimi tamamlayan tek şey olmadan yüzleşemeyeceğimi biliyorum: Yeni Chloé çantam. Utanıyorum.”

Bunu okuduğumda dehşetten yüzüm kızardı: Kimse ucuz çantam hakkında yüzüme karşı hüküm vermemişti. Ama burası duygularını dillendirmeyen bir ülke. Duyguların daha açık ifade edildiği başka bir yerde, mesela Portekiz ya da Teksas’ta 45 poundluk çantama ne tepki verirlerdi, bilmem. Sandalyelerinin üzerine sıçrayıp, “OOV DANRIMM!” diye haykırabilir, ucuz çantama, sanki bir haşereymiş gibi, süpürgeyle vurmaya çalışabilirlerdi.

O gece bir karar verdim. Kadınlığın modern bilgeliklerinden biri şudur: eBay’da gerçeğinden ayıramayacağın sahte tasarımcı çantaları satılır. Ama “Arama” çubuğuna “100 pounda 600 poundluk çantaların harika taklitleri” yazmama karşın, hiçbir sonuç çıkmadı.

Gerçekten meraka kapılarak 600 pounda 600 poundluk çantaları araştırdım. Vuitton, Prada, Chloé; 300 £, 467 £, 582 £.

Tanrım, korkunçtular. Deriye ya da süete işlenmiş Guernica gibi. Beğendiğim bir çanta bulmaya çalıştım. Gerçekten çalıştım. Tabakalanmış, püskül püskül ve tuhaf şekilli birço-

ğu, Tom Jones'un toplarını andırıyordu, sap eklenmiş halini. Diğerleri ise SM atları gibi kayışlar, tokalar ve sarı metallerle kaplanmıştı.

Devasa altın tokalı deri çantalarla dolu bir raf vardı, sanki birisi 1988'de Grace Jones'u eritmiş de geriye bir tek dar deri ceket ve koca küpeleri kalmış gibi gözüküyordu.

Arama sonuçlarımın 14. sayfasında, sonunda beğendiğim bir çantaya, bir Marc Jacobs tasarımına rastladım. Parlak, gülün surat sarısı, üzerinde Debbie Harry'nin resmi olan bir çantaydı. Ama 600 poundluk, beğendiğim bir çanta bulma neşem, biraz daha dikkatli bir inceleme üzerine yelkenlerini indirdi. Çanta, 17 poundluk, yelken bezinden bir taşıma poşeti; aslında bana hoş gelen tasarımcı imzalı tek çanta bir Marc Jacobs poşeti.

Tamamen modadan uzak değilim. Yıllar içinde tarz hakkında birkaç şey öğrendim. Parlak sarı bir ayakkabı şaşırtıcı şekilde her şeye yakışıyor; desenli çoraplar kesinlikle kötü fikir. Eğer kaos, kader ya da ağzına kadar dolu kirli sepeti yüzünden kendini korku uyandıran bir rasgelelikle (çorap, plastik terlik, smokin ceket ve üç boynuzlu şapka) giyinmiş bulursan, insanların gözlerinin içine bak ve büyük bir özgüvenle, "Çok da... uyumlu giyinmeyi sevmiyorum," de.

Ama hayatta daha iyi şeylerle bağlantı kuramıyorsam, duygusal yakınlık hissettiğim tek şey zıpçıktı bir kumaş poşetse, bu yalnızca tereddütsüz biçimde altsınıftan olduğumun başka bir kanıtıdır.

Dürüst olursam, olasılıkla en beğeneceğim çanta sapsarı olan, içi oyulmuş büyük bir patates olacaktır. Omuz askıları olan büyük bir taze patates. O zaman, kriz anlarımda çantayı pişirip yiyebilir ve böylece kışı atlatırım. İşte, benim insanlığımın tarzı budur.

Ama yine de tüm bunlara karşın çantalara yönelik psiko-

lojik yadsımam devam etti. Şu 600 poundluk çantalar görünüş olarak hoş gelmeyebilir, diye düşündüm kendi kendime, ama belki onlara *dokunursan*, bu paraya değer dedirtecek 600 poundluk büyülerini hissedebilirsin.

Aslında bunun anlamını bilmesem de "Hepsi yumuşacık deriden" dedim kendi kendime. "Yakından baktığında farkı anlarsın. Gidip kaliteye dokunmalıyım."

Liberty mağazasına gittim, etrafta dolanıp çantalara dokundum; büyüün beni ele geçirmesini bekliyordum. Hepsi de ele çanta gibi geliyordu, ama beğendiğim gümüşümsü bir çanta gördüm. 225 £.

Sonunda ben de şıkım! diye düşündüm; kasaya koştum ve anında hesabımda 40 poundluk bir ek hesap açığı ve evliliğimde gürleyen bir çatlak yarattım. "Belki kont olan gizli bir amcam var. Gerçek soy kendini belli eder! Sonunda tasarımcı imzalı pahalı ürünler ister oldum! Ben normalim! Teşekkürler *Grazia*!"

Beş gün sonra gümüş çanta Gower Caddesi'nde çalınmıştı. Yankesicilerin de *Grazia* okuduğu ortaya çıkıyor. Pahalı bir aksesuarı 500 metre öteden seçebiliyorlar.

Ayrıca kocaların *Grazia* okumadığı da ortaya çıkıyor ve ne kadar muhteşem ve sevimli olurlarsa olsunlar, belirli aralıklarla "225 £! Bir çanta için! YÜCE İSA!" diye haykırmaktan kendilerini alamıyorlar. Sanki toplarına olanca şiddetle bir çatal saplamışsın, çatalı orada bırakmış ve ardından paltonu çatala asıp banyo yapmaya gitmişsin gibi.

25 £ değerindeki şimdiki çantamı Crouch End'de bir ayakkabı tamircisinden aldım. Yakın zamanda "bir üst modele geçeceğimden" şüpheliyim.

Her neyse, yüzleşelim: Çanta önemsizdir, en önemli olan, içine ne koyduğundur. Konu üzerinde ayrıntılı araştırmalarla geçen yılların ardından, çantanda olmasına GERÇEKTEN ihtiyacın duyacağın şeylerin tam listesini çıkardım:

- 1) Büyük miktarda sıvı alabilecek bir şey
- 2) Gözkalemi
- 3) Çengelli iğne
- 4) Bisküvi

Bunlar tüm olasılıkları karşılar. Başka bir şeye ihtiyacın yok.

Kıyafetler

Öyleyse işte ayaklarımı, işte sigaralarımı içine koyduğum şey. Peki, ama ne giyiyorum? Katı bir feminist olarak nasıl giyiniyorum?

Kadınlar kıyafetin önemli olduğunu bilir. Bunun nedeni yalnızca beynimizin kurdeleler, etek altı kafesler ve kokteyl elbiseleriyle dolu olması değil, beyin taramalarının bunu gelecekte bir gün sonunda kanıtlayacağına inanıyorum. Bunun nedeni bir kadın odaya girdiğinde, daha ağzını bile açmadan söylediği ilk şeyin kıyafetleri olmasıdır. Kadınlar, erkeklerin anlaşılmasız bulacağı bir şekilde, kıyafetleriyle yargılanırlar. Erkekler birinin seni ne giydiğinle değerlendirdiği, ardından seninle küçümseyerek konuştuğu; sana sapıkça davranmaya başladığı ya da konu ister iş ister ebeveynlik isterse kültür olsun konuşmayı sırf o gün giydiğin şey yüzünden “anlamayacağına” hükmettiği o rahatsız anı hiç hissetmemiştir.

“Bekle!” demek istersin genellikle. “Eğer üzerimde bu köylü kız elbisesi yerine kadife kolej ceketim olsaydı, beni Jung’la ilgili sohbetinize dahil ederdiniz! Eğer ‘siyasi göndermeli’ ayakkabılarımı görebilseydiniz, benim yanımda Tony Benn’den asla böyle söz etmezsiniz! Bakın! Size ayakkabımın fotoğrafını gösterebilirim, iPhone’umda var! BU ORTAMA UYGUN KIYAFETLERİM VAR, AMA ŞU AN ÜZERİMDE DEĞİLLER!”

Elbette bu örnekler –bir mağazanın camında yansımanı gördüğün an moralini yerle bir edip seni bir sonraki kötü karara, “Ben şişmarum” a, sürükleyen “yanlış” kıyafetlerle kıyaslandığında- yalnızca can sıkıcı; felaket durumlarında alman şalvarlar ya da hayal kırıklığına uğratan incecik sandviçler gibi.

Bununla birlikte, en kötü durum senaryosunda, yanlış bir kıyafet hayatını mahvedebilir. 2008’de “Dar Kot” davasında (dar kesim kot pantolon giyen bir kadının tecavüze uğrayamayacağı, çünkü hiçbir erkeğin yardım almaksızın kadının pantolonunu çıkaramayacağı iddia edilmişti) ya da insanları yüzde 25’inin hâlâ bir kadının –eğer “kışkırtıcı” biçimde giyindiyse- tecavüze uğradığı için suçlu olduğuna inandığını ortaya koyan Amnesty International anketinde kanıtlandığı üzere, bir yargıcın tecavüz davayı reddetmesine yol açabilir.

Kadınlar işyerinde rahat, rasgele, hatta pejmürde giymiş bir kadının, işi konusunda, tam olarak aynı şekilde giyinmiş bir erkek akranından çok daha az ciddi görüldüğünü bilir. Kot pantolon ve tenis ayakkabısı giyen piliçler terfi almaz. Kot pantolon ve tenis ayakkabısı giyen erkeklerse alır. Kadınların nasıl görüldüğü genellikle kim olduğumuzla denk görülür ve böylece, bize ne olacağını belirlemeyi sürdürür.

Yani kadınlar sabah ne giyecekleri konusunda telaşlandığında, bunun nedeni uluslararası moda ikonları olma isteği değildir. Victoria Beckham olmaya çalışmıyoruz, özellikle de alt katta bizi bekleyen tam anlamıyla tepeleme dolu bir tost tabağı olduğu ve son on beş gün içinde gülümsediğimiz için.

Hayır. Yapmaya çalıştığımız herkes o gün ne giydiğimizi “anlayacak” mı; çok incelikli bir konuşmada, doğru şeyi “söylüyor” muyuz, bunu çözmek. Çünkü moda yalnızca di-

yaloğu akla getirir, tıpkı internetten indirebileceğin şu sağ-
dış konuşmaları gibi. Kadınların, bunun kendilerine özgü,
kişişleştirilmiş uyarlamasını öne sürmesi beklenir. Giydi-
đimiz şeyde kalpten konuşmamız beklenir. Kapsül gardı-
roplar bulmalıyız; “biz” olan şeyler, “özenle giyebileceğimiz
ve üstümüze geçirivereceğimiz” şeyler, “klasik parçalar” ve
“kıvrımlı ceketler.” Bu, bir kadının –varsayılan– becerilerin-
den biridir. Bu becerilere şunları da ekleyebiliriz: Kirlilerle
“daha iyi” başa çıkmak, bir bebekle tüm gün evde oturmaya
doğal olarak uygun olmak ve erkeklerin daha eğlenceli ka-
bul edilmesini hiç mi hiç kafaya takmamak.

Kadınların kıyafetler konusunda iyi olması ve olmayan-
lara da yukarıdan bakılması beklenir. Her hafta, her dergide
ve tabloid gazetelerde yer alan tüm şu “Utañ Çemberi”/“Ne
Giyyorsun?” köşelerinin kanıtladığı gibi, bir kıyafetin bile
berbatsa küçümsenirsin. Seçkin kadın siyasetçiler bir çift
“yanlış” ayakkabı için azarlanır. Bunun seni kızdırdığını,
öfkelenbildiğini ya da üzdüğünü söylemene izin verilmez
ya da kişisel olarak uçaktan inmek için Angelina Jolie’nin ne
giydiğine; Suzan Sarandon’ın ateşli altmış yaşlarına başında
bir bereyle girmesine zerre kadar aldırmadığını söyleyemez-
sin. Olsa olsa moda bir oyundur, ama bir kadın için, netbol
gibi, zorunlu bir oyundur. Reglmiş numarası yaparak ondan
kurtulamazsın. Biliyorum. Denedim.

Öyleyse bir kadın için her kıyafet, günün getirisini etki-
lemek için yapılan umutlu bir büyüdür. Yıldız falına bakar
gibi, kaderini tahmin etmeye çalışma eylemidir. Kuşkusuz
çok fazla moda dergisi var. Kuşkusuz moda endüstrisi yılda
yaklaşık 900 milyar dolar kazanıyor. Kuşkusuz her kadının
yaşamındaki neredeyse her olayda –ister iş ister kar isterse
doğum– ilk düşüncesi, pek umutlu sayılmayan bir haykırış-
la, “Ama ne giyeceğim?” dir.

Bir kadın, "Giyecek *hiçbir* şeyim yok," dediğinde, gerçekten söylemek istediği şudur: "Bugün olmam gereken kişi için burada *hiçbir* şey yok."

Çünkü içinde mutlu olacağımız kıyafetleri bulmak kolay değildir. "Burada bana göre bir şey yok!"; anacaddede alışveriş için üç saat gezip yalnızca bir külotlu çorap, katlanabilir doğrama tahtası ve çocuklar için okul hırkası aldıktan sonra duyulan çığlık budur. "Her şey benim için iki santim kısa, iki ton parlak ve KOLLARI YOK. NEDEN BLUZLARIN KOLLARI YOK? EĞER BU ÜLKEDEKİ HER KADININ, TANRI'NIN İSTEDİĞİ GİBİ, KOLARINI ÖRTMESİNE İZİN VERİLSEYDİ, ON BEŞ GÜN İÇİNDE XANAX REÇETELERİ YARI YARIYA AZALIRDI. BU DEVASA, AŞIRI IŞIKLI MAĞAZADA NEDEN BENİM İÇİN HİÇBİR ŞEY YOK?"

Ama elbette senin için *hiçbir* şey *yok*; özellikle senin için. Anacaddeden önce kadınlar kıyafetlerini kendi diker ya da terziye giderdi. Bu yüzden giydiğimiz her şey kim olduğumuzun ve neyin içinde rahat ettiğimizin dürüst bir anlatı-mıydı, elbette o dönem modasının sınırları içinde.

Ancak kitle modasının keşfiyle tek bir kıyafet bile onu alan kadın "için" satılmaz oldu. Topshop'ta, Zara'da, Mango'da, Urban Outfitters'ta, Next'te, Peacocks'ta ve New Look'ta gördüğümüz her şey tamamen hayali bir kadın – bir tasarımcının kafasının içindeki fikir– için yapılır ve –farz edelim yüzde 70– beğenirsek onu alırsınız. Durum, "bundan iyisi olmaz"la ilgilidir. Belki hiç, belki çok nadir yüzde 100 "biz" olan ve gerçekten istediğimiz bir şey buluruz; gerçi bunu kendimize asla itiraf etmeyiz. Çoğu kadın üzerilerinde, bir parça daha iyi olmasını düşledikleri kıyafetlerle dola- nıyor. Şurası biraz daha uzun. Şu örgüsü olmasa. Biraz daha koyu bir mavi. Bu, birbirimize söylediğimiz ilk şey: "Keşke şu yakayı koymasalarmış."

Çünkü eğer yakadan hoşlanmadığımı bilersen, o zaman *gerçekten* kim olmaya çalıştığımı da bilirsin.

Elbette tümü hayali bir kadın için yapıldığından, sıklıkla bunlar gerçek kadına yakışmaz. Çılgın kıyafetlerin –cırtlak ya da şeftali renkliler, bedeni saran elbiseler, arkası kabarık etekler– mayıstan Eylül’e, askılarda satılmadan, hüznün içinde durduğu, uğruna tasarlandıkları hayali kadınların gelip kendilerini almasını beklediği mevsimleri hepimiz anımsayabiliriz.

Genellikle bir kadın yaklaşan moda gelgitinde neler olduğuna bakma eğilimindedir; tek kollu elbiseler, tulumlar, çiçekli elbiseler, popo kısmı çıtçıtlı “gündelik” fetiş golf pantolonları ve kadın çılgılığı basar: “Neden moda tasarımcıları bir kadını neyin güzel göstereceğini düşünerek işe başlamıyorlar? Bu kıyafeti ‘satmak’ istemiyorum. Onun beni satmasını istiyorum! 79,99 £ ödeyeceksem, kıyafet bana bir iyilik yapsın isterim! KİYAFETLERİN BENDEN YANA OLMASI-NI İSTİYORUM!”

Modanın nasıl da “benden yana” olmadığını, *The Times* için bir moda çekimi yapana dek hiç fark etmemiştim. Fikir “normal bir kadını” alıp onu gelecek sezonun kıyafetleriyle donatmaktır: Pasteller, safari pantolonlar, geometrik desenler, dışarıda giyilecek korseler ve desenli taytlar.

“Muhteşem görünmeni sağlayacağız,” diye söz verdi editör. “İnanılmaz bir stilistimiz ve fotoğrafçımız var. Seninle ilgileneceğiz.”

Epizyotomiyle sonlananı saymazsak, bundan sonraki sekiz saat hayatımın en kötü saatleriydi. Daha önce hep benimle kırmızı halı üzerindeki Kate Winslet gibi görünmek arasında yatanın 10.000 poundluk kıyafetler, saç, makyaj, stilist ve iyi fotoğrafçı olduğunu düşünmüştüm ve elbette

sonuçta fotoğraflarda çok iyi görünüyordum. Korse, ipek bol pantolon giymiş, beş santimlik topuklularla son derece ateşli görünen fotoğraflarım. Dürüst olmak gerekirse, bir dergide bu kıyafetler içinde fotoğrafımı görseydim, ben de bu kıyafeti denemeliyim, diye düşünürdüm! Kadına *yakışmış!* Üstelik poposu benimkine çok benziyor, gerçi biraz daha büyük, ha hah haaa!

Ancak bu yalnızca fotoğraf: Yalnızca bu pozisyonda sorun yok. Kıyafetlerin güzel durduğu o tek pozisyonu bulmak 20 dakika, yarım saat, bir saat sürdü. Zamanın geri kalanında, burada ön taraf çok belirgin, orada üst kol şişman çıktı, o şekilde pantolondan et fışkırdı gibi şeylerle uğraştık. Giysiler gerildi, sabitlendi, iğnelerle tutturuldu; ışıktandırma değişti, saçlar düzeltildi; acil durumda orantısız omuzları dengelemek için şapkalar getirtildi. Bir domuz gibi hissettim. Kendini aşan bir işe girişmiş iri ve hantal bir domuz gibi. Onlar için “en iyi” açıyı bularak, onları öne çıkararak, onları işleyerek bu kıyafetleri satmak gerekiyordu, ama memelerim yanılttı, popom çok büyüktü, kollarım çaresiz, ağır ve korunmasızdı. Sekiz saat sonra stüdyoyu ter ve gözyaşları içinde terk ettim. Hiç bu kadar çirkin hissetmemiştim. Gülümseme becerimin bile yardımı olmaksızın, “Gizemli ve seksi bak. Biraz... anlaşılmaz görün;” *tamamen* sırtımdaki kıyafetlere ve bedenimin onlar içinde nasıl görüldüğüne indirgenmişim ve bu tarzlar arasından bana “yardımcı olsun” diye dikkatle seçtiğim kıyafetler içinde, tam bir başarısızlık timsaliydim.

Aptal değilim; modeller ve normal kadınlar arasındaki farkın, normal kadınların kendilerini güzel göstermek için kıyafet alması, moda endüstrisinin ise *kıyafetleri* güzel göstermek için *model* alması olduğunu hep biliyordum. Çoğu kıyafet modeller olmadan biçaredir. Benim üzerimde kesin-

likle öyleydiler. Bunun için bir şey yapamıyordum. Topuklularla dik durmayı bile başaramıyordum.

Arka ayakları üzerinde duran bir at gibi hantalca yana yıkıldıktan sonra, tekrar ayaklanmaya çalışırken hüznüle, “Çok üzgünüm, bahse girerim her model bunu saatlerce yapabiliyordur,” dedim.

“Oh, hayır,” dedi stilist neşeyle. “Onlar da topukluların üzerindeyken düşüp duruyor. Bunlarla yürümek olanaksız. Kimse bu topuklularla yürüyemez. Ha ha ha!”

“Herkesin” topuklu ayakkabı giymesine karşın, onlarla yürüyemiyordum diye umutsuzluk içinde geçen yıllarımı düşündüm yine. O “herkesin” büyük çoğunluğunun moda çekimlerinde ya da kırmızı halıda olduğunu, yani “topukluları” aslında ayakkabı olarak tüm gün etrafta dolaşmak için giymediğini şimdi anlıyordum. Topuklu ayakkabıyı yalnızca fotoğraflar için giyiyorlardı. Bunun yalnızca fotoğraflar için olduğunu *biliyorlar*. Bunları satın alanlar ve sonra tüm gün onlarla yürümeye –onlarla hareket etmeye, yaşamaya– çalışanlar yalnızca biz, müşterileriz.

O halde işte –dergileri ve reklam kampanyalarını görmezden gelerek ve a) Topshop’ta prova odasında, dar pantolonun içine sıkışmış ağlama, b) sokakta muhteşem gözükürken birinin ardından koşarak, “Bunu nereden aldınız?” diye sorma, c) kız kardeşim Weena’nın yatak odama gelip giydiğim şeye bakması ve “Hayır” diyerek odadan çıkması gibi durumlardan ders çıkarak– kıyafetler hakkında öğrendiklerim:

* Ne üzücü ki yanıt her zaman, “Rotterdam’daki eski ve muhteşem bir mağazadan, dört yıl önce, ama ne yazık ki bir yangında küllü oldu, artık oraya gidemezsiniz,” olur. Hâlâ umudumu kaybetmedim; bir gün biri Marks & Spencer’ı işaret edecek ve “Oradan. On dakika önce,” diyecek.

- 1) Leopar derisi nötrdür.
- 2) Siyah ince çorap ve botla hemen her şeyi giyip yakıştırebilirsin.
- 3) Genel kanının tersine, kemer genellikle kadının dostu değildir. Aslında birçok durumda izleyicinin, "Hangi yarı daha şişman; alt mı üst mü?" sorusunu yöneltmesini kolaylaştırıcı işlev görür.
- 4) Parlak kırmızı nötrdür.
- 5) Seloteyp çorabın kasığındaki deliği onaracak kadar güçlü DEĞİLDİR.
- 6) Eğer güzel görünmesi için prova odasında seksi bir poz vermen gerekiyorsa, o kıyafeti ALMAMALISIN. Öte yandan, giyer giymez dans etmeye başlıyorsan, fiyatı ne olursa olsun o kıyafeti al. Eğer ödeyemeyeceğin kadar değilse. Ödeyemeyeceğin kadar pahalıysa alma. Moda dergileri bunu *asla* söylemez, "İşin aslı, paran yetmiyorsa alma." Arkadaşların da söylemez. Bunu sana söyleyecek TEK KİŞİ muhtemelen benim. Rica ederim.
- 7) Asla görünüşünü "Anacaddeyle ikinci el karışımı" olarak tanımlama. Fearne Cotton bunu söylediğinde ne kadar kızdığını anımsa. İstismar edilenin istismarcı olmasına izin verme.
- 8) 1950'lerin tarzında, vücuda oturan, dizüstü bir elbise ve hırkayla kötü görünmen hiç mi hiç olası değil. *Mad Men*'in çekici, ateşli Joan Holloway'ı, *Vanity Fair* dergisinin geçenlerde "Bayan Vücut" olarak vaftiz ettiği Christina Hendriks'in, modern bir keten pantolon ve tişört içinde nasıl görüldüğü biliyor musun? Korkunç. Bundan çıkarmamız gereken bir ders var.
- 9) Seni en güzel gösterecek pantolon, kumaşında yüksek oranda likra olan siyah koşu eşofmanlarıdır. Ba-

caklarını ve poponu ince gösterir. İki yılı aşkın zaman, bir çift diz boyu çizme ve ceketle bu eşofmanı giymek için cesaret toplamaya uğraşır, ama her seferinde, son anda vazgeçersin. Bitmez tükenmez bir pişmanlık kaynağı.

- 10) Gümüş lame nötrdür.
- 11) Keza altın pullar da.
- 12) Üzerinde “Yalnızca kuru temizleme” yazan bir şey almaktansa, giysinin cebine 50 £ koy ve parayla birlikte askıda bırakıp mağazadan çık. Uzun erimde bu para ve zamandan tasarruf etmeni sağlar; ayrıca seni acil bir durumda, bir toplantıya giderken, trende, koltukaltlarından fışkıran deodorant izi görüntüsünden de kurtarır.
- 13) Mark &Spencer’ın Per Una koleksiyonundaki her şey seni bir parça zeki gösterir. Neden bilmiyorum, ama bu doğru.

Ve işte, moda hakkında öğrendiklerim bunlar.

Neden Çocuk Sahibi Olmalısın?

Kötü Bir Doğum

Doğum yapmak konusunda berbat olduğumu keşfetmek aslında benim için sürpriz olmadı. Hem de hiç sürpriz olmadı. Doğumla ilgili tek bildiğim, annemden görmüş olduklarım ki her kardeşin doğumundan sonra ceset gibi bembeyaz eve dönme; yedi seferinde de kötü bir öyküyle evde topallaya topallaya gezme; acil bir sezaryen, sıkışmış bir sinir, dolaşmış bir göbek kordonu. Beşinci doğumunda –Corrine – plaseenta dışarı çıkmadı. Deneyimsiz bir ebe basit bir şekilde göbek kordonunu kavradı ve söz dinlemez tazıyı çekiştirir gibi asıldı. Annem o kadar kan kaybetti ki dört şişe kan vermek zorunda kaldılar. Onu eve geri yolladıklarında, savaş bunalımı yaşayan bir gazi gibiydi.

11 yaşındaydım; bebeği, sanki oyuncak bebekle maymun yavrusu meleziymiş gibi oradan oraya taşıyordum. Hepimiz annem yeniden yığılıp kalır korkusu içindeydik. Markette bayılmıştı, merdivenlerde de. Öyle görünüyordu ki bebek onun için özsel bir şeydi ve içeride kalmış olmalıydı. Onsuz, annem yıkılmış görünüyordu.

Sonraki bebek –iki yıl sonra, Cheryl– daha da kötüydü. Annem omzunda sıkışmış bir sinirle, kıpırdayamaz halde eve döndü. Uzun ve sıcak bir yaz olmasma karşın perdelerin kapalı olduğu salonda ağlayarak yatıyordu; evse küften, ka-

rincalardan ve korkmuş çocuklardan oluşan sıcak bir çorba-ya dönmüştü. Artık 13 yaşında olan ben aileyi ucuz sosisler, krakerler ve reçelle besliyordum; yeni bebek maymun, daha öncekiyle birlikte, ayağımın yanında, bir karton kutuydaydı. Eylül sonlarına, sıcaklığın azaldığı günlere dek korkunçtu. Annem sonunda yine –yavaşça– etrafta dolaşmaya başladı; sıcak su ve çamaşır suyuyla karıncaları öldürüyordu.

Bu yüzden 24 yaşında hamile kaldığımda hem bir bebeğe nasıl bakılacağını –bebeği bir karton kutuya koyup sosis yiyorsun– hem de onun nasıl korkuyla bekleneceğini biliyorum. İşin doğrusu bunu yapabileceğimi sanmıyorum. Bu *nasıl* yapılır, bilmiyorum. Gayet kasıtlı olarak zırcahilim. Altı ay kontrolümde, yatağın üzerindeki tuhaf, modern bir heykel hakkmda yorum yapıyorum. Beyaz plastikten yapılmış; gözbebeksiz on gözün –tehlike durumundaymış gibi– aşama aşama irileştiğini göstermesi gibi.

“Bu nedir?” diye soruyorum neşeyle. “Jeff Koons taklidi mi?”

“Rahim ağzı genişlemesinin aşamaları,” diyor şaşkınlık içindeki ebe. “Sıfırdan on santime kadar.”

“Rahim... ağzı mı?” diyorum. “Rahim ağzı neden genişliyor?”

Artık bir deliyle konuşuyormuş gibi görünen ebe, “Bebek bu şekilde dışarı çıkıyor,” diyor. “Doğum bu işte, rahim ağzı bebek çıkabilsin diye aşama aşama genişliyor.”

Tamamen panik içinde, “Rahim ağzı mı?” diye yineliyorum. “Oradan bir bebek çıkamaz. Orası bir delik değil. Dokunmuştum. Eğilmez bükülmez, katı bir şey!”

Elinden geldiğince diplomatik, “Evet, işte bu yüzden... biraz çaba gerekiyor,” diye yanıtıyor ebe.

Bu noktada, bir bebek sahibi olamayacağımı biliyorum. Benim matematiğimde bu hesap tutmuyor. Rahim ağzımı açamam. Nereden başlamam gerektiğini bile bilmiyorum.

Bu yüzden tüm hamileliğim boyunca her ne zaman yaklaşan doğumumdan söz etseler, onlar için merhamet dolu bir üzüntü duyuyorum. Kendi kendime, bu gerçekleşmeyecek, diyorum. Bana öyle geliyor ki hepsine –hemşirelere, kadın doğum uzmanlarına, kocama– dokuz ay sonra, bir büyü gösterisi yapacağım ve mucizevi bir şekilde Peter Pan gibi, odanın içinde uçağım ya da neredeyse kelimenin tam anlamıyla popomdan bebek maymunlar fırlatacağım söylenmiş. Sandalyeler yerleştirilmiş, izleyiciler sabırla bekliyor.

Ama elbette, ben bir büyücü değilim. Tüm bedenimde bir gram bile büyü olmadığını biliyorum. Büyü gerçekleşsin diye elimden geleni yaptım; salona yakılmayı bekleyen mumlarla çevrelenmiş doğum havuzu kuruldu. Bitki çayları, müzik ve yakacak bir şeyler hazır. Büyüyü yapmaya hazırım, ama beklenen günün üzerinden bir, sonra iki hafta geçiyor. Ürünler tarlalarda sararıp kurumaya, kadınlar acıyla inlemeye devam ederken, insanlarına göğü işaret edip, “İŞTE! YAĞMUR!” diye bağırarak başarısız bir şaman gibi hissediyorum.

Kasılmalarım sonunda başladığında acı verici, ama yine de yararsızlar. Bebek talihsiz biçimde ters pozisyonda –kafatası kaburgama değiyor– ve ebeler hüznüyle, büyü başlamış olsa da cahilliğimden, kazara yanlış büyüyü yaptığımı anlatıyorlar: Ters gelen bebeklerin doğumu uzun, gayretli ve tatmin edici değil. Uykusuz geçen 24 saatin ardından, hastaneye gitmeyi öneriyorlar. Ağlıyorum. Israr ediyorlar.

Ve hastane koğuşunun aydınlığında, teknolojinin modern, gösterişli ve bipleyen harikasıyla karşılaşınca, büyü tamamen kayboluyor. Şamanın, elinde bir çubuk olan ihtiyar bir adam olduğu ortaya çıkıyor; ayaklarını sürüye sürüye gidiyor ve bir daha görünmüyor: Kasılmalar tamamen bitiyor.

Ekşi suratlı İsveçli ebe, ben yatakta oturmuş ağlarken, beni inceliyor.

Bir tür tatminle, “Evde doğum yapmak istediğini söyleyen annelerin başına bu sık sık gelir,” diyor. Bir yandan da bacaklarını açıp –kalp hızını gözlemlemek için– bebeğin kafasına doğru bir kanca uzatıyor. Zavallı bebek! Zavallı bebek! Çok üzgünüm! Sana ilk dokunan şeyin bu olmasını hayal etmemiştim! “Sonunda buraya gelip karınlarını yarıdirmek zorunda kalırlar.”

Sonunda, uzun zamandır bildiğim şeyi fark eden biriyle tanıştım. Bu kaltak ne olduğumu görüyor: Elverişsiz.

Cumartesi gecesinden pazartesi sabahına dek, ulusal sağlık hizmetleri başarısız kadınları kefaletle kurtarmak için yapılacaklar listesini ağır ağır, görev duygusuyla gözden geçiriyor. Suyum gelmiyor; tuhaf bir kancayla hallediyorlar. Kasılmalarım durmuştu ki bir peserle yeniden başlatıyorlar. Rahim ağzım esnek değil, sanki bir kasılma başlamış gibi, acı verici bir şekilde çekiyorlar. Yavaş bir cinayetin başlangıcında, içten doğranmak gibi bir his.

Bana yardım ediyorlar çünkü kuşkusuz buna mecburlar: Tüm bunlar bir kadın bedeninden otomatik olarak yaygara koparmadan yapması beklenen şeyler, yağış ya da mevsim değişikliği gibi. Suyum geliyor, kasılmalarım başlıyor; bunlar, bedenimin kendi başına, saklı organlarıyla yapmış olması gereken şeyler, tıpkı bir müzik kutusu gibi.

Ama yetersizliğim yüzünden, şimdi kutunun gövdesini açmaları gerekiyordu. Bir oda dolusu gittikçe endişelenen doktor her notayı eliyle alıyor, mekanizmanın dişlerini tıngırdatıyor. Doğumumun hiçbir ritmi yok. Her vuruş zorlama oluyor.

Elbette bu berbat dansla geçen iki günün ardından bebek, son derece kararsızca, adeta özür diler gibi ölmeye başladı. Monitörde kalp atışları minik bir oyuncak davul gibi. Onu sarsan her kasılmayla davulun zayıfladığını duyabiliyorsun;

sanki Bebek Sahibi Olma alayı uzak bir sokaktan geçiyor-
muş ya da belki tamamen uzaklaşıp gidiyormuş gibi.

Sırada ne var, biliyorum: Damar içi oksitosin. Serum. Se-
rum hakkında okumuştum. Çocuk doğumu hakkındaki her
kitap sana ondan korkmayı öğretiyor. Kasılmalar doğal yol-
la olduğunda, vücut genellikle bunu başa çıkabileceğin bir
hız ve yoğunlukta yapıyor. Ancak serumun böyle bir kay-
gısı yok. Hız göstergesi sabit: Çok hızlı. Gaddar bir maki-
ne; ritmik olmayanların tempo ölçeri. Şaşmaz biçimde, her
dakika kasılmalarla havaya uçmanı sağlayan durdurulamaz
bir atomik saat. Rahmin temposunu ayarlıyor; *Kırmızı Pabuç-
lar*'daki kırmızı pabuçlar gibi. Düşüp ölene dek dans etmeni
sağlıyor.

Acı dönüştürücüydü; tek bir saat içinde bilinemezlikten
evangelizme geçme gibi. Gök aniden Tanrı'yla dolmuştu ve
Tanrı bana İncil'in acısını sunuyordu. Kasılmalar arasındaki
molalar, yanan bir evde damlayan musluğu yalamak gibiydi
- bir saniye için rahatlıyordun, ama geri döndüğünde o ka-
dar sıcaktı ki dudaklarındaki nem buharlaşıyordu; duvarlar
yükselmmişti ve bir kapı ya da pencere zaten hiç olmamıştı.
Dışarı çıkmanın tek yolu, bir ahtapot gibi içini dışarı çıkar-
mak ve kemiklerindeki büyülü eşikten uçuvermekti.

Ama etten ve acıdan ibarettim; monitörlere uzanan kab-
lolarla olduğum yere mihlanmıştım ve annem bana içimi dı-
şıma çıkarmayı hiç öğretmemişti.

Sonunda doktorlar beni kayışla bağlayıp kesti, çünkü
büyücü değildim, popomdan maymunlar fırlatamıyordum
ve üç gün üç gecedir bu başarısızlık mekânındaydım. Liz-
zie içinden büyü ve yıldızlardan oluşan yumuşak, ani bir
patlamayla çıkmadı. Bunun yerine Dr. Jonathan de Rose,
böbreklerimi bir kenara itti ve onu ayaklarında tutarak tepe
taklak içinden çekti; bir kasabın kancasına asılı bok içindeki
bir tavşan gibi.

Elbette size yarısını anlatmadım. Size Pete'in ağlayışından, kakadan, duvara kusuşumdan ya da diğer tüm kelimeleri unutmışum gibi, etonoks için "Ağız!" diye güçlükle inleyişimden söz etmedim. Ya da Lizzie'nin yüzüyle zarar verdiği sinirden ki on yıl sonra hâlâ sağ bacağımla hissiz ve soğuk. Dört başarısız epiduralden de söz etmedim, her bir omurumu mahveden ve morluk içinde bırakan, omur sıvısını yakıcı, kokuşmuş bir sirkeye çeviren epiduralden. Ama en önemlisi korkunç bir sarsıntı: Lizzie'nin doğumunun beni çok acıtmasının; beni, bacağı kendi kemiklerinin tuzağına yakalanmış bir hayvan haline getirmesinin ve doktorlara, bir bıçak alıp beni kesip özgür bırakmaları için yalvarmasının yarattığı sarsıntı.

Sonraki yıl boyunca her pazartesi saat 7.48'de saate baktım ve doğumu anımsadım; titreyerek her şey bittiği için, mucize eseri her ikimiz de sağ çıktığımız için şükrettim.

Lizzie 8.32'de doğdu, ama bana anestezi uyguladıklarında, acı sonunda bittiğinde saat 7.48'di.

Şimdi pazartesi sabahındayız. Dar hastane yatağımdayım; her şey birden sessiz ve sakin. Elime takılı tuzlu bir serum var ve bacağımdan morfin iğnesi yapılmış. Kocam sandalyede, kızımın cam bir beşikte; çok erken ve yeni, masanın üzerinde çiçek bile yok. Gözlerim morfinle kocaman olmuş. Sonra fotoğraflara baktığımda, harika görünüyorum. Mull-holland Çıkmazı'ndaki uyuşturucu almış Stevie Nicks gibi, ama uygunsuz olarak yanımda bir bebek var.

Pete berbat görünüyor. Bunu o zaman fark etmedim, çünkü acı olmayınca her şey, hatta kurumuş, kahverengi kan lekeleri ve yorucu floresan aydınlatma bile güzel görünüyordu. Ama on dakika sonra gelen Caz ve Weena'nın çektiği fotoğraf gözleri ağlamaktan kızarmış, teni bitkinlik-

ten, korkudan ve tüm enerji içeceğimi içmekten soluk yeşile dönmüş bir adam gösteriyor.

Gözleri yaşlarla dolu; sanki ölecekmişim ve beni, asla anlatamayacağı kadar özleyecekmiş gibi, yalnızca bana bakabiliyor.

Elimi ona uzatarak, "Pete," diyorum. Elimin üzerinde serum girişi var. Pete dokunmaya korkuyormuş gibi görünüyor.

"Yaptıkları her şey canını yaktı," deyip ağlamaya başladı. Gerçekten korkunç bir ağlama; ağzından salyalar akıyor, dudaklarından tükürükler saçılıyor. "Hiçbir şey yapamadım. Her seferinde daha iyi olacağını düşündüm, ama yaptıkları şey senin canını daha da çok yaktı. Sırtına şu şeyi dayadıklarında [epidural için üç başarısız yer arayışından ilki] acının biteceğini söylüyorlardı. Ama bir hata oldu, çılgık atıp altını ıslattın. Tekerlekli sedyeyle koridorun aşağısına koştular. Korkunç bir ses çıkarıyordun."

Cam beşiğe bakıyor ve insanların Japonbalığı akvaryumlarına yaptığı gibi, kenarına parmağımla vuruyorum. Lizzie bir saniye için gözlerini açıyor ve buruş buruş maymun suratıyla bana bakıyor. Hastane çarşafının üzerinde yüzü kırmızı görünüyor. Hâlâ bir iç organa benziyor. Gözlerinde beyaz yok; yalnızca siyah. Yalnızca koca gözbebekleri; maymun kafasında, doğrudan maymun beynine yol gösteren iki büyük delik. Bana bakıyor. Ona bakıyorum.

Pete'le başımızı kaldırıp birbirimize bakıyoruz. İkimiz de birbirimize gülümsemek istediğimizi biliyor, ama başaramıyoruz.

Yeniden bebeğe bakıyoruz.

Acı dönüştürücüdür. Bunun, öğrendiğimiz en hızlı ders olmasına programlanmışız. İlk bebeğimden iki şey öğrendim:

- 1) Formda olmamak, yalnızca iki doğum dersine katılmak ve gayet içtenlikle muhtemelen öleceğime inanmak, hepsi birden, doğuma hazırlanmak için iyi bir yol *değildi*.
- 2) Bir kez o aşamada bir acı deneyimleyince, hayatının kalanı görece kolaylaşıyor. Korkunç bir deneyim olsa da gerçekten boşa gitmiyor.

Çünkü karnında 27 dikiş ve perinende ikinci derece yırtılmalarla birlikte ne kazanıyorsun, biliyor musun? Bakış açısı. Bir yığın bakış açısı. Bunu –teknik terimler kullanırsam– “fiyakalı bir tarzda” söylemiyorum, ama birçok durumda, 24 saatlik, azgın, dayanılmaz ve korkunç bir acı dozu modern yaşamın tatsız ve hazin yanlarının birçoğunu halleder.

Söndürülmesi güç zihinsel bir yangın gibidir. Birçok duygusal ölü ağaçtan kurtulursun. Berbat müşteri hizmetleri, kötü hazırlanmış sandviçler ve bacaklarının nasıl görüldüğü hakkında sık sık sinirleniyor musun? 48 saatlik bir doğum boyunca cehennemin alev alev kapılarından içeri çekildikten sonra sinirlenmeyeceksin!

Bu açıdan çocuk doğurmak Lustral’dan ya da terapiden çok daha üstündür. Olaym henüz başlarında, hayatın şaşırtıcı şekilde en yalın keşfine varacaksın: Bu çılgın ve karışık lanet olası koca dünyada, *gerçekten* önemli olan tek şey, rahim ağzında kedi büyüklüğünde bir şeyin sıkışıp sıkışmadığı ve rahim ağzında bir kedinin *sıkışmadığı* her günün, her açıdan tamamen kusursuz olacağıdır.

Koca elli bir adam, mangal maşası büyüklüğünde bir forsepsle sana yaklaştığı zaman, Bakış Açısı, diye düşünürsün. Evet, evet, şimdi bakış açısına sahibim. Bir daha asla Norwich Union adını Aviva’ya çevirdi diye öfkelenmeyeceğim.

Dürüst olmak gerekirse çocuk doğurmak bir kadına birçok konuda cesaret kazandırır. Her şeyin bittiğini ve ölme-

diğini fark ettiğinde eriştiğin zirveyi hayat boyu koruyabilirsin. Coşkuyla sarhoş, cesaretle neşelenmiş olan yeni anneler sonunda kayıinvalidelerine, kendilerine rahat bırakmasını söyler, saçlarını kızıla boyar, ehliyet kursuna gider, kendi işini kurar, matkap kullanmayı öğrenir, Tai baharatlarını dener, çış kaçırmayla ilgili komik şakalar yapar ve karanlık korkusundan kurtulurlar.

Kısacası bu yoğunluktaki acıdan alınan bir doz, seni bir kızıdan kadına çevirir. Bunu başarmanın -15. Bölüm’de özetlendiği gibi- başka yolları da vardır, ama doğum, hayatını değiştirmenin en etkili yollarından biridir. İlk kez doğum yapmadan önce olduğum kişiyle, şimdi olduğum kişiyi kıyaslarsam, dönüşüm neredeyse bütünsel. Rahim ağzımı açmak, uyuşturucudan çok daha etkili biçimde “algı kapılarımı” açtı. Doğrusunu söylemek gerekirse, Ekstaziden tüm öğrendiğim, eğer yeterince uçmuşsan elindeki hoparlörden tekrar tekrar, “Bayanlar baylar, eve gitme zamanı,” diyen birinin karşısında, podyuma çıkıp dans edebilirsin.

Öte yandan doğum birçok şey öğretti. İşte, ilk doğumumdan önce korktuğum şeylerin bir listesi: Karanlık. İblisler. UFO istilası. Yeni Buz Devri’nin ani başlangıcı. Sık sık bildirilen “Karabasan” fenomeni; uyuyan kişi, felce uğramış olarak göğsüne çökmüş bir karabasanla uyanır. Korku filmleri. Acı, hastaneler. Genel anestezi. Delilik. Ölüm. Çok uzun bir merdivene çıkmak ya da aşağı inmek. Örümcıklar. Topluluk önünde konuşmak. Sert bir yabancı ya da yerel şiveye sahip insanlarla konuşmak. Direksiyon dersleri, özellikle de vites değiştirme. Örümcık ağsı. Kelleşmek. Havai fişekler. Yardım istemek, alışılmadık hızla yaklaşan gelgitler ve profesyonel anlamda, aksiliğiyle adı çıkmış Lou Reed’le röportaja gönderilmek.

İşte, bebekten sonra korktuğum şey: Uyanıp, bebeğin bir şekilde içime geri girdiğini ve yeniden dışarıya çıkarılması gerektiğini görmek. Bu kadar. Kimseye üç gün süren ve acil sezaryen odasında sonlanan bir ters doğum önermesem de eğer böyle bir şey yaşayacaksan, bunun gerçekten boşa harcanan bir deneyim olmadığını bilmek güzel. Bu operasyon tiyatrosundan *Çılgın Max 3: Kıyamet Arcnası* filmindeki Tina Turner gibi çıkıyorsun, ama emzirerek.

Çocuk Büyütme

Doğrusu, anneliğin ilk yıllarında aklıma gelen benzetmeler boks, cenk ve şevkti. Çocuğu olmayanlar ebeveyn olmanın temelde sıcak süt, gaz alma ve kucaklama etrafında dönen sevimli bir aylıklık olduğunu düşünme eğilimindedir.

Ancak işin içine girmiş olanlar için dil, genellikle askeri- dir –hatta zaman zaman Vietnam’daki Albay Kurtz’unkine çok yakındır. Çoğu insan Marlon Brando’nun *Kıyamet* filmindeki oyunculuğunu, Hollywood’un en gösterişli performanslarından biri olarak görür. Şahsen ben, onun üç aylık kolitli ikizlere bir hafta boyunca baktığını ve rolünü bunun üzerine şekillendirdiğini düşünüyorum.

Savaşla benzerlikler birden fazladır: Her gün aynı kıyafeti giyiyorsun; umutla “Noel’e dek bitmiş olacak,” diyip duruyorsun; katıksız terörle sonlanan uzun sıkıntı dönemleri var; tekrar tekrar haşarelerce istila ediliyorsun; kimse gerçekten neler olup bittiğini bilmiyormuş gibi; deneyimlerinin gerçekliği hakkında yalnızca diğer gazilerle konuşabilecek- sin ve kendini sık sık saat 4’te, Fransa’da bir tarlanın ortasına yatmış, annen için ağlarken buluyorsun. Bedeninden kopmuş pantolonlu bacağını 20 mil ötede gördüğünden, Wilfred Owen’ın şimdiden senin için bir şiir yazmaya başladığını bildiğinden değil. Avrupa-kamp tatilinde meme iltihabı

olduğun ve altı yaşındaki ufaklığın sandaletinin yalnızca tekini yanına aldığını fark ettiğin için.

Ama cine batıp çıkmış, on yıl süren kendine acımaya dalıp gitmek kolay olsa da bir anne olma işinin tamamına daha olumlu bir açıdan bakmayı yeğliyorum.

Öncelikle ve en açık olarak çocuğunun katıksız duygusal, zihinsel, fiziksel, kimyasal hazzı var. Gerçek şu ki dünyada, yatağa çocuklarıyla uzanıp bacaklarını hafifçe ezer gibi onların üzerine koyup, bir yandan da ciddi ciddi, "Seni bir kakasın," demekten daha büyük bir haz yok.

15.000 poundluk özel mahsul şampanya; göç halindeki Afrika antiloplarının üzerinde uçan sıcak hava balonu; tabanında elmas olan köpekbalığı derisinden ayakkabı; Paris; tüm bunlar önünde sonunda küçük, ideal olarak azıcık kirli bir çocuğa ulaşamayanlar; mantıkdışı bir aşkla sarhoş halde, onunla zaman geçirip onu biraz sıkıştırıp muncıklayamayanlar için teselli ödülleri.

Bu kadar şaşırtıcı olan işin sersemliği ve hovardalığı: Yedi yaşında bir çocuk merdivenlerden koş a koş a iner, seni sertçe öpüverir ve sonra yine koş a koş a merdivenlerden çıkar; tüm bunlar 30 saniyeden kısa sürede olup biter. Bu, günlük programlarında yemek yemek ya da şarkı söylemek kadar önemli ve ivedi bir maddedir. Eros tarafından saldırıya uğramak gibidir.

Sen de kendini belli bir mesafeden gözlemler, ürettiğin sevginin niteliğiyle şaşkına dönersin. Sonsuzdur. Duyduğun aşk yorgun düşebilir, ama asla bitmez: Kafanın, bedeninin ve kalbinin yakıtı olur. Seni güçlendirir: Yağan yağmur altında, öğle vakti oyunu için unutulmuş yağmurlukları almaya gidersin; ayakkabılara ve oyuncaklara para ayırabilmek için fazla çalışırsın; tüm gece öksürük, ateş ve acıyı hafifletmek için uyanık kalırsın. Eskiden arzusunun yaptırdığı şeyler gibi, ama bu çok, çok daha güçlü bir duygu.

Ve bunun nihai yalınlığı huşu uyandırıcıdır. Tüm bilmek istediğin, gerçekten önem taşıyan tek soru: Çocuklar iyi mi? Mutlular mı? Güvendeler mi? Yanıt “evet” olduğu sürece, son tahlilde başka hiçbir şeyin önemi yoktur. *Gazap Üzümleri*’nde şu pasaja rastlarsın; hakikati tüylerini diken diken eder: “Açlığı yalnızca kendi kasılmış midesinde değil, çocuklarının perişan karınlarında da olan bir adamı nasıl korkutursun? Onu korkutamazsın; o, her korkunun ötesinde bir korku taşımaktadır.”

Evimin koridorunda siyah beyaz bir fotoğraf var: Ben, Nancy ve Lizzie banyodayız; Nancy sekiz aylık, Lizzie ise iki buçuk yaşında. Hafifçe Lizzie’yi ısııyorum. Nancy ise suratımı dişliyor. Tüm gözler fotoğrafı çekene dönmüş –makinenin hafifçe titremesinin gösterdiği üzere, gülen Pete. İşte, oradayız– yarı yarıya paylaşılan bir DNA düğümü, hepimiz birbirimize kenetlenmişiz; hepimiz, bizi en çok seven taraftan kollanıyoruz. Eğer birisine “mutluluğun” ne olduğunu anlatmam gerekseydi, bu fotoğrafı gösterirdim.

“Babaları, ‘Annenin yüzünü ısır! Orası daha hassas!’ derken, banyoda çocukları ısırmaktır,” derdim.

Ama ebeveyn olmanın bir ağlamalı bir gülmeli, gün ışığı gibi sevgisini bilmiyor değiliz. Anneliğin alı pullu, Sevimli Ayıcıklar dünyası çok defa ele alınmıştır. Ancak bir kadın için ebeveynliği bu alternatif açıdan da ele almak iyi olur: “Bunda bana göre olan ne var? İyi kısmı ne? Elime ne geçecek?” Sanki yumurtalıklar elinde, Sperm Mağazası’nın önünde dolanıyorsun da içeri girsen mi girmesen mi, kararsızsın.

On yıldan bu yana, şimdiye dek elime ne geçtiğini anlatabilirim. Şaşırtıcı biçimde çok şey:

BİR: Bir saatin ne kadar uzun olduğuna dair üstün bir kav-

rayış. Çocuk sahibi olmadan önce bir saati, tam anlamıyla hiçbir şey yapmadan geçirebilirdim. *Hiçbir şey*. Aslında bir saatin üç kuruş değeri yoktu. Koca *günleri* hiçbir şeyle uğraşmadan geçirebilirdim. Bana haftamın nasıl geçtiğini sorun, yanaklarımı şişirip, “Puff! *Deliler* gibi çalıştım! Şeytan azapta gerek! Her şey ucu ucuna yetişiyor! *Gece gündüz* çalışıyorum dostlar,” derdim, ama aslında tüm yaptığım tek bir makale yazmak ve sonra gönülsüzce mutfak çekmecelerini düzenlemek, *Big Brother* başlayınca da Pete üzerine bassın diye yumurta çırpacaklarını yerde bırakmaktı.

Lizzie doğduktan üç gün sonra, birden çarçur ettiğim zenginliği fark ettim. Bir saat! Dostum, şimdi bir saatte neler yapabiliyordum! Kucağımda kesik kesik uyuyan bebek –uzaktan kumanda baştan çıkarıcı biçimde erişilmez– sallanan sandalyede oturmuşken, tüm yapabildiğim, duvarda, hiçbir şey yapamadığım binlerce saniyenin yavaş yavaş akışını gösteren koca saati izlemektir. Elbette artık tek düşünebildiğim, yaşamımı geri alabilirsem ve tabii bebeği başka biri kucaklarsa ne kadar meşgul olacağımıdır.

Oh dostum, eğer bu bebek olmasaydı şu an Fransızca öğreniyor olabilirdim, diye düşünürdüm hüznle. Bir saatte nasıl kahve ve gözleme istenir, nasıl taksi çağırılır, öğrenebilirdim. Yalnızca bir saat! Eğer annem rezil bir bencil olmasaydı, kendi yaşamından vazgeçip buraya gelse ve bebek bakıcılığı yapsaydı, nasıl gemici düğümü atılacağını öğrenebilirdim! İskoçya’daki dağlara tırmanmak! British Museum’daki antik haritalar müzesini ziyaret etmek! “Bebek doğunca” almak “eğlenceli” olur diye düşünmekten vazgeçip yatak odasına nihayet perde almak. NEDEN daha önce bu kadar zamanı boşa harcadım ki? OH, NEDEN, NEDEN? Şimdi bunları *yıllarca* yapamayacağım. Fransızca konuşmadan 50 yaşına varacağım. Ben bir aptalım.

Zamanın uçarılığıyla ilgili bu ani ve çarpıcı kavrayış, genellikle beraberinde şunu da sürükler:

İKİ: Ani ve çarpıcı bir hurs artışı. Çocuk sahibi olmadan önce, çalışmanın para gözler ve eski kafalılar için olduğunu düşünürdüm. Ruhumu Otorite'ye sattığımı görmeyeceksiniz! Hayır; kıt kanaatle mutluyum. Tüm boş zamanımı büyüleyici hobilerimle geçiriyorum: Marihuana içmek, Noel kartları yapmak, internet sohbetlerinde günde dokuz saat takılmak, arkadaşlarla uzun kahvaltılar yapmak ve *Cheers* izlemek.

Lizzie doğduktan sonra, üç hafta içinde bu konudaki fikirlerim 360 derece değişti. İnsanlar çocuklarıma, "Annen ne iş yapar?" diye sorduklarında, ufaklıkların utanmış bir ifadeyle, "Cliff Clavin'in annesinin adını biliyor," demelerini istemiyorum, diye düşündüm hüznüle; Lizzie'nin yanında utançtan kızaracak yüzüne baktım. Onun, "Annem Ortadoğu'ya barış getiren uluslararası hayal-mühendisliği şirketinin üst düzey yöneticisi. Ve Cliff Clavin'in annesinin adını biliyor," demesini istiyorum. Oh Lizzie, seni utandırdım. Bak ne diyeceğim minik dostum, eğer şimdiden başlayarak üç yıl süren bir uykuya dalarsan, bu sorunu halledeceğim. Şimdi anlıyorum. İşimde *başarılı* olmalıyım. Artık *gözüm yükseklerde* olacak.

Böylece çocuğunun uyuduğu ya da başka birinin ona baktığı küçük zaman aralıklarında kendini neredeyse insanüstü bir yaratıcılık kazanmış olarak bulursun.

Çocuğu bir saat boyunca uyuyan yeni bir anne, çocuk-suz birinden on kat fazla iş kotarabilir. "Çoklu-görev" üstlenmek, internetten market siparişi veren, rapor yazan, çay demleyen, telefonda ağlayan bir arkadaşı teselli eden ve bozuk süpürgeyi tamir eden ve tüm bunları, bebeğin öğle uykusu sırasında yapan birinin üretkenliğine yaklaşılamaz.

“Bir işin yapılmasını istiyorsan, meşgul bir kadına sor,” deyşi acemi ebeveynliğin doğrudan sonucudur. Dahası ikizleri olan insanlar, büyük çocukla görünürde kesintisiz bir konuşma sürdürürken, yan odadakilerle karnından konuşabilir. Bu gerçekten sihirli bir şeydir.

İşyerinizde bir ebeveyne iş verdiğinizde, evet, dang hummasına tutulmuş bir çocuğa bakmak için sık sık izin isteyebilir, ama Tanrım, bahse girerim, fotokopi makinesi bozulduğunda onun doğru şekilde tekmelemeyi bilenler; asansör 24. kattan girişe inene dek altı aylık bir strateji planı hazırlaması için başvurabileceğin kişiler de yalnızca onlardır.

ÜÇ: Artık hiçbir şey olanaksız değildir. Bir şey su götürmez: Çocuğun iki yaşına geldiğinde, dönüp çocuğun doğmadan önce nasıl birisi olduğuna bakacak ve kendini zayıf, iradesiz, çıtkırıldım, şımarık, beceriksiz, sığ ve zaman öldürmeyi seven bir zevk düşkününü olarak göreceksin, yani *Blackadder* dizisinde odaya girip, “Çek çek kürekleri akıntıya karşı/Yaşam eğlencedir, indir pantolonu aşağı!” diye haykıran Hugh Laurie gibi.

Her anne babanın çocuk sahibi olmasından başlayarak, artık onları gerçekten korkutacak, duraklatacak hiçbir şey olmadığını anladıkları özel bir anları vardır. Benim için bu, Lizzie’nin lazımlık eğitiminin kötü gittiği ve Regent Hayvanat Bahçesi’nde, bir çadırda, kakasını şahinlerin teşhir alanının karşısında tekmelemek zorunda kaldığım gündü. Becham’ın sol ayağına, sahnede salınan Audrey Hepburn’un buz gibi soğukkanlılığına ve radyoaktif maddeyi betona gömmeyi ilk kim akıl ettiyse, onun hızlı bertaraf etme zekâsına sahiptim.

Emin olun, bununla karşılaştırıldığında başbakanla röportaj yapmak için evimden, Kuzey Londra’dan çıkıp Dow-

ning yoluna varmak için yalnızca 27 dakika zamarımın olduğu, sonra taksinin keyfi olarak iptal edildiğini bildiren bir telefon aldığım gün, *hiçbir şey* değildi.

Ve elbette röportaja zamanında yetiştim. Neden biliyor musunuz? Çünkü BEN BİR ANNEYİM. Teknik olarak Barack Obama'dan en az dokuz kategoride daha üstünüm.

İyi Bir Doğum

İki buçuk yıl sonra her şeyi yeni baştan yaşıyorum: İçimde bir bebek var ve kafasrın uygunsuz bir irilikte büyümesine izin verdim ve rahim ağzımı, şu genişleme sorununu çözme-ye ikna etmeliyim.

Bununla birlikte bu kez her şeyi farklı yapıyorum. Öncelikle hamileliğimin son iki ayını, "Haydi, her sabah Noel bana! Her sabah iki dilim elmalı tart, yanına krema, altı parça çikolata ve biraz cips! Bu cips-bayramı! Hamile bana üç kere hurra!" diye düşünerek geçirmedim.

Sonuç olarak 20 kilo almadım ve "yürümek," "ayakta durmak" ve "ayyyyy! diye çığlık atmadan kanepeden kalkmak" gibi şeyleri başarabiliyorum. Tüm doğum derslerine katıldım. Buna, insanı uyuşturan bir ses tonuna sahip bir kadının bana, rahim ağzımın bir kapı olduğunu ve bir yandan, "Evet, olacak gibi" derken diğer yandan kapıyı zihinsel bir sandalye dayanağıyla kapatmanın kimseye, özellikle de bana yararı olmayacağını durmaksızın anımsattığı doğum-canlandırma dersi de dahil. Bunun için 27 yaşına varmam gerekti, ama şimdi, rahim ağzının bir delik olduğuna içtenlikle inanıyorum.

Ve sonunda bu kez daha önce bilemediğim bir şeyin bilgisine sahibim: Bu beni öldürmeyecek.

İlk hamileliğimde, derinden derine buna gerçekten inanıyordum. Bu, doğumumu mahveden deniz canavarıydı.

Doğum yapmayı, çocuk doğurmayı hayal gücünün ötesinde görüyor ve kendi kavrayışı ötesinde olan her şeyi yadsıyan bir Ortaçağ köylüsü gibi, bunun basit ve hüzünlü bir şekilde, doğumda ölmem gerektiği anlamına geldiğini varsayıyordum. Diğer annelerin bu işten sağ çıkması, her ne kadar bu konuda kuşkulu olsam da beni sevindiriyordu, ama asil bir şekilde kendimi bir kilisedeki dokunaklı mezar taşıma teslim etmiştim: “Çocuğunu doğururken öldü. 2001. *Rüzgâr Gibi Geçti*’deki Melly gibi.”

Artık bakire korkuları yok; dokuz ay boyunca aşırı duygusal tabut, dul ve ağlayan bebek düşleri yok. Gözyaşları içinde kendi kendime methiyeler yazmıyorum: “Oldukça adil biriydi. Her zaman güzel eldivenler takardı.”

Şimdi doğumun nasıl işlediğini biliyorum; o alçak sesli kadın bana doğumu baştan sona anlattı, sonunda görevimin ne olduğunun bana söylendiğini hissediyorum. Basit, o kadar basit ki bunu daha önce nasıl bilemedim, şaşıyorum. Bir sabah uyanacağım ve yeniden uyumadan, uzun bir kasılmalar listesinin her bir maddesine birer birer işaret koyacağım ve sonunda sancıyı hissettiğimde, kızım doğacak. Her biri kendi başına bir iş –her kasılma, uyarısız, aniden vurduğu kişiyi telaşa ve dehşete düşüren bir dakikalık bir deneyim– ama bunu kolaylaştıran tek gerçeği biliyorum: Yanlış bir şey yok. Her şey olması gerektiği gibi. Yeryüzündeki diğer acılardan farklı olarak bunlar kötüye giden değil, yolunda giden bir şeyin işaretleri.

İlk seferinde acının bitmesi için delice dua ederken fark etmediğim şey buydu. Bu acıların aslında yanıt olduğunu ve acının her alternatifinin çok ama çok daha kötü olduğunu bilmiyordum. Şimdi ne olduklarını ve ne için olduklarını biliyor; her birini sakın bir neşeyle karşılıyorum: 60 saniye nefes, uyuyan bir çocuk kadar gevşek, böylece bu duyuyu selinin

takılabileceği bir yer kalmayacak, onu engelleyecek hiçbir gergin kas olmayacak. Bir bardak berrak suyum; rüzgârda dağılan sigara dumanıym; ayın yol alacağı engin uzayım.

Hastaneye vardığım zaman şiddetli bir kasılmayla kordorda dizlerimin üzerine yığılıyor ve en yakındaki nesneye yapışıyorum, gerçek boyutlu bir Bakire Meryem heykeli. Üzerime düşüp beni ezmesin diye dört hemşire yardımına koşmak zorunda kalıyor.

Bu doğumda –oda servisinin bebeği getirmesini bekleyerek– çaresizce yatakta yatmıyorum. Yürümem söylendi ve ben de yürüyorum, sanki Bethlehem yoluna çıkmış gibi millerce yürüyorum. Dünyanın en yavaş, en şişman yarışı için pist olarak hastane koridorlarını kullanıyorum. Durmadan, dört saat yürüyorum. Oh Nancy! Senin için çıplak ayak, derin nefes alarak St. Paul’dan Hammersmith’e yürüyorum, Angel’dan Oval’a, Saray’dan Heath Parkı’na. Kafan kemiği-me dayanmış bir taş gibi, artık ne benim ne senin tarafından durdurulabilecek sessiz bir basınç. İki yıl önce, yatağa bağlanmış haldeyken bulamadığım büyü yerçekimi. Yardımına sığınmam gereken büyü yerçekimiydi. Yanlış büyü kitaplarına bakıyormuşum.

Dört saat yürüyüşün ardından her şey değişiyor ve yeterince yürüdüğümü anlıyorum. Havuza girip beş kısa ıkınmayla Nancy’yi dışarı itiyorum. Yüzü –kafasında inek yalamış gibi duran tüy-saçlarla, mor bir şar pey yavrusu– göründüğünde, ben bile artık hiçbir şeyin ters gidemeyeceğini anlıyorum.

Nancy havuzdan çıkmadan, ebeler onu sarmak için ellerinde havluyla beklerken, ağzımdan çıkan ilk şey: “Çok kolaydı!” “Çok kolaydı! Niye kimse bana bunun bu kadar kolay olduğunu söylemedi!”

Neden Çocuk Sahibi Olmamalısın?

Elbette bir çocuk sahibi olmak birçok açıdan zor bir iş; en az on sekiz yıl tam bağımlılık, onu izleyen 40 yıl boyu endişe; borç verme ve artık 38 yaşında, beyin cerrahı olduklarında bile tostlarını asker şeklinde kesip onları sinirlendirme. Ama yine de bu, bir kadın için kolay seçenektir. Neden?

Çünkü bir çocuk sahibi olursan insanlar en azından sana ne zaman çocuk sahibi olacağını sormayı bırakır.

Kadınlara hep, ne zaman çocuk sahibi olacakları sorulur. Hatta bu soruyu, daha sessiz bir yerde telefon görüşmesi yapabilmek için girdikleri mağazada karşılaştıkları, "Yardımcı olabilir miyim hanımefendi?" sorusundan; büyükannelerinin yönelttiği, "Şu kâkülü tokayla tutturursen? Çok *tatlı* bir yüzün var," dan daha sık duyarlar.

Dünya, her nedense kadınların ne zaman çocuk sahibi olacağını bilmeyi gerçekten istiyor. Kadınların bunu *erken-den* planlamasını istiyor. Bu konuda açık ve kesin olmalarını istiyor: "Oh, bir şişe Merlot, istiridye ve biftek alayım, ha, bir de 32 yaşına gelince bir bebek lütfen."

Dünya bu konuda bir parça rahat, "ne zaman olursa," kadınlardan tuhaf şekilde ürker: "Ama *biyolojik saatin!*" deme eğilimindedir. "En az beş yıl önceden planlamaya başlaman gerek. Eğer 34 yaşında doğurmak istiyorsan, 29 yaşında en azından nişanlanmalısın. Haydi, elini çabuk tut! Bir koca bul! Marketlerde gözün açık olsun! Yoksa sonun *zavallı, kısır ve yapayalnız Jennifer Aniston* gibi olacak."

Ve bir kadın çocuk sahibi olmayı hiç istemediğini söylese, dünya tam anlamıyla tuhaf davranır:

“Oooo, bunu söylemek için daha çok erken,” diyecektir. Sanki içinde tamamen başka bir insan varlığı yaratmak, ardından yaşamının kalanını onun mutluluğu etrafında temellendirmek isteyip istemediğini bilirmiş gibi; bu neşeli bir “Hey, ne zaman olursa” kararıymış gibi. Günlük güneşlik bir günde pikniğe gitmeyi seçmek ya da bilgisayarının arka plan resmini değiştirmek gibi.

Tuhaf, saldırgan bir kibirle, “Doğru adamla tanışınca fikrin değişir canımın içi,” der dünya.

Dokuz yaşından bu yana çocuk sahibi olmama isteğinde kararlı olan kız kardeşim Caz, uzun bir süre bu sözü, beş çocuğu katleden ünlü katil çifti anımsatarak, “Myra Hindley doğru adamla tanıştı, Ian Brody,” diye yanıtladı.

Ama artık böyle demiyor.

Kadınların her zaman önünde sonunda çocuk sahibi olacağı varsayılır. Çocuk sahibi olmak ilgilerini çekmiyormuş rolü yaparak geçirdikleri salak yeniyetmelik dönemleri olabilir. Ama bıçak kemiğe dayanınca kadınlık, annelikte son bulan bir çıkmaz sokaktır, son. Tüm kadınlar bebekleri sever, tıpkı tüm kadınların Manolo Blahnik ayakkabılarını ya da George Clooney’i sevmesi gibi. Yalnızca spor ayakkabı giyenler bile; lezbiyenler, gerçekten ayakkabılardan ve George Clooney’dan nefret edenler bile.

Bu yüzden onlara bunu ne zaman açacaklarını, ne zaman çocuk doğuracaklarını sorduğunuzda aslında onlara bir tür yardım ediyorsunuz. Onlara –hastalıktan kalkıp etrafta dolaşmaya başladıklarında, olur da sperm görürler diye– gözlerini dört açmalarını anımsatıyorsunuz. Belki buna sonra ihtiyaçları olur.

18 yaşındayken Channel 4'te geç saatte yayımlanan *Naked City* adlı bir müzik programı sundum. Programı tek cümleyle özetlemem gerekirse, "Kaçıkların olmadığı *The Word* programı gibi," diye betimleyebilirim.

Bu, bir yandan izleyicilerimizin gösteriye bir kâse kusmuk yiyerek gelmediği ya da ihtiyar kadınlarla işi pişirmedikleri anlamına geliyor; aynı zamanda izleyici getiremediğimizi ve iki sezon sonra programın iptal edildiğini de anlatıyor.

Yine de program ilk yayımlandığı zaman, biraz ünü vardı ve birkaç haftamı İngiliz basınına röportaj vererek, fotoğraf çektirerek geçirmek zorunda kaldım. Bu çekimler boyunca işin içindeki herkesin yerinde ve büyük keyifsizliği karşısında ben de şaşmaz şekilde "ağzı açık ahmak suratı" mı yaptım.

Basının çeşitli kesimleri bu röportajlarda kendi belirgin özelliklerini ortaya koydu: *Sun*, bana "ikizlerimi" sordu, *Mirror* beni Dani Behr'le bir "kan davasına" sürüklemeye çalıştı, *Mail* ise Moran ailesinin ne zaman bu ülkeye göçtüğünü, yani ne kadar yabancı olduğumu öğrenmek istedi, ama tek bir ortak soru vardı:

"Peki, öyleyse çocuk sahibi olmak istiyor musun?"

Bana bu ilk sorulduğunda, üç dakika boyunca histerik bir şekilde güldüm.

Röportaj benim Camden'daki karman çorman evimde yapılıyordu. Elektrik hâlâ kesikti, aptal köpek Saffron o kadar kötü tüy döküyordu ki gazeteci üzerine otursun da pantolonu köpek kılından dokunmuş bir kumaşa dönmeyi diye kanepenin üzerine gazete kâğıdı sermek zorunda kalmıştım. Saatin dördünde pijamalarımıydım, art arda sigara içiyor ve şarap kadehine koyduğum Southern Comfort'u yudumluyordum. "Muzip" bir kanalda geç saatte yayımla-

nan bir rock programı sunucusuyla röportaj yapmaya gelmişlerdi; aynı kanal için The Fall'dan Mark E. Smith'le yaptığım röportajda kafası o kadar güzeldi ki görüşmenin yarısı boyunca masada duran ellerine gözlerini dikip kalmıştı. 18 yaşındaydım. Çocuktum. Ama yine de:

"Peki, öyleyse, çocuk sahibi olmak istiyor musun?"

"Çocuk sahibi mi?" diye bağırdım. "Çocuk sahibi mi? Dostum, mutfağımdaki fareler bile açlıktan öldü, çünkü mutfağa bir şey aldığım yok. Bir *sıçana* bile bakamıyorum. Çocuk mu? HAHAAHAHAH."

Bu ilk seferdi, ama son olmadı.

Gazetecilerin bana bu soruyu neden sorduğunu elbette anlıyorum, çünkü bir gazeteciyken ben de bu soruyu soruyordum.

Başta sormuyordum. Örneğin Björk'le ya da Kylie Minogue'la röportaj yaptığımda, aklımdaki son şey onlara çocuk isteyip istemediklerini sormaktı. Sonuçta Oasis'e ya da Clive Naderson'a da sormamıştım, ama eğer benim bir zamanlar düzensiz aralıklarla yaptığım gibi gösterişli bir kadın dergisi için çalışıyorsan, röportajını bitirdiğinde genellikle editör okur, ardından seni arar ve şu konuşma geçer:

EDİTÖR: Harika. Gerçekteeen muhteşem. Bir numara.

Eşsiz. Bayıldık. BA-YIL-DIK. [DURAKLAMA] Yalnızca iki şey var. Birincisi... ne giyiyordu?

BEN: Bilmem. Bir bluz?

EDİTÖR: Kimin bluzu?

BEN (anlamayarak): Kendi bluzu?

EDİTÖR: Hayır... kimin bluzu? Nicole Farhi mi? Joseph? Armani?

BEN (debelenerek): Griydi...

EDİTÖR (hızla): Halkla ilişkiler uzmanını arayıp sor, olur mu? Ve ilk paragrafa koy. Bilirsin işte. "Kyle çıplak ayağını altına almış divanda oturuyor. Üstünkörü, ama seçkin giyinmiş; Joseph imzalı kaşmir bir bluz, McQueen pantolon, Chloé ayakkabılarını ise yere, yanına fırlatmış." Böyle bir şeyler.

BEN (şaşkın ama istekli): Tamam.

EDİTÖR: Ve ikincisi... çocuk istiyor mu?

BEN: Bilmiyorum!

EDİTÖR: Şimdilerde çıktığı biri var mı?

BEN: Bilmiyorum! Sormadım! Albümden, gittiği şu partiden ve Michael Hutchence ölünce nasıl ağladığından söz ediyorduk...

EDİTÖR: Hemen alo deyip soruversen? Ve ne zaman anne olmak istediğini de sor. Bence yazının buna ihtiyacı var...

Ancak durum yalnızca kadınlarla böyle. Erkeklerle yaptığım hiçbir röportajda bunu sormam istenmedi. Marilyn Manson'a, bebek giyim mağazalarında gezinip minik patiklere dokunarak ağlıyor mu diye sorman *asla* istenmez.

Erkeklerle, ne zaman çocuk sahibi olacaklarını sormamalarının nedeni elbette, erkeklerin bebek sahibi olduktan sonra da normal yaşantılarına gayet güzel devam etmeleri. Dünya hâlâ böyle dönüyor. Milyonlarca övgüye değer erkek bunu tercih etmiyor elbette, eşleriyle el ele ilerliyor; uykusuzluğu, korkuyu, bitkinliği ve kuş gibi ağlayan bebeğin yarattığı azabı yarı yarıya paylaşıyor. Sonuç olarak onlardan hoşlanıyorum.

Ama kadınlara ne zaman çocuk sahibi olacakları sorulduğunda, aslında bunun altında yatan başka, daha karanlık,

daha geçerli bir soru vardır. Eğer çok ama çok dikkatli dinler, tüm dış ses kaynaklarını kapatır ve gelip geçenleri susturmak için parmağını dudığına bastırırsan duyabilirsin.

“Ne zaman çocuk sahibi olup her şeyin içine edeceksin?”

Ne zaman çocuk sahibi olup –çoğu insanın cazibesinin, yaratıcılığının ve hırslarının zirvesinde olduğu yaşta– kariyerinin en az dört yıllık koca bir parçasını kesip atacaksın? Bebeğinin anbean ortaya çıkan çaresiz ihtiyaçlarını gözetmek için ne zaman –ahlaki, doğru ve güzel olanı yaparak– tüm yaratıcılığını ve gücünü askıya alacaksın? Ne zaman film/albüm/antlaşma yapmayı bırakacaksın? Kitap yazmaya ne zaman son vereceksin? Özgeçmişinde ne zaman boşluklar belirmeye başlayacak? Ne zaman bir kenarda terk edilip unutulacaksın? PATLAMIŞ MISIR ALIP İZLEYEBİLİR MİYİZ?

İnsanlar çalışan kadınlara, “Ne zaman çocuk sahibi olacaksın?” diye sorduklarında, aslında sordukları: “Ne zaman ayrılacaksın?”

Soru ise, “Çocuk sahibi olmak istiyor musun?” değil, “Ne zaman çocuk sahibi olacaksın?”dır.

Kadınlar çok sık biyolojik saatleriyle korkutulur ki –“BE-BEK SAHİBİ OLABİLMEK İÇİN YALNIZCA İKİ YILIN KALDI!”– o lanet saatin durması gerçekten umurlarında mı, düşünme fırsatı bulamazlar. Kadının sınırlı ve bu yüzden çok yakında yok olacak bir şey gibi sunulan doğurganlığı, kadınların paniğe kapılıp, “ne olur ne olmaz” diye çocuk sahibi olması riskini taşır, tıpkı indirimli satışlarda paniğe kapılıp iki beden küçük kaşmir hırka almaları gibi.

Bir yandan bunu gerçekten istemiyorlardır, ama öte yandan bir daha sahip olma şansı bulamayabilirler. Öyleyse sonradan pişman olmaktansa...

Annelerin, saatin ikisinde cinin verdiği dürüstlükle, "Chloe ve Jack'i doğurmasaydım demiyorum. Yalnızca her şeye baştan başlayabilseydim, çocuk sahibi olur muydum, bilmiyorum," demesi rastlanmayan bir şey değil.

Ama bir çocuk sahibi olmamak, bir kadın için vermesi çok, hem de çok zor bir karar: Ortam "İstemiyorum" ya da "Dürüst olmak gerekirse kulağa biraz kötü geliyor" diyenler için endişe verici biçimde uygunsuz. Bu kadınlara "bencil" diyoruz. "Çocuksuz" sözcüğünün çağrışımları olumsuz: Bir eksiklik, kayıp. Anne olmayan kadınları ince, uzun bacaklı yalnız kurtlar gibi görürüz; şıkır şıkır etrafta dolanırlar; yeniyetme delikanlılar ya da erkekler kadar tehlikelidirler. Kadınların, eğer gerektiği gibi "işleri bırakıp" çocuk sahibi olmazlarsa, otuzlarında öykülerinin sona erdiğini hissetmelerini sağlarız.

Erkekler de, kadınlar da kendilerini çocuk olmadan kadının tamamlanmamış olduğuna inandırmıştır. Bu, yalnızca tüm canlıların üremesi gerektiğine ve yeryüzündeki mirasının DNA'nın devamlılığı olduğuna ilişkin yalın biyolojik "olgu"ya dayanmaz; daha kişisel, daha sinsî ve alçaltıcı bir yanı vardır. Sanki kadın bir şekilde, kendi çocuğuna sahip olana dek çocuk kalırmış; ancak daha genç bir birey üretme yoluyla "kıdemli" bir konum kazanabilirmiş gibi. Sanki başka bir yerden edinilemeyecek, yalnızca anneliğın verebileceği dersler varmış; bu bilgeliğe ve kendini karutlamaya yönelik başka her girişim zayıf, değersiz ve ikincil kalacakmış gibi. Sanki anneler Oxford felsefe-politikadan birincilik derecesiyle mezun olabiliyor da çocuksuz kadınların en iyisi meslek yüksek okulu diploması ancak alabiliyormuş gibi.

Kadınların eserlerine –bu durumda, anneliğın paraleli ya da eşdeğeri olmayan zorunlu, dönüştürücü bir olay olduğuna inanıcı– yüksek değeri veren nadir toplumsal tutum sapmaları

rını genellikle desteklesem de bu, önünde sonunda kadınlar için çok ciddi bir sıkıntıdır.

Kadınların toplum içinde ancak çocuk sahibi olduklarında güçlü kıdemliler olabileceği –Birleşik Krallıkta “ateşli annenin,” Birleşik Devletler’de Sarah Palin’in “anne ayı”sının yükselişi– inancının bir kısmı bence, kadınların yaşlandıklarında değerli görülmemesi olgusuna bağlı: İşin özünde, saygınlığının ve bilgeliğinin zirvesi, hâlâ doğurgan olduğun, bir aile ve işi aynı zamanda yürüttüğün yıllar gibi görünüyor. 55’ine vardığında BBC’den kovulmuş oluyor; buruş buruş olduğun için alaylara maruz kalıyorsun. İple çekeceğın ihtışamlı, seçkin bir yaşlılığın olmuyor. *Senin* toplumdaki büyük dönemin üreme yılların. Buradaki içkin cinsiyetçilik ve aptallık tıylerimi ürpertiyor.

Çünkü tüm kadınların çocuk sahibi olmasına yönelik bu tartışılmaz emir hiçbir şekilde mantıklı değil. Eğer bir an durup dünyanın halini düşünürsen, doğmakta olan çok sayıda bebek olduğunu; gezegenin *hepimizin* daha da fazla bebek üretmesine hiç de ihtiyaç duymadığımızı fark edersin.

Özellikle deliler gibi petrol, orman ve su tüketen; dünyaya karbondioksit gazı ve çöp salan birinci dünya ülkeleri bebekleri. Birinci dünya bebekleri bu gezegeni kurt gibi kemiriyor. Batılı kadınlar, eğer doğurganlıkla ilgili sağlam bir bakış açımız varsa sokaklarda üstlerine atlayıp, “İSA AŞKINA! ALT TARAFI TIPALAYIN! SPERMDEN UZAK DURUN!” diye haykırırız.

Bunu bir seferde on saniyeden fazla aklımızda tutabilirsek, kadınlar bir daha asla, “Öyleyse, ne zaman doğuruyorsun?” sorusuyla iğnelenmez.

Bunun nederi yalnızca bir bebeğın dünyaya bir insan-dolu soru eklemesi değil, aynı zamanda işe yarar bir insanı dünya dışına da sürüyor. En az bir. Genellikle iki. Küçük bir

çocuğun olduğunda devrim ve doğruluk savaşı için *yıllar boyu* yararsız hale geliyorsun. Çocuklarım doğmadan önce çok aylaklık yapmış olabilirim, ama siyasi olarak bilinçliydim, imza kampanyalarına katılıyor ve saat pillerine varana dek her şeyi geri dönüştürüyordum. Organik gübrem gel-sin, bulduğumu yerim; her yere toplu taşımayla giderim, idi. Barclay Bankası'na hayır, Kenya kahvesine hayır; sendika aidatımı ödüyor, küçük bağışlar yapıyordum. Annemi düzenli arıyordum. Kendini beğenmiş ve aceleci biçimde alt seviyede iyi biriydim.

Ancak sancılı bebek tarafından altı hafta baltalandıktan sonra, bebeği 60 saniye ağlatsa dünyanın son pandasını bile suratını ortasından mutlulukla vurabilirdim. Tek kullanımlık bebek bezleri –“Biz kullanmasak kim kullanacak?”– ve hazır yemekle yaşıyorduk. Geri dönüştürülen hiçbir şey yoktu; mutfak arbede alanı gibiydi. Sendika aidatı ve küçük bağışlar iptal edildi; bebek bezleri ve hazır yemek için para lazımdı. Annem ölmüş olabilirdi, ne haberim olurdu ne de aldırırdım.

Evin dışında ne olup bittiğine ilişkin hiç fikrim yoktu, bir yılı aşkın süredir gazete okumuyor, haber izlemiyordum. Dünyanın geri kalanı kaybolmuştu. Yani Çin’le, taşkın havzaları, sıtma ve ayaklanmalarla bu dünya. *Benim* dünya haritam yumuşacıktı. Parlak renkli keçe ve aplikeden yapılmıştı; kuzeyde çizgi film, batıda Susam Sokağı. Gezegenin geri kalanı ise Teletabilerin dalgalanan çayırları ve oraya buraya dağılmış tavşanlarla kaplıydı.

Her gün kocamın da, benim de işin özünde işe yaramaz –dünyanın genel iyiliğine hiçbir yolla bulaşmamış– sanat eleştirmenleri olduğumuz için şükrediyordum.

Gelişigüzel ve yarım yapılan bir işin telaşıyla geçen –“Tanrım, editörün bize acımasına yardım et!” çığlıkları-

la dolu- yeni bir günün ardından hüznle, "Kansere çare bulmaya çalışan önemli genetikçiler olduğumuzu hayal et-sene," derdim.

"Ve o kadar bitkin düşmüşüz ki projeye son verip daha kolay, yaşamsal olmayan bir şeyle uğraşmaya başlıyoruz," diye devam ederdim, enerji toplamak için kuru kahve çekirdekleri yerken. "Lizzie'nin koliği milyarlarca insanın ölümünden sorumlu olurdu. *Milyarlarca.*"

Kabul edelim, kadınların çoğu çocuk sahibi olmaya devam edecek, gezegende yeni insan tükenmeyecek; yani çocuk sahibi olmanın gerçekten dünyaya bir faydası yok. Aslında tam tersi. Elbette, bu, çocuk istiyorsan seni durdurmamalı, eğer gerçekten bir çocuk *istiyorsan*, ihtiyacın olan tüm gerekçe, "evet," ama benim bebeğim büyüyünce İSA olacak. Ya da EINSTEIN! Ya da İSA EINSTEIN!" diye neşeyle haykırmak.

Ama aynı zamanda bunun sana, bir kadın olarak yaşamsal bir yararı olmadığını anımsamak da önemli. Evet, aşk, dayanıklılık, inanç, korku, insan ilişkileri, genetik bağlılık ve kayısının çocukların sindirim sistemindeki etkileri üzerine binlerce ilginç şey *öğrenebilirsin*.

Bence anneliğin sunduğu, başka bir yerde öğrenilemeyecek tek bir ders yok. Bir kadın olarak anneliğin senin için ne olduğunu keşfetmek istiyorsan o zaman bu, gerçekten de insanlık tarihinin en görkemli 100 kitabını okuyarak; yabancı bir dili, tartışmalara katılacak kadar iyi öğrenerek; dağlara tırmanarak; sonunu düşünmeden âşık olarak; gün ağrırken sessizce, yapayalnız oturarak; devrimcilerle viski içerek; el çabuklukları öğrenerek; kışın bir nehirde yüzerek; yüksükotu, bezelye ve gül yetiştirerek; anneni arayarak; bir yandan yürüyüp bir yandan şarkı söyleyerek; nazik olarak ve her zaman yabancılara yardım ederek elde edemeyeceğin

bir şey değildir. Şimdiye dek kimse çocuksuz bir erkeğin, varoluşunun yaşamsal yanını elden kaçırdığını; çocuksuz olduğu için zayıf ve eksik hale geldiğini iddia etmemiştir. Da Vinci, Van Gogh, Newton, Faraday, Platon, Aquinas, Beethoven, Handel, Kant, Hume. İsa. Hepsi de gayet iyi idare etmiş görünüyor.

Çocuk sahibi olmamayı bu konu üzerinde düşünerek, sakince ve neşeyle, kendi isteği ve arzusuyla seçen her kadın, uzun erimde kadın cinsine büyük bir iyilik yapar. Yeni insanlar üretme potansiyeliyle değerli görülen kadınlardan çok, insan olarak değerini kanıtlamaya olanak bulan kadınlara ihtiyacımız var. Ne de olsa yaratmaya devam ettiğimiz bu yeni insanların yarısı kadın olacak ve olasılıkla geleceğinde *kendileri* çocuk doğurmama kararı verecek. Ve bu böyle devam edip gidecek...

Annelik inanılmaz bir uğraş olsa da yalın biçimde kendisi olan, becerilerinin zirvesine ulaşmış çocuksuz bir kadından daha fazla içkin değere sahip değildir. Tersî yönde fikir yürütmek düşünen, yaratıcı, üretken ve başarılı bir kadın olmanın yetersiz olduğu inancını ortaya koyar. Hiçbir eylemin doğum yapmaya denk olmayacağı inancını.

İzninizle söylemek istiyorum, annelik benim için ne kadar önemli olsa da Coco Chanel'in yaşam boyu yaptıklarını gözler önüne seren sergileri gezdim ve dürüst olmak gerekirse çok daha etkileyici görünüyordu. Bence bunu itiraf etmek önemli. Son derece yetenekliysen, pek kuluçka tavuğu da sayılmazsan, neden gidip eğlenmemeli? Eminim artık hepimiz angarya için madalya verilmediğinin gayet farkındayız. İsa, sildiğiniz her minik poponun notunu Büyük Eziyetler Defteri'ne düşmüyor.

Eğer modası geçmiş bir kızsın, bir göreve sahip olmanın, dünyayı kurtarmanın, grubu yeniden bir araya toplamanın

ya da burada, ahırda bir oyun sahnelemenin gerçekten iyi yaşanmış bir yaşam olduğunu bilecek kadar kitap okumuş, film izlemiştir. Batman "her şeyi yapmış" olduğunu hissetmek için bir bebek istemedi. Yalnızca Gotham'ı yeniden kurtardı! Eğer bu Batman'in, örneğin Nicola Horlick'ten daha üstün bir feminist rol modeli olduğu anlamına geliyorsa, varsın öyle olsun.

Feminizmin bebek sıkıntısına sıfır hoşgörüyle yaklaşması gerekir. 21. yüzyılda bu artık kimi yapabileceğimiz ya da onların ne yapabileceği ile ilgili olamaz. Bu, kim olduğumuz ve neler yapacağımızla ilgili olmalıdır.

Artı doğurmamış ve özgür kalmayı seçen, yaratıcı potansiyelinin zirvesindeki Caz benim yerime bebek bakıcılığı yapmaya her zaman uygun oluyor. Ona Noel'de bir spiral hediye edeceğim.

Rol Modelleri; Onlarla Ne Yapacağız?

Kadın özgürleşmesinin geleceği adına bana umut veren tek bir şey varsa, bu da son birkaç yılda çeşitli kadın ikonların yükselişini ve düşüşünü izlemiş olmaktır. Birçok yönden feminizmin bir sonraki bölümünün yavaş ve yersizce şekillendiği yer parlak dedikodu dergilerinin sayfalarıdır.

Kadın özgürleşmesi ve kadın siyasetçiler, işkadınları ve sanatçılar arasındaki sonunda gerçek eşitliğe varan fetret döneminde, şöhret kültürü, bugünlerde kadınların yaşamları, rolleri ve isteklerini gözlediğimiz ve bunları tartıştığımız forumdur. Tabloid gazeteler, dergiler ve *Daily Mail* birkaç kadının yaşamını ve kariyerini canlı bir pembe dizi ve günlük ahlak dersleri karışımına dönüştürerek çalışıyor. Bunun iyi yanı modern kadının koşullarını incelemeye yönelik büyük arzuya yarut vermesi. Kötü yanıysa, öznelarini kendi anlatılarını yazmak ya da olaya ilişkin kendi analizlerini yapmak konusunda görünürde güçsüz bırakmasıdır. Bu yüzden işinin ehli her modern feminist ünlü dedikodularına ilgi duyar: Bugünlerde kadın algımızın şekillendiği temel yer burasıdır. Ne olursa olsun OK! dergisi almak için kullandığım bahane bu.

Öyleyse yaşlanma, ölüm ve arzuyu inceleyen dışı bir Philip Roth'un yokluğunda, bizde de genç erkeklerle çıkan ve

cerrahi olarak “genç” kalan Demi Moore, Kim Cattrall ve Madonna gibi “körpe et peşinde koşan panterler”in öyküleri var. Elimizde genç, başarılı ve kontrolden çıkmış dişi bir Jay McInerney ya da Bret Easton Ellis olmayabilir, ama çok genç yaşta başarılı olmuş, ardından yüzlerce kaldırımında ve binlerce partide kendini mahvetmiş Lindsay Lohan, Britney Spears ve Amy Winehouse’umuz var.

Bu öyküler dedikodu gazetelerinde bitmek bilmez tartışmalara konu olurken hem ünlüler hakkında (“Amma da salak. Ve saçları *korkunç!*”) hem de basının onlara yaklaşımı konusunda (“Onunla ilgili söyledikleri her şey *alçak atılgan saçmalıkları*. Keşke Germaine Greer’in silahı olsaydı.”) kendi görüşümüzü geliştiriyoruz. Sanatçılara ilişkin uygun bir kadının ölçütü geliştirene dek, bu anbean görüntülenen yaşamlar buna mahkûm.

Belki de feminist söylemin tutarlı/popüler beşinci dalgasından hâlâ yoksun olsak da tümü içinde en dikkat çekici olan, kadın sorunlarının bağlantı noktası haline gelen Katie Price, namıdiğer Jordan, olmuştur. Kapitalist bir toplumda Price, yadsınamaz derecede başarılı bir işkadını, ama özel yaşamın satılmasıyla kazanılan bir başarı. Güçlü, ama eski moda bir kadın cinselliği ticaretiyle bir güç. Ve bağımsız bir kadın, ama gündemdeki ilişkileriyle tanımlanan ve yargılanan bir kadın. Birkaç yıl önce Price büyük gazetelerde ciddi ciddi bir feminist ikon olarak duyuruldu ki bence bunun altında yatan neden aslında, kültür yorumcularını panik ölçüsünde şaşırtmasıdır. Memelerini görebilirsiniz, ama ayrıca kendine ait bir yatak takımı markası var. *Bu da ne böyle?*

Onun iyi bir feminist rol modeli olup olmadığını anlama-ya gönderilen muhabirlerden biri idim. 2006’da, *Elle* dergisine bir kapak yazısı yazmak için yarım haftayı onu izleyerek geçirdim. Tüm işi, bir dev kertenkeyleyle Price’la olduğun-

dan gerçekten de daha sıcak bir etkileşim kurduğumu düşünerek sonlandırdım. Onunla ilk tanıştığımda, makale için fotoğraf çekimindeydi. Değil gözlerine, dudaklarına bile yansımayan bir gülümsemeyle ki bu Botoks etkisi olabilir, beni karşılarken, ayna karşısında oturuyor, makyajını yapıyordu.

“Söylemek istediğim bir şey var,” dedi Price. “Rimel reklamı yapmak çok isterdim. Tüm televizyonlarda dönüp duran reklamlar sahte. Sahte kirpikler kullanıyorlar, ama bunlar gerçek. Bir rimel reklamı yapmayı,” diye tekrarladı ki bana bakışında, “bunu makaleye koymayı unutma” ifadesi var, “çok isterdim.” Bana ne kadar güzel olduklarını göstermek için kirpiklerini okşadı.

Beş dakika sonra menajeri Claire Powell beni kenara çekti. “Katie’nin sonraki hamlesinin bir kozmetik reklamı, makyaj anlaşması gibi bir şey olması gerektiğini düşünüyoruz. Bu yolda ilerleyeceğiz.”

Yine de en azından bu noktada, eğer kirpikleri hakkında konuşuyorsak, Price’ın söyleyecek bir şeyi vardı. Stüdyoda bundan sonraki üç saat boyunca onunla konuşmaya yönelik diğer girişimlerin tümü başarısız oldu. Kitaplar, güncel konular, televizyon ve filmler; Price hepsine omuz silkti. Boş zamanlarında ne yaptığını sorduğumda neredeyse bir dakika boyunca sessizliğe gömüldü; “uzaktan kumanda gibi” ev gereçlerine Swarovski kristalleri iliştiirmekten hoşlandığını öne sürdüler.

Price’ın, kendi “yazdığı” bir kitap, içinde yer aldığı –dününün özel bir kaydını 1 milyon pounda satmak gibi– güncel bir konu ya da yıldızı olduğu bir televizyon programından söz edilmediği sürece, ne olursa olsun, hiçbir şeyle ilgisi olmadığı çok açıktı. Dünyası tamamen kendinden, pembe ürün yelpazesinden ve tekbenciliğin bu süregiden

anlatısını anbean fotoğraflayan paparazzi çemberinden oluşuyordu. Kuşkusuz gözleri bomboştı; kendinden başka düşünecek bir şeyi yoktu. Sonsuza dek kendi kuyruğunu yiyen şu antik yılanı benziyor.

Belki de bu kârlı ben-saplantısı yüzünden birlikte geçirdiğimiz zaman boyunca o sıra kocası olan Peter Andre'ye sevimsiz, yılan gözlü bir tiran gibi patronluk tasladı. Sanki Andre etrafta dolanan, Price'ın en sevdiği ayakkabılarının üzerine yatan küçük bir köpekti. Elbise giymek, arabayla yolculuk etmek ve insanlarla konuşmak bir kaşarın meşgalesiymiş de kendisi bunlarla uğraştığı için çok sinirlenmiş gibi, her sözü bitkin bir küçümsemeyle demliyordu.

Bir noktada o kadar kabalaştı ki Andre odadaki herkesten özür dilemek zorunda kaldı. "Yüzü gülümseme dışında her şeyi yakıştırır, ha ha ha!" diyerek işi şakaya dökmeye çalıştı. Bense ayakta durmuş, tüm kariyeri "kendisi olmak"tan ibaret birinin, bunu bu kadar nahoş ve nezaketten uzak şekilde yapabilmesine şaşıyordum. Engellerin üzerinden atlayan bir Olimpiyat koşucusunun asık suratla "terlemekten" yakınmasını ya da seks beklentisi içinde durmadan yakınan bir tavşanı izlemek gibiydi.

Haftanın eğlenceli kısımları da vardı; mesela Price'ın pembe elmaslarla süslenmiş, domuz pirzolası kalınlığındaki evlilik yüzüğünü denemek. Ve son gece bir ödül töreni yemeğinde, Price bir şişe şampanya içti ve diğer ünlü kadınlarla ilgili dedikoduya girişti. Tıslayarak Caprica'in, "Ne kadar sahte!" olduğunu söyledi. Ve neşeyle Victoria Beckham'm, David Beckham baştan çıkmasın diye nasıl da "çirkin dadılar" tutmak zorunda kaldığını anlattı. Peter Andre'ye ezici bir bakış fırlatırken, "Etrafta iyi görünen biri olunca David'e güvenemiyor! Onun için üzülüyorum. Benim bütün dadılarım *harika* görünür," diye böbürlendi.

Ama aralıklarla birlikte geçirdiğimiz beş günün ardından, Price hakkında yaptığım tek gerçek alışılmadık “keşif,” onun yıllardır yanlış beden sutyen takıyor olduğuydu. “Marks & Spencer bana 75 B sutyen giydirdi!” dedi. “Ama ölçtüğümde, sutyen bedenimin aslında 80 A olduğunu fark ettim!”

Biliyorum. Pek de Watergate sayılmaz. Ama röportajımın geri kalanı düşünülürse, elimdeki en iyi alıntı bu. Gerektiği gibi makalemi yazdım, ama hemen sonraki gün menajerinden bir e-posta aldım. “Katie’nin sutyen bedeniyle ilgili kısmı çıkarmanız sorun olur mu?” diye soruyor menajeri. “Yanlış anlamayın, bunu gerçekten OK! dergisine özel haber olarak vermek istiyoruz.”

Bir kadının sutyen bedenine ilişkin haberin kelimenin tam anlamıyla para etmesiyle şaşkına dönüp teslim oluyorum.

İnsanların yanlış yönlendirilerek düşündüğü üzere, Price’ın iyi bir işkadını olmasını umursamıyorum. Ayrıca para kazanmak için çocuklarını da işe katması gerekiyor: Bu, milyon poundluk çekler alan cici, orta sınıf kızlarından çok umutsuz üçüncü dünya aileleriyle bağdaştırdığım bir şey. Sonuçta bu başı kalabalık, hercümerç bir dünya; hepimiz kendi kavgamızı vermek zorundayız.

Ama hoş görülemez bulduğum konu, insanların Price’ın feminist bir rol modeli olduğunu iddia etmesi ve bunun nedeninin de yalnızca çok para kazanıyor oluşu.

Mantık şu: Erkekler hâlâ tüm güce ve paraya sahip, ama erkeklerin zayıf bir noktası var: Seksi kadınlar. Öyleyse, erkeklere göre zengin ve güçlü olmanın yolu seksse, varsın öyle olsun. Bu iş bebeğim. Dört ayak üzerinde, popon havada “göz alıcı” takvimlerde boy gösteriyor olabilirsin, ama en azından devasa pembe konağının kirasını çıkarıyorsun.

Evet, bu tarz davranış için bir deyiş var. *The Thick of It* dizisindeki akıl hocası Jamie'den alıntılırsam, "düşmanla yatağa giren kart o..." olmak.

Cinsiyetçi bir dünyada, zengin olmak için cinsiyetçiliğe yaltaklık yapan kadınlar, memeleri olan Vichy Fransa'sıdır. 75 beden sutyen takıyor, acıdan ölecek kadar ağda yaptırıyor ve orgazm taklidine mi başvuruyorsun? O zaman çökmüş ve yozlaşmış bir rejimle iş yapıyorsun. Böyle birini feminist ikon olarak adlandırmak, silah satıcısına Nobel Barış Ödülü vermek gibidir.

OK! dergisine verdiği başka bir özel röportajda, "Güçlüyüm," diyor Price, ama genellikle güçlü insanlar her hafta basına nasıl "hissettikleri," herkesin onlara ne kadar adaletsizce davrandığı ve eski kocalarının ne kadar pislik olduğuyla ilgili vıdı vıdı etme eğiliminde olmaz.

Corrie dizisindeki Blanche'ın söylediği gibi, "benim zamanımda, kötü bir şey olduğunda eve kapanır, sarhoş olur ve göğüs gererdin."

Price bundan çok şey öğrenebilir. Price'ın "güçlü" olduğu fikri yalnızca bunu durmaksızın söylemesinden kaynaklanıyor. Oysa bir yandan da gerçekten zayıflık gösteren şeyler yapıyor; insanlar "gerçek Price'ı" tanısin diye *Survivor Ünlüler-Gönüllüler* yarışmasına katılıyor; trafik cezasından, "Ben yalnızca sıradan bir kadın sürücüyüm," diyerek kurtulmaya çalışıyor.

Onun "muhteşem bir ebeveyn" oluşu ve Yılın En İyi Ünlü Annesi yarışmasına katılmasıyla ilgili de süregiden benzer bir nöro-linguistik programlama var.

"Çocuklarıma bakıyorum," diyor. "Çocuklarımı seviyorum."

Komedyen Chris Rock'tan alıntılırsak, "Zaten çocuklarını bakman GEREKİYOR, seni beklentileri yerlerde sürünen

gerzek kadın! Ne istiyorsun, madalya mı?” Son birkaç yılda gerçekleşen en neşe verici şeylerden biri, Price’ın, kararlarının ve tutumlarının tüm o korkunç sonuçları halkın gözleri önüne serilecek kadar uzun süre etrafta boy göstermiş olması. 2007’de herhangi bir genç kız üstsüz model olarak işe başlayıp ardından evliliği hakkında birkaç televizyon programı yapmanın, kendi giyim markasında bahtsız çocuklarına modellik yaptırmanın ve ısrarla açgözlü, memnuniyetsiz, sefil, küskün ve inatçı bir huysuz gibi davranmanın ve koca memelere sahip olmanın güzel ve uygulanabilir bir kariyer planı olduğunu düşünebilirdi. Ama bu kız, kuşkusuz tüm bunları 2010’a vardığımızda, Price’ın halka yansıyan imajının sevilirliği Kuzey Londra’daki şu çocukları ısıran tilkinin-kinin altına düşünce, yeniden düşünmüştür.

Benzer şekilde yaklaşık aynı zamanlarda –daha önce genç kızlarda eş derecede istek uyandıran bir rol modeli olan– futbolcuların “Eşleri ve Sevgilileri” fenomeni de bıkırtmaya başladı. Futbolcuların birbiri ardında sadakatsiz olduğu ortaya çıktıktan sonra, hiçbir şey yapmayıp yaşamını ve geçimini ünlü, zengin bir adama bağlama fikri aniden en iyi anlatımla adi, en kötüsüyle zihinsel olarak riskli görülmeye başladı.

Bu evlilikler sonlanırken, titiz incelemeler altında medya yorumu şuydu: “Ama bir kadın bu erkeklerden ne bekleyebilir? Bu denli eşitsiz –çekiciliğinin elindeki tek değer ve kaynak olduğu– bir ilişki içine giriyorsan, eşin seni kafası güzelken karanlık gece kulüplerinde tanıştığı başka, sana benzer olarak güçsüz ve özerklikten yoksun bir kadınla değiştirilebilir bulduğunda şaşırabilir misin?”

Ama kendinden başka anlatacak ya da satacak bir şeyi olmayan Price gözden yiterken, eşzamanlı olarak son derece yaratıcı bir kadın kuşağı hızla büyümeye başladı.

Kadınların “kaybedenler” olması kavrayışını zaten ele almıştım. Bir cinsiyet olarak erkeklerinkiyle kıyaslandığında başarılarımızın daha alçakgönüllü olduğunu kabul etmiş; bunun altında yatan, bizim gerçekten erkekler kadar iyi olmadığımız yönündeki dillendirilmeyen şüpheyi işaret etmiştim. Sonuçta eğer kadınların gücü ve yaratıcılığı binlerce yıl boyunca cinsiyetçi saçmalıklarla bastırılmışsa, kuşkusuz oy hakkı elde eder etmez, o yıl içinde *Yıldız Savaşları*’nı alması etmeli ve Fransa’yı ele geçirmeliydik?

Ama elbette psikolojik olarak ezilmiş insanlar özgür kalır kalmaz, hemen görkemli, kendinden emin ve gösterişli işler yapmaya girişmez. Bunun yerine bir süre oturur, “Bu da neydi böyle?” diye düşünür, bunun neden olduğunu anlamaya çalışır ve sıklıkla bunu kendi hataları olarak görmeye uğraşırlar.

Bu insanlar daha önce üzerlerinde baskı kuranlarla ilişkilerinin nasıl olacağını belirlemek ve yeni bir komuta yapısı ya da bir komuta yapısı isteyip istemediklerini ortaya koymak zorundadır. Deneyim paylaşımına ve a) “normal”in ne olduğunun b) bunun istenip istenmediğinin belirlenmesine ihtiyaç duyulur. Ve her şeyin ötesinde, gerçekten neye inandığını, kendini nasıl gördüğünü anlamak zaman alır. Eğer sana tüm öğretilen fatihlerinin tarihi, gelenekleri ve akıl yürütmesiye, hangi kısımları elde tutup hangi kısımları atmak istediğini –hangi kısımların senin için zararlı, hangilerinin kurtarılabildiğini– belirlemek uzun, hem de çok uzun zaman alır.

Kısacası, “Bende sorun var mı? İyi miyim?” diyerek kendini yatıştırdığın uzun bir dönem, ardından genellikle bunu izleyen daha da uzun bir düşünceli sessizlik dönemi olur. Bunların ardından herhangi bir eyleme girişebilirsin.

Ama şimdi eyleme girişildi ve bunun en gözler önüne serildiği alanlardan biri pop müzik. Pop, toplumsal değişimin elebaşısıdır. Popun dolaysızlığı, erişimi ve gücü nedeniyle filmlerde olduğu gibi çekim için iki yıl; romanlarda olduğu gibi, yazılma süreci için üç yıl; siyasette olduğu gibi, kampanya süreci için on yıl beklemeden ortaklaşa bilinçdışını kışkırtmaya başlayan her düşünce ya da duygu, iki ay sonra listelerde bir numaraya yükselebilir. Ve bir pop fikri başarılı olur olmaz, hızla, karşılıkları eş derecede ivedi olan sanatçılar arasında eylem ve tepki oluşmasını tetikler ve nerdeyse bir gecede manzaranın değişmesini sağlar.

2009'da listeler –Spice Girls'ün *Wannabe* albümü onları en büyük kadın grup yaptıktan 13 yıl sonra– sonunda ve ilk defa, kadın sanatçıların egemenliğine geçti. La Roux –bir lezbiyen! Florence + the Machine – bir kızıl! Lily Allen – geveze bir saftorik! Beyoncé –fenomen haline gelmiş, koca poplu ikon! Ve elbette Lady Gaga –et-giyen, biseksüel, birden çok aracı ajansla çalışan kışkırtıcı! Bunlar haklarında en fazla yazılan, paparazzilerce en fazla kovalanan, en gözde ve elbette en başarılı olanlar. Katy Perry, Rihanna, Leona Lewis ve Susan Boyle'la birlikte, kadınların listelerdeki atağı, erkeklerin kış uykusuna yattığı anlamına geliyor.

16 yıl önce *Melody Maker*'daki "Tanrım, dergiye bir kadın koymalıyız!" şeklindeki konuşmalarım tamamen ters bir yöne sapmıştı.

Şimdi *The Times*'ın sanat bölümünde editörler konuşacak erkek sanatçı bulamamaktan yakınıyor: "Kimsenin umurunda değil. Kim sıkıcı bir herifin yeni resmini görmek ister ki?"

2010'da büyük gazetelerin yeni büyük feminist ikon diye tanıttıkları kadınla röportaj yapmaya gittim. Yalnızca bir

baskın figürün etkisi altında manzaranın nasıl da hızla değişebileceğinin göstergesi olarak o ve büyük feminist ikonu olarak son ortaya sürülen Price arasındaki farklar daha derin olamazdı.

Price meme fotoğraflarıyla üne kavuşan orta sınıftan çıkma bir kız; bir kez dikkat çektikten sonra, "Banabanabana-bana, BANA bak! Ve Pembe Katie Price iPod'uma, 64 GB, 399,99 £'dan başka söyleyecek sözü olmayan biri.

Öte yandan Gaga art arda 21. yüzyılın en iyi pop şarkılarından üçünü ("Poker Face," "Just Dance" ve "Bad Romance") yazarak üne kavuşmuş orta sınıftan çıkma bir kız. Ve söyleyecek o kadar çok şeyi var ki bunların hepsini ifade etmek için kendisiyle dolaşan bir yaratıcı ekip -Haus of Gaga- oluşturdu. Gaga'nın temel çıkışları, eşcinsel özgürlüğü, cinsel özgürlük, siyasi eylemcilik, hoşgörü ve dans pistinde kimi ciddi hareketlerde çuvallarken surat buruşturmaktı. Ve kafasına bir ıstakoz şapkası takmak.

On yılını doldurmadan bir kariyer hakkında konuşmak için her zaman çok erken olsa da, Gaga'nın bir pop yıldızı olarak ilk iki yılının bütün kapsamı, ölçeği, etkisi ve amacı beni Madonna'dan bu yana ortaya çıkan her kadın sanatçınınkinden fazla heyecanlandırıyor. Batılı bir kadın olarak Madonna'ya sonsuz bir minnettarlık duyuyorum; Madonna'nın *Sex*'te yaptığı çığır açıcı işi olmasa, asla küküm açıkta, yamaç paraşütü yapmaya ya da Vanilla Ice'la yatmaya cesaret edemezdim. Ama Gaga, dünya sahnesine yükseldiğinde, çiğ etten yapılmış bir kostümle sahneye çıkıp Birleşik Devletler Ordusu'nun eşcinsel korkusunu eleştirdiğinde yalnızca 24 yaşındaydı; bunu da göz önüne almak gerekir. 24 yaşındayken Madonna hâlâ Brooklyn'de kafeteryada çalışıyordu.

Ve genç kızlığımda Madonna hakkındaki bir şey beni her

zaman bir anlamda... korkuttu. Havalıydı, ateşliydi, inanılmaz giyiniyordu. Ve bilinçaltıma gömülen güç verici şarkılarının benim için iyi olduğunu biliyordum. Ama eğer tanışsak -kermes satışından alınmış botlar, yamalı bir tişört giyen, başında hasır şapka olan- beni tepeden tırnağa süzüp sonra yanımdan geçip gideceği ve benim yerime Warren Beatty ile sohbet edeceği hissinden kurtulamıyordum.

İşin doğrusu o zamanlarda Madonna'ya sunabileceğim sohbet, Wolverhampton'da 512 numaralı otobüsün şoförünün sapık olduğuna inanmam, ne kadar yalnız olduğum ve Squeeze'den "Cool For Cats"i ne kadar sevdiğim üzerine bir dolu ağız kalabalığı olurdu. Onun yerinde olsam ben de gider Warren Beatty'le yatardım.

Ama işte, bu nedenle, 2011'de kitap düşkününü bir kız ol- saydım ve Lady Gaga'yı görseydim sevinçten deliye dönerdim. Çünkü Gaga ineklerin, ucubelerin, dışlanmışların, çok-bilmişlerin ve yalnız çocukların tarafında olan bir uluslararası kadın pop yıldızıdır. İnanılmaz yüksek seste bas, çılgın, toplu danslar, elde sosyete tinerleri ve WKD votkalar olmak üzere "kulüp" atmosferindeki gösterilerinden birini izlemeye gidersen, kentteki her tuhaf çocuğun izleyiciler arasında olduğunu görebilirsin. "Telephone" klibi tarzında saçlarında kola kutuları olan, yüzlerine sloganlar yazılı, kollarını travestilere dolamış çocuklar; gözlük takmış, hırka giymiş Morissey benzerleri. Kolunda Rilke'den bir alıntı dövmesi olan kadını izliyorlar ("Gecenin o en derin saatinde, itiraf et kendine, yazman yasaklansa, ölürdün orada." Evet, yazının harf boyutu çok küçük.); kadın Dali'nin "Aziz Anthony'nin Baştan Çıkartılışı" tablosundaki örümcek bacaklı filler gibi gözükecek şekilde tasarlanmış 5 metre uzunluğundaki özel yapım piyano üzerinde, Alfred Hitchcock filmlerinden metaforlar kullanarak kader mahkûmu aşk hakkmda şarkı söylüyor.

Bir yandan tartışma götürmez biçimde cinsellik ticareti –geçen hafta Gaga’nın bacak arasının yakın çekim görüntülerini ekranda görmediysen, yeterince MTV izlemiyorsun demektir– yapıyor, ama bu diğer kadın pop yıldızlarının kendinden emin, dolambaçsız hayvani cinselliği değil. Gaga cinsel âdetlerle, kadının işlev bozukluğunu, yabancılaşmasını ve cinsel nevrozlarını incelemek için uğraşıyor. İlk albümü çıktığında kapağa yumuşak porno sınırında dolaşan bir fotoğrafını koymak isteyen müzik şirketiyle boğuşmak zorunda kaldı.

“Genç bir kadının son ihtiyaç duyduğu şey yağa bulanmış, kumlarda debelenen ve kendine dokunan yeni bir pop yıldızı fotoğrafı” dedi. “Bunu değiştirmeleri için bir hafta ağlamak zorunda kaldım.”

2009 MTV Ödülleri’nde sahne aldığı gösterisi, başına düşen bir avize ve kanlar içinde ölüirken şarkı söyleyen Gaga’ydı. Bir yıl sonra Katy Perry, pastanın içinde çıktı.

Gaga’yla röportaj yapmaya gittiğimde, çok iyi anlaştık. Röportajın sonunda beni Berlin’de bir seks kulübündeki “partiye” davet etti.

Üzerinde Alexander McQueen imzalı özel dikim siyah tafta pelerinle sahne arkasında bir koridorda yürürken, “Gözleri *Tamamen Kapalı*’yı biliyor musun? Onun gibi,” dedi. “Olabilecek herhangi bir şeyde sorumluluk kabul etmem ve kondom kullanmayı unutma.”

Karartılmış 4x4’lerden oluşan bir araç konvoyuyla Berlin’i baştanbaşa geçtik; güvenlik ekibi, paparazzilerin araçları önünde durup yollarını kapayarak bizi izlemelerini etkili biçimde engelliyordu. Ve yolumuz dar bir sokağın sonundaki kullanılmayan endüstri kompleksinde sonlandı. Dans pistine varmak için koridorlar labirentinden geçmek, yataklar, küvetler, kaldıraçlar ve zincirlerle süslenmiş minik, hücre gibi kabinleri aşmak zorundaydık.

Arkadaşlar arasından bir Alman, "Düzüşmek için," diye açıkladı; hem faydalı hem gereksiz bir açıklama.

Böyle bir yerin su götürmez, uç yeniliğine karşın, Gaga'nın Britanya basın görevlisi Adrian ve ben, heyecanla, "Ah, Tanrım! Burada sigara içiliyor," der demez hangi milletten olduğumuzu ele verdik. Bu birkaç popodan çok daha heyecan vericiydi.

Küçük bir gruptuk: Gaga, ben, Adrian, Gaga'nın makjözü, güvenlik görevlisi ve belki iki kişi daha. Travestiler, denizci kıyafeti giymiş lezbiyenler, dar tişörtler içindeki delikanlılar ve siyah derilere bürünmüş genç kızlarla dolu kulüpte, küçük dans pistine yürüdük. Müzik kulakları zorluyordu. Barın üzerinde asılı devasa bir koşum takımı vardı. "Düzüşmek için." Yine o yardımsever Alman.

Gaga grubumuzun başını çekiyordu. O sırada Keane grubunun elemanları özel bir kabine sıvışıyor ve insanların onlara içki getirmesini bekliyor. Oysa –pelerini dalgalandıran, Siyah Kristal'deki Skeksislerden birine çok benzeyen– Gaga, bara ilerledi ve üzerinde çalışılmış bir bar kuşu edasıyla bara eğildi. "Herkes ne içiyor?" diye bağırıp içkileri söyledi.

"Pis, çiğ kokulu barları gerçekten seviyorum," diyor. "Bu konuda gerçekten eski kafalıyım."

Banketi yeni silinmiş bir girintiye ilerledik –Alman, yine, "Düzüşmek için" diyor – ve kamp kurduk. Gaga McQueen pelerini çıkarıp bir köşeye fırlattı. Zaman kaybetmeden üzerine bastığımdan, makjözü, dehşetten irileşmiş gözlerle 10.000 poundluk taftayı ayaklarımın altından dikkatle aldı. Gözlerinin etrafı altın pullarla süslü olan Gaga şimdi sutyen, file ve külotla.

"Bardaki o kız bana ne söyledi, biliyor musun?" dedi; viskisini yudumluyor ve birinin sigarasından bir nefes alıyordu. "Sen bir feministsin. İnsanlar bunu erkeklerden nef-

ret etmek anlamına geldiğini sanıyor, ama bu doğru değil,' dedi. Komik değil mi?"

Günün daha önceki saatlerinde konuşma, Gaga'nın kendini feminist olarak tanımlayıp tanımlamayacağına gelmişti. Feminizmle ilgili en iyi sohbetlerde sıklıkla olduğu gibi, laf özgürleşme ve kız kardeş dayanışması üzerine sağlam bildirimlerden ("Ben bir feministim çünkü kadın haklarına ve olduğumuz kişiyi her yönüyle korumamız gerektiğine inanıyorum"), kimden hoşlandığı üzerine düşüncelere dönmüştü. ("Telephone'un klipinde öpüştüğüm kız, Heather, bir erkek gibi yaşıyor. Ve kadınları seven biri olarak daha erkeksi bir kadın beni... daha kadınsı hissettiriyor. Öpüştüğümüzde, şu mide keleklerini hissettim.")

Çoğu kadının kendisini feminist olarak adlandırmaktan "kaçınmasının" nedeninin, "feminizmin aslında 'erkeklerden nefret etmek' anlamına gelmemesi" olduğu ve bunu tuhaf bulduğumuz sonucuna vardık.

"Ve şimdi kız da bana aynı şeyi söyledi! VE hatun seksi!" dedi Gaga gözleri parlayarak. Eros ağızlı, erdişi bir Jean Paul Gaultier miçosu gibi görünen kızı işaret ediyor ve "Muhteşem" diye içini çekiyor.

Saat 2'ye vardığında, bir dünya votka içmiştik ve Gaga'nın başı kucağımdaydı. Yeni bir kuram geliştirmiştım: Eğer kahramanlarından biri sarhoş halde kucağmda yatıyorsa, bu, onlar hakkında geliştirdiğin minik tezleri anlatmanın tam zamanıdır.

"Şu minicik şeyleri giysen de" dedim, hafif resmi bir tavırla Gaga'nın sutyen ve tangasını işaret ettim, "tüm bunları tahrik etmek, gösterip de vermemek için yapmıyorsun, değil mi?"

İçkili, iri gözleri parlayan Gaga, "Hayır!" diye yanıt verdi. "Evinde porno izleyen erkekler bununla mastürbasyon yapmıyor. Bu onlar için değil. Bu... bizim için."

Motorcu lezbiyenler ve travestilerle tıka basa dolu gece kulübünü işaret etti.

Çünkü Gaga becerilmek için burada değil. Gaga'yı düzemezsin. Pop tarihinin çoğunda ve özellikle popçu kadınlarda olduğu gibi –bu şarkıları, sevişmek için ya da bunu istediği izlenimini doğurmak için söylemiyor. Kanışıklık ve rahatsızlık yaratmak istiyor: Yanan sigaralardan yapılmış güneş gözlükleri, alev alev yanan yataklar, çiğ etten yapılmış kıyafetler, platin kumpaslar, bir küvette su işkencesi gören Gaga– gözleri bilgisayarda büyütülmüş, öyle ki kendinden esinlenmiş bir Japon çizgi karakteri gibi görünüyor. İkonografisi rahatsız edici; görmeye alışkın olduğumuz her şeyi allak bullak ediyor.

Şarkılarının amacı potansiyel âşıkların içinde arzu uyandırmak değil. Kendi duygularını araştırmanın heyecanını ortaya koyup ardından bunları dinleyicilerine anlatmak. Çetesi: kendilerini “Küçük Canavarlar”, Gaga'yı ise “Anne Canavar” – alternatif dünyalarının önderi – olarak adlandıran milyonlarca kişiden oluşan Gaga hayranları. Bir kadın olarak Gaga'nın getirdiği büyük yenilik aşırı dramatikliği, yeteneği ya da başarısı değil; bunları pop hayranları için yeni bir uzay yaratmakta kullanmış olması. Ve bu Gaga'nın eşcinsel dostu, ucube dostu, mücadeleci yönü; belki de onunla ilgili en heyecan verici şey. Kadınlar için cana yakın ve yargılayıcı olmaktan uzak bir meydan bulmak, oy hakkı kadar önemlidir. Sonunda kendi ölçütlerimizi ve ardından kentlerimizi ve imparatorluklarımızı oluşturmaya başlamadan önce, yalnızca doğru yaşamaya değil, doğru atmosfere de ihtiyacımız var.

Son olarak liberal, eğitilmiş, sutyeninden havai fişekler ateşleyen ve *Forbes* dergisine göre dünyanın en güçlü yedinci ünlüsü olan biseksüel bir pop yıldızıyla büyüyen bir genç kız kuşağı kolay kolay sindirilemeyecektir.

Gaga'yla röportajımın üzerinde bir hafta geçmişti ki bir hayranının gece kulübünde çektiği bulanık fotoğraf tüm dünyadaki dergilerde boy gösterdi. Gaga'nın arkasında benim geriye taranmış, gür ve ıslak saçlarım seçilebiliyordu.

"GAGA'NIN SAĞLIĞI ENDİŞE UYANDIRIYOR!" diye bağırıyordu manşetler. Yazılanlarda, "yakınlarının" o gece Gaga'nın davranışlarından endişe duymuş olduğu iddia ediliyordu. Sizi temin ederim, endişe duydukları yoktu. Kafaları güzel, banketin üzerinde Gaga'yla dans ediyor, gecenin tadını çıkarıyorlardı.

İşte, modern medyanın ünlü kadın rol modellerine karşı duyduğu saplantının büyük tuzaklarından biri. Gaga'nın gibi bir kariyer ders kitaplarında, fanzinlerde ya da üç kararlı, sert feministin kötü şarap eşliğinde bulacağı küçük gece kulüplerinde değil, kolay ulaşılan gazete ve dergilerde tartışılıyor. Böylesi bir kariyerin tüm dünya gazetelerinde birinci sayfa haberi olması heyecan verici, ama modern kadının durumu hakkındaki tartışmaların çoğunun bu yayınlarda yer alması aynı zamanda bir tuzak.

Yani bu dergi ve gazetelerini çoğunun editöryel içeriklerine karar verenler son derece miskin ve kötü ruhlu insanlar; tamamen bağlantısız olay ya da fotoğraflar dizisinden kurgu anlatılar oluşturuyor ve bunları çokuluslu yayının imparatorluklarının alt sektöründe yer alan cahil parazitlere yazdırıyorlar. Ünlü kadınlar hakkındaki bu öykülerin altında yatan tutumların açığa çıkması, Kate Millett ve *Psychology for Dummies*'i okuyanların başlarını ellerine alıp, "Oh, insanlık. Aptallığımızın bu denli açığa çıkmasına nasıl izin verdik?" diye iç çekmesine neden olur.

Bu, duruma ilişkin olumlu yorum. Paranoyak, kuşkucu –sabahın ikisinde uyanıp, üç ay önce açılmış kırmızı şarabın hepsini içen, sonra da minyatür Malibu şişelerine göz di-

ken- yarım, bu tür gazeteciliğin daha karanlık ve bir hedefe ilerleyen amaçlarla yürütüldüğünü söylüyor.

Çünkü basında, seçkin kadınlarımız büyük oranda indirgemeci ve olumsuz tarzda ele alınıyor. Medyanın tüm ünlülere yönelik tavrında alttan alta, başkasının üzüntüsüne sevinen –“Haha, sen hele ufacık bir zayıflık belirtisi göster de o zaman alır elimize keskiyi, oyar da oyarız”– bir yan olsa da kadın ünlüler, görünüşlerine verilen büyük önem yüzünden, buna orantısızca maruz kalıyor.

Ünlü bir erkek için “zayıflık belirtisi” işverene sadakatsizlik ya da kabalık ya da küçük kafası güzelken arabayı bir duvara toslama olabilir. Öte yandan bir kadın için “zayıflık belirtisi” tek bir kötü fotoğraf olabilir. Kadınlar tek bir “kötü” kıyafet yüzünden teşhir edilir. Üstelik yalnızca ne kadar meşgul, endişeli, mutsuz ya da tüm bu aptallık karşısında aldırışsız olsalar da öte-dünyalı bir güzellik sembolü olarak görünmenin “iş tanumlarının” bir parçası olduğu kırmızı halıda da değil.

Hayır. Paparazziler bir kot pantolon ve kazak giyip makyaj yapmadan alışverişe giden kadınların fotoğraflarını çeker ve evden çıkarken fön çekmediği için durumu, kadının dünyası yıkımın eşiğine gelmiş gibi gösterir.

Elbette gerçek dünyada, evden çıkmadan mutlaka fön çeken kadınların kaçık olduğunu biliyoruz. Okul kapısında parlak buklelerle beliren bir anne, diğer annelerin acıma dolu bakışlarına maruz kalır; onun –eğer Cannes’da Kiefer Sutherland’la nişanlandığını halka açıklamak kadar önemli bir olay için değilse– saçını şekillendirmek için 20 dakika ve bol miktarda üst kol gücü harcadığına inanamazlar. Ama örneğin Kate Winslet’ı gazetede, son derece normal bir görünümle Waitrose’a giderken gördüğünde, kadın görünümüne ilişkin tabloid bakışa o denli koşullanmış oluyorsun

ki en sert feminist bile kendini, "Yüce İsa, Winslet – saçın *Titanik*'te, 1.517 kişiyle birlikte sulara gömülürken bile daha iyi görünüyordu. Bir tarayıverseydin, tatlım" derken bulabiliyor. Ve hemen ardından kendine gelip, "YÜCE TANRIM! BEN NE HALE GELDİM?" diye haykırıyor.

Ve bu yalnızca bir parça donuk görünümle kopan vıdı vıdı. Bir de, bir kadının vücudunun herhangi bir şekilde değiştiğini gösteren tek bir kare üzerine yığılan başka bir yargı kategorisi var. Yine değişen fiziksel değerlere duyulan ilgiyi anlıyorum – erkekler endişeyle penislerini, kadınlarsa, endişeyle, kalçalarını ölçer. Bunu hepimiz yaparız. Bedenlerimiz bizi büyüler – başkalarının bedeni de. Ama bu kadar küçük bir şeye böylesi anlam yüklemek kuşkusuz gülünç. William Blake'in dünyayı bir kum tanesinde görmesi gibi, bir kadının tüm dünyasını Eva Longoria'nın kolunun üst kısmı tişörtten biraz fırlamış duran tek bir fotoğrafta görebileceğimizi varsayıyoruz.

Catherina Zeta-Jones'un kasık kısmı hafifçe büzüşmüş bir pantolon giydiği fotoğrafı, "Catherina BOĞAZINA DÜŞKÜN Jones" manşetiyle selamlanır; Zeta-Jones'un nasıl her zaman kilolarıyla "savaştığı" hakkında sözde-kaygılı yazılar yazılır. Alexa Chung bacaklarını ince gösteren bir çift ayakkabıyla fotoğraflanır; birden iştahsız ve sinirsel bir yıkımın eşiğinde oluverir. Asla bu fotoğraflardaki giysileri suçlamazlar – büzüşen, fazla dar, salak kıyafetler ya da bol, salak kıyafetler. Hatalı olan her zaman kadın bedeni olmasıdır. Lily Allen, Charlotte Church, Angelina Jolie, Fern Britton, Drew Barrymore, Jennifer Aniston, Gemma Arterton, Michelle Obama, Victoria Beckham, Amy Winehouse, Billie Piper, Kerry Katona, Mariah Carey, Lady Gaga, Madonna, Cherie Blair, Oprah Winfrey, Carla Bruni, York Düşesi, Sarah Brown – dergi okuyan herhangi bir Batılı kadın yoktur

ki bu kadınların, tek bir fotoğraf temel alınarak, zihinsel ve duygusal sağlıkları hakkında spekülasyonlar üretildiğini anımsasın. Oprah Winfrey'in poposu hakkında okuduklarım Çin'in ekonomik bir süper güç olarak yükselişi hakkında okuduklarımdan fazladır. Korkarım bu abartı değil. Belki Çin'in ekonomik bir süper güç olarak yükselişinin sebebi, Çinli kadınların tüm zamanlarını Oprah Winfrey'in poposu hakkında yazılanları okuyarak geçirmemesidir. Çin hakkında daha fazla, Oprah Winfrey'in poposu hakkında daha az şey bilseydim, olasılıkla doğrudan sebep-sonuç üzerinde tartışabilirdin.

Ve bu zarar verici, zaman kaybı olan spekülasyonların en tehlikeli ve saçma yanı, mutlak rastlantısallıkları. Gazeteciler kiminle ilgili "endişe duyacaklarını" bir oda dolu insanın şapkadan isim çekmesi gibi bir rastlantısallıkla seçer gibiler. Bir yayında Mischa Barton'ın birkaç fotoğrafını görmüştüm; başlık, sözde-endişeli bir tavırla, "korkutucu zayıflığına" ağılıyordu. Rafta, yanındaki dergide ise tam da aynı fotoğraf, "Mische Barton – yeni kıvrımlarını kutluyor" manşetiyle yer almıştı.

Uhhh! "Yeni kıvrımlarını kutluyor!" Modern şöhret gazeteciliğinde bundan daha kötücül bir cümle var mı acaba? "Yeni kıvrımlarını kutluyor" – her kadının bildiği üzere bu, şifreli olarak dergilerin birini "şişman gözükteği" için suçlayabileceği ama ünlü kişinin, "kıvrımlı" kadınları eleştirir gibi gözükmemek için, bundan şikayetçi olamayacağı anlamına gelir. Bu cazip ve şeytani bir paradoks – lanet olası Kuzey Kore diktatörlüğünün, işçi sınıfını yalnızca sinsilikle ve yaygın beden algı bozukluğuyla bastırmaya karar vermesi durumunda kullanacağı türden bir yol.

Yani bu ünlü kadınlar tüm röportajlarında, ne yediklerini –"Tosta bayılırım!" – listelemek ve medyayla, yeme bozuk-

luğu kliniğinde yatan bir çocukla katı hemşire arasındakine benzer bir ilişki kurmak zorunda. Cici çocuk olduklarını ve tüm turtayı yediklerini “karutlamak”; turtayı hırka koluna saklayıp kimseler bakmazken bir saklıya döktüklerini saklamak zorundalar. Peki, kadımları plajda bikinilerle gösteren ve onları “tatilde”, “çalışıyor” ya da “ailesiyle birlikte” diye tarif etmeyip, “vücut sorunlarıyla” yaşam boyu süren “mücadelenin” ortasmda tanımıyla sergileyen şu şen şakrak fotoğrafların nedeni ne? Bu, “insani açt.”

Lopez’in zalimce büyütölmüş bacak fotoğrafının yanma, “Jennifer Lopez’in selülitü var – Tanrı var!” diye zafer şarkı-ları yazarlar. *EastEnders* dizisinden, belindeki yağları fıskırt-mış kötü bir pantolon giyen zavallı kızın resminin yanına –besbelli bunun ne kadar korkutucu bir ifade olduğundan habersiz– “Ünlüler - ONLAR DA SİZİN GİBİ!” yazarlar. Bir kadın okuyucu için, ünlü bir kadının teleobjektifle çekilmiş, bacaklarının etrafı kırmızı “utanç çemberleri” içine alınmış, kollarını üstü ya da hafifçe sarkmış göbeği işaretlenmiş bir fotoğrafını görmek son derece rahatsız edicidir. Çünkü bu, sonuçta –genellikle genç ve etkilenmeye açık, dünya hakkın-da hâlâ umutlu– okura şu mesajı verir: Eğer çok çalışan ve talihin güldüğü yaratıcı ve hırslı bir kadın olur, mesleğinin zirvesine yükselmeyi başarır ve hâlâ erkeklerin egemen ol-duğu bir endüstride bu kadınlar kadar başarılı olursan, pa-parazziler senin için gelir ve kendini Cheryl Cole gibi boktan hissetmeni sağlar. Ne berbat bir gidişat.

İşte, “insani açt”dan nefret etmemin sebepleri:

- 1) Ünlülerimin daha fazla insan olmasını istemiyorum. Sanat kendini baştan ayağa yenileyeceğın ve aşacağın bir arena olmalı. Etrafta dolanıp su faturalarından ve siyah noktalardan söz eden normal insanlar istemiyorum. David Bowie’nin uzaydan gelmiş rolü yapmasını istiyorum.

- 2) 21. yüzyılda, herhangi bir alanda başarılı bir kadının “insanileştirilmeye” ihtiyacı yoktur. Bunun kesinlikle istisnası yok. Margaret Thatcher bile. Erkeğin egemenliğinden uzaklaşmak için uzun, yavaş, 100.000 yıllık zorlu bir yürüyüş oldu. Dünyanın bazı yerlerinde hâlâ kadınların âdet dönemlerinde yemeğe dokunmasına izin verilmiyor; erkek çocuk doğurmayı başaramayanlar toplumsal olarak dışlanıyor. Amerika ya da Avrupa’da bile kadınlar hâlâ her alanda –bilim, siyaset, sanat, iş dünyası, uzay yolculuğu– keder verici derecede yetersiz temsil ediliyor. O yüzden, eğer bir kadın dünyada ilerlemek için uygun karakteri inşa etmeyi başarır, erkeklerin çantada keklik saydığı saygınlıktan bir parça da olsa koparabilirse, kesinlikle başının dik olmasını isterim. Bırakın yaptığı işle böbürlensin. Bırakın biraz boyun eğmez ve mesafeli görünsün. Bırakın biraz gizem ve önseziyle donansın – ya da eğer isterse insanı dehşete düşüren bir yenilmezlikle. Dünya Thatcher suratlı Amazon Illuminati’siyle dolup taşıtığında, bu Amazonlar dünyayı nükleer silahlar ve cinsel şantajla idare etmeye başladığında, o zaman *gerçekten* gidip onları insanileştirmemiz gerek demektir. Ha bu arada, Jennifer Aniston yeni bir romantik komedide oynamaya başladı. Bence gidip en son ne zaman adet olduğunu sorarak korkusuz demir maskesini parçalara ayırmamıza gerek.

Kadın rol modelleri aydan aya çeşitliliklerini ve başarılarını geliştirseler de kendimize sormamız gerek bir şey var: Onlar hakkında okuduklarımız ya da söylediklerimiz “röportaj” mı, “tartışma” mı? Yoksa tam bir pislik gibi davranan küresel medyanın lafları mı?

BÖLÜM 15

Kürtaj

Sanırım bende polikistik over sendromu var. Bu yüzden ultrasona giriyorum. Akne, bitkinlik, kilo alma ve düzensiz regl döngüsü belirtileriyle üç kez pratisyen hekime gittim ve beni buraya yolladılar: Whittington Hastanesi ultrason birimi.

Evet, bu belirtiler ışığında hamile olduğumu düşünüyorsunuz, değil mi? Ama altı hafta önce test yaptım ve bir şey çıkmadı. Sonunda pratisyen hekim beni buraya yolladı. Kahvaltıda iki konserve ananas yiyorum; bir reklamda hüznünlü bir sincap gördüm mü ağlamaya başlıyorum. Elbette hamileyim, ama test hayır dedi ve hâlâ emziriyorum. Ayrıca hamile kalmak istemiyorum. Öyleyse hamile değilim.

Yatağa yatıyorum. Duvarın üzerindeki ekran içimde ne olduğunu göstermek için bekliyor. Polikistik yumurtalığın neye benzediğini bilmiyorum, ama oksijen baloncukları gibi daireler göreceğimi tahmin ediyorum ya da belki daha çok iç organlara benzer şeyler: Kümelenmeler, dallanmalar.

Hazırlık aşamasında hemşire ellerini yıkarken ultrason ekranı, hareketsiz duran Millennium Falcon'un güvertesinden görünen manzaraya benziyor. Ara sıra parıldayan ışıklarla karanlık, kapkara uzay. Durgun.

Sonunda ultrasonu karnuma koyduklarında tüm güneş sistemi yaşam buluyor. Çizgiler, sarmallar, böbrekler, bağırsaklar. Aylar ve küçük gezegenler. Sonra merkezde –hafif, derin, gizli– bir titreşen yıldız. Bir sinyal. Tik tak eden bir saat.

Bu bir kalp atışı.

Hemşire neşeyle, "Hamilesiniz!" diyor. Hemşirelere bunu neşe içinde söylemeleri tembihlenmiş olmalı. Hep böyle yapıyorlar; hasta bembeyaz kesilmiş olsa da, "Lanet olsun!" diye bağırıp titremeye başlamış olsa da.

Ekran üstünde ölçüm yapıp hesaplıyor.

Ultrason monitörünü karnıma iterek, "Yaklaşık 11 haftalık olduğunu söyleyebilirim," diyor.

Bu gerçekten bebek –fetüse benzeyen başka bir şey yok. Omurganın solgun bir hilal gibi kıvrımı. Astronot başlığı gibi kafatası. Siyah, karides gibi gözler.

"Oh, Tanrım!" diyorum bebeğe. "Oh, seni çirkin şey."

Bu benim hep istediğim eşcinsel oğlum, eminim. Sahneye girişi çok gösterişli – avuç içleri izleyiciye dönük, "Ta ta!" Çok ani. Çok şatafatlı. O gözükenek dek ekran kapkara kalacak, *Parkinson* programı gibi bir şey olacak.

Ve şansı! Bu ufaklık kesinlikle çok şanslı – yalnızca bir kez korunmasız seviştik. Kıbrıs'ta, kızların ikisinin de uyuduğu 20 dakika içinde. Bu çocuk hayatı boyunca dört ayak üzerine düşecek: kumarhaneleri boşaltacak, mezecide sıra beklerken milyonerlerle arkadaş olacak, elini attığı kaya yatağında altın bulacak; tam da düzen kurmaya ihtiyaç duyduğuna karar verdiği gün hayatının aşkı karşısına çıkacak.

Ona, "Seni doğuramam," diyorum hüznle. "Seni doğursam dünya tepe taklak olur."

Çünkü bir saniye için bile bu bebeği doğurmam gerektiğini düşünmüyorum. Bir ikilem içinde değilim, vermem gereken korkunç bir karar yok – çünkü sakın bir kesinlikle, şu an başka bir çocuk istemediğimi biliyorum. Tıpkı Hindistan'a gitmek, saçımı sarıya boyatmak ya da bir silah ateşlemek istemediğimi bildiğim gibi.

Yeniden bürüneceğim kişilik bu değil. Bana ağlayan,

bana öfkelenen ve hastalandıklarında ancak başlarını karnıma yatırınca ve yeniden içerde olduklarını düşleyerek rahatlayacaklarını bilen birilerine yaşam desteği olarak geçecek üç yıl daha, hayır, bu değil. Tüm istediğim önlerinde – sanki karşılarında eğilir gibi, onları rüzgârdan koruyarak, yaptıkları her şeyi kıskanç bir kamera gibi izleyerek – geri geri yürüdüğüm kızlarım.

Eskiden ölmelerinden korkardım – Araba! Köpek! Deniz! Mikrop! Sonra bunun asla bir sorun olması gerekmediğini anladım: morgan giderken, tekerlekli sedyede ellerimi göğüs kafeslerine koyar, kalplerini çıkarır ve yutarım. Ve onları yeniden doğururum, böylece asla asla ölmezler. Bu kızlar için her şeyi yaparım.

Ama bu bebek için – iş daha da büyümeden, elimden geldiğince çabuk – yapacağım tek bir şey var.

Hemşireye teşekkür ediyor, karnımdaki jeli siliyor ve telefon etmek için dışarı çıkıyorum.

2007’de *Guardian*’ın köşe yazarı Zoe Williams, kadınların geçirdikleri kürtajlarla ilgili neden kendilerini bir tartışmaya girişmeye zorlanmış hissettiklerini ele alan son derece akli başında ve güzel bir makale yazdı. “Elbette son derece travmatik. Hiçbir kadın bunu güle oynaya karşılamaz.”

Williams, bunun nedeninin ne kadar liberal olursa olsun, toplumun kürtajı, temelinde yanlış kabul etmesi olduğunu açıklıyordu. Toplum bunu, umutsuz kadınlar bir arka sokağa gidip, “Vera Drake’e başvurmasın” ve işleri daha da kötü hale getirmesin diye, yasal ve tıbbi koşullara kavuşturulması gereken bağışlanabilir bir durum olarak görüyordu.

Kürtaj, hayatı mahvedecek bir duruma çare olan herhangi bir operasyondan farklı olarak, asla olumlu bir şey olarak görülmemiştir. Kadımlar asla herkesin önünde kürtajların-

dan mutlu ve rahatlamış bir tavırla söz etmez. “Ertesi gün hapınla mutluluklar dilerim!” yazan kartlar yoktur. En iyi şakaların tümü tartışmalı konular üzerine olsa ve kanser, Tanrı ve ölüm dâhil başka her konuyu kapsasa da insanlar kürtajla ilgili şaka yapmaz.

Ayrıca göz önüne alınacak bir “yanlışlık” yelpazesi vardır. “İyi kürtajlar” ve “kötü kürtajlar” söz konusudur. Tıpkı Chris Morris’in ünlü kurgu-belgeseli *Brass Eye*’da ele aldığı “iyi AIDS” ve “kötü AIDS” gibi. Kan nakli sırasında virüs kapalı hemofili hastaları “iyi AIDS”e yakalananlardır ve anlayışı hak ederler. Virüsü rastgele seksten kapalı homoseksüeller ise “kötü AIDS” hastalarıdır ve onlar için endişelenmeye gerek yoktur.

Kürtaj olmak isteyen, tecavüze uğramış bir genç kızm – ya da hamilelik nedeniyle hayatı tehlikeye giren bir annenin– durumu “iyi” kürtajdır. Yine bunu başkalarının yanında anlatmayacak ya da arkadaşlarının kendi için mutlu olmasını beklemeyecektir. Ama bu kadınlar kürtaj olayından neredeyse hiç damgalanmadan çıkarlar.

Yelpazenin diğer ucunda elbette “en kötü” kürtajlar var: yinelenen kürtajlar, geç-dönem kürtajlar, tüp bebek sonrası kürtajlar ve –hepsinden kötü– kürtaj olan anneler. Anneliğe ilişkin görüşümüz hâlâ son derece idealize edilmiş ve sisli – Ana, yaşam kaynağı. Öyle ki bir annenin sonradan çocuk yetiştirme kapasitesine sınır çizmesi ve artık yaşama kaynaklık etmeyi reddetmesi iğrenç gözüküyor.

Çünkü anneler ne kadar olgunlaşmamış ve varsayımsal da olsa, yaşam boyu sevgi dolu ve koruyucu rolü yapmalıdır. Anneler tükenene dek vermeye, vermeye ve vermeye hazır olmalıdır – içten içe, sessiz sedasız hâlâ buna inanıyoruz. En büyük –kusursuz– anne, bu ne kadar yıkıcı ya da yok edici olursa olsun, aldırmandan rahmine düşen her ço-

cuğu doğurmalıdır çünkü sevgisi her şeye ve herkese yeter.

Kendi yaşamlarını tehlikeye atan hamilelikleri sürdüren kadınlardan – “Doktorlar bir kez daha hamile kalırsam öleceğimi söyledi. Ama işte, bebek William!” – magazin dergilerinde hayranlık verici, mükemmel anneler olarak söz edilir. Onlar –aşkın gebelik hormonu, dünyayı bütünleştiren bağ olan– oksitoksinin bedene bürünmüş halidir.

Kadınlar özünde, bitimsiz, kendini kurban eden bir sevme becerisine sahip olmalıdır.

Bu varsayımla sorunlarım var. Bir kere, bence çok ilkel ve Hıristiyanlık-dışı. Kürtaj hakkında süren en büyük ikilemlerden biri fetüste “yaşam”ın ne zaman başladığı. Ki bu, kürtaj “yaşam” başlamadan gerçekleşirse, bunun “doğru” tarzda bir kürtaj olduğu sonucuna varıyor. Ama bilim ve felsefenin “yaşam”ın başlangıcını ne olduğunu tanımlama çabaları devam ettiğine göre, tartışmaya tamamen farklı bir açıdan yaklaşmak daha iyi olmaz mı? Eğer hamile bir kadının yaşam üzerinde egemenliği varsa neden yaşam-olmayan üzerinde de egemen olmasın? Bu başka kültürlerce anlaşılmış bir kavrayış. Hindu tanrıça Kali hem Tüm Evrenin Anası hem de Her Şeyi Tüketendir. Yaşam ve ölümdür. Sümer inancında, İnanna seksin ve doğurganlığın tanrıçasıdır ama yeraltı dünyasının tanrıçası Ereşkigal’e de dönüşür. Çok temel bir düzeyde eğer kadınlar biyolojik olarak yaşama ev sahipliği yapmaya, ona barınak sunmaya, onu beslemeye ve korumaya yazgılıysa, neden yaşamı sonlandırma yetkisine de sahip olmasınlar?

Çocukların kafasını fırına sokmayı savunuyor ya da geç kürtajı destekliyor değilim – zaten destekleyen de yok. Beni sinirlendiren, kürtaj olan bir kadının bir şekilde kadınlıktan ve annelikten uzak görülmesi düşüncesi; kadınlığın ve anneliğin mutlak özünün, her koşul altında yaşamı devam ettirmek olduğu görüşü.

İki çocuğumu doğurduktan sonra, kürtajın toplumsal, duygusal ve pratik gerekliliğine inancım daha da perçinlendi. Ancak bir çocuğu dokuz ay karnında taşıdıktan, onu doğurmak için sancılar çektikten, onu besleyip ona baktıktan, onunla sabahın 3'üne dek oturup, saat 6'da kalktıktan, ona duyduğun aşkla kendinden geçip onun için gözyaşlarına boğulduktan sonra, bir çocuk için istenmiş olmanın ne kadar önemli olduğunu gerçekten anlıyorsun. Anneliğin olabildiğince enerji, istek ve mutlulukla içine girmen gereken bir oyun olduğunu kavıyorsun.

Elbette her şeyden önemlisi, makul derecede mantıklı ve sarsılmaz bir anne tarafından istenmek, arzulanmak ve bakılmak. Kürtajımın, hayatımda aldığım zor olmaktan en uzak kararlardan biri olduğunu içtenlikle söyleyebilirim. Mutfak için tezgâh seçmenin, hayatımm kalanını başka bir insanın daha sorumluluğunu sırtlanarak geçirmeye hazır olup olmadığımı karar vermekten daha fazla zamanımı aldığını söylerken saygısızlık etmiyorum. Çünkü bunu yeniden yapmanın –hayatımı başka birine adamanın– becerilerimi, kim olduğuma ilişkin kavrayışımı, ne yapmayı istediğimi, neye ihtiyaç duyduğumu büyük olasılıkla yok etme derecesinde zorlayacağını biliyordum. Bu konuda –önceki çağlardan birinde ya da başka bir ülkede– seçim şansım olmadığımı düşüncesi hem duygusal hem fiziksel olarak barbarca geliyor.

Germaine Greer'in *The Whole Woman*'da belirttiği gibi, "istemeden anne olmak, bir köle ya da evcik hayvan gibi yaşamaktır."

Elbette sonunda üçüncü çocuğun gelişine minnettar da olabilirdim. Oğlum gelmiş ve beni yeni enerji, adanma ve sevgi kaynakları keşfetmeye zorlamış olabilirdi. Kızım başıma gelen en iyi şey olabilirdi. Ama ben, şahsen, bir kumar-

baz değilim. Bırak hamileliğim üzerine bahse girmeyi, piyango biletime kuruş harcamış değilim. Riskler akıl alamayacak kadar fazla. Beni, baskı altında ne kadar sevebileceğimle ilgili bahse girmeye zorlayan bir toplumla hemfikir olamam.

Yaşamın kutsallığı üzerine yoğunlaşan kürtaj karşıtı tartışmaları anlayamıyorum. Tür olarak, yaşamın kutsallığına inanmadığımızı kapsamlı olarak kanıtladık. Kendimize ne anlatırsak anlatalım, savaşın, kıtlığın, salgın hastalıkların, acının ve yaşam boyu süren, ezici yoksulluğun kabulü, insan yaşamının kutsallığı için elimden gelenin *gerçekten* de en azını yaptığımızı gösteriyor.

Tüm bunların ortasında, hamile kadınların –kendilerinin ve ailelerinin geleceği hakkında mantıklı kararlar vermeye çalışan kadınların– yaşamı koruma konusunda örneğin Vladimir Putin’den, Dünya Bankası’ndan ya da Katolik Kilisesi’nden daha fazla baskıya maruz kalmasını anlamıyorum.

Bununla birlikte bence gerçekten kutsal –ve bir bütün olarak yeryüzüne daha yararlı– olan, dünyada olabildiğince az sayıda dengesiz, yıkıcı insan olmasını sağlamaya çalışmaktır. Nasıl bir mantık kullanırsan kullan, 12 haftalık bir hamileliği sonlandırmak, bu dünyaya istenmeyen bir çocuk getirmekten katbekat ahlakidir.

Öfkeli yetişkinler olan, insan türünün çoğunluğunu acılara salan bu mutsuz, istenmeyen çocuklardır. Evleri karartan, sokakları tehlikeli yapan, ilişkileri şiddetle yıkan bu çocuklardır. Psikanaliz psikolojik bozuklukların sorumluluğunu acımasızca ebeveynlere atıyorsa, en azından, bu sorunlu insanları yaratmayı baştan reddeden kadınların önünde şapka çıkarabiliriz.

Ama elbette böyle yapmıyoruz. Son iki yılda, Avam Kamarası’nda, kadınların kürtaja erişimini kısıtlamak için

iki yasa tasarısı masaya yatırıldı. *The Times*'ın bildirdiğine göre, operasyonlardaki artış nedeniyle dehşete düşen “çok sayıda” doktor, gebeliği sonlandırmaktan vazgeçiyor.

Kürtaj karşıtı düşüncenin haklılığını iddia etmesinin sebebi, büyük ölçüde bunun böyle bir tartışma olmasına dayanıyor – yani kürtaj üzerine ideolojik, dinsel ya da sosyopolitik bir tartışma olmasın. Kürtaj olan kadımlara ilişkin kayıtlara –2009’da, Birleşik Krallıkta 189.100 kadın– karşın, konu nadiren kişisel deneyimler açısından masaya yatırılıyor. Her yıl, dünya çapında yaklaşık 42 milyon kadın kürtaj oluyor – bunun 20 milyonu uygun tıbbi koşullar altında güvenli şekilde gerçekleşirken, 22 milyonu tehlikeli yollarla yapılıyor. Kadınlar tüm dünyada, tarih boyu her zaman ne yapmışlarsa, yapmaya devam ediyor: potansiyel olarak yaşamı değiştiren ya da tehlikeye atan bir krizle boğuşuyor ve ardından bunun hakkında konuşmuyorlar. Yakınlarındaki –kanama geçirmeyen ve kürtaj olmamış– biri sinirlenmesin diye.

Dişi üremesinin fiziksel öğelerinden konuşmak konusunda her zaman son derece gönülsüz olan kadınlar, kürtajları hakkında arkadaşları ya da eşleriyle bile konuşmaya utanıyor ve bu konuda güvensizlik hissediyor. Bu da ortaya tuhaf bir durum çıkartıyor: neredeyse herkesin bir yakını kürtaj geçirmişken, bunu daha muhafazakâr büyüklerle ya da erkek milletiyle tartışma şansı uzaklaşıyor.

Sonuç olarak kürtaj karşıtlarının, kürtajı “onların”, “orada” yaptığı bir şey olarak tartışabildiği bir ortamdayız. Oysa gerçeklikte, bu, büyük olasılıkla, istatistikî olarak çok yakınlarımızda gerçekleşen, sakın, mantıklı ve üzerinde iyice düşünülmüş bir edim.

Kürtaj olma kararım hakkında *The Times*’a yazdığımda, okur yanıtları karşısında şaşkına düştüm – 400’den fazla

çevrimiçi yorum, 100'ü aşkın mektup ve e-posta geldi. Genel olarak, hamilelik ya da kürtaj deneyimi olmayanlar kürtaja karşı yorum yaparken, böylesi deneyimlere sahip olanlar kürtaj yanlısıydı.

Ancak en şaşırtıcı bulduğum, tanınmış bir feminist köşe yazarından gelen yanıtı. Kürtaj hakkında çok kez yazmış olmasma karşın, kendi kürtaj deneyimlerinden asla söz etmediğini belirtiyordu.

“Söz edersem olabileceklerden her zaman korktum. Kimsenin beni affetmeyeceğini varsaydım. Bunun bir şekilde görüşlerimi geçersiz kılacağını düşündüm.”

Bedeniyle barışık bir kadın olarak, bir hamileliği sonlandırma hakkımı herkesin tanrısıyla tartışabileceğimi düşünüyorum. Çok istediğim ilk gebeliğim, düğünümden üç gün sonra, düşükle sonlandı. Nazik bir hemşire biraz sonra gireceğim tanısız küretaj operasyonunda parmağıma ısıölçer yerleştirebilmek için asetonla düğün manikürümü temizledi. Operasyona girerken ağlıyordum, operasyondan çıkarken ağlıyordum. Bu aşamada, bedenim bu bebeğin doğmasına karar vermiş ve hamileliği sonlandırmıştı. Bu kez, bu bebeğin doğmamasına karar veren beynim. Birinin kararının diğerininkinden daha fazla geçerlilik taşıdığını düşünüyorum. Beni her ikisi de tanıyor. Her ikisi de neyin doğru olduğuna karar vermek için eş derecede beceriye sahip.

Bu hamileliği olabildiğince çabuk sonlandırmak istiyorum; dosdoğru son doğumumdaki uzman doktoru görmeye gidiyorum. Beş dakikalık tuhaf görüşme sırasında, bana içinde bulunduğumuz hastanenin –St. John’s Wood’da, St. John & St. Elizabeth’s– bir Katolik hastanesi olduğunu ve kürtaj olmak için Papa’dan izin almam gerektiğini söylüyor.

Evde, dünyanın eğlenceden en uzak Google araması,

Golders Green’de bir uzman hekim ve ardından Essex dışında bir “prosedür” öneriyor. Kürtaj için uygulanabilir iki seçenek var. Ya bayıltılıp her şey bitmişken uyanacağım ama geceyi hastanede geçireceğim ya da uyanık kalıp, eve aynı gün döneceğim. Ufak çocuğumu hâlâ emziriyorum, o halde uyanık kalıp sonra da eve döneceğim.

Ve üçüncü seçenek: İki hap alıp evde düşük yaptığın “medikal kürtaj.” Ama etrafa sorduğumda bunu deneyimleyenler, “İnsanı çok korkutuyor. Günlerce evde kanamalı halde dolanıyorsun. Ve işe yaramaması riski var; o zaman gidip tanısız küretaj yaptırmak zorunda kalırsın. En iyisi gidip bu işi hallettirmek,” diyor.

Gittiğimiz klinik Essex’in dışında; bölgede, erkeklerin eşlerini değiş tokuş ettiği, iri göğüslü kadınların derli toplu genelevler işlettiği hafif varoşların havası hâkim. İnsanlığın utanç dolu fiziksel ihtiyaçlarına barmak sağlayan havasını düşünürsek, sanırım bir kürtaj kliniği için doğru yer. İçerisi bana gençlerin konakladığı ucuz otelleri anımsatıyor – “müşteriler”de bir iş karıştırmı havası var, çalışanlar ise onları yukarıdan, sahanlıktan sessizce, ketumluk ve kınamayla izliyor.

Bekleme odasında dört çift ve iki yalnız kadın var. Genç kadın bu sabah İrlanda’dan gelmiş ve görünüşe göre akşam feribotuyla geri dönecekmiş ki bunları, kadın danışma görevlisine fısıldarken kulağıma çarpanlardan anlıyorum.

Daha yaşlı olan kırklarının sonunda, belki ellilerinin başında. Ses çıkarmadan ağlıyor. Halinde, olanları hiç kimseye anlatmamış, asla anlatmayacak bir kadın havası var.

Çiftler de sessiz, oraya varmadan tüm olanaklı konuşmalar yapılmış. Tıpkı iki doğum ve bir düşükte olduğu gibi, kocamın gözleri kırmızı ama sağlam duruyor. Tüm bunlarla ilgili eksiksiz yorumunu yıllar önce yapmıştı: “İkimiz üreti-

yoruz, ama tüm bu... lanet acıları *sen* çekmek zorundasın. Bu çok adaletsiz görünüyor.”

Ultrason kliniğini dışında onu aradığımda yaptığımız romantizmden son derece uzak konuşmada tartışma bile olmadı. “Ne istiyorsun?” dedi. “Hayır,” dedim. “Tamam” dedi.

Her ikimizin de ne hissettiğimizi biliyorduk: Tanrım, bir hafta önce yatağa uzanmış, önceki günü birlikte geçirdiğimiz arkadaşlarımız ve yeni doğmuş bebekleri hakkında konuşuyorduk. “Kadın sanki başka bir dünyada, adam da yarı yarıya ölmüş. Bebeklerin ne kadar *ilgi* istediğini unuttun, değil mi? İnsanın... nasıl da ayvayı yediğini.”

Hemşire adımı çağırıyor, elini bırakıp odaya doğru ilerliyorum. Yürürken yükseliyor, yükseliyor, yükseliyorum ve panik atak başlıyor. Teleskopik bir koşturma içinde, korkunç bir hata yaptığımı, ne olursa olsun bu bebeği doğurmam gerektiğini biliyorum; soğukkanlılıkla *biliyorum*. Ama panik atakların ne olduğunu da, yalan söylediklerini de biliyorum. Akıldan geçen her diğer düşünce seni şaşmaz biçimde buraya getirdi, diyorum kendime. Bu son anda bir keşifte bulunmak, aydınlanmak değil. Bu yalnızca korku. Korkma.

Kürtajın nasıl olacağını düşünmüştüm, bilmiyorum. Düşüğümden sonra tanusal küretaj yaptırdığımda beni gözyaşları içinde uyutmuşlardı. Her şey bittiğindeyse gözyaşları içinde uyanmıştım.

Beni tekerlekli sedyeyle odadan çıkartırlarken, hâlâ ilaçların etkisinde, “Bebek nerede?” diye sorup durdum. Olabildiğince kibar şekilde susmamı söylediler. Bu işlemle ilgili gerçekten bildiğim, operasyon sonrası etkilerdi: ıstırap ve hamilelik hormonlarının beni saat saat terk ettiğini fark etmek. Östrojenin verdiği süzülme hissinin kaybolması, ken-

dimi ağır hissetmeme yol açması: sanki küvette kitap okuyorsun da su aniden boşalıyor.

Bu kez baştan sona uyanığım. Kötü bir sürpriz. Sanırım kürtaj hakkında düşündüğüm tek şey, “klinik” olacaktı –doktorlar sakın ve hızla işlerini yapıyorlar; işlem titiz ve ivedi, ama günün son randevusunu alan ben yatağa yattığımda, doktorlarda, başkalarının hatalarını düzeltmek için nahoş bir işi çok uzun zamandır yapmış insanların havası var.

İnsanlara yardım etmek ve işinizin sonunda kendinizi iyi hissetmek için doktor olmayı istediniz, diye düşünüyorum onları izlerken. Hemşire elimi tutuyor. Günün sonunda kendinizi iyi hissettiğinizi sanmıyorum. İnsanlar sizi sürekli hayal kırıklığına uğratiyormuş gibi görünüyorsunuz.

Kürtajın kendisi hiç de beklediğim gibi değil; hem acı verici hem de oldukça ilkel. Rahim ağzı elle açılıyor. Ardından içeri bir spekulum sokuluyor ve doktorlar, kaşıkla içeridekileri ezmekten ibaret görünen kürtaja başlıyor. İnsanı korkutacak kadar şiddetli. Yemek çubuğuyla yumurtanın sarısını dağıtmak gibi, diye düşünüyorum. Doğum için öğrendiğim şekilde nefes alıp veriyorum; bu elbette kötü bir şaka.

Doğum gibi, son derece acı verici. Ağrı kesici hiçbir işe yaramamıştı ama ne yaptığın düşünülünce, acıdan şikayet etmek uygunsuz görünüyor. Sen kürtaj olurken acı çekmemen gerektiğine inansan da buradaki kadronun yaydığı hava bundan çok farklı.

Hemşire elimi sımsıkı tutarak, “İyi gidiyorsun,” diyor. Nazik ama aynı zamanda şimdiden paltosunu sırtına alıp kapıdan çıkmayı düşündüğü çok açık. Buradan hafta sonunun kokusunu alabiliyor. Şimdiden uzaklara gitmiş bile.

Ardından doktor rahmimin içini temizlemek için bir vakümet kullanıyor. Tam olarak, rahminin içindekiler elektrik-

li süpürgeyle dışarı çıkartılıyor gibi hissettiriyor. Bu, aylar sonra şarjlı el süpürgesi alırken defalarca duraksamama yol açacak.

Sürecin tümü belki yedi dakika; kısacık, ama tüm o aletlerin ve ellerin bedeninden geri çekilmesi, sessizce toparlanmana, iyileşmene izin vermesi için duyulan arzu çok büyük. Herkesin ÇEKİLMESİNİ istiyorsun. Herkesin.

Doktor vakumu kapatıyor. Sonra yeniden açıyor ve biraz daha devam ediyor. Sanki salonu süpürmüşsün de sonra, hazır oradayken minderlerin üstünü de almaya karar vermişsin gibi.

Sonunda bitirdi; doktor ellerini çekerken ağzımdan istemsiz bir “Ahh!” çıkıyor.

“Bak,” diyor sert bir gülümsemeyle. “Çok da kötü değil. Bittir!”

Sonra içimde olanların döküldüğü kaba bakıyor. Bir şey ilgisini çekiyor ki ellerini yıkayan meslektaşını çağırıyor.

“Şuna bak!” diye işaret ediyor.

“Hahaha... alışılmadık!” diyor diğeri.

Kap götürülmeden ikisi de gülüyor; eldivenler çıkarılıyor, temizlik başlıyor. Şimdi gün bitti.

Gördüklerinin ne olduğunu sormak istemiyorum. Belki bu kadar erken bir aşamada olmasına karşın oğlanın eşcinsel olduğunu tespit edebildiler.

En iyi düşünce: Belki de kızım korkunç bir şekil bozukluğu vardı ve onu her durumda düşürecektim.

En kötü düşünce: Belki bir şey hayatta kalmaya çalışıyordu, belki ben burada, dıştan kâğıt gibi soluk, içten bozuk et gibi kırmızı-siyah hissederek yatarken, o, son şansını elinden kaçırıyor. Bu en kötü kısım. Hem de çok kötü. Keşke şu doktorlar çenelerini kapasa.

Seni yan odaya, “dinlenme odası”na aldıklarında bir bor-

noza sarınıp yatar sandalyeye uzanıyorsun. Sana bir dergi ve soğuk içecek veriyorlar. Köşede saksıda bir palmye ağacı var. Wham!’ın “Club Tropicana” şarkısına yeniden çekilen berbat bir klip gibi.

İrlanda’dan gelen kız beş dakika sonra ayrılıyor –eve dönmek için feribota, feribota yetişmek için yolcu arabasına, yolcu arabasına yetişmek için otobüse yetişmesi gerek. Acı çekerek yürüyor. Hayatını yoluna koymak için başka bir ülkeye gelmek zorunda olmamalıydı; bu çok açık. İrlanda’daki yargıçlar, hiç kimseyi tanımadığı bir ülkede danışma masasına para sayan ve ardından Essex’ten Holyhead’a dek, yol boyunca kanaması süren bu denli soluk bir kadın hiç görmüşler midir, merak ediyorum. Babası, bunun kızının başına gelmeyeceğini düşünüp yasayı onaylıyor mudur yoksa bunun olduğunu bilseydi yasadan nefret edip kızını buraya getirir miydi, merak ediyorum.

Bekleme odasında sessizce ağlamış olan, yaşça büyük kadın şimdi burada, hâlâ ağlıyor. Bir noktada hepimiz, burada değilmişiz numarası yapmak konusunda anlaşmış görünüyoruz, bu yüzden kimse gözlerine bakmıyor. 40 dakikalık “dinlenme zamanı” doluncaya dek yalnızca dergi okuyoruz ve hemşire gelip, “Gidebilirsin,” diyor.

Arabaya atlayıp uzaklaşıyoruz. Kocam elimi sımsıkı tuttuğu için arabayı tehlikeli biçimde sürüyor. “Sanırım spiral taktıracağım” diyorum; elimi daha da sıkıp, “Tamam,” diyor. Ve işte, bu, günün sonu.

Ele alınan konu düşünülürse buna mutlu son demek tuhaf kaçabilir, ama öyle.

Okuduğum tüm kürtaj yazıları, operasyonun, bir hazin koda gibi, nasıl bir iz bıraktığını anlatıyordu. Yayınlar kadına karşı anlayışlı olsa da kürtajın yıl dönümünün nasıl da

hüzünle anımsandığını ya da bebeğin doğması gereken günün gözyaşlarıyla işaretlendiğini belirtme ihtiyacı duyuyor.

Anlatı şudur: Bir kadın, bir yandan kendine mantıklı biçimde, bu bebeğe sahip olamayacağını söylerken, içinde bir yan buna inanmaz. Bu yan sessizce bebeğin doğması gerektiğini söylemeye devam eder. Mesaj, kadın bedeninin bebeğinden böylesi kolayca ve sessizce vazgeçemediğidir. Kalp her zaman anımsayacaktır.

Beklediğim bu. Ama olan bu değil. Aslında durum tam tersi. Önceden buyrulmuş acının ve suçluluğun gelmesini – göğsüm öne çıkmış, sağlam ve hazır– bekleyip duruyorum, ama asla gelmiyor. Bebek kıyafetleri görünce ağlamıyorum. Hamile olduğunu söyleyen arkadaşlarımı kıskanmıyor, yalnızlık hissetmiyorum. Kendime ara sıra “doğru” bir nedenle “yanlış” bir şey yaptığımı anımsatmam gerekmiyor.

Aslında durum tam tersi. Her gece uyurken bu seçimi yaptığım için minnet duyuyorum. Minik olan bebek bezinden kurtulunca, onun ardından gelen bir üçüncü olmadığı için rahatlıyorum. Arkadaşlar yeni doğmuş bebekleriyle geldiklerinde, bunu bir kez daha yaşamama seçeneğim olduğu için sonsuz bir minnet duyuyorum. Ve bu seçenek çocuklar yatmaya çekildikten sonra arkadaşımın mutfak masasına yatıp enfeksiyon kapmamak ya da eve gidene kadar kan kaybından ölmek için dua etmemi gerektirmiyor.

Birkaç kadehten sonra bunu arkadaşlarla konuşuyorum. Katılıyorlar.

“Çocuk parklarının yanından geçerken düşünüyorum, eğer bu hamileliği sürdürseydim hâlâ şu bankta şişman, bunalımda ve bitkin bir halde oturmuş, yaşamımın yeniden başlamasını bekliyor olacaktım” diyor Lizzie.

Rachel, her zamanki gibi enerji dolu. “Yaptığım en iyi dört şeyden biri – kocamla evlenmekten, oğlumu doğur-

maktan ve çatı katı tadilatı için indirimli bir fiyat almaktan sonra geliyor.”

Sanırım, inanmam için önüme sürülen bedenimin ya da bilinçaltımın bu bebeğe sahip olmadığım için bana *öfke* duyacağıydı. Ve ayrıca onların konu hakkındaki düşüncelerinin bilinçli zihnimin aldığı mantıklı karardan bir şekilde daha üstün –daha “doğal,” daha ahlaki– olacağına inanmam gerekiyordu. Kadınların bebek doğurmak için dünyaya geldiğine ve ürün vermeyen her kadının bunun için hesap vermesi, yas tutması ve pişman olması gerektiğine; bu yüzden sonsuza dek bağışlanmayacağına inanmam gerekiyordu.

Ama o zaman da şimdi, yıllar sonra da tüm görebildiğim, daha sonra kendilerini yok edebilecek hatayı yok etmeye çalışışan ve ardmdan sessizce, şükranla yaşamaya devam edip bu konuda sessiz kalan milyonlarca kadından oluşan tarih. Gördüğüm, bunun yalnızca iyi sonuçlanabilen bir eylem olduğu.

BÖLÜM 16

Müdahale

Artık 35 oldum, çocukken nasıl haftaları rasgele üst üste yığdıysam, şimdi on yılları yığıyorum. Duygularımda daha kararlı ve daha esneğim ama bu kazanımlar, taftanın hassas özelliklerini belli belirsiz almış olan cildim pahasına elde edilmiş gibi görünüyor. Belki de kolajen kalp tarafından ciltten emiliyor, diye düşünüyorum; parmağımı koluma bastırarak bir çizgi çekiyor, tenimdeki zikzaklara bakıyorum. Çizgilerin üzerine kakao yağı sürüyorum, yok oluyorlar. Birkaç saat sonra geri geliyorlar.

Cildim... yardıma muhtaç hale geliyor.

Bedenimin değişen tek yeri cildim değil. Akşamdan kalmalar artık yavaş yavaş uğursuz, kasvetli bir hal almaya başladı. Merdiven boşluğundaki tuhaf çeyrek dönüş dizimi ağrıtıyor. Göğüslerim sutyen destek tellerine ihtiyacı var; muhafız gibi, her an yanımda olmalılar. Bitkin olmaktan çok uzağım, hatta yorgun bile değilim ama bir anda kalkıp dansa başlayabilecek gibi de değilim ki eskiden sık sık öyle olurdum.

Yalnızca oturmaya eskisinden biraz daha fazla düşkünüm.

Ölümlülükle ilgili ilk büyük anımsatma notları ulaşmaya başladı. İnsanların anne babaları hastalanmaya başladı. İnsanların anne babaları ölmeye başladı. Arkadaşlarıma rahatlatıcı şeyler söylediğim cenazeler ve anma törenleri, aslında

gizliden gizliye ölümün hâlâ bir kuşak ötede olduğunu söyleyerek kendimi rahatlatmam. Bir intihar, felç, kanser, tüm bunlar hâlâ benden büyük yetişkinlerin başına geliyor. Benim kuşağıma sokulmuyorlar- henüz.

Ama mezar başında, kilisede, tuhaf biçimde belediye saunasını andıran krematoryumda matemli yaşlılara bakarken, geleceğe bakıyorum. Yakında bu korkunç vedalarla boğuşan ben olacağım.

Yakında ben de ellerime bakıp, bunların ninemin elleri olduğunu; tüm o yıllar boyunca parlayan yüzüğün artık – ben bunun için hiçbir şey yapmadan– bir antikaya döndüğünü fark edeceğim. Artık gerçek anlamıyla genç değilim. Bir bekleme ya da yavaşlama dönemi olacak, on yıl, ardından yaşlanmaya başlayacağım. İşte olacak olan bu.

Bir ay sonra, Londra’da bir ödül törenindeyim.

Burası, bir tören gecesi için medya endüstrisinin en yüklerinin ve iyilerini toplandığı yer. Daha sonra en büyük ve en iyi olmanın eziyetine geri dönecekler.

Kaldırımda girişi flaşlarıyla aydınlatan fotoğrafçıların oluşturduğu yarı çember var. Fotoğrafını çekmek istemedikleri biri olarak, girişe ulaşmaya çabalamak karışık ve utanç verici bir deneyim. Sıradan, alçak gönüllü ama yine de meşgul bir tavırla yürümeniz gerek, bu yaşamsal önemde Ben Ünlü Değilim titreşimini vererek. Silahlarınızı indirin. Beni güvenle görmezden gelebilirsiniz.

Yürüyüşün yanlış fikir verir, fazla güvenli yürürsen korkunç bir aşağılamayla karşılaşsın: Otuz fotoğrafçı sen yaklaşırken kameralarını yarı kaldırır, ardından Sadie Frost olmadığını anladıklarında, hayal kırıklığına uğramış biçimde indirirler. Kimi zaman bağırانlar bile çıkar.

Bir keresinde, biri, “Seri lanet olası, zamanımızı çalma!”

diye bağırdı. Üzerimde tesadüfen gerçeğe çok benzeyen sahte kürkten bir palto vardı. O gün öğrendim ki güzel bir yün palto çok daha iyi. Paparazziler asla yün palto giymiş birine bakmak için başını çevirmez. Yün palto çok daha güvenli.

İçerisi: bir odada bu kadar ünlüyü bir arada daha önce görmemiştim. Güçleri, bir BMW motoru gibi, uğultuyla kendini gösteriyor; giysilerinin kaliteli kumaşında boğulan bir uğultu. Kıyafetler kalın ve iyi kesimli. Paltolar Prada, Armani, Dior. Çantalar ve ayakkabılar deri, el kremleri vetriver ve gül yaprağından. Tüm oda servet kokuyor. Sessiz, sarsılmaz İngiliz ayrıcalığının bedenlenmiş hali. Bunların tümünü bekliyordum.

Ama benim için beklenmedik olan yüzlerdi –kadınların yüzleri. Erkeklerin yüzleri tam da bekleneceği gibi, ünlü olsun olmasın erkekler erkek gibi görünüyor. Kırklarında, ellilerinde ve altmışlarında erkekler. Tuzu kuru, bakımlı, genel olarak dertsiz erkekler. Güneşi eksik olmayan yerlerde tatil yapan, cin seven erkekler.

Ama kadınlar: tüm kadınlar *tornadan çıkmış gibi, birbirinin aynı*.

Yirmilerinde ve otuzlarının başında birkaç kadın bunun dışında. Onlar normal görünüyor. Ama yaşlar 35, 36, 37'ye çıkar çıkmaz tek çeşitlilik belirmeye başlıyor. Dudaklar beklenenin aksine yıpranmamış. Dudaklar mantığa aykırı biçimde yukarı ve dışarı doğru şişmiş –Elvis'in dudak büküşü. Gergin, parlayan alınlar. Yanaklar ve çene etrafında tanımlanamaz biçimde, ama kesinlikle yanlış giden bir şey var. Gözler kocaman açılmış, sanki estetik kliniğinde, tüm bunların faturası şimdi ellerine tutuşturulmuş gibi.

Sanki Doğu Avrupalı hizmetçi elbiselerini, paltolarını ve yüzlerini bir arada yıkamış ve ütölemiş gibi. Sanki gece saat 11'de bu kadınların yüzleri çamaşır odasında gül ağacından

askılıklara asılmış, mine çiçeği kokulu çamaşır spreyi sıkılmış, uyuyor.

Odaya bakınca, bana *Büyücünün Yeğeni*'ndeki şu sahneyi anımsatıyor: Polly ve Digory bir ziyafet salonu bulur. Tüm saltanat –hepsinin başında taç olan onlarca kral ve kraliçe– uzun bir masanın etrafına dizilmiş, büyüyle taşa dönmüştür.

Çocuklar masanın etrafında dolandıkça yüzler yavaş yavaş değişir. Bir uçta “nazik, neşeli, arkadaş canlısı” ifadeler, orta kısımda kaygılı, huzursuz ve güvenilmez olanlar, sonunda, en sağda ise insanların yüzleri “en sert ifadeye bürünmüştür – güzel ama zalim.”

İşte, bu kadınlar da böyle görünüyor. Ancak zalim, soğuk ya da hesap yapar bir halleri yok.

On yıllar boyunca –neşeli, kaygısız genç kızlardan kırklı, ellili ve altmışlı yaşlarında hanımefendilere doğru– geçtikçe, odadaki kadınlar git gide daha da korkmuş görünüyor. Olabildiğince ayrıcalıklı ve güvende olan, ama yine de son derece acı verici ve pahalı operasyonlar geçiren bu kadınların verdiği izlenim, bir oda dolusu korku. Kadıncıl korku. Adrenalin onları bir cerraha ve bandajlı yüzlerle dolu bir hastane odasına sürüklemiş.

Tam olarak neden korktuklarını bilmiyorum; kocalarının onları terk etmesinden mi, odadaki genç kadınların ayaklarını kaydırmasından mı, dışarıda onları yargılayan kameralardan mı? Yoksa yalnızca sabah banyo aynasında karşılaştıkları sessiz, yorgun hayal kırıklığından mı? Ama hepsi, cesareti kırılmış, güvensiz gözüküyor. Hem mecazi hem sözlük anlamıyla, taş gibi görünmek için binlerce ve binlerce pound harcamışlar.

Böylece o gün, cerrahi müdahalenin aklı başında ve mutlu bir insanın yapacağı bir iş olmadığını, sonunda, her zerremlle anladım. Sonuçlara baktım, hem sağlıksız hem kor-

kunç görünüyorlardı. Çünkü iş yalnızca bu kadınların son derece uç ve korkusuz bir şey yaptırmış olmasıyla kalmıyor. Kocaları, sevgilileri, erkek kardeşleri, oğulları ve erkek arkadaşları tuhaf biçimde tüm bunlardan habersiz görünüyor. Onlar böyle bir şey yaptırmamışlar. Kadınların tam yanında duruyorlar; onlarla birlikte ama besbelli bambaşka bir dünyada yaşıyorlar. Bir şey bu kadınları –derinden– rahatsız ediyor; erkeklerse bu şeyi böcek gibi, defedivermiş. Daha önce söylediğim gibi, nasıl “Bu kibarca mı, değil mi?” diye sorarak cinsiyetçiliğe maruz kalıp kalmadığını anlayabilirsen, kadınların üzerine, kadın düşmanlığı içeren toplumsal bir baskı uygulanıp uygulanmadığını da “Peki, bunu erkekler de yapıyor mu?” diye sorarak anlayabilirsin.

Eğer yapmıyorlarsa, uğraştığın olasılıklar biz katı feministlerin “lanet olası koca saçmalıklar” dediğimiz sınıfa giriyor.

Çünkü buradaki gerçek sorun, hepimizin ölüyor oluşu. Hepimiz. Her gün hücreler güçsüzleşiyor, lifler esniyor ve kalp son atışına yaklaşıyor. Yaşamın gerçek bedeli ölüm ve biz milyoner gibi yaşıyoruz: Bir hafta burada, bir ay orada; kefene bürününceye dek, rastlantı nereye sürüklerse.

Kişisel olarak ben, ölecek olduğumuz gerçeğinden memnunum. Her sabah uyanıp, “VAY! İŞTE, BU! İŞTE, GERÇEK-TEN BU!” demekten daha neşe verici bir şey yok. Zihnin kutsursuz biçimde odaklanmasını sağlıyor. Dolu dolu sevmeni, yoğun çalışmanı sağlıyor. Ve genele baktığında, donunla kanepeye çöküp sabah programı izlemeye aslında zamanının olmadığını fark etmeni sağlıyor.

Ölüm bir kurtuluş değil, bir harekete geçirici. Ölümüne ne kadar odaklanırsan, yaşamını o kadar hakkıyla yaşarsın. Muhteşem salamuralar yapan Tollington yolundaki mezecinin kapanmasına ağladıktan hemen sonra gelen geleneksel

kapanuş konuşmam, insanların hâlâ ölümden sonra yaşama inanması üzerine. Bunun, yeryüzünün yüzleştigi en büyük felsefi sorun olduğuna içtenlikle inanıyorum. Dindar olmadığını açıkça belirten insanlar bile, sonunda toprağa girdiklerinde nineleriyle ve ölmüş köpekleri, Crackers'la buluşacaklarının düşünüyor. Herkes cennette, eline bir arp verileceğini sanıyor.

Ama ölüm sonrası yaşama inanmak şimdiki varoluşunu tamamen yadsımak demektir. Bu, sinsî ve insanın dengesini bozan bir akıl hastalığı gibi. Her gün – her eylemde, her sözcükte alttan alta, bu kez işleri berbat etmiş olsan da bununu *gerçekten* önemli olmadığını, cennette her şeyi yoluna koyabileceğini düşünüyorsun. Cennette ailenle işleri düzelterek, daha iyi bir insan olacak ve şu on kilo fazlayı vereceksin. Fransızca konuşmayı öğreneceksin. Ne de olsa zamanın olacak! Bu sonsuzluk! Kanatların olacak; her şey günlük güneşlik! Öyleyse, şimdi ne yaptığın gerçekten de kimin *umurunda*? Burası aslında yalnızca, 20 dakika için kalacağın loş bir bekleme odası. Burada kanatların da yok, domuzlar gibi ayaklarının üzerinde yürümek *zorunda* bırakılıyorsun.

İnsanların dünyada olup biten –kıtlık, savaş, hastalık, çek-aç kapaklar ve bozuk faks makineleriyle dolan ve yavaş yavaş çiş sarısına dönen denizler gibi– önlenebilir dehşet verici olaylar karşısında neden bu kadar hissiz ve aldırışsız olduğunu mu merak ediyoruz: İşte tam bu yüzden. Cennet. Yapboz dışında, keşfettiğimiz en büyük zaman kaybı.

Ancak bu gezegen üzerindeki insanların çoğunluğu an be an öldüğümüze tümüyle inandığında, tam olarak duygu-lu, mantıklı ve merhametli varlıklar gibi davranmaya başlayacağız. Çünkü “iyi olma”nın cazibesi güçlüyse de durdurulamaz biçimde sonsuz bir hiçliğe yuvarlanmanın verdiği dehşet daha etkili. Gerçekten hepimizin Korkuya erişmesini

her şeyden çok istiyorum. Korku benim yeryüzüne yeniden inişim. Dünyadaki herkes öleceğini kabul ettiğinde, *gerçekten* bazı şeyleri halletmeye başlayacağız.

Öyleyse evet. Hepimiz ölüyoruz. Hücre hücre boşluğa yuvarlanıyoruz. Şampanyaya atılmış kesme şeker gibi zerrelere ayrılıyor. Ama yalnızca kadınlar, bu olmuyormuş gibi yapmak zorunda. Elli küsur yaşında erkekler göbekleri kemerlerinden fırlamış, suratları köprü altında uyuyan ser-serinin döşğine dönmüş halde etrafta dolanıyor. Burunlarından kıl fışkırıyor, uçurum derinliğinde kırıklıkları var ve oturup kalkarken “Ah! Uh!” sesleri çıkarıyorlar. Erkekler günden güne, gözle görünür biçimde yaşıyor. Ama kadınların 37-38 civarında çöküşü durdurması ve sonraki 30 ya da 40 yılı bir tür büyümlü baloncuk içinde yaşaması bekleniyor; öyle ki saçları hâlâ ıslıl ıslıl ve kestane rengi olacak, yüzlerinde tek çizgi olmayacak, dudakları kabarık ve memeleri üstten üçüncü kaburganın üzerinde olacak. Yeniden bundan söz ettiğim için üzgünüm, biz feministler bu konuda sık sık dırdır ederiz, ama Moira Stuart ve Anne Ford 55 olunca kovuldu. Oysa 73 yaşındaki Jonathan Dimbleby masasının ardında yavaş yavaş lanet olası bir büyücüye dönüşüyor. Mariella Frostrup’un belirttiği gibi, “BBC yaşlı haber sunucusu bulmayı Kutsal Kâse’yi bulmak gibi gösteriyor. Oysa tüm yapmaları gereken, kovdukları insanların listesine bir göz atmak.”

Neden piliçler? Biz neden, erkekler gibi kemerlerimizi gevşetip, topuklularımızı çıkartıp keyifle çürüyemiyoruz?

Yaş inkârı hakkındaki Bilinçaltı Komplo Kuramım, daha önce söylediğim gibi, kadınların genel olarak otuzlarının ortalarına varınca “işlerinin bitmeye” başladığının varsayılmasına dayanıyor. Bu yaşta doğurganlık biter, botoks ve dolgu

sahneye çıkar. İşte o zaman kadınlar bu işaretleri yok edip, yeniden 30 yaşındaymış gibi yapmak için yatırım hesaplarına girmeye ve tüm emekli maaşlarını harcamaya başlar.

Durum böyleyken benim Bilinçaltı Komplo Kuramım otuz ortasının –*çok büyük* bir rastlantıyla– kadımların kendilerini gerçekten güvenli hissetmeye başladığı yaş olduğunu işaret eder.

Sonunda yirmili yaşların –dürüst olalım– gerçekliğini (Steve’le yatmıştın! Steve’le! Kunduz suratlı Steve’le! Çok sıkıldığın bir işin vardı; mutfağa saklanır, kâğıt parçaları yerdin! BİR YAZI PANTOLON-ETEK GİYEREK GEÇİR-MİŞTİN!) geride bırakmış olarak, otuzlu yaşların iyi şeylerin sonunda boy gösterdiği noktadır.

Şimdiye dek işinde iyi bir noktaya gelmişsindir. En az dört güzel elbisen vardır. Paris’e gitmiş ve anal seksi denemişsindir. Kombin basıncını nasıl yükselteceğini öğrenmişsindir; kokteyl yaparken *Çorak Ülke* şiirinden alıntılar yapabilirsin.

Ne kadar tuhaf! Yüzün ve bedeninin, saygınlık ve gerçeklere karşı hoşgörüsüzlük çağına girdiğini gösteren işaretleri (çizgiler, gevşeme, beyaz teller) sonunda sergilemeye başladığında, bu işaretleri tamamen yok etmen için baskı yapılıyor. Aslında verilmek istenen izlenim: Senin hâlâ bir parça ahmak ve beceriksiz *olduğun*; senden biraz daha zeki ve yaşlı biri tarafından aldatılmaya *tamamen* açık olduğun.

Bunu istemiyorum. Çizgilerle dolu, bitkin ve sarı dişlerle bezenmiş bir yüz, aptal ve çıkarıcı insanlara DEFOLMALARINI söyleyen bir yüz istiyorum. *Cagney & Lacey* dizisinden Cagney söyleyecekse de James Cagney’in sesiyle, “Daha inatçı ufaklıklar da gördüm/düzenbaz yöneticiler/dik dağ geçitleri/bilgisayar oyununda ne zor dans hareketleri/ve hayatında göremeyeceğin büyük hesaplar bebeğim. O yüzden

özel koltuğumdan kalk ve bama peynirli sandviç getir” diyen bir yüz istiyorum.

Çizgiler ve beyaz teller, doğanın, senin bulaşmamak gereken biri olduğunu söyleme yoludur – yaban arısının sarı-siyah çizgileri ya da karadul örümceğinin sırtındaki izler gibi. Çizgiler sersemlelere karşı silahındır. Çizgiler tabelandır: “HOŞGÖRÜSÜZ BİLGE KADINDAN UZAK DURUN.”

“Yaşlandığım” (59 – evet, 59’un yaşlı olduğunu düşünüyorum) zaman Wonga’nın Vahşi Kadınlarından biri gibi görünerek, bembeyaz upuzun saçlarımla etrafta turlamak, hücrelerimin ölüşünü nasıl da hissettiğimi HAYKIRMAK ve bunu unutmama yardım etmesi için birkaç duble ısmarlamak istiyorum. Saçımı boyamak, memelerimi şişirmek, yüzümü yeniden döşemek ve düğün şenliğinde ilkinı arayan taze bakire kaz çobanı gibi görünmek için 50.000 £ harcamayacağım. Çünkü bu görünüşle orantılı, dillendirilmeyen bir bildiri var. İğne yiyen ya da bıçak altına yatan kadınlar sanki şöyle diyor: “Dostlarım dostum değil, erkeklerim güvenilmez ve pısrık; tüm yaşam boyu yaptığım iş beş para etmez. 59 yaşındayım ve ellerim bomboş. Hâlâ doğduğum günkü kadar savunmasızım. AYRICA yat paramın hepsinin popoma harcadım. Nereden bakarsan bak, şu hayatta başarısız oldum.”

Peki, ya estetik? Kötü bir işlem için 30.000 £ harcamış, şimdi aerodinamik tünelde yer çekimi kuvvetini test eden astronotlar gibi görünen kadınları gözden kaçırmak olanaksız. Ama bir de gerçekten pahalı, göze çarpmayan, gizli müdahaleler geçirmiş kadınlar var – adını veremeyeceğimiz, yoksa bizi dava eden ünlüler; AMA HEPİMİZ KİM OLDUKLARINI BİLİYORUZ. Bu kadınlar bir şekilde genç, taze ve parıltılı görünüyor. Harika. Binlerce ve binlerce ve binler-

ce dolar değerinde harika. Elbette gizli müdahaleler sorun yaratmıyor? Yeniden 27 yaşında görünmeye alışmıyorsun. Yalnızca harikaaaaaaa bir 52 gibi görünmeye çalışıyorsun. Bazı yönlerden plastik cerrahiye karşı ahlaki bir dava yürütmek gerçeküstü belirsizliklere bürünmüş görünüyor. Ne de olsa silah satışının ahlakiliğini tartışmayı yıllar önce bıraktık – ve bu, bazı durumlarda son derece ciddi biçimde, insanları öldürmekle ilgili. Öte yandan plastik cerrahi, hafif tıknaz kadınların, burunlarının Reese Witherspoon’unki görünmesini istemesiyle ilgili. Eminim çoğumuz bunun, Somalili bir yetimin bacağını havaya uurmakla aynı kategoride olmadığı konusunda hemfikirdir.

Ama sorun şu ki, bunlar gizli değil. Yine de fark ediyoruz. Hep “iyi” müdahaleler hakkında yorum yapıyoruz; “kötü” olsalardı da aynı şekilde yapardık. Zamanın onlara yaklaşınca aniden saça kaçıp, yüzlerini işaretlenmemiş bıraktığını yine de fark ediyoruz. 30 yaşın dekoltesini 50’lik kalbin üzerinde görünce yine de anlıyoruz. Doğal görünse bile bunun gerçek olmadığını biliyoruz – biliyoruz çünkü takvimdeki tarihi ve kendi yüzlerimizi görebiliyoruz. Bunun ölüyor olduğumuz gerçeğinin reddi olduğunu biliyoruz. Algının huzur bozucu ve kökten biçimde yeniden yönlendirilmesi. Yalnızca ve yalnızca kadınların dâhil olduğu bir komplo. DRAMATİK VE MANTIKSIZ BİÇİMDE, “GİZLİCE” HERKESTEN ÇOK AMA ÇOK DAHA İYİ GÖRÜNMEK DİYE BİR şEY YOK.

Oh. Bakın: kurnazlığı, fanteziyi ve gerçeklerden kaçmayı herhangi biri kadar çok seviyorum. Bir fırt çekmeyi, makyajı, yeniden keşfetmeyi, perukları, inandırmayı ve kendini baştan ayağa, ihtiyaç duyduğun kadar yeniden yaratmayı seviyorum. İstersen her gün. Bu tartışmanın sonunda, kadınların, canları nasıl istiyorsa öyle görünmelerine izin verilmeli.

Ataerki yüzümü ve memelerimi RAHAT BIRAKABİLİR. İdeal bir dünyada –bu da neyse– kimse kadınları görünüşleri yüzünden eleştirmezdi. İsterse bu görünüş, “Saçlarımın altında bir kâğıt mandalı var, yüzümü böyle geren o” olsun. Bir kadının yüzü, kalesidir.

Ancak tüm bunların koşulu, kadınların görünüşünün eğlenceli, neşeli, yaratıcı olması ve bize insan varlığıyla ilgili şaşırtıcı bir şey söylemesidir. 1.70 boyunda –saat 4’te Birmingham kent merkezinde şıkır şıkır topuklular içinde, albenili rujuyla salman– travesti acı çekmiş, çok para harcamış ve gerçekliği (yani bir penisi olduğunu) tamamen reddetmiş olsa da bunları korkudan yapmaz. Aksine yaptığı son derece cesaret isteyen bir şeydir.

Ama yaşlanma korkusuyla yaşayan, bunu dünyadan saklamak için acı verici ve pahalı hilelere sapan kadınlar bize insan varlıklarıyla ilgili şaşırtıcı bir şey söylemez.

Bu, kadını, büyük oğlanlar istedi diye bunu *yapıyormuş* gibi gösteriyor. Bu bizi kaybedenler gibi gösteriyor. Korkaklar gibi. Ve kadın bu değil.

Kadın asla bu değil.

Londra, Ekim 2010

Peki, o halde artık nasıl kadın olunacağını biliyorum? Basmakalıp, kendini küçümseyen tavır şöyle der: “Hayır. Hayır, hâlâ elimde hiçbir ipucu yok! Hâlâ 13 yaşındayken neysem oyum; derbeder ve iyi niyetli bir salak. Hâlâ dizüstü bilgisayarı olan, tavaları yakan, merdivenlerden düşen, yanlış şeyleri söyleyen ve içten içe güvensiz bir çocuk gibi hisseden, elbise giymiş bir şempanzeyim. Bir şaklaban! Bir mankafa! Bir gerzek!”

Çünkü elbette bir kadın olmanın hâlâ bilmediğim yönleri var. Ergenlik çağlarındaki çocuklarla, aileden kayıplarla, menopozla ya da işimi kaybetmekle boğuşmadım. Hâlâ ütü yapamıyor, matematikten anlamıyor, araba süremiyor ya da –burada dürüst olmam gerek– acil durumlarda ne tarafın “sol,” ne tarafın “sağ” olduğunu 100’de 100 güvenilirlikle anımsayamıyorum. Sayısız cırlak u-dönüşünün ve küfrün sorumlusu benim. Hâlâ öğreneceğim milyonlarca şey var. Milyarlarca. Trilyonlarca. Daha iyi biri *olabilme* potansiyeli-me gelirse, henüz doğmuş bile sayılmam. Ben bir yumurtayım.

Ama öte yandan kadınların, kendi eksikliklerini göndere çekme huyuna güvenmiyorum. Bu, bir övgü karşısında yapılan neşeli, hoppa şakalardan değildir. “Kilo vermek mi? Hayır. Yalnızca alıştığımızdan daha büyük bir odadayız

hayatım.” “Çocuklarımın terbiyeli mi buldun? Bedenlerine küçük elektrotlar döşedim ve ne zaman kötü davranışta bulunsalar, cebimdeki ‘Kaka Çocuk’ düğmesine bastım.” Bunlar güzel.

Hayır. Sözünü ettiğim şey, ortak bir davranışsal alışkanlık: biz kadınlar bir parça nörotik değilsek, bir anlamda... eksikiz. Eğer halimizden memnunsak bir şekilde kaba, kayıtsız ve kadınsılıktan uzağız.

Kadınlar kendilerini iyi niyetli hissetme yolu, ellerinden gelenin en iyisini yapmak değil, çözölmeyi bekleyen bitmek bilmez bir sorunlar listesi (şışman, kıllı, modadan uzak, sivilceli, kötü kokulu, yorgun, cazibesiz ve üstüne üstlük bir de sağlıksız bir pelvik taban) yapmak ve bunlar için muazzam miktarda zaman ve para harcamak ki *muazzam miktarda* zaman ve paradan söz ediyorum. Lazer epilasyon ne kadar, *haberiniz var mı?* Belki 20 yıl sonra bir gün sonunda dinlenebilecek ve “Bugün dokuz dakikalığına, *neredeyse* başardım” diyeceğız.

Elbette, sonra, ertesi gün tüm bu amansız, vicdansız ve nankör vardiyaya, yeni baştan başlayacağız.

Bu yüzden bana, “Nasıl kadın olunacağını artık biliyor musun?” diye sorulursa, yanıtım, “Bir anlamda *evet*, dürüst olmak gerekirse gerçekten biliyorum” olur.

Çünkü bu kitapta anlatılan tüm öyküler tek bir yere varıyorsa, bu da... tüm bunlara gerçekten de pek kulak asmamaktır. Bir kadın olmanın varsayılan “sorunlarına” pek aldırmamak. Bunları sorun olarak görmeyi kesinlikle reddetmek. Evet. Büyük bir feminist uyanış yaşadığımda, bunu bende yarattığı eylem... omuz silkmeydi.

Göröldüğü gibi, 13. doğum günümde geleceğim için üretmiş olduğum her fikrin benim için büyük bir zaman kaybı olduğü ortaya çıktı. Kendimi bir yetişkin olarak düşünür-

ken tüm hayal edebildiğim ince, hoş, sakın ve... bir şeyler yaşayan biriydi. Bir tür –kredi kartı da olan– gelişmiş prenses. Kişisel gelişim, ilgi alanlarımla izini sürmek, yaşamdan büyük dersler çıkarmak ya da en önemlisi, hangi dalda iyi olduğumu keşfedip ekmek paramı bundan çıkarmaya çalışmak hakkında en ufak fikrim yoktu. Tüm bunların, yetişkinlerin önüme süreceği ve bir noktada basitçe ne yapacağımı söyleyeceği şeyler olduğunu varsayıyor ve bunlar için endişe duymamam gerektiğini düşünüyordum. Ne yapacağım hakkında endişe duymuyordum.

Bunun yerine endişe duyduğum ve üzerinde sıkı çalışmam gerektiğini düşündüğüm, kim *olmalıyım* sorusuydu. Tüm çabalarımın harika şeyler yapmaktan çok, harika biri olmaya yoğunlaşması gerektiği fikrindeydim. Büyük görevlerimin, *Cosmopolitan* anketleri yoluyla “Aşk Tarzı”nı bulmak, bir kapsül gardırop düzmek, topuklulara ve rujlara bürünerek nasıl gündüzden geceye akacağımı öğrenmek, imzam olacak bir parfüm bulmak, ne zaman bebek sahibi olacağımı planlamak ve kaşar damgası yemeden nasıl büyüleyici bir cinsel ustalığa erişeceğimi öğrenmek olduğunu düşünüyordum. Aynı zamanda “doğru düzgün kadın rolü”nü baştan aşağı yıkabilecek birçok karakteristik özelliği yok etmem gerektiğini düşünüyordum; çok hızlı konuşmak, bir yerlere çarpıp düşmek, tartışmak, koku yaymak, öfkelenmek, bir devrim fikriyle heyecandan çılgına dönmek ve *Muppet Show*’a, Gonzo’nun bana abayı yakacağı bir senaryoyle, konuk sanatçı olmayı istemek. *Muppet Show*’u yedi yıl önce yayından kaldırmış olsalar da.

Bir kez ince, güzel, şık giyinen, özgüvenli ve merhametli biri oldum mu kalan her şeyin yerli yerine oturacağını sanıyordum. Yaşamımın gerçek uğraşı bir kariyer değildi –bendim. Eğer hoşla giden biri olmak üzerinde çalışırsam dünya bana bayılacak ve beni ödüllendirecekti.

Elbette erkeler dışarı çıkıp “yaparken” kadınların yalnızca “olması” gerektiğine ilişkin bu varsayım muhalif biçimde, cinsiyete bağlı özellik olarak ele alınagelmıştır. Erkekler çıkar ve bir şeyler yapar –savaş çıkarır, yeni ülkeler keşfeder, uzayı fetheder, *Use Your Illusion* turnesine çıkar. Bu sırada kadınlar, büyük işler yapmaları için onlara esin verir, ardından olan biteni enine boyuna tartışır: tıpkı bir şişe siyah bira hakkında tartışan Ena Sharples ve Minnie Caldwell gibi.

Ama “olma”nın kadının doğuştan görevi olduğuna – buna programlanmış olduğumuza– inandığımı sanmıyorum. “Kadınlığın” aslında uzun zaman boyunca bizi “kaybeden” olmaya indirgediğiyle ilgili birçok varsayımı ele aldığımız önceki tartışmayı anımsayın: Bin yılı hiçbir şey yapmana izin verilmeden geçirdiğinde, kendini eleştirmeye, analitik ve içe dönük düşünmeye daha *eğilimli* olursun çünkü a) seksi görünmekten b) içe dönmekten başka *yapabileceğin* bir şey yoktur.

Jane Austen’in karakterleri, eğer kendi kaderlerini bir parça ellerinde tutuyor olsalardı sayfalarca ve sayfalarca toplumsal çevrelerindeki tüm ilişkileri tartışırlar mıydı? Kadınlar, eğer hâlâ değerlendirmeye alındıkları tek alan bu olmasa, nasıl göründükleri ve kimin onlardan hoşlandığıyla ilgili delice endişelere kapılırlar mıydı? Dünya zenginliğini büyük çoğunluğu erkeklerin değil de cinsiyet olarak bizim elimizde olsaydı, bacaklarımızın nasıl göründüğüne aldırır mıydık?

Şimdi düşündüğümde, 13 yaşındayken kadın olmakla ilgili beni ölesiye korkutan her şey aslında gelip prensesliğe dayanıyordu. Bir kadın olmak için çok çalışmam gerektiğini düşünmüyordum ki bu ürkütücü, ama sonunda başarıya ulaşılacak bir çalışmadır. Bunun yerine, bir şekilde, insanüstü psikik çabalarla, büyülü bir şekilde prensese dönüş-

mek zorunda olduğumu sanıyordum. Böyle âşık olacaktım. Böyle geçinecektim. Dünya beni böyle karşılayacaktı. Kitaplar; Disney filmleri, ben çocukken dünyanın en ünlü kadını, Prenses Diana: etrafta başka rol modelleri varken, prensesliğin katışıksız hücumu altında, her genç kız sessiz ve tehlikeli biçimde kalbine saplanacak kamalara açıktır.

Son on yılda, feminizm-sonrası prenseslere duyulan tepki, "alternatif" prenseslerin yaratılmasıydı: Shrek ve yeni Disney filmlerindeki pantolon giyen, kung fu yapan ve prensi kurtaran yürekli piliçler. Olasılıkla Diana'nın yaşamı ve ardından ölümüne bir tepki olarak, prenseslerin - artık hepimizin gerçek bir prenses olmanın kalede dolanıp durmak, güzel ve asil olmakla ilgili olmadığını bildiğimizi göstermek için - yeniden şekillendirilmesi gerekti. Bu yeme bozukluğu, yalnızlık, Wham! albümleri, orada burada birileriyle olmak, kraliyet ailesine karşı meydan muharebesini sürdürmek ve sonunda seni öldürmek için birlik olanlar üzerindeki büyüleyici etkinle ilgili.

Diana'nın ölümünden bu yana kadınların *gerçek* bir prenses olmaya yönelik ilgilerini kaybetmesi ilginç. Prenseler büyük ölçüde değer kaybetti. Prens Charles evlenme çağına vardığında, dünya çapında kadınların sapkınlığına maruz kalmıştı: James Bond'la Beyaz Atlı Prens melezi gibi görülyordu. Ve Diana onunla evlendiğinde, dünyanın her yerinden kadınlar elbisesine, yüzüğüne, elmaslarına ve gelin gittiği masal dünyasına iç çekti.

Öte yandan Prens William Kate Middleton'la evliliğini duyurduğunda, kadın milleti duyarlılıkta birleşmişti: "Zavallı inek. Yüce İsa, kendini neyin içine attığının farkında mı bu kadın? Bir hayat boyu didiklenme, dedikodular, paparazzilerce çekilen fotoğraflar, ruh haline ilişkin uydurmalar. Yerinde olmak istemezdim hayatım."

Hayır. Kadınların düşü hâlâ “yapmak”tan çok “olmak”ta temelleniyor. Bu düşün artık, bir futbolcunun eşi ya da sevgilisi olmak. Bir futbolcuyla evlen; bir prensesin zenginliğine, ıslıtısına ve ayrıcalığına kavuş –ek olarak güçlü kocanın senin aldatacağını ve bunu sineye çekmek zorunda olduğunu gizliden gizliye kabullen. Ve senden beklenen ölçülü, namuslu ve ziyafet verme konusunda becerikli olman. Futbolcu eşleri ve sevgilileri, 21. yüzyılın prensesleridir.

Ama ister seçkin bir restoranda Dolce & Gabbana giymiş futbolcu eşi olsun isterse denizin altındaki denizkızı Ariel, “prensес kadın”ın altında yatan anlamlar aynıdır. Kendi geleceğimizi şekillendirme becerimiz üzerindeki güçleri sinsî ve tehlikelidir.

Prensес olmakla ilgili bu denli yanlış olan ne? Pekâlâ, kişisel deneyimlerimden bildiğim, yetişkinlik yıllarımda bana en büyük rahatlığı ve özgürlüğü vermiş olan, sonunda gizli bir prensес olduğum ya da bir gün olabileceğim düşünce-sinden tamamıyla vazgeçmekti. Yola devam etmesi, çok çalışması ve işlerin halledilmesi için kibar olması gereken son derece sıradan bir kadın olduğunu kabul etmek –büyük sıradanlığının yıkıcı hayal kırıklığını alt ettin mi– inanılmaz ölçüde özgürleştiricidir.

İşte prensес-olmamak üzerine listem –emin olun, her bir madde başlangıçta korkunç bir acı ve kayıpla elde edildi.

- 1) Şarkı söyleyemem. Bunu kendime itiraf etmek büyük bir hüzdü; bütün prensесler şarkı söyler. Tüm kadınların şarkı söylemeyi becerebilmesi beklenir. Sesleri duyulur duyulmaz, ağaçlardaki kuşlar sakinleşir. Oysa tam aksine, benim çıkardığım ses, 16 tekerlekli dev kamyonların polis bariyerine gümlemeden hemen önce çıkardığı sesi andırıyor. KORNA VE ACI FERYATLAR. “Tanrım, buradan kimse sağ çıkamaz.”

- 2) Kek ya da bal gibi, tatlı değilim. Beni buna inanmaya iten kaç müstehcen kitap okudum, sayısını söyleyemem: adam yaklaşır ve kadını şerbet gibi yalayıp yutar. Birisi bana ilk kez -olumlu bir açıdan- “enfes bir börek” tadında olduğumu söylediğinde, ardından iki saat boyunca deliler gibi ağladım. Ne kadar hantal, terli, iri bir şeydim ben? Orası tiramisu gibi olmalıydı... bir tür şekerli, sütlü cennet; muhallebi. Bir köylü yemeği değil. Kuzu çevirme. Ama elbette terli, semiz hayvan-hanımlarız; posttan ve beşinci tattan ibaretiz. *Bir prensesin aksine*, tadımız meyveli pastanmkinе benzemez.
- 3) Güçlü, paralı, eli kılıç tutan –onunla evlenirsem hayatımı değiştirecek– bir adam bana hayran olmayacak. Çünkü bu Arathorn’un oğlu Aragon ve kendisi var olmuyor. Ataerkil bir hayvan, bir has erkek –bana “kadını” gibi davranacak özgüvenli bir hareket adamı – *istemiyorum*. P. J. O’Rourke “Liberal gibi giyinmiş bir adam tarafından yatağa atılıp mest edilmek isteyen kadın yoktur” dediğinde, haykırmak istemiştım: “Kendi adına konuş hayatım! Buna karar verecek kapasitede *değilsin*. En son ne zaman korseni giyip barlar sokağına, popo kesmeye *gitmiştin*?” Modern dünyada, erkeğı kadın için arzulanır kılan bu eski moda kavrayış faydasız ve hükümsüzdür. Bu, yalnızca 40 yaş üzeri insanların bu konuda durmaksızın konuştuğı gerçeğıyle kanıtlanır. Bu yaşın altındaki çoğı insan için, bu zamanda bir erkeğı “has” yapan, yumruklaşmaktan uzak durması (yasal süreç tam bir işkence ayrıca pahalı), komik olması (elli yıllık inanılmaz bir komedi dizisi birikimi üzerinde oturuyoruz. Şimdiye dek, bir şaka olsun yapabilecek kadar teknik kapma-

diysan biraz anlayışın kıt olmalı), ve ikramiye olarak da dizüstündeki Twitter çöktüğünde, Adobe AIR'ı nasıl yeniden kuracağını bilmesidir. Tüm bayan arkadaşlarım adına konuşursam, hepimiz evde birlikte pinekleyebileceğimiz, beş para etmezleri kötüleyebileceğimiz ve fırında patateslerimizin hazır olmasını birlikte bekleyebileceğimiz zeki, inek, kibar ve gülünç bir eş istiyoruz. Ve aynı zamanda besbelli bizim için yanıp tutuşan ve düzenli aralıklarla salonda dört ayak üzerinde dolaşıp, "Hemen seninle sevişmeliyim yoksa tam anlamıyla delireceğim" diyen biri. Bununla karşılaştırıldığında, Beyaz Atlı Prens tam bir aptal gibi görünüyor.

- 4) Prenseler asla çete kurmaz. Asla eşleri olmaz. Etraflarında dost yoktur. Prenseler asla günü Doğal Tarih Müzesi'nde kız kardeşleriyle dolanarak ve gözde mineral ya da taşlarını (benimki buraya meteorla gelmiş bir parça peridot. Weena'nınki feldispat: "Şehvetli") tartışarak geçirmez. Prenseler asla soğuk bir sonbahar akşamında bir grup prensle bir barın önüne oturup, tercih sırasına göre en sevdikleri Beatles şarkılarını söylemez. Prenseler asla başka ailelerle tatile gitmez; biraz kafayı bulup tatili, çocukları üst kat penceresinden onaylamaz bir tavırla onları izlerken, bahçede bir ağacın altında çıplak koşarak noktalamaz. Prenseler ofiste sıkıcı geçen bir günü "Ben Burt Reynolds'ım" oynayarak neşelendirmez. ("Bir kişi 'o' olarak seçilir. Bir ünlü düşünülür. Tüm diğer oyuncular sırayla ünlünün kimliğini bulabilmek için olabildiğince soru sorar. Sonunda birisi, 'Burt Reynolds mı?' der. Her zaman Burt Reynolds'tır. Bu oyun saatlerce oynanabilir.)

16 yaşına geldiğimde yeni bir fikrim vardı. Prenses olmak istemiyordum. Prensesler aptaldı. Artık yalnızca sanatçılarla ilgileniyordum. Birlikte zaman geçirilebilecek adamlardı. Bir esin perisi olmak istiyordum. Esin perisi olmayı çok istiyordum. Öyle inanılmaz olacaktım ki bir grup benim için şarkı yazacak, bir yazar beni temel alan bir karakter yaratacak ya da bir ressam tablo tablo, her ruh halinde beni resmedecek, bu resimler tüm dünyada galerileri süsleyecekti. Ya da bir çantaya esin kaynağı olacaktım. Jane Birkin oldu. Adımın plastik poşet üzerine yazılmasına bile mutlulukla razı olurdum.

Görünen o ki dünyada bir yer edinmenin yolunun bu olduğunu düşünen tek hırslı kız ben değildim. *Please Kill Me*'de geçen bir röportajda – eldeki verilere bakılırsa bir feminist tanrıça olan – Patti Smith, New Jersey'de büyürken, “Dünyadaki en havalı şey büyük bir sanatçının metresi olmaktı. Evden ayrılınca ilk yaptığım şey [New York’a taşınmak ve] Robert Mapplethorpe’un [efsanevi fotoğrafçının] âşığı olmaktı” diye aktarıyordu.

Elbette sonunda, Mapplethorpe’un son derece eşcinsel olduğu ortaya çıkınca Smith’in gidip *Horses* şarkısını yazmaktan ve dünyanın en etkileyici kadın bıyığını bırakmaktan başka seçeneği kalmamıştı. Üretici olmaya itilmişti.

Smith’ten esinlenerek gösteri sonrası partilere katılmaya başladığımda, sarhoş kafayla bir yerde dikilir, belki birini ne kadar havalı olduğumu anlatan bir şarkı yazmaya iterim diye, gizemli ve etkileyici görünmeye çalışırdım. Fonz’un dişi hali – ama seksi. Bu plan sefilce başarısız olduğunda, hakkımda tek şarkı yazılmayınca ve daha da sarhoş olunca, daha dolaysız bir tavır aldım: kafam dumanlı, müzisyen arkadaşlarımı beni bir şarkıyla ölümsüzleştirmeleri için sıkıştırmaya başladım.

Sigara ağzımda ters, “Büyük bir çıkış şarkısı olması şart değil” diyordum mantıklı bir şekilde. “*O kadar ısrarcı değilim. Albümdeki ilk parça olabilir. Ya da sonuncusu, ilahi gibi bir şey. Onaylayıcı nakarat, benimle tanıştıktan sonra hiçbir şeyin eskisi gibi olmadığını vurgular. Haydi ama – ne kadar zamanını alır ki? Beş dakika? Benim için bir şarkı yaz. BENİM İÇİN BİR ŞARKI YAZ DİYORUM. BENDEN ESİN-LENSENE SENİ KAZ KAFALI!*”

Bu tamamen bencillikten de kaynaklanmıyordu. “Benim gibi biri için şarkı yazman, bir *bütün* olarak, kadın cinsinin yararına olacak” diye asilce açıklıyordum; onlarsa sessizce taksi çağırıyordu. “Kızlar için yazılan tüm şarkılar ya şu Eric Clapton tarzı sıkıcı şeyler ya da bir grup hayranın “iç hüznünü” anlatan şarkılar. Düşünsene, Layla şarkısının nakaratı, bir iddia uğruna fırlattığı ayakkabısını almak için sarhoş kafayla çitlere tırmanan Patti Boyd’u izleyen Eric Clapton hakkında olsa, kadınların hoşuna gitmez mi? Çığır açacak-sın oğlum – elektrogitarın sahneye çıkışı gibi bir devrim olacak! GEVEZE BİR PİLİÇ HAKKINDA ŞARKI YAZ! BENİ NİMMMM HAKKIMDA BİR ŞARKI YAZ, SENİ SERSEM!”

Yıllar geçip giderken –ve arkadaşlarım ısrarla benim hakkımda roman ya da Batı Yakası müzikalleri yazamamayı sürdürürken– esin perisi tarzında olmadığımı anladım. Benim gibi kızlar insanlara esin vermiyor.

18. doğum günümde – benden hiç mi hiç esinlenmeyen koca dünyaya bakıp – kendi kendime hüznüle, esin perisi değilim dedim. “Bir prenses değilim. Bir peri değilim. Dünyayı değiştireceksem, bu mayınlı alanların temizlenmesi için bir bağış kampanyası başlatarak ya da bir sonraki *Revolver*’e esin kaynağı olarak olmayacak. Yalnızca ben “olmak” yeterli değil. Bunun yerine bir şeyler *yapmam* gerekli.”

Ve 21. yüzyılda bir şey yapmak isteyen bir kadın olmak zor değil. Zamanın başka bir diliminde, değişim için harekete geçen Batılı kadınlar hapsedilme, toplumdaki sürgün, tecavüz ve ölüm tehdidi altında kalırdı. Ama şimdi Batı dünyasındaki kadınlar olarak, bir yandan Radyo 4 dinleyip çay içerken, bir yandan da biraz nahoş mektuplar yazarak istediğimiz her değişimi gayet güzel ortaya koyabiliriz.

İstediğimiz gelecek neye benzerse benzesin, kimse bunun için ölmek zorunda değil. Hâlâ “Kadın özgürleşmesi, bayrağımız mor, beyaz ve yeşil” diye haykırsak da artık – mor, beyaz ve yeşil “uyumsuz” görünüyorsa – istediğimiz renkleri giyebiliriz. Artık kendimizi o atın altına atmamıza gerek yok.

Gerçekten kim olduğumuza ilişkin yalın biçimde dürüst olmak muharebenin yarısı. Eğer dergilerde ve gazetelerde okudukların seni huzursuz ve boktan hissettiriyorsa, onları alma! Eğer küçük barlarda yapılan şirket eğlenceleri seni sinirlendiriyorsa, bu iş arkadaşlarının ayıbı! Eğer pahalı bir düğün fikri seni bunaltıyorsa, kayınvalideni görmezden gel ve hemen evlendirme dairesinin yolunu tut! Ve eğer 600 poundluk bir çantanın çok pahalı olduğunu düşünüyorsa, cesurca “Aslında kredi kartımın limitini yükseltmem gerek” diyeceğine, sessizce, “Buna gücüm yetmez” de.

Her açıdan gücümüzün yetmeyeceği birçok şey var ve yine de bunlara, bir şeye dâhil olmak ve “normal” hissetmek için, iç çekerek teslim oluyoruz. Ama elbette eğer herkes bir şekilde gerçek durumunu dillendiremeyecek kadar endişeliyse, o zaman yeni bir ortak deneyim ortaya çıkar. Bu, herkes, “Bir ucube olduğumu sanma ama...” diyemeyecek kadar utandığı için sır olarak saklanır.

Bu, yalnızca kadınlarla ilgili ve kadınlar içinmiş gibi gö-

r nm yor. Eğer kadın özgürleşmesi gerçekleşecekse –ki toplumsal ve ekonomik değişimin yavaş ve durdurulamaz çekimi öyle gösteriyor– bu erkekler için de kusursuz işleyecek. Eğer ataerki zihniyetin kendisi olsaydım, kadınların sonunda eşit koşullara kavuşacağı düşüncesi beni çok *heyecanlandırırdı*. Artık yüzleşelim: Erkeğin egemenliği şimdiye dek *yıkılmış* olmalı. Bir  ay molası bile vermeden 100.000 yıl; erkekler dünyayı yönetmekten bitkin düşmüş durumda. Başka seçenekleri yok.

Esnek  alışma saatleri seçeneğiyle –kadınlar dünyayı yarı zamanlı yönetirken– ataerki sonunda ayağını gazdan bir parça çekebilir. Yıllardır sözünü ettiği doğa tatiline çıkabilir; en sonunda yükünü hafifletebilir. Hatta müptelası olup, her hafta sonu paintball oynayabilirdi.

Çünkü katı feministler yönetimi erkeklerden *devralmak* isteğinde değil. Tüm dünya için tartışmıyoruz. Yalnızca payımızı istiyoruz. Erkeklerin gerçekten bir şeyi değiştirmesi gerekmiyor. Bence erkekler hoşlarına giden şeyleri yapmaya devam edebilirler. Gerçekten durmaları gerekmiyor. Yaptıkları birçok şey – padler, Artic Monkeys, Amerika ve Rusya arasındaki şu yeni nükleer silah antlaşması– gayet havalı. Eğlenceliler, birçoğuyla arkadaşım, onlarla sevişmek çok iyi, II. Dünya Savaşı üniformaları içinde –ve dar park alanına geri geri girerken– harika görünüyorlar.

Erkeklerin uzaklara gitmesini istemiyorum. Erkeklerin yaptıkları şeyleri durdurmasını istemiyorum.

Asıl istediğim, radikal pazar gücü. İstediğim, SEÇENEK. İstediğim,  EşİTLİLİK. İstediğim, DAHA FAZLASI. İstediğim, KADIN. Kadınların dünyanın daha fazlasına sahip olmasını istiyorum; bu yalnızca daha adil olmakla kalmayacak aynı zamanda daha iyi olacaktır. Daha heyecanlı. Yeniden düzenlenmiş. Yeniden keşfedilmiş. şunu söyleyecek cesare-

timiz olmalı: “Evet. Bu dünyanın görünümünü seviyorum. Ve uzun zamandır burada durmuş, izliyorum. Şimdi birkaç ince ayar yapacağım. Çünkü bu işte hep birlikteyiz. Tamamen haklıyız, biliyorsunuz. Bizim ahali.”

Öyleyse sanırım sonunda bu kitabın adı biraz uygunsuz kaçtı. Tüm bu zor, küçük düşürücü, inanılmaz yıllar boyunca istediğimin bir kadın olmak olduğunu *düşündüm*. Germaine Greer, Elizabeth Taylor, E. Nesbit, Courtney Love, Jilly Cooper ve Lady Gaga’nın inanılmaz bir alaşımı. 13 yaşında, Wolverhampton’da, yatağında yatarken kafamı karıştıran ve beni ezen her şey üzerinde büyümlü bir mükemmellik kazanana dek, dişi olmanın tüm gizemli sanatlarında uzmanlaşmanın bir yolunu bulacaktım. Bir prenses, bir tanrıça, bir esin perisi olacaktım.

Ama yıllar geçtikçe, anladım ki gerçekten istediğim şey, bir insan olmak. Yalnızca üretici, dürüst, kendisine kibarca davranılan bir insan olmak. “Bizim Ahali”den biri olmak. Ama *gerçekten* inanılmaz saçlarla.

TEŞEKKÜRLER

Temsilcim Georgia Garrett'la ilk tanıştığımda, bana ne yapmak istediğimi sordu. Kendimi, "Feminizmle ilgili bir kitap yazmak istiyorum! Şöyle eğlenceli, tartışmalı bir kitap! *Cinselliği Biten Kadın* gibi, ama içinde donumla ilgili espriler de olacak!" derken buldum.

Bu, onun için olduğu kadar, benim için de bir sürprizdi. Onu "Ye, Dua Et, Miyavla" çoraplarıyla ve/veya uzun vadeli projemle –*Oliver'in* yeni, eşcinsel uyarlaması– baştan çıkarmayı düşünmüştüm, ama hemen coşkuyla, "Anladım! Bu kitabı yaz! Hemen!" deyişi ve bu, bir kitap yazmanın yeniden sigara içmek için meşru bir gerekçe olduğu gerçeğiyle de birleşince *Nasıl Kadın Olunur?*'u hızlı, bulanık beş ayda bitirmemle sonuçlandı. Çok sigara içtim. Sonuna vardığımda, ciğerlerim kara kumla dolu iki çorap gibiydi, ama Garrett başından sonuna dek asıl önder ve susmayan bir esin kaynağıydı; ona tütüne batmış gönlümün derinliklerinden teşekkür ediyorum.

Dahi editörüm Jake Lingwood ve Ebury ekibi tüm süreçte benzer şekilde "Yippu!" halindeydiler. Hatta kapak fotoğrafının bir masaya yayılmış çıplak göbeğim olması, altında da öfkeli kırmızı ve büyük harflerle, "GERÇEK bir kadın göbeği işte böyle görünür" yazması için verdiğim mücadelede bile. Teşekkürler arkadaşlar. Özellikle de para için. Yeni bir fırın ve çanta aldım. Evet! Feminizm! Yippu!

The Times'tan Nicola Jeal, Louise France, Emma Tucker, Phoebe Greenwood ve Alex O'Connell; teşekkür ederim. Hepsinin kadın olmasına, izin almam konusunda ısrar etmelerine ve bu işle ilgili son derece mantıklı olmalarına karşın, bir yaz boyunca arayıp, "Bu hafta köşeye yazmasam? Tanrı aşkına, FEMİNİZM üzerine bir kitap yazıyorum. SÖZLEŞMEYLE ÜZERİNDE ANLAŞILMIŞ SÖZCÜK SAYISYLA elimi kolumu KELEPÇELEMEYİN! ERKEKLER, Düşün YAKAMDAN!" dememe sıcak ve ateşli bir sabır gösterdiler.

Ailem her zaman olduğu gibi eğlence kaynağımdı. Ayrıca gerildiğim zamanlarda, berbat göründüğümü söyleyip beni bara götürmek ve sonra cüzdanlarını evde unutmuş numarası yapmakta çok iyidiler. Kız kardeşlerim Weena, Chel, Col ve Caz neredeyse Greer kadar sert feministlerdir ve projeye olan hevesimi yeniden esinlemekte hep çok başarılı oldular. Özellikle de bana Carl Jung'un en sevdiği parti numarasının el havlusuyla yüzüne bir yumruk yiyene dek insanları kırbaçlamak olduğunu anımsatarak bunu yaptılar. Bunun neden esinlendirici olduğunu bilmiyorum, ama öyleydi. Erkek kardeşlerim Jimmy, Eddie ve Joe aynı zamanda "Mücadele"deki kız kardeşlerimdir. Beni yere devirip boğuşurken, "Şimdi kötek zamanı!" diye haykırdıkları zamanlar dışında.

Gözü pek Alexis Petridis'e sonsuz teşekkürler. Tüm yaz boyunca gözyaşları içinde onu arayıp, "Olanaksız bir kitap yazıyorum! Benim yerime sen yazsana Alexis! Ataerkilliğin bir parçası olsan da, ne olur!" dememe karşın, geçinmek için sürdürmesi gereken gerçek biri işi olduğunu ve çok fazla hıçkırığımdan ne söylediğimi anlayamadığını bir kere bile belirtmedi.

Twitter kadınları Sali Huges, Amma Freud, India Knight, Janice Turner, Emma Kennedy, Sue Perkins, Sharon Hor-

gan, Alexandra Heminsley, Claudia Winkleman, Lauren Laverne, Jenny Colgan, Clare Balding, Polly Samson, Victoria Coren ve özellikle huşu uyandıran, gerçekten dehşet verici Grace Dent bana her gün, dünya kadar eğlenceli ve bilgili kadın olduğunu ve onlarla aşık atmaya kalkacaksam, elimi yükseltmem gerektiğini anımsattılar. Ayrıca dünyadaki en iyi sanal ofis arkadaşları olduğunuz için size de teşekkür ederim Twitter'ın fahri kadınları: Dorian Lynskey, Martin Carr, Chris Addison, Ian Martin, David Quantick, Robin Turner, David Arnold. Özellikle Jonathan Ross'a ve Simon Pegg'e, bomba etkisi yaratan alıntıları için teşekkürler. Ve yorumları beni mahveden Nigella'e.

"Lizzie" ve "Nancy;" her zerrenize tapıyorum. Tüm yaz boyu uzakta olduğum için beni affedin, ama doğrusunu söylemek gerekirse Eddie dayınız Mario kart oyununda benden daha iyi. Size her düştüğünüzde, "Kahrol Ataerki!" demeyi öğrettiğimde, açıkçası bir ebeveyn olarak yapabileceğim en iyisini yapmış oldum.

Son olarak bu kitabı kocam Pete Paphides'e adamak istiyorum, sanki izleyicim olmadan yalnızca dizüstünün tuşlarına basmıyorum da bir sahnede, "Paradise City"i söylemek üzereyim. Pete tanıdığım en katı feminist öyle ki bana feminizmin ne olduğunu ya da olması gerektiğini aslında o öğretti: "Herkesin bir diğerine karşı kibar olması." Sevgilim, seni çok seviyorum. Ve arka kapının kolunu kıran *bendim*. Sarhoş olup Amy Winehouse rolü yaparken kapının üzerine düştüm. Bunu artık itiraf edebilirim.

Çok Yakında Yabancı'da!

NEREDESİN BERNADETTE?

Maria Semple

"Ellen", "Saturday Night Live", "Mad About You" ve "Arrested Development" gibi televizyon programı ve dizilerin yazarı olan Maria Semple'in *Neredesin Bernadette?* adlı kitabı yayımlanmasının ikinci haftasında New York Times Bestseller listesine oturdu. Bugünlerde sinemaya uyarlanan eser çok yakında Yabancı'da!

"Bu kitaptaki karakterler gerçekten acı çekiyor olabilirler ama Semple ince zekâsı ve hayal gücüyle onların hikâyesini matrak bir hale getiriyor." **Jonathan Franzen**

"Tam bir komedi şöleni... Bu son derece eğlenceli ve çok yönlü kitap kesinlikle akıllardan silinmiyor. Sağlam bir kurguya dayalı *NEREDESİN BERNADETTE?* e-posta, mektup, F.B.I. raporları, hatta fatura gibi pek çok unsuru içinde barındırıyor. Tüm bu türlerin ne denli zekice kullanıldığını, her bir bilginin nasıl da yaratıcı bir şekilde gözler önüne serildiğini görebilirsiniz elbet, ama bunu yapabilmek için önce kahkahalarınıza bir ara vermeniz gerekiyor." **The New York Times**

"Maria Semple'in bu neşeli ve alaycı romanını anlamanız için Seattle'a gitmeniz gerekmiyor... Yaratıcılık ve anne-kız ilişkisinin gücü sıradışı bir anlatımla birleşiyor, ama insan romanı okurken bunu fark edemeyecek denli eğleniyor olabilir tabii..."

The Oprah Magazine

"İnanılmaz eğlenceli... Semple, çocuklarını özel okullara gönderen evhamlı aileler ve çevre bilincine kafayı takmış komşularla dolu bir hayattan alaycı bir kesit sunuyor..." **Vogue**

"Semple bu romanında modern hayatın dahiyane bir parodisini sunuyor... Bir kadının hayatını oluşturan bileşenleri ve çevresindeki insanların kadınları algılayış şekillerini hayranlık verici bir şekilde anlatıyor." **Publishers Weekly**

SOKAK KEDİSİ BOB

James Bowen

Bu kitapta okuyacaklarınız hayal ürünü değil.
Tam 22 dile çevrilen gerçek bir öykü.

"Yaralı bir sarmanın sokaklarda yaşayan bir adamın hayatını nasıl değiştirdiğine dair sıcak ve etkileyici bir hikâye... Yayımlandığı andan itibaren çok satanlar listesine giren bu kitap, hayat dolu bir dostluk hikâyesi olmasının yanı sıra sokaklardaki hayatın ne denli adaletsiz olduğunu da gözler önüne seriyor." **The Guardian**

"Yürekleri ısıtan bir umut mesajı..." **Daily Mail**

"James ve Bob'un ilk imza gününde hayranları metrelerce kuyruk oluşturdu. Uslu kedi Bob, sadece iki saatte tam 180 kitap imzaladı." **Bookseller**

Sokaklarda yaşayan James Bowen yaralı bir sarman bulduğunda hayatının ne denli değişeceğini bilmiyordu. Kıt kanaat geçiniyordu ve son ihtiyacı olan şey bir kediydi. Oysa tanıştıktan sonra ayrılmaz bir ikili oldular ve birbirlerinin yaralarını sardılar.

Sokak Kedisi Bob herkesin yüreğine işleyecek, umut dolu ve sıcacık, gerçek bir hikâye...

HİÇ OLMAMIŞ GİBİ YAPALIM

Jenny Lawson

Dünyaca ünlü bir blog yazarı olan Jenny Lawson'un çocukluk anılarından başlayarak kaleme aldığı hayatına tanık olmalısınız. Babası bir hayvan doldurma sanatçısı olan Jenny, gerek çocukluğu gerekse ergenliği boyunca son derece nahoş fakat bir o kadar komik anılara sahip. Jenny Lawson, kocası Victor ile tanışmasını, evliliğini ve bebeklerini anlatıyor bize. Kitap baştan sona absürt, komik ve korkunç bir olaylar silsilesi.

"Lawson sizi gülmekten kırıp geçirecek, hatta bazen gülmemeniz gereken durumlar olacak, çünkü cehenneme gideceksiniz bu kahkahalar yüzünden. O yüzden siz bu kitabı okumayın, en mantıklısı bu herhalde." **Neil Gaiman**

"Jenny Lawson harika, akıllı, alaycı ve tamamen edepsiz. Biraz da Rahibe Teresa gibi, ama aslında ondan da iyi." **Diana Vilibert, Marie Claire**

TATLI BELA

Jamie McGuire

Elinizden bırakamayacağınız bir New York Times Bestseller'ı. Jamie McGuire'in kahramanları romantik, seksi ve zeki, bu kitap hem derin hem de samimi.

Abby kendi karanlık geçmişiyle arasına mesafe koymuş olan, alkol kullanmayan, küfür bile etmeyen kendi halinde bir kız, fakat hayatını dövüşerek kazanan ve vücudu dövmelerle kaplı yakışıklı Travis Maddox onun hayatını değiştireceğe benziyor.

Yayımlandığı günden beri tüm dünyada büyük yankı uyandıran bu kitabı okumayan kalmayacak. **Bağımlısı olacaksınız!**

